

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1978–79

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST–31. JULI

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1978–79

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST–31. JULI

KØBENHAVN 1980

B. Stougaard Jensen
Un 08,3-131

Handelshøjskolen i København

Fabrikvej 7, 2000 København F.

Julius Thomsens Plads 10, 1925 København V.

Howitzvej 60, 2000 København F.

Rosenørns Allé 9, 1970 København V.

Nansensgade 19, 1366 København K.

Handelshøjskolen i København blev oprettet i 1917 af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelsen med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

I medfør af lov af 26. maj 1965 blev Handelshøjskolen i København pr. 1. august 1965 omdannet til en selvejende institution, hvis driftsudgifter fuldtud dækkes af statskassen.

Ifølge højskolens status af 22. november 1974 er det Handelshøjskolens opgave at drive forskning og give videregående uddannelser indtil det højeste videnskabelige niveau inden for erhvervsøkonomisk og dermed beslægtede samt erhvervsproglige fagområder. Handelshøjskolen skal endvidere bidrage til udbredelse af kendskab til videnskabens arbejds-metoder og resultater.

Indhold

I. Beretningsåret i hovedtræk	7
II. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed	11
III. De kollegiale ledelsesorganer	12
IV. Lærerstab og administration	45
V. Censorer	87
VI. Studerende og eksaminer	93
VII. Den erhvervsøkonomiske doktorgrad	114
VIII. Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium	121
IX. Tietgenprisopgaver	125
X. Handelshøjskolens bibliotek	148
XI. Institutter og centre ved det erhvervsøkonomiske fakultet	152
XII. Institutter og centre ved det erhvervsproglige fakultet	218
XIII. Højskolens økonomi	237
XIV. Højskolens lokaler	239
XV. Stipendier og studielån	241
XVI. De Studerendes Råd	242
XVII. Organisationer med tilknytning til højskolen	247

I. Beretningsåret i hovedtræk

Tre hovedproblemer har i beretningsåret sat sit præg på højskolens tilværelse, nemlig ressourceproblemerne, undervisningsassistentstrejken på sprogstudierne og HA-reformplanerne.

Ressourceproblemerne blev sammenfattet i rektor Lauge Stettings indberetning til undervisningsministeren af 8. marts 1979. Det hedder heri bl. a.:

(1) Handelshøjskolen er en stor undervisningsinstitution: Ved begyndelsen af efterårssemesteret 1978 havde højskolen 8.700 studerende, hvilket placerer den som nummer tre blandt de videregående uddannelsesinstitutioner efter Københavns Universitet med 27.400 studerende og Aarhus Universitet med 14.300 studerende.

(2) Handelshøjskolen har i flere år kun fået tildelt få faste lærerstillinger, således at lærersammensætningen er blevet ganske usædvanlig, sammenlignet med andre højere læreanstalter. Således har højskolen kun 165 faste lærere, medens den har knapt 600 deltidslærere. Deltidslærerne omfatter godt 50 eksterne lektorer, der som bekendt ansættes for tre år ad gangen, medens resten ansættes for ét eller to semestre ad gangen med en betydelig udskiftning hvert semester. Af de i juli 1978 ansatte undervisningsassistenter i sprog var 77% ansat i 1975 eller senere. I økonomi var det tilsvarende tal 58%. Et udtryk for højskolens stigende vanskeligheder ved at skaffe kvalificerede undervisningsassistenter finder man i højskolens annonceringsudgifter, der steg fra 200.000 kr. i 1977 til næsten 400.000 kr. i 1978.

(3) Handelshøjskolen er geografisk spredt over seks forskellige lokaliteter. Navnlig er det økonomiske fakultet stærkt spredt, nemlig i fem forskellige bygninger i København og på Frederiksberg, og da de fleste økonomistuderende følger tværinstitutive studier, der involverer 5–10 institutter, bliver antallet af transporter og den daglige transporttid stor for lærerne, idet højskolen naturligvis tilstræber at begrænse den daglige transport af de mange hundrede studerende.

(4) Handelshøjskolen har handelshøjskoleafdelinger i Aalborg, Kolding og Sønderborg samt studier i Slagelse og Nykøbing F. Disse afdelinger medfører ikke alene en belastning for højskolens administration, men tillige en betydelig belastning for højskolens faste lærere i form af faglig og undervisningsmæssig bistand. Bestyrelsen for Handelsskolen i Esbjerg har i øvrigt besluttet at søge den derværende handelshøjskoleafdeling lagt ind under Handelshøjskolen i København.

(5) De nævnte strukturtræk – det dominerende antal deltidslærere, højskolens geografiske spredning og ansvaret for handelshøjskoleafdelingerne – indebærer i sig selv en betydelig belastning for højskolens faste lærere og den administrative stab. Men selv uden denne belastning er bemandingssituationen kritisk på højskolen. Handelshøjskolen har således 55 studerende pr. fast lærer og 35 studerende pr. lærerårsværk, hvilket er 2–5 gange så mange som på andre højere læreanstalter.

Virkningen af underforsyningen med faste lærerstillinger har ikke alene været, at de faste lærere er ved at synke i knæ under de administrative byrder, der nødvendigvis må varetages af de faste lærere. Den alvorligste virkning har navnlig været, at forskningen er blevet undertrykt, og det drejer sig om en forskning, der ikke alene er livsnødvendig for handelshøjskolens udvikling på længere sigt, men som er af stor betydning for udviklingen af erhvervslivet og samfundslivet i det hele taget.

En konkret virkning af underforsyningen har været, at højskolen har måttet pålægge mange af de faste lærere merundervisning. Der er derved oparbejdet en pukkel af merarbejde, der skal afspadseres i de næste par år. Hertil kommer, at en række lektorer i økonomi ved stillingsstrukturens indførelse blev pålagt et permanent merarbejde mod et tilsvarende personligt tillæg. Det var forudsat, at denne ordning efterhånden skulle afvikles, og flere og flere af lærerne ønsker den da også afviklet. Endelig har højskolen det problem, at lærernes arbejdstid er blevet nedsat fra 1900 timer om året til 1856. Sammenfattende svarer disse akutte fastlærerproblemer til 25 nye adjunkt/lektorstillinger i økonomi og 5 nye stillinger i sprog.

(6) Administrationsbemandingen er tilsvarende kritisk. Der er ingen tvivl om, at de HD-studerende og vore øvrige aftenstuderende er lige så administrationskrævende som de dagstuderende (f.eks. i forbindelse med optagelse, tilmeldinger til prøver og eksaminer, studietilrettelæggelse, herunder ikke mindst seminarrettelæggelse, aflysninger og omlægninger på grund af erhvervsarbejde, studievejledning etc.). En sammenligning med andre højere læreanstalter viser imidlertid, at handelshøjskolen er langt dårligere forsynet med administrative medarbejdere end alle andre undervisningsinstitutioner. Denne administrative underforsyning har været gældende i flere år – både kvantitativt og – navnlig – kvalitativt, udtrykt i normeringer. Og den har haft alvorlige – og selvforstærkende – konsekvenser for højskolens administration. De selvforstærkende konsekvenser ligger navnlig i, at det med den topsvage administrative struktur i flere år har været vanskeligt at udvikle administrationen og træne medarbejderne. Endvidere har der sikkert været en selvforstærkning i, at højskolen har haft vanskeligheder med at præstere tilstrækkeligt velfunderede bevillingsansøgninger.

De administrative problemer er i øvrigt taget op i beretningsåret, idet højskolen i samarbejde med administrationsdepartementet har gennemgået højskolens administration, i første omgang med sigte på en forundersøgelse, men senere udvidet til en mere detaljeret analyse, der skulle foreligge i efteråret 1979.

(7) Højskolens anspændte lokalesituation blev i beretningsåret midlertidig afhjulpet ved et nyt lejemål af bygningen Turesensgade 22. Men det må forudses, at lokaleproblemerne igen bliver akutte om et par år, og højskolen har da også allerede ved skrivelse af 12. maj 1978 til Byggedirektoratet og Direktoratet for de videregående Uddannelser konkluderet, at det senest den 1. september 1981 ikke længere vil være muligt at gennemføre undervisningen i de nuværende lokaler.

Højskolen har i de senere år ved flere lejligheder, senest formelt ved skrivelser af 8. februar 1978 og 21. december 1978 anmodet Byggedirektoratet og Direktoratet for de videregående Uddannelser om forhandlinger med henblik på en løsning af højskolens lokaleproblemer på længere sigt.

Rektor Lauge Stettings redegørelse for højskolens administrative finansielle og bygningsmæssige problemer medførte i foråret 1979 en række møder med undervisningsministeriets ledende embedsmænd, men da undervisningsministeriet ikke kunne stille en for-

øget ressourcetilgang i udsigt, men alene kunne pege på en udbygget adgangs begrænsning til handelshøjskolens studier, og da der faktisk er behov for højskolens dimittender ude i erhvervslivet, fandt rektor Stetting det umuligt fortsat at tage ansvaret for undervisningens og forskningens gennemførelse, og måtte den 17. maj 1979 med beklagelse meddele undervisningsministeren, at han desværre måtte nedlægge sit rektorhverv fra den 1. august 1979. Ved udskrivningen af nyvalg var der kun en kandidat, nemlig professor, dr. merc. Frode Slipsager, som herefter tiltrådte som ny rektor fra den 1. august 1979.

Undervisningsassistentstrejken på sprogstudierne havde en vis sammenhæng med højskolens ressourceproblemer, idet undervisningsassistenterne blandt andet krævede flere faste lærerstillinger med normale ansættelsesvilkår som ved andre højere læreanstalter. Desuden ønskede de samme forberedelsesnormer som gældende for undervisningsassistenterne ved andre højere læreanstalter og en række andre forbedringer i deres arbejdsvilkår. Konflikten, der omfattede ca. 150 deltidslærere på det erhvervsproglige grundstudium, EG-studiet, bevirkede beklageligvis, at højskolen blev tvunget til at udskyde den normale sommereksamen til begyndelsen af september 1979. Højskolen havde netop startet en erstatningseksamen med faste lærere, da forhandlingerne mellem undervisningsministeren og Dansk Magisterforening førte til, at undervisningsassistenterne tilbød at overtage den udskudte eksamen.

Forhandlingsresultatet blev en væsentlig forbedring af sprogfakultetets lærer-ressourcesituation fra den eksisterende: 25 normale lærer/forskerstillinger, 50 heltids sproglærerstillinger samt 53 deltids-lærerårsværk. Undervisningsministeren gav således tilsagn om, at der på finanslovsforslaget for 1980 ikke alene ville optræde 5 nye normale lærer/forskerstillinger, men også en konvertering af 5 hidtil ubesatte heltidsunderviserstillinger til normale lærer/forskerstillinger, og det blev præciseret, at ministeren vil lægge vægt på, at disse stillinger faktisk realiseres, og ikke blot skal optræde på de første aktstykker for derefter at blive barberet væk. Desuden var der enighed om at udarbejde en plan, hvorefter handelshøjskolens erhvervsproglige fakultet i 1982 skal have flere normale lærer/forskerstillinger end heltidsunderviserstillinger. Det er desuden hensigten, at de derefter eksisterende heltidsunderviserstillinger ved ledighed ikke skal genopslås som sådanne, men som stillinger med forskningsret, og at man skal fortsætte forhandlinger for at få konverteret deltidslærerårsværk til normale faste stillinger. Dette skal ske sideløbende med visse ændringer i højskolens undervisningsstruktur og skal realiseres via forhandlinger mellem højskolen, undervisningsministeriet og Dansk Magisterforening. Der blev desuden aftalt en række andre forbedringer i undervisningsassistenternes ansættelsesforhold, og der blev fra undervisningsministeriet og finansministeriet afgivet en erklæring om en positiv holdning til undervisningsassistenternes krav om bedre forberedelsesnormer fra næste overenskomst i 1981.

HA-reformtankerne går helt tilbage til begyndelsen af 70'erne og til diskussionen om en bredere samfundsvidenskabelig basisuddannelse, men de konkrete reformplaner tog sin begyndelse med det økonomiske fakultetsråds beslutning i september 1975 om at nedsætte et HA-udvalg til at udarbejde et forslag til en ny struktur for HA-studiet. Udvalget der bestod af tre erfarne lærere og tre ligeledes erfarne studerende fremlagde i november 1977 i enighed sin rapport om »en forsøgsvis reform af HA-studiet«. Denne rapport's hovedprincipper fik – trods en lidt ublid medfart i starten – hurtigt en bred tilslutning hos såvel lærere som studerende. Men enkelte lærere var stærkt imod, og deres synspunkter

fandt – uanset, at der var tale om en rent intern rapport, som endnu kun var på begyndelsesstadiet af den kollegiale behandling – vej frem til dagbladet »Børsen« gennem en af højskolens timelærere, der tillige var journalist ved bladet. Under overskrifter som »Lærerprotest over en marxistisk reform af HA-studierne«, »Studiereform betyder en kraftig beskæring af HA-studiets grundfag«, »Sen-marxisme på Handelshøjskolen«, HA-reform giver dårlige elever« o.s.v. var et højskoleinternt forslag til et studieforsøg med ét blevet et offentligt anliggende. Reaktionen kom omgående. Betydende erhvervskredse var – forståeligt nok – bekymrede, og der indløb i de følgende måneder flere henvendelser til såvel handelshøjskolen som undervisningsministeriet.

Uanset den offentlige presseomtale gik den interne behandling af forslaget dog sin gang. Der blev arbejdet ihærdigt i de kollegiale organer, på institutterne, i arbejdsgrupper af lærere og studerende m.v. med ændringsforslag, der kunne sikre en bred tilslutning til studieforsøget og med konkret udfyldning af de overordnede rammer for forsøget. I marts 1979 kunne et endeligt forslag til et studieforsøg for 90 nye HA-studerende fremsendes til undervisningsministeriet til godkendelse. En mindretalsudtalelse fra 38 lærere ud af i alt 110 faste lærere ved det økonomiske fakultet blev vedlagt ansøgningen til undervisningsministeriet, således at ministeriet kunne være fuldt orienteret om meningsbrydningerne på højskolen. Ved skrivelse af 22. juni 1979 meddelte undervisningsministeriet, at det forberedte HA-studieforsøg ikke kunne iværksættes pr. 1. september 1979, således som det var planlagt.

Undervisningsministeriet fandt, at der bør skabes klarhed omkring behovet for og eventuelle principper i en mulig reform af HA-uddannelsen, og at en sådan reform under alle omstændigheder må have et bredere sigte end uddannelsen på Handelshøjskolen i København. Det faglige landsudvalg for de samfundsvidenskabelige uddannelser skal på denne baggrund vurdere HA-forsøgsuddannelsen og opstille retningslinier for, hvordan forsøget kan realiseres. Dette vil ske så hurtigt, at et forsøg i givet fald kan iværksættes i 1980.

Imedens fortsætter problemerne med HA-studiet, som blandt andet giver sig udslag i, at kun 15 % af de færdige HA-kandidater går direkte ud i erhvervslivet, medens 85 % fortsætter studierne, navnlig på cand. merc.-overbygningen, idet HA-uddannelsen ikke af de studerende betragtes som tilstrækkeligt grundlag for en kvalificeret stilling i erhvervslivet. Et andet problem, der fortsætter, er det store frafald under HA-studiet. Allerede på første studieår falder næsten halvdelen fra, idet kun 56 % af en begynderårgang kommer igennem 1. årsprøven, og kun 52 % gennemfører i det hele taget studiet, heraf mange med en længere studietid end de normerede tre år.

II. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed

Nedenfor gengives de love og bekendtgørelser, der er blevet udfærdiget henholdsvis trådt i kraft, i løbet af beretningsperioden.

Handelsministeriets bekendtgørelse nr. 493 af 21. september 1978

Bekendtgørelse om godkendelse af registrerede revisorers uddannelse

I medfør af § 1, stk. 2, nr. 5, i lov nr. 220 af 27. maj 1970 om registrerede revisorer fastsættes:

§ 1. Følgende eksaminer og prøver godkendes som grundlag for optagelse i revisorregisteret:

1. Den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand. merc.) med revision eller regnskabsvæsen som speciale.

2. Teoretisk del af prøven for statsautoriserede revisorer, jvf. bekendtgørelse nr. 237 af 3. maj 1973 om eksamen for statsautoriserede revisorer.

3. Diplomprøven i regnskabsvæsen (HD) suppleret enten med prøve efter handelsskolernes statskontrollerede specialkursus i enkeltfagene skatteret I og skatteret II/erhvervsjura eller med særlig prøve i skatteret som foreskrevet i § 9, stk. 2, jvf. § 14, i bekendtgørelse nr. 237 af 3. maj 1973 om eksamen for statsautoriserede revisorer.

4. Den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA) suppleret med prøve efter handelsskolernes statskontrollerede specialkursus i enkeltfagene skatteret I og skatteret II/erhvervsjura.

5. Prøve aflagt som afslutning på handelsskolernes statskontrollerede specialkursus i revision i overensstemmelse med de regler, som undervisningsministeriet fastsætter herom, tillige med en af følgende prøver: handelsskolernes statskontrollerede enkeltfagsprøve i regnskabslære/driftsøkonomi, højere fagprøve i regnskabslære, højere handelseksamen eller handelseksamens regnskabslinie.

§ 2. Handelsministeriet kan godkende andre prøver og eksaminer efter ansøgning i det enkelte tilfælde. Sådant godkendelse kan betinges af aflæggelse af supplerende prøver efter ministeriets skøn.

§ 3. Denne bekendtgørelse træder i kraft den 1. januar 1979.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 416 af 24. september 1970 om godkendelse af registrerede revisorers uddannelse, jvf. dog stk. 3.

Stk. 3. Optagelse i revisorregisteret kan indtil 1. august 1982 finde sted efter de hidtidige regler om teoretisk uddannelse, jvf. bekendtgørelse nr. 416 af 24. september 1970.

Handelsministeriet, den 21. september 1978.

Arne Christiansen

/ H. Duborg

III. De kollegiale ledelsesorganer

Grundlaget for ledelsen af Handelshøjskolen i København er lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner samt statut for Handelshøjskolen i København af 22. november 1974.

I henhold til statuttens § 2 ledes Handelshøjskolen af rektor i forbindelse med de i statuten omhandlede organer, nemlig styrelsesrådet, konsistorium, fakultetsråd, institutråd og studienævn.

I det følgende skal der gives en oversigt over disse organers opgaver og sammensætning. Endvidere skal der gives en oversigt over andre udvalg, som i beretningsperioden har fungeret nedsat af de kollegiale ledelsesorganer.

A. STYRELSESRÅDET

Styrelsesrådet består af 11 medlemmer, af hvilke Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse vælger 6 medlemmer som en alsidig repræsentation for erhvervslivet. Destuderende ved Handelshøjskolen vælger for et år ad gangen 2 medlemmer og de teknisk/administrative medarbejdere vælger for 3 år ad gangen 1 medlem. Rektor og prorektor er født medlemmer af styrelsesrådet. I denne beretningsperiode havde styrelsesrådet følgende sammensætning:

Direktør Johannes Andersen, direktør Erik Haunstrup Clemmensen, direktør Knud Green-Andersen, bankdirektør H. Mægaard Nielsen (formand), grosserer Klavs Olsen, direktør Jørgen Søtoft, overassistent Marly Arnoldus, stud. merc. Henrik Løhr, stud. merc. Jørgen Madsen (indtil 31.1.1979). Fra 31.1.1979 stud. merc. Jens Peter Børsting.

Som fødte medlemmer deltog rektor, afdelingsleder Lauge Stetting og prorektor, afdelingsleder Gert Engel. Højskolens administrator er sekretær for styrelsesrådet.

Styrelsesrådet har i beretningsperioden afholdt 3 møder.

B. KONSISTORIUM

Ifølge statuttens § 16 er konsistorium højskolens øverste kollegiale organ. Det afgør sager, der vedrører højskolen som helhed, herunder fordeling af højskolens bevillinger efter indstilling fra konsistoriums budget- og forretningsudvalg, oprettelse og ledelse af institutter samt ændringer af disses fagområder efter indstilling fra et fakultetsråd, fastsættelse af institutrådernes sammensætning efter indstilling fra fakultetsrådet, fastsættelse af fakultetsstudienævnets medlemstal og sammensætning, planlægning af højskolens udbygning, herunder optagelse af nye aktiviteter, oprettelse og nedlæggelse af professorater efter indstilling fra Det erhvervsøkonomiske- og/eller Det erhvervsproglige fakultetsråd samt sager i øvrigt, som i henhold til gældende retsregler kræver konsistoriums udtalelse eller beslutning.

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *konsistorium* følgende sammensætning:

Professor Torben Agersnap
Afdelingsleder Gert Engel (prorektor)
Cand. interpret. Henrik Hopstock
Afdelingsleder Jørgen Jensen
Lektor Orla Nielsen
Lektor Poul Olsen
Afdelingsleder Jacques J. Qvistgaard
Lektor Vagn Sandberg
Professor Frode Slipsager
Lektor Sven Sorgenfrey
Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting
Skolebetjent Tage Jørgensen
Assistent Winnie Kindler
Assistent Birgitte Lauritsen
Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen
Stud. merc. Mikael Hansen
Stud. merc. Erik Hove
HD-studerende Lars Kjøller
Stud. ling. merc. Jørgen Chr. Nielsen
Stud. ling. merc. Karen Stig (indtil 12.10.78)
EG-studerende Lisbeth K. A. Sørensen (fra 12.10.78)
HD-studerende Jesper Smith

I perioden 1. december 1978 til 31. juli 1979 havde *konsistorium* følgende sammensætning:

Professor Torben Agersnap
Fuldmægtig Hans Bjering
Afdelingsleder Gert Engel (prorektor)
Afdelingsleder Jørgen Jensen
Lektor Orla Nielsen
Lektor Poul Olsen
Afdelingsleder Jacques J. Qvistgaard
Lektor Vagn Sandberg
Professor Frode Slipsager
Lektor Sven Sorgenfrey
Afdelingsleder Lauge Stetting (rektor)
Undervisningsassistent Lillian Werdelin
Skolebetjent Tage Jørgensen
Bibliotekar Birgitte Lauritsen
Assistent Winnie Kindler
HA-studerende Thomas Dyrbye
Stud. merc. Mikael Hansen
HD-studerende Jørgen Gregers Hansson
Stud. merc. Erik Hove
Stud. ling. merc. Jørgen Chr. Nielsen

EG-studerende Lisbeth K. A. Sørensen (indtil 15.3.79)

EG-studerende K. T. Thomsen (fra 15.3.79)

Fødte medlemmer af konsistorium er rektor, der tillige er formand, samt prorektor og dekanerne for de to fakulteter. Administrator og overbibliotekaren deltager i konsistoriums møder uden stemmeret.

Som sekretær for konsistorium var beskikket assistent Lone Dreisler.

Konsistoriums budget- og forretningsudvalg bestod indtil 30. november 1978 af følgende medlemmer:

Afdelingsleder Gert Engel

Lektor Poul Olsen

Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting (formand)

Afdelingsleder Jacques J. Qvistgaard

Stud. merc. Erik Hove

Stud. ling. merc. Karen Slej

Bibliotekar Birgitte Lauritsen.

Sekretær: Assistent Lone Dreisler.

Efter nyvalg pr. 1. december 1978 bestod konsistoriums budget- og forretningsudvalg af følgende medlemmer:

Afdelingsleder Gert Engel

Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting (formand)

Lektor Vagn Sandberg

Lektor Poul Olsen

Assistent Winnie Kindler

Stud. merc. Mikael Hansen

EG-studerende Lisbeth K. A. Sørensen (indtil 15.3.79)

Stud. merc. Erik Hove (fra 15.3.79)

Sekretær: Assistent Lone Dreisler.

Rektor er født medlem af udvalget. Administrator, dekanen for det erhvervsøkonomiske fakultet og dekanen for det erhvervsproglige fakultet deltager i udvalgets møder uden stemmeret.

Budget- og forretningsudvalget udarbejder, blandt andet på grundlag af forslag fra hovedområderne, højskolens samlede budgetforslag. Udvalget træffer endvidere afgørelse af sager, som efter konsistoriums bemyndigelse er henlagt til udvalget.

Udvalg nedsat under konsistorium

Anlægsudvalg

Udvalget er nedsat i konsistoriums møde den 27. januar 1977 som et rådgivende udvalg vedrørende anskaffelse og vedligeholdelse af inventar og udstyr.

Udvalget har til opgave fra institutter, afdelinger og studienævn samt relevante udvalg at indhente forslag til anskaffelse og vedligeholdelse af kontor-, og AV-udstyr samt inventar til kontorer, undervisningslokaler og mødelokaler og under iagttagelse af konsisto-

riums generelle retningslinier at udarbejde bidrag til højskolens budgetforslag samt senere at udarbejde forslag til den opnåede bevillings anvendelse.

Desuden skal udvalget i samarbejde med teknisk forvaltning være rådgivende vedrørende anvendelsen af midlerne til vedligeholdelse af udstyr.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Lektor, cand. ling. merc., translatør Inge Gorm Hansen (indtil 12.3.79)

Stud. merc. Jesper Bærnholdt (indtil 12.3.79)

Lektor, cand. oecon. Niels Chr. Nielsen (indtil 12.3.79)

Assistent Brita Sloth (formand)

HA-studerende Niels Arildsen (fra 12.3.79)

Lektor, cand. polit. Orla G. Petersen (fra 12.3.79)

Biblioteksudvalget

Udvalget nedsættes på konsistoriums foranledning. – Udvalget har til opgave at beskæftige sig med bibliotekets budgetforslag, bibliotekets indkøbspolitik og bibliotekets forbrugerservice.

Udvalget har følgende medlemmer:

Forskningsbibliotekar Hanne Abrahams

Stud. ling. merc. Marianne Bach

Overbibliotekar Ole Harbo (formand) (fra 1.2.79)

Translatør Svend Hansen

Bibliotekar Bente Høst-Madsen (indtil 4.1.79)

Lektor Lars Lund (indtil 4.1.79)

Stud. merc. Ottar Nakken (indtil 4.1.79)

Forskningsbibliotekar Helge Pedersen

Direktør Børge Rasmussen (indtil 4.1.79)

Lektor Poul Rosbach

Bibliotekar Lone Foght Wessing (indtil 4.1.79)

Ib Neumann Severinsen

Lektor Tage Skjøtt-Larsen (fra 4.1.79)

Bibliotekar Ulla Kvist (fra 4.1.79)

Bibliotekar Birgit Støvring (fra 4.1.79)

Translatør Aksel Anslev (fra 4.1.79)

HA-studerende Inger Lassen (fra 4.1.79)

Konsistoriums EDB-udvalg

Udvalget er nedsat af konsistorium den 31. maj 1977.

Udvalget har til opgave at rådgive konsistorium med hensyn til køb eller leje samt vedligeholdelse af EDB-udstyr, afgifter i tilknytning hertil samt køb af software, maskintid m.v.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Assistent Mogens Andersen
Overbibliotekar Ole Harbo (fra 22.2.79)
Afdelingsleder Gert Engel (næstformand)
Bibliotekar Birgitte Lauritsen (indtil 22.2.79)
Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen
Lektor Flemming Rasmussen (formand)
Lektor Vagn Sandberg (fra 1.2.79)
Adjunkt Johannes Mouritzen (fra 1.2.79)
HA-studerende Michael Møller Nielsen (fra 1.2.79)
EK-studerende Ole Helmersen (fra 1.2.79)
Sekretær: Mogens Nørager-Nielsen

Kantineudvalget

Udvalget er gennedsat den 22. januar 1976.

Udvalget har til opgave at følge driften af højskolens kantiner.

Udvalget betsod i beretningsperioden af følgende medlemmer:

Assistent Kirsten Davidsen
Administrator Poul Flindhardt
Afdelingsleder Jørgen Jensen (formand)
Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting
Stud. merc. Tim Fog
HA-studerende Flemming Petersen

Kontakt- og informationsudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 24. maj 1976.

Udvalget har til opgave at stille forslag til konsistorium om de fremgangsmåder, højskolen bør følge for at

- 1) informere offentligheden om højskolens forsknings- og uddannelsesvirksomhed, f.eks. gennem en »højskoleavis« eller andre »media«.
- 2) informere højskolens lærere, studerende og TAP'ere om a) forsknings- og uddannelsesvirksomheden på højskolen, eventuelt gennem samme »avis« eller »media« til overvindelse af højskolens interne kommunikationsproblemer og b) aktiviteter uden for højskolen af umiddelbar betydning for det daglige arbejde.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Professor Torben Agersnap
Assistent Greta Andersen (fra 1.4.78)
Fuldmægtig Marly Arnoldus (indtil 19.1.78)
Lektor Hans Engstrøm
Fuldmægtig Hanne Feveile, HD (indtil 4.1.79)
Assistent Else Marie Nørgaard (efter 4.1.79)
Administrator Poul Flindhardt

Skolebetjent John Kirchhoff Jørgensen
Bibliotekar Ulla Heltberg Kvist
Assistent Lis Langen (formand)
Stud. ling. merc. Jørgen Chr. Nielsen
Lektor Karen Stetting
Lektor Ole Wiberg
EG-studerende Birgitte Mortensen

Lokaleressourceudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 18. september 1975.

Udvalget har til opgave at stille forslag om: en langsigtet løsning, der søger at samle hele højskolen, løsning af de akutte ressourceproblemer, forbedring af Julius Thomsens Plads 10.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Afdelingsleder Gert Engel
Administrator Poul Flindhardt (tilforordnet)
Stud. merc. Erik Hove
Assistent Lone Falther
Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting
Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen

Reproudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 26. februar 1976.

Udvalget har til opgave at rådgive konsistorium vedrørende anskaffelse eller leje samt vedligeholdelse af reproudstyr.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Seniorstipendiat Finn Borum (formand)
Afdelingsleder Jacques J. Qvistgaard
Assistent Aase Thiim
Stud. merc. Per Stenberg Christensen
Stud. merc. Torben Snowmann
Sekretær: Assistent Aase Thiim

Stipendieudvalget

Udvalget er nedsat af konsistorium.

Udvalget har til opgave at træffe afgørelse om fordelingen af de legat- og lånemidler, der stilles til rådighed for højskolens studerende, herunder også administrationen af Statens Uddannelsesstøtte.

Udvalget bestod i beretningsperioden af følgende medlemmer:

Lektor Jørgen Alsø

Stud. merc. Tim Fog
Assistent Lis Langen
Stud. merc. Flemming Petersen
Stud. merc. Hans O. V. Petersen (indtil 1.2.79)
Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting
Stud. merc. Tove Sørensen
Lektor Ole Wiberg
Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen HD

Valgudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 23. juni 1977.

Udvalget har til opgave at forestå valg til de styrende organer på Handelshøjskolen.

Udvalget bestod i beretningsperioden af følgende medlemmer:

Stud. merc. Niels Aggergaard
fuldmægtig Lone Burmeister
Stud. merc. Niels Dabelstein (formand)
Lektor Keld Hemmingsen
Stud. merc. Stefan Hvalkof
Lektor Vagn Sandberg
Stud. ling. merc. Hanne von Wowern

Udvalg vedr. retningslinier for udnævnelse af æresdoktorer

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 24. februar 1978.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Professor Torben Agersnap
Assistent Greta Andersen
Stud. merc. Mikael Hansen
Stud. merc. Erik Hove
Professor Hans-Peder Kromann
Professor Frode Slipsager (formand)
Lektor Sven Sorgenfrey

Udvalget opløstes efter endt arbejde på konsistoriums møde d. 22.2.1979.

Udvalget vedrørende kombinationsuddannelser i sprog/økonomi:

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 23. november 1979 og fik følgende sammensætning:

Professor Frode Slipsager
Lektor John Kjær
Afdelingsleder Gert Engel
Undervisningsassistent Birthe Christensen

EG-studerende Anette Fournais
EG-studerende Gisele Harbach
HA-studerende Frank Ebsen
HA-studerende Michael Møller Nielsen

Udvalget til forberedelse af ny handelshøjskole

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1979 og fik følgende sammensætning:

Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting
Afdelingsleder Gert Engel
Lektor Sven Sorgenfrey
Professor Frode Slipsager
Lektor Vagn Sandberg
Lektor Søren Kaas Andersen
Lektor John Kjær
Lektor Finn Junge-Jensen
Overbibliotekar Ole Harbo
Overassistent Grethe Bundgaard Povlsen
Assistent Jane Hjorth Andersen
Assistent Jette Grue
Stud. ling. merc. Kirsten Poulsen
Stud. ling. merc. Elsebeth Lange
Stud. merc. Lars Peter Nielsen
Stud. merc. Niels Peter Arildsen
Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen

Udvalget til forberedelse af prorektorvalg:

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1979 og opløstes efter valgets afslutning den 2. maj 1979.

Udvalget havde følgende sammensætning:

Lektor Sven Sorgenfrey
Afdelingsleder Jørgen Jensen (indtil 14.3.79)
Lektor Hans Peter Jørgensen (fra 14.3.79)
Professor Frode Slipsager
Lektor Jørgen Kai Olsen
Bibliotekar Bente Høst-Madsen
EG-studerende Rikke Nørlind
Stud. merc. Leif Scharling

Udvalget til forberedelse af rektorvalg:

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 17. maj 1979 og opløstes efter valgets afslutning den 17. juni 1979.

Udvalget havde følgende sammensætning:

Lektor Sven Sorgenfrey
Lektor Hans Peter Jørgensen
Lektor Poul Olsen
Lektor Jørgen Kai Olsen
Bibliotekar Bente Høst-Madsen
EG-studerende Rikke Nørlind
Stud. merc. Leif Scharling

Udvalget vedrørende elektroniske tekstbehandlingsanlæg:

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1979 og består af følgende medlemmer:

Assistent Lise Abildgaard
Bibliotekar Henning Bøge
Handelsfaglærer Lise Saxov
Lektor John Kjær
Stud. merc. Inger Lassen
Assistent Benedicte Thune
Lektor Leif Bloch Rasmussen
Assistent Mya Aagaard
Assistent Aase Thiim

Styringsgruppen vedrørende administrationstolkekursus:

I forbindelse med etableringen af en tidsbegrænset kursusvirksomhed til uddannelse af administrationstolke nedsatte konsistorium den 25. januar 1979 en styringsgruppe bestående af:

Afdelingsleder Gert Engel (formand)
Professor Jens Rasmussen
Lektor Inge Baaring
Lektor Anne Dueholm
Fuldmægtig Hanne Feveile HD

Stipendieudvalget

Udvalget er nedsat af konsistorium.

Udvalget har til opgave at træffe afgørelse om fordelingen af de legat- og lånemidler, der stilles til rådighed for højskolens studerende, herunder også administrationen af Statens Uddannelsesstøtte

Udvalget består pr. 31.7.1979 af følgende medlemmer:

Lektor Jørgen Alsø
Assistent Liss Andersen
Lektor, lic. merc. Jens Oluf Elling
Stud. merc. Tim Fog

EG-studerende Birgitte Mortensen
Stud. merc. Flemming Petersen
Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting
Stud. merc. Tove Sørensen
Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen HD

C. FAKULTETSRÅDENE

Ifølge statuttens §24 afgør fakultetsrådet alle sager, som vedrører hovedområdet som helhed, samt sager der vedrører kompetencefordelingen mellem institutråd indbyrdes og mellem institutråd og studienævn. I forlængelse heraf træffer fakultetsrådet afgørelse vedrørende fordeling af de tildelte ressourcer mellem de enkelte fag, institutter og studienævn; stillingsopslag, stillingsbesættelse og afskedigelse for så vidt angår heltidsbeskæftigede lærere samt videnskabelige medarbejdere, eksterne lektorer samt ansættelse af gæstprofessorer; tildeling af kandidat- og seniorstipendiater m.v.; tjenestefritagelse udover en måneds varighed for heltidsbeskæftigede lærere og videnskabelige medarbejdere samt eksterne lektorer; antagelse og konferering af doktordisputatser; tildeling af licentiatgrader; forslag til og bedømmelse af prisopgaver. Fakultetsrådet indstiller til konsistorium vedrørende ændring af højskolens statut; ændring af hovedområdets sammensætning; oprettelse og nedlæggelse af institutter samt ændring af disses fagområde; vedrørende institutrådernes sammensætning; oprettelse og nedlæggelse af professorater samt tildeling af æresdoktorgrader. Vedrørende fakultetsrådets øvrige opgaver henvises til statuttens bestemmelser.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd* følgende sammensætning:

Professor, dr. merc. Frode Slipsager (dekan)
Stud. merc. Dorte Østergaard Andersen
Stud. merc. Erhardt Andersen
Assistent Jytte Beckert
Lektor, lic. merc. Finn Borum
Stud. merc. Frank Ebsen
Lektor, cand. polit. Hans Engstrøm
Afdelingsleder, cand. polit. Knud Hansen
Adjunkt, cand. merc. Jens Allin Hansen
Stud. merc. Lars Jacobsen
Afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen
Stud. merc. Lars Jepsen
Professor, ekon. dr. Erik Johnsen
Assistent Liza Klöcker-Larsen
Assistent Birte Mikkelsen
Lektor, Niels Chr. Nielsen
Lektor, cand. merc. Jørgen Kai Olsen
Lektor, cand. polit. Orla G. Petersen

Ekspeditionssekretær, cand. polit. Aksel Rossen
Stud. merc. Leif Scharling
Adjunkt, cand. merc. Jens Aaris Thisted
Sekretær: Fuldmægtig Inge Klint

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *Budget- og forretningsudvalget* følgende sammensætning:

Professor Frode Slipsager (formand)
Stud. merc. Frank Ebsen
Lektor, cand. polit. Hans Engstrøm
afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen
Assistent Liza Klöcker-Larsen
Lektor Niels Christian Nielsen
Stud. merc. Leif Scharling
Sekretær: Fuldmægtig Inge Klint

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd* følgende sammensætning:

Professor, dr. merc. Frode Slipsager (dekan)
Stud. merc. Christian Juel Bay
Overassistent Jytte Beckert
Lektor, lic. merc. Finn Borum
Stud. merc. Frank Ebsen
Lektor, cand. polit. Hans Engstrøm
Stud. merc. Tim Fog
Afdelingsleder, cand. polit. Knud Hansen
Adjunkt, cand. merc. Jens Allin Hansen
Afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen
Professor, ekon. dr. Erik Johnsen
Assistent Liza Klöcker-Larsen
Assistent Birte Mikkelsen
adjunkt, cand. merc. Johannes Mouritsen
Lektor, cand. merc. Jørgen Kai Olsen
Stud. merc. Erik Paaske
Stud. merc. Flemming Pedersen
Lektor, cand. polit. Orla G. Petersen
Stud. merc. Thomas Rehling Rasmussen
Ekspeditionssekretær, cand. polit. Aksel Rossen
Adjunkt, cand. merc. Jens Aaris Thisted
Sekretær: Fuldmægtig Inge Klint

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *Budget- og forretningsudvalget* følgende sammensætning:

Professor Frode Slipsager (formand)
Lektor, lic. merc. Finn Borum
Stud. merc. Frank Ebsen

Lektor, cand. polit. Hans Engstrøm
Afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen
Assistent Birte Mikkelsen
Stud. merc. Flemming Pedersen
Sekretær: Fuldmægtig Inge Klint

Udvalg nedsat under Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd:

Det erhvervsøkonomiske fakultets EDB-udvalg

Udvalget er nedsat af Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Lektor Flemming Rasmussen (formand)
Assistent Lisa Borges
Lektor Niels Bjørn-Andersen
Lektor Tage Henriksen
Lektor Johannes Mouritsen
HD-studerende Michael Møller Nielsen
HD-studerende Holger Sørensen

Udvalg vedrørende fakultetets forsknings- og undervisningspolitik

Udvalget er nedsat af Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd i juni 1979.

Med udgangspunkt i institutternes redegørelse for deres undervisnings- og forskningsaktiviteter (langtidsplanlægningen) ønskes forslag til en undervisnings- og forskningspolitik, der kan være vejledende for fakultetsrådets fordeling af undervisnings- og forskningsressourcer.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Lektor Hans Kornø Rasmussen (formand)
Fuldmægtig Marly Arnoldus
Stud. merc. Frank Ebsen
Lektor Stig Ingebrigtsen
Kandidatstipendiat Svend Høgsberg Kristensen
Stud. merc. Flemming Pedersen
Lektor Flemming Poulfelt

Udvalg vedrørende Institut for Ledelsesforskning

Udvalget blev nedsat af Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd i foråret 1976.

Udvalget har til opgave at overveje mulighederne for og føre tilsyn med efteruddannelsesaktiviteterne etableret ved Institut for Ledelsesforskning.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Lektor Flemming Hansen (formand)

Stud. merc. Helge Billington
Assistent Lisa Borges
Professor Egil Fivelsdal
Professor Erik Johnsen
Stud. merc. Hans Munck
Lektor Flemming Rasmussen

Licentiat-udvalget

Udvalget er nedsat af Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd.

Udvalget har følgende medlemmer:
Professor Torben Agersnap (formand)
Professor Bjarke Fog
Adjunkt Lars Grønholdt
Professor Arne Rasmussen
Adjunkt Jens Schou-Christensen
Seniorstipendiat Ann Westenholz

Samarbejdsudvalget vedrørende Center for Udviklingsforskning

Udvalget henhører under Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd.

Udvalget har til opgave at fremme samarbejdet mellem Centret for Udviklingsforskning og Handelshøjskolen i København.

Udvalget består af følgende medlemmer:
Professor Torben Agersnap (formand)
Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting
Stud. merc. Helge Billington

Det erhvervsproglige fakultetsråd

I perioden 1. august 1978 til 30. november 1978 havde *Det erhvervsproglige fakultetsråd* følgende sammensætning:

Lektor Jørgen Alsø
Lektor Søren Kaas Andersen
Lektor Inge Gorm Hansen
Lektor Héléne Holm
Undervisningsassistent Lise Neersø Jaspersen
Lektor Hans Peter Jørgensen
Lektor Meta Pedersen
Professor Jens Rasmussen
Cand. ling. merc. Lise Saxov
Lektor Sven Sorgenfrey (formand) (dekan)
Undervisningsassistent Annemette Lyng Svensson
Lektor Halvor Søeborg

Stud. ling. merc. Marianne Bach
Stud. ling. merc. Lena Madsen
Stud. ling. merc. Kirsten Olsen
Stud. ling. merc. Lisbet Rønne
Stud. ling. merc. Lisbeth Sørensen
Stud. ling. merc. Hanne von Wowern
Fuldmægtig Hanne Feveile HD
Assistent Dorte Kierulff Lops
Assistent Elna Oberleitner
Sekretær: Fuldmægtig Hanne Feveile HD

I perioden 1. august 1978 til 30. november 1978 havde *Budget- og forretningsudvalget* følgende sammensætning:

Lektor Jørgen Alsø
Lektor Søren Kaas Andersen
Lektor Meta Pedersen
Lektor Sven Sorgenfrey
Stud. ling. merc. Lisbeth Sørensen
Stud. ling. merc. Lena Madsen
Fuldmægtig Hanne Feveile HD (formand)
Sekretær: Assistent Benedicte Thune

I perioden 1. december 1978 til 31. juli 1979 havde *Det erhvervsproglige fakultetsråd* følgende sammensætning:

Lektor Jørgen Alsø
Lektor Søren Kaas Andersen
Undervisningsassistent Louise Denver
Undervisningsassistent Birgit Hansen
Lektor Inge Gorm Hansen
Lektor Hélène Holm
Lektor Hans Peter Jørgensen
Lektor Meta Pedersen
Professor Jens Rasmussen
Cand. ling. merc. Lise Saxov
Lektor Sven Sorgenfrey (formand) (dekan)
Lektor Halvor Søeborg
Stud. ling. merc. Marianne Bach
Stud. ling. merc. Ellen-Marie Bendtsen
Stud. ling. merc. Birgitte Mortensen
Stud. ling. merc. Lone Skøtt
Stud. ling. merc. Tove Sørensen
Stud. ling. merc. Hanne von Wowern
Fuldmægtig Hanne Feveile HD
Assistent Dorte Kierulff Lops
Assistent Elna Oberleitner
Sekretær: Fuldmægtig Hanne Feveile HD

I perioden 1. december 1978 til 31. juli 1979 havde *Budget- og forretningsudvalget* følgende sammensætning:

Lektor Jørgen Alsø
Lektor Søren Kaas Andersen
Lektor Meta Pedersen
Lektor Sven Sorgenfrey
Stud. ling. merc. Birgitte Mortensen
Stud. ling. merc. Tove Sørensen
Fuldmægtig Hanne Feveile HD (formand)
Sekretær: Assistent Benedicte Thune

Udvalget til afholdelse af erhvervsproglige konferencer

Udvalget er nedsat af Det erhvervsproglige fakultet.

Udvalget har til opgave at planlægge og forestå afholdelse af erhvervsproglige konferencer, hvortil indbydes repræsentanter fra udvalgte sektorer inden for såvel det offentlige som erhvervslivet med henblik på en drøftelse af behovet for og anvendelsen af Handelshøjskolens sproglige dimittender.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Stud. ling. merc. Hanne Glasius
Lektor Niels Flemming Koue
Assistent Dorte Kierulff Lops (fra 1.6.79 assistent Elna Oberleitner)
Lektor Knud Løwert
Handelslærer Jytte Halfdan Madsen
Afdelingsleder Jacques J. Qvistgaard
Professor Jens Rasmussen
Lektor Halvor Søeborg

Bestyrelsen for terminologiafdelingen

Bestyrelsen er nedsat af Det erhvervsproglige fakultetsråd.

Bestyrelsen har til opgave at være ansvarlig for afdelingens økonomi og generelle aktiviteter. Den behandler budgetter og projektplaner for afdelingens forskning og undervisning og drager omsorg for, at planlagte opgaver i forbindelse med informations-, dokumentations- og konsulentvirksomhed gennemføres.

Bestyrelsen består af følgende medlemmer:

Afdelingsleder Gert Engel (formand)
Professor Max Gorosch
Lektor Inge Gorm Hansen
Stud. ling. merc. Torben Jessen
Assistent Elna Oberleitner
Stud. ling. merc. Flemming Vogdrup
Afdelingsleder Jacques J. Qvistgaard (næstformand)
Adjunkt Bente Kristensen – daglig leder

Styringsgruppen for fagsprogligt center

Styringsgruppen er nedsat af Det erhvervsproglige fakultetsråd.

Fagsprogligt Center varetager følgende opgaver:

- indsamling af information vedrørende fagsproglig og beslægtet forskning i ind- og udland
- formidling af denne information til bl. a. HHK's forskere, lærere og specialeskrivere
- samarbejde og udveksling af forelæsere med andre institutioner
- forberedelse og tilrettelæggelse af CEBAL-særnummer om fagsprog
- planlægning af fagsproglige konferencer
- administration og udbygning af UNESCO ALSIED LSP NETWORK (LSP = Language for Special Purposes)
- redaktion og udsendelse af UNESCO ALSIED LSP NEWSLETTER, hvortil network-institutionerne samt Det erhvervsproglige fakultets medarbejdere bidrager med forskningsresultater, artikler m.v.

Styringsgruppen består af følgende medlemmer:

Professor Max Gorosch (formand)

Stud. ling. merc. Ole Helmersen

Professor Bengt Jürgensen

Lektor Meta Pedersen

Afdelingsleder Jacques J. Qvistgaard

Finansiering af Fagsprogligt Center sker gennem fondsmidler fra UNESCO, Undervisningsministeriet, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse samt Det erhvervsproglige fakultet.

FAKULTETSSTUDIENÆVNENE

Ifølge §§ 49–54 i statuten har fakultetsstudienævnet følgende opgaver og beføjelser:

Fastlæggelse af kompetence mellem fakultetsstudienævnet og de øvrige studienævn indbyrdes; alle spørgsmål om generelle regler for eksamen, karaktergivning, undervisning og studieordninger inden for rammerne af gældende bekendtgørelser efter høring af de(t) berørte fagstudienævn; forslag til bekendtgørelse om adgangsbetingelser, eksamen m.v. efter indstilling fra de(t) berørte fagstudienævn; afgørelse af ankesager i forbindelse med dispensationer for studie- og eksamensordninger; afgørelse i forbindelse med ankesager ved besættelse af stillinger som undervisningsassistenter; udarbejdelse af opgørelser over behovet for bevillinger i forbindelse med Handelshøjskolens undervisningsmæssige aktiviteter.

D1

Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn* følgende sammensætning:

Stud. merc. Christian Andersen

HD-studerende Erhardt Andersen
HD-studerende Jan Ingemann Andersen
Lektor Britt-Mari Blegvad
HD-studerende Jørgen Christensen
Lektor Jens Oluf Elling
Lektor Palle Geleff
Professor Flemming Hansen
Stud. merc. Søren Hansen
Lektor Ove Hedegaard
Lektor Kjeld Hemmingsen
Stud. merc. Jan Høegh
Stud. merc. Jytte Jacobsen
Lektor John Kjær (formand)
Lektor Hanne Hartvig Larsen
HD-studerende Hans P. Hjorth Mortensen
Lektor Peter Neergaard
HD-studerende Per Rønne
Stud. merc. Leif Scharling
Lektor Poul Schultz
Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *Det erhvervsøkonomiske fakultets-studienævn* følgende sammensætning:

Stud. merc. Christian Andersen (formand)
HA-studerende Karin Andersen
HD-studerende Lennart Berndtsson
HD-studerende Helge Billington
HA-studerende Lars Bjørnvik
Lektor Britt-Mari Blegvad
Lektor Cai F. Christensen
Lektor Jens Bjerregaard Christensen
HD-studerende Heini Davidsen
Lektor Ove Hedegaard
Lektor John Kjær
Forskningsstipendiat Svend Høgsberg Kristensen
Lektor Peter Neergaard
Lektor Orla G. Petersen
HD-studerende Erik Paaske
HD-studerende Lars Raahauge
Stud. merc. Bjørn Skjelsager
Stud. merc. Martha Skrydstrup
Professor Carl E. Sørensen
Lektor Harald Vestergaard

Sekretær: I perioden medio december 1978 til medio februar 1979 Fuldmægtig Lone Burmeister

I perioden medio februar 1979 til 31. juli 1979 Assistent Aase Thiim

Udvalg nedsat under Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn

Didaktikudvalget for den erhvervsøkonomiske afdeling

Udvalget blev oprindeligt nedsat af Det erhvervsøkonomiske fagråd, men henhører i dag under Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn.

Udvalget har til opgave at fremme og koordinere den pædagogiske udvikling ved den erhvervsøkonomiske afdeling, med baggrund i den almene udvikling indenfor det pædagogiske område, samt at tilrettelægge og gennemføre almene pædagogiske og fagdidaktiske kurser, introduktionskurser og kurser i studieteknik; at iværksætte en pædagogisk forskning, som tager sigte på Højskolens undervisningsaktiviteter; at vurdere nye undervisningsmodeller og i givet fald at fremme deres indføring i undervisningen; at behandle sager vedrørende ansættelse af faglig pædagogiske konsulenter og tekniske assistenter; og at behandle de i forbindelse med løsningen af ovenstående opgaver nødvendige budgetforslag.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Stud. merc. Michael Møller Jensen

Lektor V. Thorsgaard Jacobsen

Adjunkt Aage Nedergaard

Stud. merc. Søren Hansen

Stud. merc. Stefan Hvalkof

Lektor I. C. Chr. Nielsen (formand)

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen

Eksamensudvalget

Udvalget blev nedsat af Det erhvervsøkonomiske fagråd den 4. november 1974 og henhører i dag under Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn.

Udvalget har til opgave i videste forstand at behandle spørgsmål angående eksamensordninger ved Handelshøjskolens studier.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Lektor Flemming Agersnap

Lektor V. Thorsgaard Jacobsen

Stud. merc. Carsten Kaspersen

Stud. merc. Birgit Nielsen

HD-studerende Gert Poder

Lektor Harald Vestergaard

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen

HA-udvalget

Udvalget blev nedsat af Det erhvervsøkonomiske fagråd den 4. november 1974 og henhører i dag under Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn.

Udvalget har til opgave at stille forslag om et nyt HA-studium.

Udvalget består af følgende medlemmer:
Afdelingsleder Orla Brandt Jensen (formand)
Stud. merc. Inger Lassen
Stud. merc. Ottar Nakken
Lektor Orla Nielsen
Stud. merc. Ebbe Rasmussen
Professor Frode Slipsager
Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister

Sønderborg-udvalget

Udvalget blev nedsat af det erhvervsøkonomiske fagråd den 10. september 1973, og henhører i dag under Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn.

Udvalget har til opgave at behandle sager vedrørende stillingsbesættelse ved HA-studiet i Sønderborg, herunder nedsættelse af bedømmelsesudvalg, samt på grundlag heraf at afgive indstilling til fakultetsrådet til videre foranstaltning; at være rådgivende for HA-studiet i Sønderborg i studieforhold herunder ændringer i HA-studiets struktur; at formidle et fagligt samarbejde inden for forskning og undervisning mellem Handelshøjskolen i København og Handelshøjskoleafdelingen i Sønderborg.

Udvalget består af følgende medlemmer:
Seniorstipendiat Jørgen Frode Bakka
Lektor Cai F. Christensen
Professor Bjarke Fog
Stud. merc. Inger Lassen
Afdelingsleder Orla Brandt Jensen
Direktør, cand. merc. Niels Borup (indtrådt 13.2.1978)
Stud. merc. Michael Træsborg
Studieleder Axel Schultz-Nielsen
Professor Frode Slipsager (formand)
2 studerende fra Sønderborg
Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister

D2

Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn

I perioden fra 1. august 1978 til medio december 1978 havde *Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn* følgende sammensætning:

Lektor Frede Boje
Lektor Anne Dueholm
Stud. ling. merc. Jette Dyg
Stud. ling. merc. Hanne Glasius
Lektor Inge Gorm Hansen
Lektor Niels Henning Pedersen (formand)
Stud. ling. merc. Kirsten Petersen
Stud. ling. merc. Hanne von Wowern
Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke

I perioden fra medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn* følgende sammensætning:

Stud. ling. merc. Lis Fledelius

Lektor Inge Gorm Hansen

Stud. ling. merc. Karen L. Hansen

Stud. ling. merc. Britt Klausen

Stud. ling. merc. Elsebeth Lange

Stud. ling. merc. Unni Mathiasson

Lektor Jacques J. Qvistgaard (formand)

Lektor Theis Riiber

Lektor Erna Sølling

Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke

Udvalget nedsat af Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn

Tolkeudvalget

Tolkeudvalget er nedsat af Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn.

Udvalgets kommissorium er følgende: at formidle tværfaglige kontakter og udveksling af undervisningsmateriale; at tilrettelægge og gennemføre arrangementer, der kan støtte undervisningen i disciplinen; at tilrettelægge og gennemføre kurser i notattekniik og simultantolkning.

Udvalget bestod pr. 23.8.1978 af følgende medlemmer:

Lektor Inge Baaring (formand)

Lektor Edna Seear Christensen

Cand. ling. merc. Susanne Hertz

Translatør Vibeke Pentz-Møller

Stud. ling. merc. Hanne Glasius

Stud. ling. merc. Flemming Vogdrup

Udvalget vedr. de valgfri fag

Udvalget, som er nedsat den 30.11.1977 af Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn, har til opgave at tilrettelægge og administrere gennemførelsen af de valgfri fag.

Udbuddet af valgfri fag fremgår af den af udvalget udgivne brochure. P.t. er udbuddet på 14 fag.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Lektor Birgitte Friis

Lektor H. Picht (formand)

Stud. ling. merc. Birgitte Pedersen

Stud. ling. merc. Hannah Zackarias

Sekretær: Assistent Kirsten Davidsen

FAGSTUDIENÆVNENE

Ifølge statuttens §§ 56–60 har fagstudienævnene fået tillagt følgende opgaver og beføjelser:

Tilrettelæggelse af undervisningen og afholdelse af eksaminer; udarbejdelse og ajourføring af studieordninger og studievejledninger; ansættelse af undervisningsassistenter; udtalelser i forbindelse med oprettelse og nedlæggelse af lærerstillinger; udarbejdelse af bevillingsbehov i forbindelse med aktiviteterne henhørende under fagstudienævnene; disponering over personale og pengebevillinger som er stillet til rådighed for studienævnet.

E1

De erhvervsøkonomiske fagstudienævn

HA-studienævnet

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *HA-studienævnet* følgende sammensætning:

Lektor Jens Oluf Elling
Stud. merc. Kurt Jørgensen
Stud. merc. Sven Kolstrup
Lektor Jens Bjerregaard Christensen
Stud. merc. Ottar Nakken
Stud. merc. Michael Træsborg
Lektor Oluf Aagaard
Adjunkt Jens Overø
Lektor Flemming Poulfelt (formand)
Stud. merc. Ebbe Rasmussen
Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister

I perioden 1. december 1978 til 31. juli 1979 havde *HA-studienævnet* følgende sammensætning:

Lektor, cand. polit. Jens Bjerregaard Christensen
Lektor Palle Geleff
Stud. merc. Kurt Jørgensen
Stud. merc. Michael Møller Jensen
Stud. merc. Inger Lassen
Lektor Flemming Hansen
Lektor Flemming Poulfelt
Stud. merc. Karin Andersen
Stud. merc. Michael Træsborg
Lektor Oluf Aagaard (formand)
Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister

Cand. merc.-studienævnet

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *cand. merc.-studienævnet* følgende sammensætning:

Lektor Søren Christensen (formand)
Stud. merc. Carsten Corinth
Stud. merc. Mikael Hansen
Stud. merc. Jan Hellen
Lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen
Lektor Kjeld Arnth Jørgensen
Lektor Hanne Hartvig Larsen
Stud. merc. Jan Møinicke
Adjunkt Henrik Schaumburg-Müller
Stud. merc. Magne Svendsen
Sekretær: Assistent Lis Langen

I perioden december 1978 til 31. juli 1979 havde *cand. merc.-studienævnet* følgende sammensætning:

Stud. merc. Finn Carstens
Stud. merc. Tim Fog
Lektor Peter Duus Hansen
Stud. merc. Jan Hellen
Kandidatstipendiat Svend Høgsberg Kristensen
Lektor Lars Lund
Stud. merc. Jan Møinicke
Lektor Orla G. Petersen
Adjunkt Henrik Schaumburg-Müller (formand)
Stud. merc. Martha Skrydstrup
Sekretær: Assistent Lis Langen

Studienævnet for HD 1. del

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *HD 1. dels studienævnet* følgende sammensætning:

HD-studerende Dorte Andersson
HD-studerende Hans Esmann Eriksen
Adjunkt Ove Hedegaard
Afdelingsleder Orla Brandt Jensen
Lektor Steffen Jørgensen (formand)
Afdelingsleder Henning Kjølby
HD-studerende Niels Molzen
HD-studerende H. P. Hjorth Mortensen
HD-studerende Esben T. Nielsen
Undervisningsassistent Peter Wiboltt
Sekretær: Fuldmægtig T. Kristoffersen

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *HD 1. dels studienævnet* følgende sammensætning:

HD-studerende Christian Juel Bay
HD-studerende Heini Davidsen

Lektor Ove Hedegaard
HD-studerende Henrik Lüppert Jensen
Afdelingsleder Orla Brandt Jensen
Lektor Steffen Jørgensen
Afdelingsleder Henning Kjølby
HD-studerende Kurt Lourcing
HD-studerende Flemming Petersen
Undervisningsassistent Peter Wiboltt
Sekretær: Fuldmægtig T. Kristoffersen

Studienævnet for HD 2. del – Afsætningsøkonomi

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *studienævnet for HD 2. del – afsætningsøkonomi* følgende sammensætning:

HD-studerende Frank Elong
Lektor Flemming Hansen
Lektor Søren Heede
Adjunkt Stig Ingebrigtsen (formand)
HD-studerende Hanne Krebs
HD-studerende Svend Elkjær Larsen
Professor Otto Ottesen
HD-studerende Gert Poder
Professor Arne Rasmussen
HD-studerende Frank Thomsen
Sekretær: Fuldmægtig T. Kristoffersen

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *studienævnet for HD 2. del – afsætningsøkonomi* følgende sammensætning:

HD-studerende Annette Andersen
Lektor Cai F. Christensen
Lektor Søren Heede
HD-studerende Erik Hove
HD-studerende Ove Junne
HD-studerende Hanne Krebs
Professor Otto Ottesen
Seniorstipendiat Michael Pettersson
Professor Arne Rasmussen
HD-studerende Frank Thomsen
Sekretær: Assistent Lise Nielsen

Studienævnet for HD 2. del – Finansiering

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *studienævnet for HD 2. del – finansiering* følgende sammensætning:

Adjunkt Henning Holten (formand)
HD-studerende Jens Peter Larsen

Adjunkt Johannes Mouritsen
HD-studerende Lars Raahauge
HD-studerende Hans Erik O. Svendsen
Undervisningsassistent Ole Zacchi
Sekretær: Assistent Aase Thiim

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *studienævnet for HD 2. del – finansiering* følgende sammensætning:

HD-studerende Jens Peter Børsting
Lektor Henning Holten
HD-studerende J. P. Larsen
HD-studerende Lars Raahauge
Professor Carl E. Sørensen
Lektor Ole Zacchi
Sekretær: Assistent Birte Mikkelsen

Studienævnet for HD 2. del – Forsikring

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *studienævnet for HD 2. del – forsikring* følgende sammensætning:

HD-studerende Flemming Carlsen
HD-studerende John Christiansen
Undervisningsassistent Erik Damm
HD-studerende Henning Howe Hansen
Afdelingsleder Knud Hansen (formand)
Lektor John Kjær
Sekretær: Fuldmægtig T. Kristoffersen

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *studienævnet for HD 2. del – forsikring* følgende sammensætning:

HD-studerende John Christiansen
Undervisningsassistent Erik Damm
HD-studerende Henning Howe Hansen
Afdelingsleder Knud Hansen
Lektor John Kjær
HD-studerende Jens Storgaard
Sekretær: Lektor Knud Hansen

Studienævnet for HD 2. del – Organisation

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *studienævnet for HD 2. del – organisation* følgende sammensætning:

Lektor Flemming Agersnap
Lektor Niels Bjørn-Andersen
HD-studerende Jørgen Christensen
Lektor Harald Enderud (formand)

HD-studerende Jan Clausen Hansen
HD-studerende Anders Skov Hansen
Fuldmægtig Henning Holt Larsen
HD-studerende Ejvind B. Ludvigsen
HD-studerende Erik Paaske
Mag. scient. soc. Ann Westenholz
Sekretær: Assistent Lis Langen

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *studienævnet for HD 2. del – organisation* følgende sammensætning:

Professor Flemming Agersnap
Lektor Torben Bech-Jørgensen
Lektor Niels Bjørn-Andersen
Lektor Harald Enderud
HD-studerende Hans Esmann Eriksen
HD-studerende Tom Hansen
Undervisningsassistent Henrik Holt Larsen
HD-studerende Ejvind B. Ludvigsen
HD-studerende Peter Aksel Poulsen
HD-studerende Erik Paaske
Sekretær: Fuldmægtig Grethe Rønn

Studienævnet for HD 2. del – Regnskabsvæsen

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *studienævnet for HD 2. del – regnskabsvæsen* følgende sammensætning:

HD-studerende Karl Johan Rude Andersen
HD-studerende Helge Billington
Lektor Dennis Clausen (formand)
Lektor Erik Hansen
HD-studerende Jan Jannsen
HD-studerende Carsten Kaspersen
Lektor Henning Kirkegård
Adjunkt Preben Melander
Adjunkt Jørgen Meyer
HD-studerende Per Rønne
Sekretær: Assistent Aase Thiim

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *studienævnet for HD 2. del – regnskabsvæsen* følgende sammensætning:

Lektor Dennis Clausen
HD-studerende Jan Falkenstein
HD-studerende Leon Krebs
HD-studerende Axel Sandbjerg Nielsen
Lektor Preben Melander
Lektor Ulrik Gorm Møller

Lektor Flemming Rasmussen
Adjunkt Jens Schou-Christensen
Sekretær: Assistent Lisa Borges

Studienævnet for HD 2. del – Udenrigshandel

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *studienævnet for HD 2. del – udenrigshandel* følgende sammensætning:

HD-studerende Jan Ingemann Andersen
HD-studerende Jens Ulrik Hagemann
HD-studerende Preben Kay
Lektor Poul Schultz
Professor Frode Slipsager
HD-studerende Kirsten Tougaard
Lektor Harald Vestergaard (formand)
Lektor Ole Wiberg
Sekretær: Fuldmægtig T. Kristoffersen

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *studienævnet for HD 2. del – udenrigshandel* følgende sammensætning:

HD-studerende Jørgen Beckmann
HD-studerende Carl Lennart Berndtsson
HD-studerende Jens Ulrik Hagemann
Adjunkt Hans Kornø Rasmussen
Lektor Poul Schultz
Professor Frode Slipsager
HD-studerende Mogens Sylvest
Lektor Harald Vestergaard
Lektor Ole Wiberg
Sekretær: Overassistent Jytte Beckert

Studienævnet for Revision og Skatteret

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *studienævnet for revision og skatteret* følgende sammensætning:

Revisionsstuderende Erhardt Andersen
Revisionsstuderende Otto Bonke
Adjunkt Claus Jensen
Lektor Poul Olsen
Revisionsstuderende Bjørn Paulsen
Lektor Robert Sloth Pedersen (formand)
Lektor Orla G. Petersen
Revisionsstuderende Preben Falk Sørensen
Sekretær: Fuldmægtig T. Kristoffersen

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *studienævnet for revision og skatteret* følgende sammensætning:

Revisionsstuderende Otto Bonke
Revisionsstuderende Jørgen Friis
Revisionsstuderende Knut Godfredsen
Adjunkt Claus Jensen
Lektor Poul Olsen
Lektor Robert Sloth Pedersen
Lektor Orla G. Petersen
Revisionsstuderende Erik Springborg
Sekretær: Lektor Robert Sloth Pedersen

E2

De erhvervsproglige fagstudienævn

EG-studienævnet

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *EG-studienævnet* følgende sammensætning:

Stud. ling. merc. Jette Dyg Christensen
Lektor Anne Dueholm (formand)
Adjunkt Lena Fluger
Undervisningsassistent Gitte Baunebjerg Hansen
Handelsfaglærer Anne Harries
Stud. ling. merc. Carsten Høj
Stud. ling. merc. Tove Sanger
Stud. ling. merc. Erling Swahn
Adjunkt Erna Sølling
Stud. ling. merc. Tove Sørensen
Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *EG-studienævnet* følgende sammensætning:

Stud. ling. merc. Jette Dyg Christensen
Lektor Anne Dueholm (formand) (en del af perioden)
Adjunkt Lena Fluger
Undervisningsassistent Gitte Baunebjerg Hansen
Handelsfaglærer Anne Harries
Stud. ling. merc. Torben Schnoor Jensen
Stud. ling. merc. Britt Klausen
Stud. ling. merc. Erling Swahn
Adjunkt Erna Sølling
Stud. ling. merc. Tove Sørensen (formand)
Stud. ling. merc. Else-Marie Ulderup
Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister

EA/ED-studienævnet

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *EA/ED-studienævnet* følgende sammensætning:

Lektor Frede Boje (formand)
Stud. ling. merc. Karen L. Hansen
Stud. ling. merc. Robert Ibsen
Stud. ling. merc. Kirsten Petersen
Lektor Karen Stetting
Lektor Halvor Søeborg
Lektor Dorte Westrup
Stud. ling. merc. Hanne von Wowern
Sekretær: Assistent Aase Thiim

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *EA/ED-studienævnet* følgende sammensætning:

Stud. ling. merc. Marianne Bach
Forskningsstipendiat Lise-Lotte Hjulmand (formand)
Stud. ling. merc. Elsebeth Lange
Lektor Lita Lundquist
Stud. ling. merc. Susanne Maimann
Lektor Heribert Picht
Lektor Theis Riiber
Stud. ling. merc. Hanne von Wowern
Sekretær: Aase Thiim/Mogens Nørager-Nielsen

EK-studienævnet

I perioden 1. august 1978 til medio december 1978 havde *EK-studienævnet* følgende sammensætning:

Lektor Inge Baaring
Stud. ling. merc. Hanne Glasius
Lektor Inge Gorm Hansen
Stud. ling. merc. Anders Hermansen
Afdelingsleder Jørgen Jensen (formand)
Stud. ling. merc. Jette Schramm Nielsen
Afdelingsleder Jacques J. Qvistgaard
Stud. ling. merc. Gregers Scheel
Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke

I perioden medio december 1978 til 31. juli 1979 havde *EK-studienævnet* følgende sammensætning:

Lektor Inge Baaring
Stud. ling. merc. Birte Hedegaard Christensen
Lektor Gunhild Dyrberg
Lektor Inge Gorm Hansen
Stud. ling. merc. Karen L. Hansen

Stud. ling. merc. Robert Ibsen
Afdelingsleder Jørgen Jensen (formand)
Stud. ling. merc. Kirsten Petersen
Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke

F. ANDRE UDVALG

Handelshøjskolens Samarbejdsudvalg

Udvalget som er oprettet i medfør af økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner, havde fra medio marts 1978 til 31. juli 1979 følgende sammensætning:

Assistent Greta Andersen
Assistent Lise Abildgaard (næstformand)
Overbibliotekar Per Boesen (indtil 31. december 1978)
Prorektor Gert Engel
Fuldmægtig Hanne Feveile
Administrator Poul Flindhardt
Overbibliotekar Ole Harbo (fra 1. januar 1979)
Bibliotekar Bente Høst-Madsen
Lektor Hans Peter Jørgensen
Skolebetjent John Kirchhoff-Jørgensen
Assistent Lis Langen
Fuldmægtig Kjeld K. Lykke
Lektor Jørgen Kai Olsen
Lektor Vagn Sandberg
Rektor Lauge Stetting (formand)
Lektor Elisabeth Thuesen
Assistent Anna Aagaard
Sekretær: Aase Thiim

Lokalsamarbejdsudvalget

I medfør af Økonomi- og Budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner er der den 17. januar 1978 oprettet et lokalsamarbejdsudvalg for centraladministrationen under hovedsamarbejdsudvalget på Handelshøjskolen i København.

Udvalget har følgende sammensætning:
Assistent Lise Abildgaard (næstformand)
Fuldmægtig Jørgen Andersen
Assistent Mogens Andersen
Fuldmægtig Herbert Christy
Assistent Inger Colding-Jørgensen
Assistent Kirsten Davidsen
Administrator Poul Flindhardt (formand)
Fuldmægtig Per Boje Jensen HD

Assistent Kaj Jensen
Afdelingsleder Finn Kempf
Skolebetjent J. Kirchhoff-Jørgensen
Fuldmægtig Birger Brodin Larsen
Fuldmægtig Kjeld K. Lykke
Assistent John Nielsen
Assistent Hans Ryberg
Sekretær: Assistent Aase Thiim

Strukturudvalget

er nedsat af Hovedsamarbejdsudvalget. Udvalget arbejder med Handelshøjskolens administrative strukturproblemer.

Udvalget har følgende sammensætning:

Assistent Lise Abildgaard
Assistent Mogens Andersen
Overbibliotekar Ole Harbo
Administrator Poul Flindhardt
Assistent Lis Langen
Fuldmægtig Kjeld K. Lykke
Lektor Jørgen Kai Olsen
Lektor Vagn Sandberg
Rektor, afdelingsleder Lauge Stetting (formand)

Handelshøjskolens kursusudvalg

er nedsat af Hovedsamarbejdsudvalget. Udvalget udarbejder og forestår interne kurser.

Udvalget har følgende sammensætning:

Assistent Lise Abildgaard
Professor Torben Agersnap
Fuldmægtig Marly Arnoldus (formand)
Fuldmægtig Hanne Feveile HD
Lektor Hans Engstrøm
Bibliotekar Birgitte Lauritsen
Sekretær: Benedicte Thune

Handelshøjskolens personalepolitikudvalg

er nedsat af Hovedsamarbejdsudvalget. Udvalgets kommissorium er at udarbejde forslag til højskolens personalepolitik.

Udvalget har følgende sammensætning:

Administrator Poul Flindhardt
Lektor Bjarne Herskin (formand)
Lektor Hans Peter Jørgensen

Assistent Winnie Kindler
Fuldmægtig Inge Klint
Assistent Liza Kløcker-Larsen
Assistent Inge Gotthardt Petersen

Udvalget vedrørende undervisningen i erhvervs- og samfundsbeskrivelse på HA-studiet
Udvalget følger løbende undervisningen og forbehandler under studienævnet henhørende sager af mere generel karakter vedrørende faget.

Udvalget har følgende sammensætning:
Lektor Jens Bjerregaard Christensen
Afdelingsleder Henning Kjølby
Forskningsleder Palle Mikkelsen
Lektor H. Duelund Nielsen
+ 4 studerende

Det økonomiske bogudvalg

Udvalget er nedsat under biblioteksudvalget.

Udvalget har til opgave at rådgive biblioteksudvalget med hensyn til gennemførelse af den mest hensigtsmæssige anskaffelsespolitik.

Udvalget har følgende sammensætning:
Lektor Peder Aderhold
Lektor Heine Andersen
Lektor Finn Borum
Adjunktvikar John Carlsen
Lektor Jens Bjerregaard Christensen
Lektor Jens O. Elling
Adjunkt Lars Grønholdt
Afdelingsleder Knud Hansen
Lektor Mogens Eggert Møller
Adjunkt Johannes Mouritsen
Lektor Flemming Poulfelt
Professor Arne Rasmussen
Lektor Elisabeth Thuesen
HD-studerende Erik Paaske
HD-studerende Jens Peter Børsting
HD-studerende Per Rønne
HD-studerende Heini Davidsen
HD-studerende Kurt Lourcing
HD-studerende Kurt Dahl Jørgensen
HD-studerende Jens Møller Lee
Forskningsbibliotekar Hanne Abrahams
Overbibliotekar Ole Harbo (formand)

Forskningsbibliotekar Helge Pedersen
Forskningsbibliotekar Kjeld Wiene

Det sproglige bogudvalg

Udvalget er nedsat under biblioteksudvalget.

Udvalget har til opgave at rådgive biblioteksudvalget med hensyn til gennemførelse af den mest hensigtsmæssige anskaffelsespolitik.

Udvalget har følgende sammensætning:

Stud. ling. merc. Marianne Bach

Lektor Birgitte Friis

Stud. ling. merc. Mikke Vemming Hansen

Stud. ling. merc. Annie Saabye Jensen

Professor Bengt Jürgensen (udtrådt 30.1.1979)

Lektor Flemming Koue

Adjunkt Niels Krogh-Hansen

Professor Hans-Peder Kromann

Lektor Søren Kaas Andersen

Lektor Paul Monrad

Forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen (indtrådt 1.2.1979) (formand)

Lektor H. Picht

Lektor Helge Schwarz (indtrådt 31.1.1979)

Stud. ling. merc. Hannah Zacharias

Opgaveudvalg

Udvalgene blev oprindeligt nedsat af det erhvervsproglige fagråd og henhører i dag under de *erhvervsproglige fagstudienævn*.

Udvalgene har til opgave at tilvejebringe eksamensopgaver.

Udvalgene har følgende sammensætning:

Engelsk

Lektor Edna Seear Christensen

Lektor H. Svane Knudsen

Lektor Sven Sorgenfrey

Lektor Tyge Stavnstrup

Fransk

Lektor Aase Baillais

Lektor Birthe Langballe

Lektor Jacques J. Qvistgaard

Italiensk

Lektor Mirella Cristofoli

Lektor Johanne Mengel
Lektor Dorte Westrup

Spansk

Lektor Ellen Sundbo
Lektor Niels Henning Pedersen
Lektor Halvor Søbørg

Tysk

Lektor P. Gunderskov
Lektor E. Bjørn Hansen
Adjunkt Bente Kristensen
Lektor P. Rosbach

IV. Lærerstab og administration

1. Lærerstabens sammensætning

Ved udgangen af undervisningsåret 1978/79 var der, jf. nedennævnte oversigt – ved højskolen ansat 21 professorer, 10 docenter, afdelingsledere og fagledere hvoraf 1 som rektor, 33 lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi, 6 adjunkter uden forskningspligt i sprog, 6 fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi, 73 lektorer, 23 adjunkter, 20 forskningsstipendiater, 57 eksterne lektorer samt 612 undervisningsassistenter.

2. Administration

Rektor: Afdelingsleder, cand. polit. Lauge Stetting, valgt for perioden 1/8 1978–31/7 1981.

Prorektor: Cand. mag. Gert Engel, valgt for perioden 1/8 1977–31/7 1979.

Administrator: Cand. merc. Poul Flindhardt, udnævnt 1/7 1975.

Fuldmægtige:

Jørgen Andersen, ansat 1/5 1963,

cand. jur. Lone Burmeister, ansat 1/7 1976,

A. Herbert Christy, ansat 15/9 1969,

Per Boje Jensen HD, ansat 1/9 1966,

Thorkild Kristoffersen, ansat 15/1 1966,

Birger Brodin Larsen, ansat 1/12 1977, (fratrådt 31/12 1978),

cand. polit. Kjeld K. Lykke, ansat 1/3 1976,

cand. merc. Mogens Nørager-Nielsen, ansat 1/1 1973.

Tekniske ledere:

Ingeniør Finn Kempf, ansat 1/11 1975.

Overassistenter:

Kirsten Broch, ansat 1/5 1972,

Gunna Lund, ansat 1/2 1961,

Lilli Thorngaard, ansat 1/8 1947.

Kontorassistenter/Assistenter:

Lise Abildgaard, ansat 1/6 1968,

Margreta Aller, ansat 1/2 1979,

Liss Andersen, ansat 1/3 1971,

Gerd Andersen, ansat 1/4 1979,

Mogens Andersen, ansat 8/3 1976,

Bente Krogh Christensen, ansat 1/12 1978,
Connie Christensen, ansat 1/8 1971,
Svend Åge Christensen, ansat 26/2 1979,
Inger Colding-Jørgensen, ansat 5/9 1977, (fratrådt 31/3 1979),
Kirsten Davidsen, ansat 1/8 1969,
Lone Dreisler, ansat 15/8 1978,
Else Duelund, ansat 1/1 1972,
Anelise Frederiksen, ansat 1/6 1973,
Greta Bay Friis-Hansen, ansat 1/11 1977,
Jens Færge, ansat 1/6 1978,
Hanne Gregersen, ansat 3/5 1979,
Kim Gundersen, ansat 8/3 1979, (fratrådt 30/9 1979),
Grete Hammerich, ansat 1/3 1978,
Inger Overgaard Hansen, ansat 1/8 1967,
Bente Hardenfelt, ansat 15/12 1973,
Bent Toft Haugaard, ansat 1/10 1975,
Jane Hjorth-Andersen, ansat 1/2 1975,
Tove Hovgaard, ansat 12/8 1974, (fratrådt 30/11 1978),
Bente Hviid, ansat 1/2 1978,
Else Bjørno Jensen, ansat 1/4 1970,
Grethe Toft Jensen, ansat 1/11 1971,
Hans Birger Jensen, ansat 1/8 1979,
Kaj Jensen, ansat 1/11 1974,
Lisbeth Jensen, ansat 1/9 1976, (fratrådt 31/1 1979),
Tove Jensen, ansat 15/12 1977,
Birthe Johnsson, ansat 1/2 1972,
Lilli Jørgensen, ansat 1/9 1972,
Lis Kreiberg, ansat 1/9 1978,
Lis Langen, ansat 1/9 1968,
Britta Larsen, ansat 1/8 1972,
Gudrun Nedersee Larsen, ansat 1/8 1976,
Helle Larsen, ansat 5/10 1978,
Ida Larsen, ansat 8/3 1965,
Lise Laurents, ansat 1/3 1978,
Kate Kjær Lauritsen, ansat 1/9 1969,
Tove Lorentzen, ansat 1/11 1977,
Else Lund, ansat 1/1 1978, (fratrådt 31/1 1979),
Tove Lund, ansat 1/10 1975,
Lise Malmsjø, ansat 1/7 1973,
John Nielsen, ansat 10/11 1975,
Harriet Nilsson, ansat 15/9 1975,
Anne Lise Olsen, ansat 1/1 1973, (død 23/6 1979),
Marianne Olsen, ansat 1/7 1979,
Jytte Holten Palvig, ansat 1/4 1979,
Bente Lundhøj Petersen, ansat 1/4 1979,
Ketty Petersen, ansat 1/10 1973,

Inge Randa, ansat 1/3 1973,
 Svend Ratved, ansat 1/8 1971,
 Hans Ryberg, ansat 15/8 1977,
 Brita Sloth, ansat 1/3 1973, (fratrådt 30/11 1979),
 Diana Stuhr, ansat 19/3 1979,
 Aase Thiim, ansat 1/4 1973,
 Grete Thomsen, ansat 1/8 1974, (fratrådt 31/3 1979),
 Rita Voss, ansat 1/7 1964,

EFG-Praktikanter:

Anette Larsen, ansat 1/9 1978,
 Ulla Rasmussen, ansat 1/9 1978.

Skolebetjente:

Kai Aistrup, ansat 1/4 1972,
 Poul-Erik Andersen, ansat 1/8 1974,
 Ib Bredahl, ansat 1/6 1979,
 Jørgen Clausen, ansat 1/6 1979,
 Preben Gamholdt, ansat 1/3 1961,
 Leif Grenaae, ansat 12/6 1978, (fratrådt 3/5 1979),
 Klaus Boye Hansen, ansat 1/4 1975,
 Stefan Havbo, ansat 1/4 1979,
 Ejgil Jensen, ansat 15/12 1964,
 Tage Jørgensen, ansat 1/8 1968,
 John Kirchhoff-Jørgensen, ansat 1/6 1970,
 Albert Nielsen, ansat 4/1 1971, (død 19/10 1979),
 Holger Eigil Nielsen, ansat 1/1 1967,
 Frode Paulsen, ansat 1/11 1966,
 Poul Georg Svendsen, ansat 15/5 1971, (fratrådt 30/4 1979).

Antal ansatte ved højskolen pr. ultimo juli 1979:

1. Professorer	21
2. Docenter, afdelingsledere og fagledere	10
3. Adjunkter/lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi	39
4. Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi	6
5. Amanuensisgruppen	97
6. Forskningsstipendiater	20
7. Eksterne lektorer	57
8. Undervisningsassistenter	612
9. Administrative medarbejdere i administration	79
10. Administrative medarbejdere ved biblioteket	33
11. Administrative medarbejdere ved EDB-Centeret	9
12. Administrative medarbejdere ved institutterne	55

I alt 1038

Administrative medarbejdere ved biblioteket, EDB-Centeret og institutterne, se under biblioteket, EDB-Centeret og de enkelte institutter.

Antal lærere ved højskolen pr. ult. juli 1979

	1925	1940	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1978	1979
Professorer i økonomi m.v.	0	2	3	4	7	11	11	12	15	15
Professorer i jura	0	0	1	1	1	2	2	2	2	2
Professorer i sprog	0	0	0	1	1	1	3	3	4	4
Professorer i kulturhistorie	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0
Docenter, afdelingsledere og fagledere:										
i økonomi m.v.	3	2	4	4	3	1	7	6	6	6
i sprog	0	0	1	0	1	0	3	4	4	4
Adjunkter og lektorer uden forskningspligt:										
i erhvervslære og samfundsøkonomi	0	0	0	1	1	1	2	2	2	2
i sprog	0	3	9	9	12	22	33	30	36	37
Fastansatte lærere:										
i maskinskrivning og stenografi	0	0	0	0	0	1	3	4	6	6
Eksterne lektorer:										
i økonomi	0	13	15	10	7	8	8	3	21	28
i sprog	0	2	2	2	0	0	3	4	30	29
Amanuensisgruppen:										
i økonomi m.v.	0	4	4	6	11	26	53	70	75	76
i sprog	0	0	0	1	1	1	9	11	18	21
Stipendiater	0	0	0	0	0	4	14	20	19	20
Undervisningsassistenter:										
erhvervsøkonomiske studier	18	36	51	44	59	123	237	261	324	389
erhvervsproglige studier	10	21	38	44	43	28	36	89	172	223
Antal lærere m.v. i alt ¹⁾	31	86	128	127	147	230	425	523	734	862
(heraf heltidsansatte)	3	11	24	29	39	74	154	169	187	193

¹⁾ En sammentælling af antal lærere inden for de enkelte kategorier svarer ikke nødvendigvis til totaltallet, idet nogle lærere kan være medregnet under begge grupper.

Samlet oversigt over højskolens ansatte, pp. 45–70.

3. Fortegnelse over højskolens lærere og forskningsmedarbejdere ved udgangen af undervisningsåret 1978/79

Professorer:

Flemming Agersnap, organisationsteori, udnævnt 1/2 1978,
Torben Agersnap, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/3 1969,
Ejler Alkjær, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/12 1957,
Egil Fivelsdal, organisationssociologi, udnævnt 1/10 1973,
dr. polit. Bjarke Fog, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/10 1958,
fil. dr. Max Gorosch, spansk, udnævnt 1/1 1969, (fratrådt 31/7 1979),
Palle Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1953,
dr. polit. Ernst Lykke Jensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/6 1963,
ekon. dr. Erik Johnsen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/9 1969,
Bengt Jürgensen, engelsk, udnævnt 1/4 1973,
Jan Kobbernagel, erhvervsret, udnævnt 1/4 1949,
Hans-Peder Kromann, tysk, udnævnt 1/11 1976,
dr. jur. Ole Lando, erhvervsret, udnævnt 1/2 1963,
Knud Lüttichau, nationaløkonomi, udnævnt 1/4 1974,
Poul Milhøj, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1963,
dr. merc. Otto Ottesen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/5 1974,
ekon. dr. Arne Rasmussen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/6 1961,
dr. phil. Jens Rasmussen, fransk, udnævnt 1/2 1965,
dr. merc. Frode Slipsager, international virksomhedsøkonomi, udnævnt 1/4 1976,
Carl E. Sørensen, (konstitueret), finansiering, udnævnt 1/9 1963,
Zakken Worre, regnskabsvæsen, udnævnt 1/2 1978.

Docenter, afdelingsledere og fagledere:

Afdelingsleder, cand. mag. Gert Engel, tysk, udnævnt 1/3 1969,
afdelingsleder, cand. polit. Knud Hansen, forsikring, udnævnt 1/4 1968,
afdelingsleder, translator Jørgen Jensen, spansk, udnævnt 1/8 1969,
afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1969,
lektor, cand. stat., civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen, EDB, udnævnt 15/11 1970,
afdelingsleder, cand. oecon. Henning Kjølby, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt
1/8 1970,
afdelingsleder, cand. mag. Jacques J. Qvistgaard, fransk, udnævnt 1/1 1969,
fagleder, cand. mag. Sven Sorgenfrey, engelsk, udnævnt 1/8 1970,
afdelingsleder, cand. polit. Lauge Stetting, udenrigshandel, udnævnt 1/4 1968,
docent, dr. phil. Aage Aagesen, erhvervsgeografi, udnævnt 1/8 1948.

Adjunkter/lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi:

Lektorer

Translator Jørgen Alsø, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
cand. mag. Aase Baillais, fransk, udnævnt 1/8 1974,
cand. mag. Paul Bay, engelsk, udnævnt 1/8 1946,
cand. mag. Frede Boje, tysk, udnævnt 1/8 1974,
cand. mag. Liselotte Brøndlund, tysk, udnævnt 1/8 1974,
translator Edna Seear Christensen, engelsk, udnævnt 1/8 1974,

cand. mag. Anne Dueholm, fransk og russisk, udnævnt 1/8 1974,
lektor, cand. art. Birgitte Friis, fransk, udnævnt 1/9 1975,
translatør Pauli Gunderskov, tysk, udnævnt 1/8 1974,
cand. mag. Erling Bjørn Hansen, tysk, udnævnt 1/8 1961,
translatør Hélène Holm, fransk, udnævnt 1/8 1974,
mag. art. Jens Juhl Jensen, administrationstolkning, udnævnt 1/11 1978,
Finn Hagen Jespersen HA, regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi,
udnævnt 1/4 1967,
lektor, cand. art. Hans Peter Jørgensen, tysk, udnævnt 1/9 1975,
translatør Harald Svane Knudsen, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
translatør Flemming Koue, tysk, udnævnt 1/8 1974,
translatør Birthe Langballe, fransk, udnævnt 1/8 1974,
cand. mag. Børge Larsen, engelsk, udnævnt 1/3 1969,
translatør Aase Lenstrup, fransk, udnævnt 1/1 1973,
cand. mag. Inge Livbjerg, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
translatør, cand. jur. et mag. Erik Juul Lund, fransk, udnævnt 1/4 1968,
(fratrådt 31/8 1979),
translatør Knud Løwert, engelsk, udnævnt 1/8 1956,
cand. mag. Finn Messell, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
translatør Paul Monrad, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
Erik Otto HA, regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1/8 1955,
translatør Niels Henning Pedersen HD, spansk, udnævnt 1/8 1974,
cand. mag. Poul Rosbach, tysk, udnævnt 1/8 1959,
translatør Vagn K. Sandberg, engelsk, udnævnt 1/8 1971,
cand. mag. Tyge Stavnstrup, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
translatør Ellen Sundbo, spansk, udnævnt 1/8 1972,
translatør Halvor Søeborg, spansk, udnævnt 1/9 1959,
translatør Walter Thornfield, tysk, udnævnt 1/8 1959, (fratrådt 31/8 1979),
cand. art. Dorte Westrup, fransk og italiensk, udnævnt 1/8 1974.

Adjunkter

Cand. interpret., translatør Helen Fogh, engelsk, udnævnt 1/9 1975,
translatør, cand. ling. merc. Helle Pals Frandsen, engelsk, udnævnt 1/9 1973,
translatør Kirsten Jessen, spansk, udnævnt 1/9 1976, (fratrådt 31/8 1979),
cand. jur. Niels Krogh-Hansen, fransk, udnævnt 1/9 1975,
translatør Theis Riiber, tysk, udnævnt 1/9 1975,
translatør Erna Sølling, spansk, udnævnt 1/9 1976,

Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi:

Handelsfaglærer Anne Harries EA, udnævnt 1/1 1978,
korrespondent Jette Krog ED, udnævnt 1/1 1978,
handelsfaglærer Erna Larsen, udnævnt 1/1 1963,
handelsfaglærer Jytte Halfdan Madsen ED, udnævnt 1/8 1967,
cand. ling. merc., translatør Lise Saxov, udnævnt 1/8 1970,
handelsfaglærer Inger Vikelsøe, udnævnt 1/10 1966.

Amanuensisgruppen:

Lektorer

Dr. rer. pol. Peter Aderhold, trafikforskning, udnævnt 1/9 1978,
mag. scient. soc. Heine Andersen, HA-center, udnævnt 1/10 1977,
mag. scient. soc. Ib Andersen, organisation, udnævnt 1/8 1978,
cand. mag. Søren Kaas Andersen, spansk, udnævnt 1/8 1974,
civilingeniør Gert Bechlund, EDB-Centeret, udnævnt 1/8 1977,
lic. merc. Niels Bjørn-Andersen, datamatik, udnævnt 1/8 1973,
lic. jur. Britt-Mari Persson Blegvad, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973,
translatør, cand. ling. merc. Inge Baaring, tysk, udnævnt 15/9 1974,
lic. merc. Finn Borum, organisation, udnævnt 1/10 1977,
cand. polit. Cai F. Christensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973,
cand. polit. Jens Bjerregaard Christensen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt
15/8 1978,
cand. merc. Søren Christensen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973,
cand. merc. Dennis Clausen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973,
cand. ling. merc. Gunhild Dyrberg, fransk, udnævnt 1/11 1978,
lic. merc. Jens Oluf Elling, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1976,
dr. merc. Harald Gjessing Enderud, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/7 1974,
cand. polit. Hans Engstrøm HA, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973,
translatør, cand. jur. Ebbe Falck, tysk, udnævnt 1/8 1974,
cand. jur. Jens Fejø, europæisk markedsret, udnævnt 1/11 1974,
cand. polit. Palle Geleff, finansiering, udnævnt 1/7 1978,
cand. polit. E. Damsgård Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973,
cand. polit. Erik Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973,
translatør, cand. ling. merc. Inge Gorm Hansen, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
ekon. dr. Flemming Hansen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/9 1977, (fratrådt 31/8 1979),
socialrådgiver Peter Duus Hansen, ledelsesforskning, udnævnt 1/6 1979,
civilingeniør Ove Hedegaard, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/3 1978,
lic. merc. Søren Heede, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973,
cand. jur. Kjeld Hemmingsen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1973,
civilingeniør Tage Henriksen HD, EDB-centeret, udnævnt 1/1 1979,
cand. psych. Bjarne K. Herskin, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/7 1977,
cand. polit. Henning Holten, finansiering, udnævnt 1/3 1977,
cand. merc. Stig Ingebrigtsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/5 1976,
cand. polit. V. Thorsgaard Jacobsen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973,
Finn Junge-Jensen MBA, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/6 1978,
cand. merc. Kjeld Arnth Jørgensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/9 1975,
cand. merc. Steffen Jørgensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/8 1973,
cand. merc. Henning Kirkegaard, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973,
lic. merc. John Hejn Kjær, informationsforskningsafdelingen, udnævnt 1/8 1973,
mag. art. Ulf Kjær-Hansen, presseforskning, udnævnt 1/8 1973,
cand. merc. Leif Kristensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/8 1973,
cand. merc. Hanne Hartvig Larsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 15/3 1976,
cand. polit. Lars Lund, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973,
cand. polit. Svend Marker-Larsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/2 1975,

cand. merc. Preben Melander, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1978,
cand. jur. Mogens Eggert Møller, skatteret, udnævnt 1/8 1973,
lic. merc. Peter Neergaard, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1977,
cand. oecon. Helmer Duelund Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973,
cand. polit. Jens Carl Ry Nielsen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973,
dr. polit. Niels Chr. Nielsen, finansiering, udnævnt 1/2 1975,
lic. merc. Orla Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973,
cand. merc. Jørgen Kai Olsen, anvendt statistik, udnævnt 1/8 1973,
cand. jur. Poul Olsen, skatteret, udnævnt 1/8 1973,
cand. merc. Jens Overø, teoretisk statistik, udnævnt 1/4 1976,
cand. oecon. Jørgen Lindgaard Pedersen, ledelsesforskning, udnævnt 1/3 1978,
translatør Meta Pedersen, tysk, udnævnt 1/8 1974, (fratrådt 31/7 1979),
statsaut. revisor, cand. merc. Robert Sloth Pedersen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1973,
cand. polit. Orla G. Petersen, skatteret, udnævnt 1/8 1973,
cand. ling. merc. Heribert Picht, spansk, udnævnt 1/1 1978,
lic. merc. Flemming Poulfelt, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/3 1978,
civilingeniør Flemming Rasmussen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973,
lic. jur. Hjalte Rasmussen, europæisk markedsret, udnævnt 1/4 1975,
lic. techn. Leif Bloch Rasmussen, datamatik, udnævnt 1/3 1977,
lic. merc. Stig Evan Ree, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1976,
cand. merc. Poul Schultz, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973,
cand. mag. Helge Lykke Schwarz, engelsk, udnævnt 1/8 1974, (orlov),
Norman M. Shine BA, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
lic. merc. Tage Skjøtt-Larsen, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning, udnævnt 1/8 1973,
cand. mag. Lillian Stage, fransk, udnævnt 1/9 1978,
cand. mag. Karen Stetting, engelsk, udnævnt 1/8 1974,
cand. jur. Elisabeth Thuesen, europæisk markedsret, udnævnt 1/8 1973,
cand. polit. Harald Vestergaard HD, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973,
cand. merc. Ole Wiberg MS, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973,
cand. psych. Oluf Aagaard, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973,

Adjunkter

Cand. merc. Johan Ankerstjerne, finansiering, udnævnt 3/5 1979,
cand. polit. John Carlsen, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1979,
cand. ling. merc. Lena Fluger, engelsk, udnævnt 1/9 1975,
cand. merc. Lars Peter Grønholdt, teoretisk statistik, udnævnt 1/7 1974,
cand. jur. Jørgen Henriksen, erhvervsret, udnævnt 15/5 1974,
cand. pæd. Grethe Hjorth, tysk, udnævnt 1/9 1975,
dr. Helga Hoffmann, udenrigshandel, udnævnt 1/2 1978, (fratrådt 30/3 1979),
statsaut. revisor Claus Jensen, erhvervsret/revision, udnævnt 1/7 1974,
fil. lic. Ulla Junker, finansiering, udnævnt 1/9 1976, (fratrådt 31/10 1978),
translatør Bente Kristensen, tysk, udnævnt 1/9 1973,
cand. ling. merc. Rita Lenstrup, engelsk, udnævnt 1/9 1978,
cand. phil. Lita Lundquist ED, fransk, udnævnt 1/9 1975,
cand. phil. Hanne Martinet, fransk, udnævnt 1/9 1975,
akademiingeniør Jørgen Rudolf Meyer, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1976,

cand. merc. Johannes Mouritsen, finansiering, udnævnt 1/11 1975,
cand. pæd. Aage Nedergaard, ledelsesforskning, udnævnt 15/11 1975,
cand. merc. Ole Stenvinkel Nilsson, teoretisk statistik, udnævnt 1/9 1973,
cand. polit. Hans Kornø Rasmussen, udenrigshandel, udnævnt 15/9 1975,
cand. polit. Henrik Schaumburg-Müller, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1976,
akademiingeniør Jens Schou-Christensen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1979,
cand. merc. Kai Clausen Svarrer, finansiering og kreditvæsen, udnævnt 1/10 1973, (orlov),
cand. merc. Jens Aaris Thisted, regnskabsvæsen, udnævnt 1/9 1973,
cand. ling. merc. Karen Thrysoe, engelsk, udnævnt 1/9 1975.

Forskningsstipendiater:

Cand. merc. Jørgen Frode Bakka, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/10 1975,
(seniorstipendiat),
cand. polit. Kirsten Bregm, ledelsesforskning, udnævnt 1/2 1978,
cand. scient. Hasse Rehding Clausen, datamatik, udnævnt 1/10 1977,
cand. ling. merc. Louise Denver, spansk, udnævnt 1/3 1979,
cand. ling. merc. Lene Frandsen, tysk, udnævnt 14/11 1977,
cand. phil. Lise-Lotte Hjulmand, engelsk, udnævnt 1/8 1978,
cand. oecon. Bjarne Sloth Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 15/10 1973, (senior-
stipendiat),
cand. merc. Poul-Erik Daugaard Jensen, organisation og arbejdssociologi, udnævnt
1/12 1974, (seniorstipendiat),
statsaut. revisor, cand. merc. Svend Høgsberg Kristensen, regnskabsvæsen, udnævnt
1/10 1976,
cand. merc. Anders Lindvik, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1979,
cand. scient. Peter Maskell, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning, udnævnt 1/8 1977,
cand. merc. Ulrik Gorm Møller, regnskabsvæsen, udnævnt 1/1 1975, (seniorstipendiat),
akademiingeniør, cand. merc. Claus Germann Petersen, erhvervsøkonomi, udnævnt
1/11 1977,
cand. merc. Michael Pettersson, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/7 1975, (senior-
stipendiat),
Pierre Pica, diplôme d'études approfondies, fransk, udnævnt 1/11 1977,
cand. oecon. Johannes Raaballe, finansiering, udnævnt 1/7 1978,
mag. scient. soc. Helge Tetzschner, organisation, udnævnt 1/5 1978, (seniorstipendiat),
cand. polit. Jens Erik Torp, udenrigshandel, udnævnt 15/2 1975, (seniorstipendiat),
(fratrådt 15/1 1979),
mag. scient. soc. Ann Westenholz, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/11 1974,
(seniorstipendiat),
dr. Milan Zeleny, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1979, (seniorstipendiat).

Eksterne lektorer:

Fuldmægtig, cand. merc. Cato Baldvinsson, investeringsplanlægning og finansiel plan-
lægning, udnævnt 1/3 1977, (fratrådt 30/6 1979),
overbibliotekar, cand. polit. Per Boesen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/11 1949,
mag. art. Vera Böiken, amerikanske realia, udnævnt 1/3 1976,

fil. dr. Margaret Chesnutt, engelsk, litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976,
 konsulent, cand. merc. Per Christensen, organisation, udnævnt 1/5 1979,
 cand. phil. Mirella Cristofoli ED, italiensk fonetik og tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976,
 cand. mag. Jennifer Draskau BA, engelsk mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt 1/1 1977,
 lektor, lic. phil. Mogens Dyhr, tysk grammatik, udnævnt 1/9 1976,
 borgmester, cand. polit. H. O. Thustrup Hansen, økonomisk politik, udnævnt 1/5 1977,
 Marlene R. Hansen BA, engelsk litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976,
 translator Andreas Harboesgaard, fransk teknisk sprog, udnævnt 1/9 1976, (fratrådt 31/8 1979),
 lektor Marcel Henaff, agrégé de philosophie, fransk, udnævnt 1/9 1977,
 cand. ling. merc. Susanne Hertz, fransk merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1976,
 lektor, cand. jur. Jan Hinze, skatteret, udnævnt 1/9 1977,
 cand. interpret. Henrik Hopstock, tysk tolkning, udnævnt 1/9 1977,
 cand. ling. merc. Bente Horneman, tysk, udnævnt 1/9 1978,
 lektor, cand. phil. Henrik Galberg Jacobsen, dansk, udnævnt 1/12 1978,
 universitetslektor, cand. mag. Lisbeth Falster Jakobsen, tysk oversættelse og stilistik, udnævnt 1/9 1975,
 lic. techn. Per Langaa Jensen, arbejdsmiljø, udnævnt 1/2 1978,
 fuldmægtig, cand. merc. Torben Beck Jørgensen, organisation og samfund, udnævnt 1/1 1978,
 universitetslektor, cand. mag. Oleg Koefoed, fransk, tolkning og notattekning, udnævnt 1/8 1966,
 professor Søren Kjeldsen-Kragh, international økonomi, udnævnt 1/9 1976,
 cand. jur., docteur en droit Dorthe Laouedj Kryger, fransk juridisk sprog, udnævnt 1/3 1979,
 fuldmægtig, cand. polit. Henrik Holt Larsen, personaleadministration, udnævnt 1/12 1977, (fratrådt 31/7 1979),
 lektor, mag. scient. Mogens Esrom Larsen, anvendt matematik, udnævnt 1/8 1977,
 advokat, cand. jur. Søren Larsen, skatteret, udnævnt 1/9 1977,
 lektor, underdirektør, cand. merc. Martin Lauth Lauridsen MBA, markedsføringsorganisationer, udnævnt 1/1 1977,
 cand. mag. Tove Lonning, engelsk litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1977,
 Jean Lundskær-Nielsen BA, engelsk samfundslære, udnævnt 1/11 1977,
 adjunkt, cand. phil. John Kuhlmann Madsen, spansk grammatik, udnævnt 1/1 1978, (fratrådt 30/6 1979),
 lektor, lic. techn. Oli B. G. Madsen, anvendt matematik, udnævnt 1/8 1977,
 translator Johanne Mengel, italiensk merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1977,
 cand. phil. Abel Ghani Merad-Boudia, fransk oversættelsesfærdighed, udnævnt 1/9 1975,
 cand. ling. merc., translator Ditte Obel Mikkelsen, spansk juridisk sprog, udnævnt 1/9 1978,
 afdelingschef, cand. scient. pol. Jørgen Nue Møller, organisation og arbejds sociologi, forvaltningsslære, udnævnt 1/8 1973,

cand. merc. Kurt Anker Nielsen, økonomisk styring og budgettering, udnævnt 1/1 1977,
lektor, dr. phil. Berta Pallares-Garzon, spanske hovedværker og spansk litteraturhistorie,
udnævnt 1/9 1976,
revisor, cand. merc. Anders Fredslund Pedersen, økonomisk styring og budgettering,
udnævnt 1/1 1977,
universitetslektor, cand. mag. Viggo Hjørnager Pedersen, engelsk oversættelsesfærdighed,
udnævnt 1/9 1976,
translatør Vibeke Pentz-Møller, spansk tolkning, udnævnt 1/1 1975,
cand. mag. Hanne Helveg Petersen, fransk tolkning, udnævnt 1/9 1977,
afdelingschef, translatør Kjeld Præstegaard, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/9 1977,
translatør Christian Quist, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/9 1978,
direktør, cand. jur. Jan Ranners, skatteret, udnævnt 1/1 1977,
Jaqueline Raoul-Duval, Licence d'Histoire, fransk samfundslære, udnævnt 1/9 1976,
(fratrådt 31/12 1978),
marketingdirektør, cand. merc. Hugo Rønsdal, international markedsanalyse, udnævnt
1/9 1976,
cand. polit. Peter Schütze, finansiering, udnævnt 1/7 1979,
cand. mag. Ole E. Strømgreen, amerikansk samfundslære, udnævnt 1/9 1977,
prokurist Finn Carl Sørensen HD, finansiering, udnævnt 1/12 1977,
universitetslektor, dr. jur. Ditlev Tamm, italiensk juridisk sprog, udnævnt 1/9 1975,
(fratrådt 31/12 1978),
fuldmægtig, cand. polit. Jens Thomsen, international økonomi, udnævnt 1/11 1976,
Linda Thøgersen BA Honours, engelsk samfundslære, udnævnt 1/9 1976,
Robin Eric Alan Turner BA, engelsk mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt
1/9 1977,
adjunkt, cand. mag. Bent Weidberg, tysk litteratur/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1975,
direktør, translatør Svend Vesterli, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/1 1975,
fuldmægtig, cand. polit. Ole Zacchi, finansieringsformer i ind- og udland, udnævnt
1/3 1977,
civilingeniør Jean-Pierre Zafiryadis, fransk teknisk sprog, udnævnt 14/3 1979.

Undervisningsassistenter:

Erhvervsøkonomiske studier

afdelingsleder John Abrahamsen HD, EDB, ansat 1/9 1978,

systemprogrammør, civilingeniør Niels Adler-Nissen, datamatik, regnskabsvæsen, ansat
1/9 1977,

adm. direktør Jørgen Ajslev HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,

lektor, mag. scient. soc. Erik Albrechtsen, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9
1972,

direktør, cand. jur. Viggo K. Albrechtsen, erhvervsret, ansat 1/9 1965,

cand. merc. Poul Almlund, teoretisk statistik, ansat 1/9 1975,

cand. merc. Bent Regner Andersen, almen økonomi, ansat 1/9 1976,

edb. projektleder, cand. merc. Dan Andersen, datamatik, ansat 1/9 1978,

akademiingeniør Flemming Andersen HA, teoretisk statistik, ansat 1/9 1969,

sekretær, cand. oecon. Hans Sommerfeldt Andersen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,

sekretær, cand. merc. Johnny Andersen, erhvervsøkonomi, organisation, ansat 1/9 1977,

konsulent, cand. merc. Jørn Wendel Andersen, finansiering, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1977,

Karl Johan Rude Andersen HA, almen økonomi, ansat 1/9 1975,

lektor, cand. polit. Otto Andersen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1971,

inspektør, cand. merc. Peer Andersen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1969,

systemplanlægger, cand. merc. Peter Sparre Andersen, datamatik, ansat 1/9 1978,

fuldmægtig, cand. oecon. Sten Andersen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1977,

cand. polit. Claus Andreasen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,

Jette Marianne Arnskjold HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,

personalekonsulent, cand. psych. Axel Artke, organisation, ansat 1/9 1978,

advokat Johan A. Asmussen, erhvervsret, ansat 1/9 1974,

statsaut. revisor Steen Bache, revision, ansat efteråret 1971,

fuldmægtig, cand. polit. Lise Bartholdy, nationaløkonomi, ansat 1/9 1973,

fuldmægtig, cand. polit. Mogens Schrøder Bech, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1977,

cand. jur. Christian Beck, skatteret, ansat 1/9 1977,

adjunkt, cand. merc. Niels Beck, erhvervsøkonomi, organisation, ansat 1/9 1977,

marketingskonsulent, cand. polit. Sigurd Bennike, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,

juridisk konsulent, cand. jur. Peer Bentzen-Møller, erhvervsret, ansat 1/2 1970,

fuldmægtig, cand. merc. Jan Bergh, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1978,

fuldmægtig, cand. jur. Anne Bertore, regnskabsvæsen, ansat 1/8 1975,

konsulent, ingeniør Henning Bille HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1977,

civilingeniør, lic. techn. Thomas Bastholm Bille, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning, ansat 1/9 1977,

Helge Billington HA, almen økonomi, ansat 1/9 1975, (hjælpelærer),

chefkonsulent, cand. merc. Gunnar Messmann Birk, erhvervsøkonomi, ansat 1/1 1978,

forskningsassistent, cand. scient. pol. Ole Bjarrum, organisation, ansat 1/9 1978,

fuldmægtig, cand. polit. Hans Henrik Bjerling, finansiering og kreditvæsen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1970,

advokat Niels Bjerre MCJ, erhvervsret, ansat 1/9 1972,

kreditchef, cand. merc. Torkil Bo, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1965,

cand. jur. Jørgen Boe, erhvervsret, ansat 1/9 1976,

cand. polit. Hilmar Bojesen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,

afdelingschef, ingeniør Flemming Brinck HD, organisation, ansat 1/9 1978,

marketingchef Ole Brink-Olsen HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,

redaktør, cand. polit. Peter Brixtofte, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 15/9 1975,

lektor, cand. polit. Henning Kristiansen Brogaard, nationaløkonomi, ansat 1/9 1965,

underdirektør Peter Brunkel, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,

programmedarbejder, cand. polit. Ole Bruus, nationaløkonomi, ansat 1/9 1974, (fratrådt 31/1 1979),

forskningsleder, lic. polit. Uffe Bundgaard-Jørgensen, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning, ansat 1/9 1978,

adjunkt, cand. polit. Lars Byberg, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1976,

fuldmægtig, cand. polit. Bendt Bülow, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,

fuldmægtig, cand. merc. Bertil Byskov MBA, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1977,

konsulent, cand. polit. Jesper Bøge, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1978,

konsulent, cand. merc. Thorkil Bøjlund, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. polit. Lars Carpens, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9 1978,
 økonomichef Erik Christensen HD, organisation, ansat 1/9 1978,
 direktør, cand. merc. Flemming F. E. Christensen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1970,
 mag. art. Hanne Steen Christensen, organisation, ansat 1/9 1978,
 cand. polit. Lars Thue Christensen, finansiering, ansat 1/1 1979,
 konsulent, cand. merc. Per Christensen, organisation og arbejds sociologi, regnskabs-
 væsen, ansat 1/9 1967,
 kontorchef, cand. merc. Sverre Riis Christensen, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1974,
 adjunkt, cand. merc. Finn Birger Christiansen, afsætningsøkonomi, datamatik,
 ansat 1/9 1974,
 kontorchef, cand. polit. H. H. Egeblad Christoffersen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
 ansat 1/9 1969,
 konsulent, cand. merc. Arly Christophersen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
 1/9 1977,
 direktør Finn Clement HD, organisation og arbejds sociologi, ansat 15/9 1974,
 cand. phil. Flemming Cumberland, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. polit. Mogens Dahl HD, organisation, ansat 1/9 1978,
 sekretær, cand. oecon. Peter Dal, teoretisk statistik, ansat 1/9 1978,
 adjunkt, cand. polit. Jørgen Dalhoff HD, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,
 fuldmægtig, cand. polit. Tim Dalskov HD, udenrigshandel, ansat 1/9 1976,
 underdirektør, cand. jur. Erik Damm HD, forsikring, erhvervsret, ansat 1/9 1972,
 fuldmægtig, cand. jur. Erik Lohmann Davidsen, organisation og arbejds sociologi,
 ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, ingeniør Henrik Davidsen HD, organisation og arbejds sociologi, erhvervs-
 økonomi, almen økonomi, ansat 1/9 1974,
 redaktør, cand. polit. Poul Dines, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, nationaløkonomi,
 ansat 1/9 1976,
 fuldmægtig, cand. jur. Carl Christian Duus, erhvervsret, ansat 1/8 1979,
 referent, cand. polit. Bjørn Einersen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1969,
 fuldmægtig, cand. scient. pol. Anders Eldrup, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
 ansat 1/9 1977,
 sekretær, cand. polit. Tom Elkær-Hansen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1971,
 advokat Jørgen Elmer, erhvervsret, ansat 1/9 1972,
 konsulent, ingeniør Erik Rask Eriksen, organisation og arbejds sociologi, ansat 15/5 1974,
 direktør Jørn Lyderstand Eriksen MBA, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning,
 ansat 1/9 1976,
 systemkonsulent, civilingeniør Nina Esmark HD, regnskabsvæsen, ansat 1/10 1974,
 kontorchef, dr. jur. Preben Espersen, organisation, ansat 1/9 1978,
 cand. merc. Klaus Falsing, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 cand. pæd. Steen Fastholm, pædagogisk grundkursus, ansat 1/3 1979,
 konsulent, cand. polit. Erling Faurbye, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1971,
 administrator, cand. merc. Poul Flindhardt, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1965,
 adjunktvikar, cand. merc. Finn Skriver Frandsen, almen økonomi, ansat 1/9 1977,
 konsulent Claus Frausing HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 produktchef Ulf Frausing HA, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1974,

direktør, cand. polit. Kjeld Ahrenkiel Frederiksen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 15/9 1975,
fuldmægtig, cand. merc. Henrik Friis, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1977,
direktør, forstkandidat Peter Friis HD, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/8 1972,
statsaut. revisor Stig Frohn, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1975,
adm. direktør, cand. merc. Jan Frøshaug MBA, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
finanschef Preben Galtt MBA, finansiering, ansat 1/9 1977,
civilingeniør Sven Gillesberg, teoretisk statistik, ansat 1/9 1977,
statsaut. revisor Erik Gilsaa, revision, ansat 1/3 1976,
økonomichef, cand. oecon. Jens Goul, erhvervsøkonomi, ansat 1/1 1970,
organisationschef, cand. merc. Georg Greibe, regnskabsvæsen, organisation, ansat 1/9 1976,
cand. polit. Bent Greve, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1978,
adjunkt, cand. merc. Mogens Gruelund, regnskabslære, regnskabsvæsen, bogføring, ansat 1/9 1976,
direktør Steffen Gulmann HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1971,
fuldmægtig, cand. polit. Troels Chr. Gunnergaard, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,
lektor, cand. polit. Jens Gunst, nationaløkonomi, ansat 1/9 1972,
advokat Arne Gyes, erhvervsret, ansat 1/9 1978,
fuldmægtig, cand. polit. Niels Hjorth Hald, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1972,
cand. merc. Bjarne Hallander, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/10 1974,
fuldmægtig, cand. polit. Asger Hansen, nationaløkonomi, finansiering, ansat 1/9 1976,
civilingeniør Børge Wessel Hansen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1976, (fratrådt 7/5 1979),
forretningsfører, ingeniør Carsten Poul Hansen, datamatik, ansat 1/9 1976,
direktør, cand. merc. H. P. Hansen, regnskabsvæsen, datamatik, afsætningsøkonomi, ansat 1/8 1975,
advokat Hans Peter Drisdal Hansen, erhvervsret, ansat 1/9 1972,
konsulent, mag. art. Ib Hansen, videnskabsteori, ansat 1/1 1979,
adjunkt, cand. merc. Jens Allin Hansen, organisation og arbejds sociologi, regnskabsvæsen, ansat 1/1 1973,
cand. merc. Klaus Møller Hansen, almen økonomi, ansat 1/9 1978,
fuldmægtig, cand. polit. Lars Teit Hansen, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,
sekretariatschef, advokat Mogens Vilstrup Hansen, erhvervsret, ansat 1/12 1971,
cand. merc. Ole Bjørn Hansen, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9 1978,
statsaut. revisor Peter Faurholdt Hansen, revision, ansat 1/9 1976,
cand. merc. Peter Morell Hansen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 15/2 1975,
sekretær, cand. oecon. Poul Schøtt Hansen, erhvervsøkonomi, ansat 1/1 1978,
cand. merc. Preben West Hansen, organisation og arbejds sociologi, almen økonomi, ansat 1/1 1978,
cand. polit. Uffe Foss Hansen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1976,
inspektør, cand. jur. Johs. B. Harder, erhvervsret (Slagelse), ansat 1/9 1976,
fuldmægtig, cand. polit. Henrik Hassenkam, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/12 1973,
cand. polit. & polyt. Ejnar Hauberg, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1978,
kursuskoordinator, cand. oecon. Jens Chr. Hauge, datamatik, ansat 1/9 1976,
advokat Hans Henrik Haume, erhvervsret, ansat 1/9 1970,

cand. jur. Michael Vestergaard Heiden, organisation, ansat 1/9 1978,
 kontorchef, cand. merc. Lars C. Helweg-Larsen, regnskabsvæsen, erhvervsøkonomi,
 ansat 1/9 1966,
 adjunkt, cand. merc. Bent Friborg Henningsen, erhvervsøkonomi, afsætningsøkonomi,
 ansat 1/1 1973,
 marketingchef, cand. merc. Peter Stærmosse Henningsen, datamatik, regnskabsvæsen,
 organisation og arbejds sociologi, ansat 1/8 1969,
 konsulent, cand. merc. Harro Hinz, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,
 sekretær, cand. polit. Birgit Vontillius Hoffmeyer, udenrigsøkonomi, ansat 1/9 1976,
 fuldmægtig, cand. polit. Niels Hoffmeyer, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
 1/9 1974,
 konsulent, cand. merc. Erik Hollesen, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9 1965,
 landsretssagfører Henrik Holm, erhvervsret, ansat 1/9 1957,
 økonomichef, cand. merc. Søren Holm, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1975,
 kontorchef, cand. polit. Torben Vesterthjele Holm, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
 ansat 1/9 1977,
 regnskabschef Knud-Erik Holmgaard HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1977,
 lektor, lic. techn. Olav Holst, regionaløkonomi, ansat 1/9 1977, (fratrådt 31/8 1979),
 sekretær, cand. polit. Jan Holst-Pedersen, organisation, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. merc. Gulla Holtén, almen økonomi, ansat 1/9 1975,
 direktør, cand. merc. Benth Holtug, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 afdelingschef, cand. merc. Oskar Houmann, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1959,
 cand. merc. Steen Hvid, almen økonomi, afsætningsøkonomi, organisation og arbejds-
 sociologi, ansat 1/9 1975,
 systemkonsulent, lic. techn. Johan Hviid, organisation og arbejds sociologi, datamatik,
 ansat 1/9 1977,
 cand. interpret. Jørgen Høedt, engelsk, ansat 1/9 1977,
 direktør, cand. merc. Vibeke Høeg, almen økonomi, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. polit. Søren Høgenhaven, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
 1/9 1976,
 statsaut. revisor Kjeld Højfeldt, revision, ansat 1972,
 mag. art. Lis Højgaard Nielsen, politisk økonomi, ansat 1/5 1979,
 cand. stat. lic. merc. Agnar Höskuldsson, teoretisk statistik, ansat 1/4 1973,
 fuldmægtig, cand. scient. pol. Marius Trane Ibsen, organisation og arbejds sociologi,
 ansat 1/9 1974,
 cand. ling. merc. Lill Ingstav, engelsk, ansat 1/9 1978,
 konsulent, cand. merc. Lars Bo Ive, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 cand. polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen, nationaløkonomi, erhvervs- og samfunds-
 beskrivelse, ansat 1/9 1960,
 konsulent, cand. merc. Henning Jacobsen, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,
 revisor, cand. merc. Karsten Elfert Jacobsen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1978,
 udviklingschef, civilingeniør Poul Jacobsen, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,
 økonomisk konsulent, cand. polit. Uffe Jacobsen, trafik-, turist- og beliggenhedsforsk-
 ning, ansat 1/9 1976,
 direktionssekretær, cand. polit. Hans Jacobsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
 ansat 1/9 1977,

marketingchef Lars Jejskov HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
cand. merc. Jes Thorup Jelsmark, erhvervsøkonomi, almen økonomi, ansat 15/9 1975,
kontorchef Bjarne Jensen HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1975,
fuldmægtig, cand. polit. Flemming Jensen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
1/9 1976,
fuldmægtig, lic. polit. Flemming Dalby Jensen, finansiering, ansat 1/9 1978,
adjunkt, cand. merc. Flemming Steen Jensen, regnskabslære, ansat 1/9 1978,
cand. merc. Geert Neugebauer Jensen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 27/9
1971,
cand. merc. Henning Lindhardt Jensen, erhvervsøkonomi, ansat 1/1 1972,
konsulent, cand. merc. Jens Rom Jensen, almen økonomi, afsætningsøkonomi, ansat
1/9 1977,
fuldmægtig, cand. polit. Niels Rytter Jensen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,
fuldmægtig, mag. scient. soc. Torben Lund Jensen, organisation, ansat 1/9 1978,
fuldmægtig, cand. polit. Torben Jerlach, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
1/9 1974,
statsaut. revisor A. Runge Johansen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1978,
økonomidirektør Hans Johansen HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1977
cand. merc. Niels Kjærsgaard Johansen, erhvervsøkonomi, ansat 1/10 1975,
forskningssekretær, cand. merc. Uffe B. Johansen, erhvervsøkonomi, ansat 1/3 1972,
kontorchef, cand. jur. Poul Juelsbjerg HD, arbejdsmarkedsforhold, ansat 1/9 1978,
ingeniør Tage Juhl HD, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9 1976,
statsaut. revisor Torben Juncker, revision, ansat 1/9 1974,
civilingeniør Erik Jørgensen, matematik, ansat 1/9 1962,
vicekontorchef, cand. oecon. Knud Jørgensen, organisation og arbejds sociologi,
erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/2 1974,
lektor, cand. merc. Kurt Jørgensen, erhvervsøkonomi, ansat 1/1 1966,
administrationschef, cand. merc. Torben Otte Jørgensen, adm. databehandling, ansat
1/9 1978,
direktør, cand. merc. Carsten Winther Kaspersen, almen økonomi, ansat 1/9 1975,
konsulent, cand. psych. Jens Kirkegaard, organisation og arbejds sociologi, ansat
1/9 1978,
cand. polit. Kjeld Elsig Kjeldsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 15/9 1975,
sekretær, cand. polit. Peter Brix Kjølgaard, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,
fuldmægtig, cand. merc. Jens Kjærsgaard, almen økonomi, ansat 1/9 1975,
konsulent, cand. merc. Bjarne Knudsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
1/9 1978,
fuldmægtig, cand. polit. Finn Knudsen, nationaløkonomi, ansat 1/1 1966,
afdelingschef, cand. merc. Frantz Buch Knudsen, trafik-, turist- og beliggenhedsforsk-
ning, afsætningsøkonomi, ansat 1/1 1976,
direktør Hans Knudsen HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1971,
konsulent Hans Ole Knudsen MBA, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
cand. jur. Hanne Koktvedgaard, afsætningsøkonomi, organisation og arbejds sociologi,
ansat 1/9 1967,
revisor, cand. oecon. Søren Kongsbo HD, erhvervsøkonomi, regnskabsvæsen, ansat
1/9 1978,

direktør, cand. merc. Knud Kongstad, erhvervsøkonomi, finansiering, ansat 1/9 1965,
 prokurist Johnny K. Kragh HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1978,
 chefkonsulent, cand. merc. Jesper Biehne Kreiner, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,
 cand. merc. Kristian Kreiner, organisation og arbejds sociologi, ansat 15/11 1974,
 sekretær, cand. polit. John Kristensen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1977,
 direktør, cand. polit. Bent Kristiansen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1967,
 planlægningschef, cand. oecon. Thorkild Kristiansen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
 ansat 1/9 1977, (fratrådt 31/8 1979),
 statsaut. revisor, cand. merc. Torben Krog, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1975,
 statsaut. revisor K. J. Krogsgaard, skatteret, ansat 1/2 1975,
 konsulent, civilingeniør Peter Andreas Krogsgaard, datamatik, ansat 1/9 1976,
 civilingeniør Bjørn Krusenstjerna-Hafstrøm, finansiering og kreditvæsen, ansat 1/4 1974,
 advokat Jørgen Langhoff, erhvervsret, ansat 1/9 1977,
 beskæftigelseskonsulent, cand. merc. Bent Larsen, almen økonomi, ansat 1/9 1975,
 fuldmægtig, cand. scient. pol. Birger Brodin Larsen, organisation og arbejds sociologi,
 ansat 1/9 1977,
 cand. merc. Elisabeth Nøhr Larsen, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1977,
 lektor, lic. merc. Erik Bøje Larsen, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9 1969,
 civiløkonom, Finn Larsen HD, regnskabsvæsen, ansat 1/1 1978,
 cand. merc. Flemming Larsen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1977,
 cand. oecon. Jesper Larsen, erhvervsøkonomi, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1977,
 account manager, cand. merc. Jørgen Larsen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. oecon. Jørgen Basso Larsen, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,
 kontorchef, cand. polit. Lars-Bjørn Larsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
 1/9 1972,
 konsulent, cand. polit. Poul Juel Lauridsen HD, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. polit. Mogens Lauritsen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,
 lektor, cand. polit. Niels Lauritzen, nationaløkonomi, ansat 15/9 1975,
 cand. phil. Susanne Leleur, engelsk, ansat 1/9 1977,
 sekretær, cand. scient. soc. Hugo von Linstow, ansat 1/9 1978,
 marketingschef, cand. polit. Ebbe Merrild Loiborg, nationaløkonomi, ansat 1/9 1970,
 adjunkt, cand. mag. Erik Lønning, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1976,
 underdirektør, cand. merc. Jens Christian Lorenzen, finansiering, ansat 1/3 1976,
 adm. direktør, cand. merc. Kjeld Lucas, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1973,
 cand. scient. pol. Anker Brink Lund, organisation, ansat 1/9 1978,
 cand. merc. Kai Lund, nationaløkonomi, ansat 1/9 1974,
 advokat Knud Lundblad, erhvervsret, ansat 20/1 1967,
 adjunkt, cand. polit. Svend Erik Lundgren, erhvervsøkonomi, ansat 1/11 1973,
 planlægger, cand. oecon. Birger Lund-Rasmussen, erhvervsøkonomi, ansat 15/9 1975,
 direktør, mad. art. Niels Erik Lundsgaard, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 cand. stat. Torben Lundsvig, teoretisk statistik, ansat 1/9 1978,
 cand. polit. Søren Lyngsø, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1974,
 økonomichef, cand. merc. Carsten Lønfeldt, teoretisk statistik og erhvervsøkonomi,
 ansat 1/9 1972,
 revisor Jørgen Madsen HD., regnskabsvæsen, ansat 1/9 1974,
 underdirektør, cand. oecon. Lars Skov Madsen, organisation og arbejds sociologi, ansat
 1/9 1959,

fuldmægtig, cand. polit. Jørgen Magner, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1977,

konsulent, cand. merc. Lars Malmose, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,

cand. jur. Gunver Maltesen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1975,

kontorchef, cand. merc. Peter Mehlbye, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/1 1974,

stud. polit. John Meldgaard HA, teoretisk statistik, ansat 1/9 1976,

fuldmægtig, cand. polit. Niels Mengel, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,

fuldmægtig, cand. polit. Jussi Merklin, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,

lærer, cand. merc. Per Bang Mikkelsen, datamatik, ansat 1/9 1978,

edb-chef, maskiningeniør Torben Milvang HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1976,

undervisningskonsulent, cand. scient. Ole Monrad, datamatik, ansat 1/1 1976,

fuldmægtig, cand. polit. Finn Høirup Mortensen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1977,

kontorchef, cand. oecon. Finn Junker Mortensen, finansiering og kreditvæsen, ansat 1/3 1976,

cand. jur. Preben Mullit HD., erhvervsret, ansat 1/9 1977,

seminarieadjunkt, cand. scient. Finn Hesselholt Munck, teoretisk statistik, ansat 1/9 1977,

Hans Munck HA, almen økonomi, ansat 1/9 1975, (hjælpelærer),

konsulent, civilingeniør Jan Stoltze Møller, afsætningsøkonomi, ansat 1/1 1979,

adjunktvikar, cand. phil. Jørn Møller, almen økonomi, ansat 1/9 1978,

planlægningschef Peter Müller, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1978,

advokat Jesper Ove Møller-Andersen, erhvervsret, ansat 1/9 1974,

adjunkt, cand. oecon. Flemming Mørk, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,

kontorchef, cand. merc. Hans Neergaard, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1966,

fuldmægtig, cand. polit. Henrik Nepper-Christensen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,

salgskonsulent, cand. polit. Bent Nielsen, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,

revisor, cand. merc. Erik Nielsen, regnskabsvæsen, ansat 1/8 1975,

landsretssagfører Feodor Nielsen LLM, erhvervsret, ansat 1/9 1958,

statsaut. revisor, cand. merc. Gordon Nielsen, skatteret/revision, ansat 1/9 1976,

lektor, cand. pæd. Hans Henning Nielsen, pædagogisk grundkursus, ansat 1/3 1979,

fuldmægtig, cand. oecon. Hans Munk Nielsen HD, regnskabsvæsen, ansat 1/10 1973,

sektorchef, cand. merc. Hans Richter Nielsen, regnskabsvæsen, ansat 1/8 1975,

direktør, cand. merc. Jens Carsten Nielsen, organisation og arbejds sociologi, afsætningsøkonomi, ansat 1/11 1974,

adjunkt, cand. merc. Jørgen Bagenkop Nielsen, regnskabslære, erhvervslære, ansat 1/9 1977,

økonom, cand. oecon. Jørn Østergård Nielsen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1978,

konsulent, lic. techn. Knud Strange Nielsen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1977,

analysekonsulent, cand. merc. Lars Benzon Nielsen, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1977,

fuldmægtig, cand. oecon. Lars Würtz Nielsen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,

underdirektør Leif Nielsen HD og HD, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9 1969,

adjunkt, cand. merc. Merete Grønlund Nielsen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1970,

marketingchef, cand. merc. Morten Nielsen, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1974,

direktør, cand. merc. Niels Strange Nielsen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1968,

fuldmægtig, mag. scient. soc. Peter Nielsen, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9 1977,

konsulent, cand. merc. Preben Krogh Nielsen, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1965,

salgsdirektør, cand. merc. Torben Nybo, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, erhvervs-
 økonomi, ansat 1/9 1968,
 fuldmægtig, cand. merc. M. Nørager-Nielsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
 nationaløkonomi, ansat 1/9 1970,
 cand. polit. Peter Olesen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1978,
 adjunkt, cand. merc. Johan Olfert, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 markedsanalysekonsulent, cand. merc. Leif Anders Olsen, teoretisk statistik, ansat
 1/9 1976,
 fuldmægtig, cand. polit. Knud Overgaard, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
 1/9 1978,
 cand. jur. Flemming Paludan, skatteret, ansat 1/9 1976,
 Jens E. Parsby HD, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/12 1973,
 cand. merc. Walther Paulsen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1976,
 cand. phil. Bent Norup Pedersen ED, engelsk, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. polit. Flemming Kühn Pedersen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
 ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. jur. Henrik Solborg Pedersen, erhvervsret, ansat 1/9 1978,
 afdelingschef, cand. oecon. Jens Hauge Pedersen, finansiering, ansat 1/3 1976,
 fuldmægtig, mag. scient. soc. Jesper Bruus Pedersen, organisation og arbejds sociologi,
 ansat 1/1 1975,
 lektor, cand. oecon. Jørgen Lindgaard Pedersen, udenrigshandel, ansat 1/10 1978,
 revisor, cand. merc. Klaus Hans Pedersen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1978,
 kontorchef, cand. oecon. Leif Pank Pedersen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1963,
 kontorchef, cand. polit. Poul Erik Pedersen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1970,
 civilingeniør Poul Henning Pedersen HD, organisation og arbejds sociologi, ansat
 1/1 1975,
 statsaut. revisor Steen Holberg Pedersen HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1976,
 fuldmægtig, cand. scient. pol. Vagn Dahl Pedersen, organisation, ansat 1/9 1978,
 marketingchef, cand. merc. Aasa Persson, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 direktør, cand. merc. Arne Petersen, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1974,
 revisor, cand. merc. Carl-Helge Juul Petersen, regnskabslære, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. oecon. Kaj Brandt Petersen, finansiering, ansat 1/9 1978,
 fuldmægtig, cand. polit. Karsten Petersen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,
 advokat Mogens Philip, erhvervsret, ansat 1/9 1968,
 sekretær, cand. polit. Birger Poppel, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1978,
 sekretariatsleder, cand. polit. Henrik Baasch Poulsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
 ansat 1/9 1978,
 journalist Per Thygesen Poulsen HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 sekretær, cand. polit. Verner Puggaard, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1978,
 direktør, cand. merc. Cai Qvesehl, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1965,
 økonomichef, cand. merc. Bjørn Ragle, organisation og arbejds sociologi, regnskabs-
 væsen, ansat 1/9 1971,
 cand. merc. Lars Wendel Ranfelt, erhvervsøkonomi, organisation, ansat 1/9 1976,
 direktør, cand. agro. Bent Rasmussen HD, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1978,
 lektor, civilingeniør Bent Hesse Rasmussen HD, metodelære, ansat 1/9 1978,
 økonomisk konsulent, cand. merc. Erik Rasmussen, datamatik, ansat 1/9 1977,

økonom, cand. polit. Ib Lunde Rasmussen, almen økonomi, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1978,
underdirektør, cand. merc. Knud Rasmussen, regnskabsvæsen, ansat 1/1 1964,
regnskabschef, cand. merc. Leif Thun Rasmussen, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1976,
chefkonsulent, cand. merc. Christian Ravn, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1977,
advokat Lennart Ricard, erhvervsret, ansat 12/5 1975,
mag. scient. soc. Olaf Rieper, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/1 1975,
civilingeniør Ole Sejer Riis, matematik, ansat 1/9 1972,
lektor, cand. oecon. Jens Roed, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,
ekspeditionssekretær, cand. polit. Aksel Rossen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
ansat 1/9 1969,
sekretær, cand. polit. Elsebeth Rygner, finansiering, ansat 1/9 1978,
statsaut. revisor Jens Røder, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1977,
socialinspektør Ole Salting HD, organisation og arbejds sociologi, ansat 15/5 1974,
lektor, cand. polit. Steen Sauerberg HA, organisation, ansat 1/9 1978,
chefkonsulent, cand. polit. Lennart Scharff, datamatik, ansat 1/9 1978,
cand. merc. Finn Schaadt, erhvervsøkonomi og teoretisk statistik, ansat 1/9 1973,
fuldmægtig, cand. polit. Jørgen Peter Schou, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,
fuldmægtig, cand. polit. Poul Bryde Schüder, nationaløkonomi, ansat 1/9 1977,
marketingchef Preben Edun Selsner-Rasmussen HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
cand. polit. Jørgen D. Siemonsen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1970,
fuldmægtig, cand. polit. Bo Simonsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1975,
cand. scient. soc. Karen Sjørup, organisation, ansat 1/9 1978,
fuldmægtig, cand. polit. Peter Skak-Iversen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
1/9 1977,
fuldmægtig, cand. polit. Axel Sløk, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1977,
ministersekretær, cand. scient. pol. Bo Smith, organisation og arbejds sociologi, ansat
1/9 1974,
cand. merc. Nils Aage Sommer, erhvervsøkonomi, organisation, ansat 1/9 1978,
advokat, universitetslektor Merethe Stagetorn, erhvervsret og finansiering, ansat 1/9 1977,
direktionssekretær, cand. merc. Katrine Steen, afsætningsøkonomi, udenrigshandel,
ansat 1/2 1973,
fuldmægtig, cand. jur. Niels Chr. Steen, skatteret, ansat 1/9 1975,
konsulent Morten Stenius HD, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
edb-chef, cand. polyt. Keld Stilling, organisation og arbejds sociologi, ansat 1/9 1977,
fuldmægtig, cand. oecon. Uffe Strandkjær, teoretisk statistik, ansat 1/9 1978,
cand. merc. Benedikte Maria Sundberg, erhvervsøkonomi, ansat 1/1 1979,
forskningsassistent, cand. polit. Bent Ryd Svensson, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,
konsulent, cand. merc. Ebbe Sørensen, finansiering, ansat 1/9 1978,
fuldmægtig, cand. polit. Jens Lund Sørensen, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning,
ansat 1/1 1976,
fuldmægtig, cand. oecon. Jens Peter Sørensen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse,
ansat 1/9 1974,
fuldmægtig, cand. merc. Knud Erik Sørensen, teoretisk statistik, afsætningsøkonomi,
ansat 1/8 1975,
assistent, cand. polit. Kristian Sørensen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,

konsulent, cand. stat. Ole Tamborg, teoretisk statistik, ansat 1/9 1972,
direktør, civilingeniør Flemming Tamstorf HD, finansiering og kreditvæsen, ansat
1/1 1972,
marketingchef, cand. merc. Jørgen Einar Tandrup, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1978,
fuldmægtig, cand. merc. Peter Theill, datamatik, organisation, ansat 1/9 1976,
cand. oecon. Torben Harne Theilmann, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1976,
sekretær, cand. merc. Palle Thomsen, erhvervsøkonomi, ansat 1/10 1973,
sekretær, cand. polit. Therkild Therkildsen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1977,
cand. polit. Hans Thygesen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1978,
civilingeniør Walther Thygesen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1977,
statsaut. revisor, cand. merc. Bent Tjørnemark, teoretisk statistik, ansat 1/9 1969,
fuldmægtig, lic. techn. Tom Togsverd, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1977,
civiløkonom Hans Trap-Nielsen MBA, finansiering, ansat 1/9 1977,
civilingeniør Francis Trnka HA, matematik, ansat 1/9 1962,
sekretær, cand. polit. Svend Trollegaard, nationaløkonomi, ansat 1/9 1971,
chefkonsulent, cand. merc. Anders Ussing, afsætningsøkonomi, ansat 1/9 1975,
civilingeniør Per Valstorp-Frederiksen, databehandling, ansat 1/9 1978,
cand. polit. Jens Wamsler, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976, (fratrådt 31/1 1979),
adjunkt, cand. merc. Svend Jørgen Vedde, regnskabsvæsen, ansat 1/8 1975,
cand. oecon. Uffe Wentzer, nationaløkonomi, erhvervs- og samfundsbeskrivelse
(Slagelse), ansat 1/9 1976,
advokat Peter Wiboltt, erhvervsret, ansat 1/9 1972,
cand. psych. Steen Wichmand, organisation, ansat 1/9 1978,
sekretær, cand. polit. Andreas Wildt, nationaløkonomi, ansat 1/9 1971,
afdelingsleder, cand. merc. Erik Winther, organisation og arbejdssociologi, ansat
1/9 1976,
sekretær, cand. oecon. Ole Vistisen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1977,
stud. ling. merc. Flemming Vogdrup EA, tysk, ansat 1/9 1978,
konsulent, cand. merc. Vagn Aage Voigt, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat
1/9 1971,
fuldmægtig, cand. polit. Poul Wolffsen, nationaløkonomi, ansat 1/9 1976,
cand. merc. John Worup, regnskabsvæsen, ansat 1/9 1976,
fuldmægtig, cand. polit. Ejgil Waagstein, nationaløkonomi, ansat 1/9 1977,
cand. polit. Per Yde, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, ansat 1/9 1978,
edb-chef, cand. polyt. Niels Ziglarsen, erhvervsøkonomi, ansat 1/9 1978,
annoncechef, cand. polit. Peter Hjortkjær Østergaard, nationaløkonomi, ansat 1/9 1977,
fuldmægtig, cand. polit. Finn Østrup, udenrigshandel, ansat 1/9 1978,
kommunaldirektør, cand. polit. Svend Erik Aaen, teoretisk statistik, ansat 1/9 1962,

Undervisningsassistenter:

Erhvervsproglige studier

Dr. phil. Asad Fardoq Ahmad, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
cand. mag. Anna Højgaard Allin, fransk, ansat 1/9 1977,
Murat Yasar Alpar Bsc, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
overassistent, korrespondent Monica Alsfelt, maskinskrivning, ansat 1/9 1978,
licenciée, cand. phil. Françoise Andersen, fransk, ansat 1/9 1974,

adjunkt, cand. merc. Jørgen Smedegaard Andersen, erhvervslære og samfundsøkonomi,
 ansat 1/1 1974,
 lærer Ole Stig Andersen, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 adjunkt, cand. mag. Ole Sejer Andersen, fransk teatergruppe/valgfri fag, ansat 1/9 1975,
 cand. phil. Else Marie Arevad, fransk, ansat 1/9 1975,
 tolk Kiron Baja Ph.D, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 cand. phil. Anne Lis Bang-Pedersen, fransk, ansat 1/9 1975,
 cand. phil., mag. art. Tove Grubb Basballe, engelsk, ansat 1/9 1978,
 cand. mag. Christian Becker-Christensen, almen grammatik/valgfri fag, ansat 1/9 1977,
 cand. ling. merc. Bodil Lindhardt Benson, engelsk, ansat 1/9 1977,
 jur. konsulent, cand. jur. Peer Bentzen-Møller, erhvervsret, ansat 1/9 1978,
 cand. phil. Anne-Marie Bertelsen, engelsk, ansat 15/10 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. ling. merc. Eva Bertram, fransk, ansat 1/1 1975,
 cand. mag. Britta Bjørn, almen grammatik/valgfri fag, ansat 1/9 1977,
 translator Anders Bock, engelsk, ansat 1/11 1977,
 docteurs ès lettres Guy Ovila Brabant, fransk, ansat 1/9 1977, (fratrådt 31/8 1979),
 translator, cand. ling. merc. Agnete Brink, spansk, ansat 1/9 1975,
 lektor, cand. mag. Ole Bus, engelsk, ansat 1/1 1954,
 cand. mag. Randi Byrnæs, engelsk, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. mag. Per Carlsen, fransk, ansat 1/9 1978,
 cand. phil. Charles Cespedes, spansk, ansat 1/1 1977,
 civilingeniør Leonardo de Chiffre, italiensk, ansat 1/9 1974,
 cand. mag. Birthe Christensen, simultantolkning, ansat 1/1 1979,
 sekretær, korrespondent Hanne Maj Christensen, fransk, ansat 1/1 1979,
 sekretær, korrespondent Lisbeth Christensen, maskinskrivning, ansat 1/9 1977,
 Torben Møller Christensen ED, engelsk, ansat 1/11 1978,
 translator Annette Clark-Christensen, engelsk, ansat 1/9 1974,
 cand. interpret. Anne-Birte Damgaard, engelsk, ansat 1/9 1978,
 Lise Damsgaard ED, engelsk, ansat 1/9 1978,
 underdirektør, cand. jur. Erik Damm HD, erhvervsret, ansat 1/9 1974,
 licenciada Maria Diaz-Varela, spansk, ansat 1/1 1977,
 handelsfaglærer, translator John Ellefsen, engelsk, ansat 1/8 1967,
 cand. phil. Jørgen Zeuthen Engraf, engelsk, ansat 1/9 1978,
 cand. ling. merc. Lise Grønborg Eskesen, engelsk, ansat 1/4 1975,
 Jean-Jacques Etienne, Licence es lettres, fransk ansat 1/1 1977,
 cand. phil. Jean-Paul Faucher, fransk, ansat 1/9 1977, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. ling. merc. Ellen Fehrn-Christensen, fransk, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 adjunkt, cand. merc. Hans Friis, erhvervslære og samfundsøkonomi, ansat 1/9 1975,
 cand. mag. Birgitta Gervig, tysk, ansat 1/1 1979,
 stud. ling. merc. Hanne Glasius EA, engelsk, ansat 1/9 1978,
 Nicole Gram, licenciée ès lettres, fransk, ansat 1/9 1974,
 sekretær Inger Gregersen ED, maskinskrivning, ansat 1/10 1978,
 adjunkt, cand. merc. Mogens Gruelund, erhvervslære- og samfundsøkonomi, ansat
 1/9 1975,
 seminarieadjunkt, cand. pæd. Ellen Gudmand-Høyer, tysk, ansat 1/9 1976,
 cand. phil. Inge Hammerich, spansk, ansat 20/1 1978,

cand. mag. Eva Hammershaimb, fransk, ansat 1/9 1978,
 handelslærer, translætør Aksel Hansen, tysk, ansat 1/9 1977, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. phil. Birgit Hansen, engelsk, ansat 1/9 1977,
 cand. interpret. Doris Hansen, tysk, ansat 1/9 1976,
 underdirektør, cand. merc. Flemming Hansen, erhvervslære og samfundsøkonomi,
 ansat 1/8 1967,
 cand. phil. Gitte Baunebjerg Hansen, tysk, ansat 1/9 1975,
 cand. mag. Gyde Hansen, tysk, ansat 1/9 1978,
 advokat Hans Peter Drisdal Hansen, erhvervsret, ansat 1/9 1978,
 Karen Lundgaard Hansen EA, engelsk, ansat 1/11 1978,
 adjunkt, cand. mag. Margrethe Stig Hansen, tysk, ansat 1/9 1977,
 Maria Fabricius Hansen, spansk, ansat 1/9 1973,
 cand. mag. Morten Gudmund Hansen, tysk, ansat 20/1 1978,
 cand. mag. Steffen Leo Hansen, tysk, ansat 1/9 1976,
 cand. ling. merc. Eggert Hartvig-Hansen, fransk, ansat 1/9 1978,
 cand. interpret. Dorte Vasegaard Hauch, engelsk, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Iben Hasselbalch, spansk, ansat 1/2 1979,
 advokat Hans Henrik Haume, erhvervsret, ansat 1/9 1970,
 translætør Jytte Hausmann, tysk, ansat 1/9 1978,
 cand. phil. Lisbeth Heap, engelsk, ansat 1/9 1975, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. phil. Jan Heinemann, engelsk, ansat 20/1 1978,
 adjunkt, cand. mag. Merete Hellmers, tysk, ansat 1/9 1976,
 Ole Nørgaard Helmersen ED, engelsk, ansat 1/1 1979, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. interpret. Helle Graun Hermann, fransk, ansat 1/9 1977,
 cand. ling. merc. Anders Hermansen, simultantolkning, ansat 1/9 1978,
 stud. mag. Charlotte Bodil Albjerg Hersaa, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 lektor, cand. mag. Eyolf Hessellund, tysk, ansat 1/8 1971,
 translætør Henriette Holm, tysk, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Marianne Holmen, engelsk, ansat 1/9 1977,
 cand. ling. merc., translætør Doris Sørensen Hornemann, spansk, ansat 1/9 1975,
 cand. interpret. Ingrid Mcnair Hüffeldt, engelsk, ansat 1/9 1978,
 cand. phil. Pierre Vrasse Hyllested, fransk, ansat 1/1 1973,
 cand. interpret. Jørgen Høedt, engelsk, ansat 1/9 1977,
 cand. mag. Lars Haarløv, fransk, ansat 1/2 1973,
 korrespondent Marianne Ingebrigtsen, maskinskrivning, ansat 1/9 1974,
 korrespondent Lis Jacobsen, maskinskrivning og stenografi, ansat 1/9 1975,
 socialrådgiver Radmila Jacobsen, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 cand. mag. Lise Neersø Jaspersen, tysk, ansat 1/9 1973,
 adjunkt, cand. mag. Ole Jelby, tysk, ansat 1/9 1978,
 cand. mag. Anette Ragn Jensen, fransk, ansat 1/9 1975,
 cand. phil. Annamaria Jensen, italiensk, ansat 1/9 1977,
 cand. phil. Lars Pihl Jensen, italiensk, ansat 1/9 1975,
 fuldmægtig Per Boje Jensen HD, erhvervslære og samfundsøkonomi, ansat 1/9 1966,
 stud. ling. merc. Vibeke Lykke Jensen, ansat 1/9 1978,
 adjunkt, cand. mag. Jeanne Juul, engelsk, ansat 20/1 1978,
 cand. interpret. Bente Brøndum Jæger, engelsk, ansat 1/9 1977,

cand. mag. Vibeke Kamp Jørgensen, spansk, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Jane Kabel, adm. tolkning, ansat 1/1 1979,
 cand. mag. Kirsten Kielland-Brandt, ansat 1/9 1978,
 translator, cand. interpret. Kirsten Kirkegård, engelsk, ansat 1/9 1977,
 korrespondent Merete Kock ED, italiensk, ansat 1/11 1977,
 cand. phil. Birgitte Krag, fransk, ansat 1/2 1973,
 cand. phil. Britta Egedal Kragh, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 sekretær, cand. phil. Lis Kreiberg, ansat 1/9 1978,
 advokat Jørgen Langhoff, erhvervsret, ansat 1/9 1973,
 cand. ling. merc. Charlotte Langkilde, ansat 1/9 1978,
 lektor, cand. polit. Sigurd Larsen, samfundsøkonomi II/valgfri fag, ansat 1/1 1975,
 cand. mag. Elsie Laursen, spansk, ansat 1/1 1977,
 stud. mag. Helle Søby Laursen, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 cand. interpret. Vivian Leander, engelsk, ansat 1/9 1976, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. phil. Susanne Leleur, engelsk, ansat 1/9 1978,
 korrespondent Mona Levin, maskinskrivning og stenografi, ansat 1/9 1977,
 cand. phil. Irene Lindahl, fransk, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Malene Lichtenberg, engelsk, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 handelsfaglærer Else Lindinger, maskinskrivning, ansat 1/9 1973,
 cand. interpret. Birgit Lindow, tysk, ansat 1/9 1977,
 translator Kjeld Kjølgaard Lings, simultantolkning, ansat 1/1 1979,
 advokat Knud Lundblad, erhvervsret, ansat 1/9 1977,
 adjunkt, cand. phil. Vibeke Lundh, engelsk, ansat 1/9 1977,
 fuldmægtig, cand. polit. Kjeld K. Lykke, erhvervslære og samfundsøkonomi, ansat
 1/9 1976,
 cand. interpret. Lilli Lytzen, fransk, ansat 1/9 1977,
 Nina Lützen ED, engelsk, ansat 1/1 1979, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. ling. merc. Pelle Løvgren, spansk, ansat 1/8 1978,
 cand. mag. Marianne Madelung, engelsk, ansat 1/9 1976,
 cand. phil. Anne Marie Madsen, engelsk, ansat 1/9 1976,
 korrespondent Christa Madsen, maskinskrivning og stenografi, ansat 1/9 1977,
 cand. interpret. Jytte Mægaard, engelsk, ansat 1/1 1978,
 Charlotte Mandrup EA, engelsk, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 adjunkt, cand. ling. merc. Jytte Mansfeld, engelsk, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Else Marker-Larsen, fransk, ansat 1/9 1974,
 cand. mag. Barbara Melchior, fransk, ansat 1/9 1975,
 mag. art. Helle Michelsen, engelsk, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. ling. merc., translator Ditte Obel Mikkelsen EA, spansk, ansat 1/2 1975,
 korrespondent Maryse Pierrel Mikkelsen, fransk, ansat 1/1 1979,
 translator Inger Moe, fransk, ansat 1/9 1978,
 cand. interpret. Mechthilde Mortensen, tysk, ansat 1/9 1977,
 direktør, cand. polyt. Jørgen Most, erhvervslære, ansat 1/9 1978,
 cand. jur. Preben Mullit HD, erhvervsret, ansat 1/9 1977,
 cand. polit. Lars Munk, erhvervslære, ansat 1/9 1978,
 adjunkt, cand. mag. Jørgen Mølgaard, tysk, ansat 1/9 1974,
 advokat Jesper Ove Møller-Andersen, erhvervsret, ansat 1/9 1977,

ex. stenografi- og maskinskrivningslærer Bente Møller-Nielsen, maskinskrivning, ansat 1/9 1976,
 lektor, cand. mag. Ole Mørdrup, almen grammatik/valgfri fag, ansat 1/8 1977,
 korrespondent Marianne Nerving, maskinskrivning og engelsk, ansat 1/9 1975,
 korrespondent Hanne Nielsen, maskinskrivning og stenografi, ansat 1/9 1974,
 cand. phil. Helge Nielsen, tysk, ansat 1/9 1978,
 adjunkt Inge Almer Nielsen MBA, erhvervslære og samfundsøkonomi, ansat 1/9 1976,
 (fratrådt 31/8 1979),
 adjunkt, cand. merc. Jørgen Bagenkop Nielsen, erhvervslære og samfundsøkonomi,
 ansat 1/9 1973,
 exam. art. Marianne Henry Nielsen, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 konsulent, cand. merc. Preben Krogh Nielsen, erhvervslære, ansat 1/10 1978,
 adjunkt, cand. phil. Niels Jørgen Nordbøge, engelsk, ansat 1/9 1978,
 cand. jur. Marianne Normann, simultantolkning, ansat 1/1 1979,
 korrespondent Jette Nørgaard, maskinskrivning, ansat 1/9 1978,
 translatør Ulla I. Olsen, tysk, ansat 1/9 1975,
 advokatfuldmægtig, cand. jur. John Ovesen, erhvervsret, ansat 1/9 1978,
 cand. phil. Vivian Krüger Paludan, engelsk, ansat 1/9 1978,
 cand. phil. Birte Pass, russisk, ansat 1/8 1969,
 translatør Benny Pedersen, engelsk, ansat 1/9 1975,
 fuldmægtig, cand. jur. Henrik Solborg Pedersen, erhvervsret, ansat 1/9 1978,
 cand. interpret. Aase Peerless, engelsk, ansat 1/9 1976,
 handelsfaglærer Else Pellesson, maskinskrivning og stenografi, ansat 1/8 1957,
 revisor, cand. merc. Carl-Helge Juul Petersen, erhvervslære, ansat 1/9 1978,
 cand. ling. merc. Marie-Louise Møller Petersen, tysk, ansat 1/9 1977,
 cand. phil. Nina Benzon Petersen, engelsk, ansat 1/9 1978,
 amanuensis, cand. mag. Pia Riber Petersen, almen grammatik/valgfri fag, ansat 1/9 1976,
 Rosa Maria Picht, spansk, ansat 1/9 1975,
 adjunkt, cand. phil. Mogens Pind, engelsk, ansat 1/9 1977,
 adjunkt, cand. mag. Christian Planck, engelsk, ansat 1/9 1976,
 korrespondent Inge Lise Plejl, maskinskrivning og stenografi, ansat 1/9 1975,
 bibliotekar, exam. art. Lone Pontoppidan, adm. tolkning, ansat 1/1 1979,
 Licence de Philosophie Olivier Postel-Vinay, fransk, ansat 1/1 1979,
 cand. interpret. Jette Pøhlsgaard, fransk, ansat 1/9 1978,
 cand. phil. Lis Damkjær Paaske, engelsk, ansat 20/1 1978,
 cand. mag. Lars Bo Rasmussen, engelsk, ansat 1/9 1978,
 mag. art. Stig Torben Rasmussen, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 lærer Agha-Abbas Razvi, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 cand. phil. Norredine Remaoun, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 advokat Lennart Ricard, erhvervsret, ansat 12/5 1975,
 cand. ling. merc. Ejvind Rosenberg, engelsk, ansat 1/9 1976,
 cand. interpret. Inge Ryde, fransk, ansat 1/9 1978,
 cand. ling. merc., translatør Lise Saxov, spansk, ansat 1/1 1975,
 lærer, stud. teol. Ulla Vakebtub Sauthoff, adm. tolkning, 1/3 1979,
 translatør Birte Schlamowitz, engelsk faglig, ansat 1/3 1979,

adjunkt, cand. merc. Peter Bjerre Schmidt, erhvervslære, ansat 1/9 1977,
 translatør Kirsten Schelbeck, spansk, ansat 1/9 1978,
 korrespondent Marianne Schmidt, maskinskrivning og stenografi, ansat 1/9 1978,
 cand. interpret. Jytte Schou, engelsk, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Gudrun Schønsted, tysk, ansat 1/3 1979,
 cand. interpret. Ann Selschau, tysk, ansat 1/9 1977,
 cand. mag. Jørgen Finn Bæk Simonsen, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 cand. ling. merc. Iris Skram-Jensen, engelsk, ansat 1/9 1978,
 David Stoner MA, engelsk, ansat 1/1 1976,
 korrespondent Jane Storm, maskinskrivning og stenografi, ansat 1/9 1975,
 cand. phil. Tove Marianne Stølen, engelsk, ansat 1/9 1975,
 cand. phil. Susanne Svejgaard, engelsk, ansat 1/9 1978,
 cand. ling. merc. Annemette Lyng Svensson, engelsk, ansat 1/9 1975,
 cand. phil. Birgit Søndergaard, engelsk, ansat 1/9 1976,
 cand. phil. Margrethe Mondahl Søndergaard, engelsk, ansat 1/9 1978,
 cand. merc. Søren Henrik Sørensen, erhvervslære og samfundskøkonomi, ansat 1/9 1977,
 cand. mag. Lisbet Theilgaard, fransk, ansat 20/1 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 assistent, exam. blindskriftslærer Aase Thiim, maskinskrivning, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Jesper Thing-Simonsen, engelsk, ansat 1/9 1976,
 translatør Waltraud Eva Thygesen, tysk, ansat 1/9 1975,
 korrespondent Inge Lis Tinson EA, engelsk, ansat 25/10 1976,
 adjunkt, cand. merc. Niels Tranum, erhvervslære og samfundskøkonomi, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Ole Tuxen, international politik og dansk samfundshistorie/valgfri fag,
 ansat 1/9 1977,
 cand. interpret. Eva Bruun Veedfald, fransk, ansat 1/9 1978,
 cand. phil. Lise Velschow, italiensk, ansat 1/9 1975,
 cand. merc. Gerard Vergnaud, fransk, ansat 1/9 1976,
 cand. mag. Lisbet Gjerløv Vergnaud, fransk, ansat 1/9 1974,
 cand. interpret. Kirsten Vesterager, engelsk, ansat 1/9 1977,
 cand. ling. merc. Birthe Vesterli, tysk, ansat 1/9 1975,
 cand. ling. merc. Anette Villemoes, spansk, ansat 1/2 1975,
 cand. phil. Helle Wegener, spansk, ansat 1/9 1978,
 cand. mag. Lillian Werdelin, engelsk, ansat 15/9 1970,
 studielektor, cand. mag. C. West, studie- og læseteknik/valgfri fag, ansat 1/9 1976,
 handelsfaglærer Marie-Louise Westergaard, maskinskrivning og stenografi, ansat
 1/8 1960,
 cand. ling. merc. Ulla Winding, spansk, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. ling. merc. Lis Witsø, engelsk, ansat 1/9 1975,
 lærer Ellen Susanne Wulff, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 adjunkt, cand. mag. Kurt Zimmermann, engelsk, ansat 1/9 1977,
 lektor Ingeborg Zint-Dyhr MA, tysk samfundslære, ansat 1/2 1979,
 Anne Zoega EA, engelsk, ansat 1/1 1979, (fratrådt 31/8 1979),
 cand. interpret. Stefan Zytphen-Adeler, engelsk, ansat 1/9 1977,
 stud. mag. Anne Grete Øker, adm. tolkning, ansat 1/3 1979,
 cand. phil. Ole Peter Aarre, engelsk, ansat 1/9 1977.

4. Gæsteforelæsninger m.m.

I beretningsåret har der været afholdt følgende gæsteforelæsninger:

Institut for europæisk markedsret

7.12.1978. Professor, Frau Rudolf, DDR, over emnet »DDR-lovgivning om internationale handelsaftaler« for såvel cand. merc.-studerende på M1 og M2 som for HD-studerende i udenrigshandelsret.

Institut for Udenrigshandel

Direktør Kåre Dullum, Novo Industri A/S, over emnet: »Finansiering af virksomheds-etablering i udlandet«.

Professor G. K. Helleiner, University of Toronto, over emnet: »Transnational Corporations, World Trade, and the GATT«.

Sektionschef Jørgen Dan Jensen, Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene, om: »IFU's bistand til danske virksomheders Joint Ventures i og/eller know-how overførsel til u-lande«.

Cand. merc. Carsten Lund, DISA Elektronik A/S, om: »Erfaringer med marketing-planlægning i en international virksomhed«.

Underdirektør Niels Erik Brogaard Lund, Lego A/S, om: »Markedsføring af konsumentvarer i Frankrig, herunder betydningen af egen salgsorganisation«.

Direktør Niels Poulsen, Cadena Exportservice A/S, om: »Finansiering af samhandel og samarbejde med de socialistiske lande: praktisk gennemførelse«.

Fuldmægtig Ole Sams, Udenrigsministeriets Handelsafdeling, over emnet: »Frankrigsfremstødet: intentioner og resultater«.

Handelsråd Søren Storgaard, Udenrigsministeriets Handelsafdeling, om: »Udviklingstendenser i fransk økonomi set ud fra en dansk eksport- og etableringssynsvinkel«.

Joint Director K. V. Sundaram, Planning Commission, New Delhi, om: »Trends in planning in India at the sub-national levels«.

Direktør Nils Teisen, Erhvervenes Eksportfremme Sekretariat, og handelsråd J. P. Weiss, Udenrigsministeriets Handelsafdeling, i en paneldiskussion over emnet: »Offentlig eksportfremme«.

Advokat N. Chr. Tyndeskov, Kongskilde Maskinfabrik A/S, om: »Problemer omkring oprettelse af produktionsdatterselskaber i udlandet med særlig vægt på Frankrig«.

Attaché ved den sovjetiske ambassades handelsafdeling i København, Victor Zaiko, om: »Den sovjetiske udenrigshandels organisation«.

Gæsteforelæsere ved instituttet

Professor Guido Romagnoli var gæsteprofessor på instituttet i to omgange. Første gang fra den 21. august til den 4. september 1978 og anden gang fra den 1. februar til 15. marts 1979. Romagnoli er professor i organisationssociologi ved universitetet i Trento og leder af instituttet for Labour Studies. Interesseret i fagforeningsforhold (tillidsmænd, strejker m.m.).

Guido Romagnoli har afholdt følgende forelæsninger:

30. august: »Workers and Education in Italy: Growth of class consciousness or individual professional training?«.

31. august: »Some reflections on the alternatives for union action under reformistic or non-reformistic governments«.

22. februar: »Union Action, Economic Cycle, and Political Change in the 20th Century«. Discussion on Strikes.

23. februar: Fortsat diskussion.

8. marts: »Presentation of Research project on Unionization«.

15. marts: »Industrial Democracy and Corporatism«.

På Handelshøjskolen underviste professor Romagnoli som gæstelærer for cand. merc.-studerende i sociologi og for HD-studerende i faget »arbejdsmarkedets forhold«. Endvidere besøgte professor Romagnoli AUC den 5. og 6. marts og RUC den 14. marts.

Professor Veljko Rus, Ljubljana, Jugoslavien var fra den 28. august 1978 til den 1. oktober 1978 gæsteprofessor ved instituttet og holdt følgende seminarer:

5. september: »The Dialectical Conceptualization in Power« (Positive and Negative Power).

14. september: »Power and Decision Making«. (Participative Decision-Making, contains first report about long-term decision making in Yugoslavia, the Netherlands and Great Britain).

21. september: »Power and Participation« (Contingency power in Long-Term Decision Making).

28. september: »Industrial Democracy and Yugoslave Experience with Self-Management«.

Veljko Rus er med i projektet »Industrial Democracy in Europe«, som i Danmark forestås af Poul Dreisler, HHÅ, og Flemming Agersnap. Han har tidligere besøgt instituttet og har været gæsteprofessor i Sverige.

Projektleder dr. Carol Weiss, Center of Social Sciences, Columbia University, New York besøgte instituttet i september 1978 og holdt følgende seminarer:

5. september: »Problems of Criteria and Indicators to Define Success or Failure of Social Programs«.

7. september: »Theories of Evaluation. Recent Trends«.

Carol Weiss har beskæftiget sig med evalueringsforskning, herunder med de problemer og løsninger, der er ved tilnærmelsen til eksperiment modellen og med nyere tendenser i amerikansk evalueringsforskning omkring større regeringsprogrammer.

Fulbright-professor Martin O. Heisler, USA, var den 29. september leder af et seminar over emnet: »New Influences in Policy Studies«.

Forvaltningsgruppen har holdt et møde den 14. februar 1979, hvor *Ole Bjarrum*, AKF, talte om »Sampilsrelationen inden for den offentlige sektor«.

Fagreferent, mag. scient. soc. Karl Krarup har holdt en forelæsning om »Edb-litteratursøgning«.

Institutchef, cand. jur. Bjørn Gustavsen har besøgt instituttet den 10. september og holdt en forelæsning vedr. »Nordisk komparativt projekt om reformer i arbejdslivet«.

Lektor Uffe Sæby har den 15. juni holdt en forelæsning om »Teknologi og arbejdsorganisation«.

Civilingeniør Kirsten Jørgensen, over emnet, »Ulykkesteorier« for cand. merc.-studerende.

Sekretariatsleder Hans Kristensen, over emnet »Muligheder for at påvirke de ulighedsskabende mekanismer« for cand. merc.-studerende.

Konsulent Morten Højland Hansen, over emnet »Fagbevægelsen og arbejdsmiljøet« for cand. merc.-studerende.

Dino Raymand Hansen, over emnet »Bureaukratiet i Kina« for HD-studerende på 5. semester.

Organisationschef Georg Greibe, over emnet, »Personaleadministrativt arbejde i en virksomhed« for cand. merc.-studerende.

Personalechef Gaarn Thomsen, over emnet »Uddannelse og lederudvikling i en virksomhed« for cand. merc.-studerende.

Sekretær Poul Jørgensen, over emnet »Tillidsmandssystemet: arbejde og fagretlige uoverensstemmelser i forbindelse med ordningen« for HD-studerende på 6. semester.

Planlægger Anders Westenholz, over emnet »Kollektiv ledelse« for HD-studerende på 6. semester.

Fuldmægtig Lisbeth Lollike, over emnet »Arbejdsmiljøloven« for HD-studerende på 6. semester.

Lektor Søren Villadsen, over emnet »Kommunerne og erhvervslivet« for HD-studerende på 6. semester.

Redaktør Kaj Mieritz, over emnet »Medierne og virksomheden« for HD-studerende på 6. semester.

Afdelingsleder Mogens Lykketoft, over emnet »Magtstruktur i Danmark« for HD-studerende på 6. semester.

Fuldmægtig Karin Jalsmark Jensen, over emnet »De danske registerlove og erfaringer fra de første 4 måneder hermed« for HD-studerende på 6. semester.

Institut for fransk

Professor Robert Martin, Université de Metz holdt den 28. og 29. november følgende forelæsninger for franskstuderende: »L'entreprise lexicologique du Trésor de la langue française« samt »L'emploi des temps en français moderne«. Endvidere holdt han en »conférence – débat« for lærerne ved Institut for fransk over følgende emne: »La polysémie«.

Professor Georges Mounin, Université de Provence holdt i dagene den 30. april og 1. maj følgende forelæsninger: »L'Etat présent des recherches en sémantique« samt »Stylistique

et traduction«. Endvidere arrangerede instituttet i samarbejde med ADLA en forelæsning ved professor Mounin over emnet: »Linguistique et traduction«.

Institut for regnskabsvæsen

Afsluttende og igangværende forskningsprojekter

Zakken Worre arbejder fortsat med udvikling af ressourcestyring for den lille håndværkervirksomhed. Materialet udvikles med Hovedorganisationen af Mesterforeninger i Danmark.

Anden virksomhed

Zakken Worre har fortsat deltaget i arbejdet i Nævnet for uddannelse af ledere til håndværksvirksomheder under Undervisningsministeriet.

Zakken Worre er endvidere indtrådt i et udvalg under Handelsministeriet, som skal arbejde med problemer omkring eventuel lovgivning for kommanditselskaber.

Publikationer

Zakken Worre: Budgettering i chefperspektiv. Bog med tilhørende videobånd. København 1978.

Zakken Worre: Budgettering af aktiviteten i salg, køb og produktion. Bog med tilhørende videobånd, København 1978.

5. Bedømmelsesudvalg

Handelshøjskolen i København opslug den 1. august 1977 et professorat i nationaløkonomi med særlig henblik på samspillet mellem samfund, virksomhed og forbruger.

Opslaget havde følgende ordlyd:

Ved det erhvervsøkonomiske fakultet ved Handelshøjskolen i København opslås hermed et professorat i nationaløkonomi til besættelse. Stillingen omfatter forskning og undervisning inden for økonomi med særligt henblik på samspillet mellem samfund, virksomhed og forbruger.

Fagområdet skal inden for Handelshøjskolens erhvervsøkonomiske uddannelser indgå i et tværfagligt studieforløb. Under hensyntagen hertil og til stillingens faglige indhold vil der ved bedømmelsen blive lagt vægt på, at ansøgere kan dokumentere:

Faglig bredde i forskning og undervisning. Evne til at anvende samfundsvidenskabelige metoder.

Evne til at analysere og anskueliggøre økonomiske problemstillinger, såvel på samfundsplan som set ud fra den enkelte forbruger, virksomheds eller branches synsvinkel.

Erfaring i undervisningsudvikling, herunder især erfaring med problemorienteret undervisning eller med andre undervisningsmæssige nyskabelser.

Ansættelse sker på tjenestemandslignende vilkår. Aflønning i lønramme 37 med et særligt tillæg på 2.400 kr. i årligt grundbeløb.

Bedømmelsesudvalgets indstilling vil i sin helhed blive tilsendt samtlige ansøgere.

Ansøgning indeholdende oplysninger om ansøgerens faglige og pædagogiske kvalifikationer stiles til rektor for Handelshøjskolen i København og indsendes inden den 30. september 1977 til dekanen for det økonomiske fakultet, Handelshøjskolen i København, Nansensgade 19, 7., 1366 København K.

Publikationer og andet materiale, der ønskes lagt til grund for bedømmelsen af ansøgers kvalifikationer, indsendes for så vidt muligt i 5 eksemplarer inden den 17. oktober 1977. Antallet af indsendte eksemplarer bedes anført på en særskilt fortegnelse over materialet.

Ved ansøgningsfristens udløb var der indkommet syv ansøgninger.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd nedsatte følgende bedømmelsesudvalg:

Professor Frode Slipsager, (formand), Handelshøjskolen i København

Professor H. Winding Pedersen, Kleinsgade 1, 1976 København V

Professor Morten Balling, Handelshøjskolen i Århus

Professor Agner Sandmo, Norges Handelshøyskole

Professor Knud Lüttichau, Handelshøjskolen i København.

I overensstemmelse med bedømmelsesudvalgets indstilling anbefalede Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd Niels Chr. Nielsen til ansættelse i det opslåede professorat.

Bedømmelsesudvalgets indstilling for så vidt angår Niels Chr. Nielsen var følgende:

Niels Chr. Nielsen er født i 1942. Han er cand. oecon. fra sommeren 1967. Niels Chr. Nielsen har en Ph. D degree og en master of Science degree fra Stanford University i USA. I foråret 1977 forsvarede han afhandlingen »The Firm as an Intermediary between Consumers and Production Functions under Uncertainty« for den statsvidenskabelige doktorgrad.

I 1967 var Niels Chr. Nielsen to gange på studieophold i Frankrig. Desuden var han i tre måneder kandidatstipendiat i nationaløkonomi ved Århus Universitet. Fra januar 1968 til august 1970 var Niels Chr. Nielsen amanuensis ved Institut for Finansiering ved Handelshøjskolen i København. Fra efteråret 1970 og frem til marts 1974 studerede Niels Chr. Nielsen ved Stanford University. Siden april 1974 har han været ansat som lektor ved Institut for Finansiering, Handelshøjskolen i København.

Niels Chr. Nielsens undervisningsmæssige erfaring stammer hovedsagelig fra hans ansættelse ved Handelshøjskolen, hvor han har undervist på HA-, HD- og cand. merc.-studierne.

Niels Chr. Nielsen har en betydelig administrativ erfaring fra sit medlemskab af Det økonomiske Fakultetsråd og forskellige andre udvalg.

Niels Chr. Nielsen har vedlagt sin ansøgning følgende publikationsliste:

Bilagsfortegnelse

I. AFSLUTTEDE MANUSKRIPTER

1. »Virksomhedens likviditet«. 1971 (i Carl E. Sørensen red., Kreditmarkedet og industriens ekspansion, København).
2. »Human Asset Accounting: A Critical Appraisal«. 1973.
3. »Obligationsrente og støttekøb«. 1974 (Økonomen og Juristen).
4. »Valghandlingsteori for investerings- og finansieringsbeslutninger«. 1974.
5. »The Price and Output Decisions of the Firm under Uncertainty«. 1975 (Swedish Journal of Economics).

6. »*Uncertain Demand: A Price Discrimination Paradigm*«. 1975 (i B. Jacquillat ed., »Proceedings of the European Finance Association«, North-Holland).
7. »*Investeringsplanlægning*«. 1976 (Revisororientering). Cato Baldvinsson er medforfatter. Undertegnede har skrevet afsnit 1 (Indledning), afsnit 7 (Investering i omsætningsformue) samt afsnit 8 (Investeringsplanlægning i arbejderstyrede virksomheder).
8. »*Om økonomisk demokrati gennem udbyttedeling og fondsdannelser*«. 1976 (Nationaløkonomisk Tidsskrift).
9. »*Fondsemissioner og aktiekurser*«. 1976 (Revision og Regnskabsvæsen). Kaj Svarrer er medforfatter.
10. »*On the Optimal Policy of a Labor-Managed Firm and its Optimality*«. 1976.
11. »*The Investment Decision of the Firm under Uncertainty and The Allocative Efficiency of Capital Markets*«. 1976 (Journal of Finance).
12. »*The Firm as an Intermediary between Consumers and Production Functions under Uncertainty*«. 1977. (Arnold Busck, København).
13. »*Om effektive kapitalmarkeder*«. 1977. (Revision og Regnskabsvæsen).
14. »*Om investerings- og finansieringsbeslutninger i ufuldkomne kapitalmarkeder*«. 1977.
15. »*Økonomisk demokrati og pensionsfonde*«. 1977 (Finanstidende).
16. »*Inflationskorrigeret Indkomst*«. 1977. (Fremkommer i Nationaløkonomisk Tidsskrift 1978).
17. »*En semi-stærk test af det danske aktiemarkeds effektivitet*«. 1977. Kaj Svarrer er medforfatter.
18. »*Økonomisk demokrati: En økonomisk analyse af mål og midler*«. 1977.
19. »*Monopoly Pricing and Diversified Consumers*«. 1977.

II. UFÆRDIGE ARBEJDER

20. »*Employment Stock Ownership: Preliminary Results for some Economic Implications*«. 1976.
21. »*Term structure, Level of Interest Rates and Liquidity Premium*«. Udateret manuskript.
22. *Projektbeskrivelse for kapitalmarkedsprojekt*. (Finansieret af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd).
23. »*Et kommunalt finansieringsproblem*«. 1974.

III. ANDRE BILAG

24. *Den danske økonomiske situation*«. (Økonomi og Politik 1968 nr. 3).
25. *Skønsmandsudtalelse* vedrørende højesteretssag nr. 162/1975.
26. »*Criterie for Public Investments*« (udateret notat).
27. »*Planlægning og Budgettering*«. 1969. (Udarbejdet i samarbejde med Bent Gram for et underudvalg under Danmarks Sparekasseforening). (Vedlagt 1 eksemplar).
28. »*Litteraturplan for lic.-undervisning i Finansiering*«. 1975.
29. *Undervisningsevalueringer*. (Vedlagt 1 sæt).

IV. OVERVEJELSER VEDRØRENDE FREMTIDIGE AKTIVITETER

30. »*Samspil mellem samfund, virksomhed og forbruger*«. (En skitsering af nogle overvejelser vedrørende det eventuelle undervisningsmæssige indhold af stillingsopslagets fagområde).
31. »*Påtænkte forskningsprojekter*«.

Tyngdepunktet i Niels Chr. Nielsens skriftlige arbejder, som udvalget gennemgår i det følgende, ligger inden for fagområderne investerings- og finansplanlægning, kredit- og kapitalmarkedsforhold samt aktiemarkeder. Niels Chr. Nielsen har således ikke blot i sin undervisningsvirksomhed men også i sin forskningsvirksomhed beskæftiget sig med både driftsøkonomiske og nationaløkonomiske emner.

(1) *Virksomhedens likviditet*. Kreditmarkedet og industriens ekspansion, København 1971.

Forfatteren indleder dette arbejde med at gennemgå den analyse af en virksomheds likviditet, som benyttes i traditionel regnskabsanalyse. Han forklarer, hvorfor en pengestrømsanalyse baseret på regnskabet må foretrækkes frem for statusmæssige nøgletal, når virksomhedens likviditetsudvikling skal vurderes. NCN tager dernæst fat på dimensioneringen af virksomhedens likvide reserver. Han betjener sig herunder af et pædagogisk vellykket taleksekempel med sensitivitetsanalyse af et likviditetsbudget. Endelig beskriver han i et eksempel stokastiske betalingsstrømme ved hjælp af simulationsteknik. De beskrevne metoder synes i nogen grad at være inspireret af Gordon Donaldsons centrale værker om planlægning af virksomhedens gældskapacitet og af virksomhedens finansielle mobilitet.

(2) *Human Asset Accounting: A Critical Appraisal*, Stanford University, Dec. 1973.

Emnet for dette velskrevne arbejde er mulighederne for at give et talmæssigt udtryk for det bidrag, som de ansatte i en virksomhed yder til værdien af virksomheden, når denne værdi skal bestemmes, for eksempel i forbindelse med fusion. Niels Chr. Nielsen sætter både sin analyse i relation til regnskabslitteraturens vurderingsproblemer og i relation til organisationsteori. Han forkaster såvel tanken om at basere vurderingen på en opgørelse af omkostninger (p. 15) som på den marginale ændring af virksomhedens betalingsstrømme, som følger af individets indtræden eller udtræden af den betragtede organisation (p. 16). Niels Chr. Nielsen har sympati for forsøg på at måle de socialpsykologiske variables indflydelse, men hans skepsis herover synes større end hans sympati (p. 24). Alt i alt må nr. 2 karakteriseres som et meget afbalanceret arbejde, hvor argumenter pro et contra får den samme fair behandling.

(3) *Obligationsrente og støttekøb*, Juristen og Økonomen, Bd. 56, 1974.

Niels Chr. Nielsen retter i dette arbejde en kritik mod den keynesianske formulering af teorien om virkningerne af Nationalbankens operationer på obligationsmarkedet. Inspireret af den moderne kvantitetsteori gør Niels Chr. Nielsen gældende, at det er nødvendigt at inddrage ikke blot kursvirkningen på obligationsmarkedet, men også prisvirkningen på markederne for realkapital og jord. Ifølge Niels Chr. Nielsen vil Nationalbankens køb af obligationer herefter under fuld beskæftigelse udløse en så kraftig prisstigning i samfundet, at obligationskurserne vil falde, fordi et kursfald er nødvendigt for at opfylde obligationskøbernes reale afkastkrav.

Analysens pengepolitiske implikationer er opsigtsvækkende. Nationalbanken skal nemlig ifølge Niels Chr. Nielsen gøre nøjagtig det modsatte af, hvad der følger af Keynes-modellen, når den ønsker at ændre den effektive rente på obligationsmarkedet.

Efter udvalgets opfattelse har Niels Chr. Nielsen i artiklen en tilbøjelighed til at undervurdere den betydning, som det private banksystem har for den pengepolitiske tilpasningsmekanisme, mens han på den anden side overvurderer substitutionsmulighederne mellem pengemarkedet og de reale markeder i samfundet.

(4) *Valghandlingsteori for investerings- og finansieringsbeslutninger*, Handelshøjskolen i København, november 1974.

I dette notat demonstrerer Niels Chr. Nielsen sine evner til at give en pædagogisk indføring i teorien om valg mellem forskellige tidsprofiler for indkomst. Med udgangspunkt i en Fisher-toperiodeanalyse får Niels Chr. Nielsen påpeget vigtige egenskaber ved de gængse investeringskriterier og får ved hjælp af eksempler vist, at den interne rentefods metode ikke altid fører til det samme resultat som nutidsværdimetoden. Han viser ved hjælp af transformations- og indifferenskurver, hvorledes indførelse af et kapitalmarked forøger individets valgmuligheder, og han diskuterer betingelserne for, at den optimale investeringsbeslutning kan separeres fra præferencerne. Notatet er måske ikke særlig originalt. Til gengæld er det overordentlig velskrevet.

(5) *The Price and Output Decisions of the Firm under Uncertainty*, The Swedish Journal of Economics, Vol. 77, 1975.

I denne artikel analyserer Niels Chr. Nielsen inden for rammerne af Capital Asset Pricing-modellen, hvilken betydning for virksomhedens pris- og produktionsbeslutninger usikkerhed i vareefterspørgslen har. Det antages, at virksomheden kun producerer én vare, og at ledelsen stræber efter at maksimere nutidsværdien af en usikker fremtidig profit. Niels Chr. Nielsen sonderer mellem mængdetilpasning og pristilpasning og mellem forskellige typer af usikkerhed i vareefterspørgslen. Han konkluderer, at der vil være en tendens til, at en mængdetilpassende virksomhed under de givne forudsætninger vil producere mindre ved usikker end ved sikker vareefterspørgsel, mens en pristilpassende virksomhed under usikkerhed vil tendere mod at producere en større mængde. Artiklen repræsenterer et interessant forsøg på at skabe en syntese af traditionel optimeringsteori for den enkelte virksomhed og kapitalmarkedsteori.

(6) *Uncertain Demand: Price Discrimination and Allocation of Output*, in B. Jacquillat (Ed.): Proceedings of the European Finance Association, North-Holland Publishing Company, Amsterdam 1975 og Working Paper 75-1, Handelshøjskolen i København 1975.

Dette arbejde skal ses i forlængelse af nr. 5, idet forfatteren på en række punkter opstiller de samme forudsætninger. Niels Chr. Nielsen analyserer imidlertid nu i modsætning til i nr. 5 tilfælde, hvor virksomheden producerer flere varer eller sælger den samme vare på flere adskilte markeder. Prisdifferentiering kan under de givne antagelser være motiveret af et ønske om at reducere risikoen, og Niels Chr. Nielsen viser, at der kan tænkes tilfælde, hvor prisdifferentiering ud fra dette motiv resulterer i en mindre profit.

(7) (Cato Baldvinsson er medforfatter): *Investeringsplanlægning*, Revisionsorientering 1976.

Niels Chr. Nielsen har skrevet afsnit 1 (Indledning), afsnit 7 (Investering i omsætningsformue), samt afsnit 8 (Investeringsplanlægning i arbejderstyrede virksomheder).

Det er vanskeligt at forestille sig en klarere redegørelse for det generelle investeringsproblem i en virksomhed end den, som Niels Chr. Nielsen giver i artiklens indledningsafsnit. Kapitalbehovet, hensyntagen til tidsfaktoren, rentabilitetsvurderingen og opstillingen af investeringskalkulen fremtræder i en meget overskuelig sammenhæng. I afsnit 7 behandler Niels Chr. Nielsen investering i omsætningsformue. Han synes at nære en vis sympati for en heuristisk fremgangsmåde, hvor der tages hensyn til de særlige forhold

i den enkelte virksomhed. Niels Chr. Nielsens udnyttelse af lagerteoretiske ræsonnementer i afsnit 7 må karakteriseres som vellykket.

I afsnit 8 drøfter Niels Chr. Nielsen spørgsmålet om valg af investeringskriterier i arbejderstyrede virksomheder. Han antager, at ledelsen stræber efter maksimering af indkomsten pr. arbejder. Investeringer, der ikke ændrer antallet af ansatte arbejdere, vil ifølge Niels Chr. Nielsen være fordelagtige, hvis deres nutidsværdi er større end nul. Ligesom i en privatkapitalistisk virksomhed er den kritiske tærskelværdi efter nutidsværdikriteriet altså nul for denne type investeringer. Derimod vil den kritiske tærskelværdi for nutidsværdien af en ekspansionsinvestering være større end nul, fordi de nyansatte arbejdere også vil have krav på en andel af virksomhedens overskud. Når der således stilles større afkastkrav, må investeringsomfanget forventes at være mindre i en arbejderstyret virksomhed. Med de givne antagelser vil arbejderstyrede virksomheder i øvrigt alt andet lige foretrække investeringer, der øger antallet af ansatte mindst muligt. Forfatteren gør udtrykkelig opmærksom på, at analysen ikke er relevant for virksomheder, der ejes af store fonde, men fremstillingen kan alligevel kaste lys over visse sider af ØD-diskussionen.

(8) *Om økonomisk demokrati gennem udbyttedeling og fondsdannelser*, Nationaløkonomisk Tidsskrift, Bd. 114, Nr. 3, 1976.

Emnet for denne artikel er virkningerne på aktiekurser, formuefordeling og den finansielle planlægning af at etablere en fond, hvis midler tilvejebringes som en andel af det årlige overskud i virksomhederne. Niels Chr. Nielsen opstiller den forudsætning, at aktiernes kurs dannes på et perfekt kapitalmarked. Denne forudsætning forenkler beregningen af værdien af fondens overskudsandele. Etablering af en lønmodtagerfond må formodes at ændre de almindelige aktionærers afkastkrav til virksomhedens nyinvesteringer, fordi en del af investeringsafkastet tilfalder fonden. Dette kan afhængigt af styrkeforholdet mellem de almindelige aktionærer og fonden medføre en tendens til et mindre investeringsomfang. Niels Chr. Nielsen får med artiklen ydet et godt bidrag til debatten om økonomisk demokrati.

(9) (Kaj Svarrer er medforfatter): *Fondsemissioner og aktiekurser*, Revision og Regnskabsvæsen, Bd. 45, Nr. 12, 1976.

Denne artikel indledes med en klar påvisning af, at en emission af fondsaktier ikke i sig selv ændrer virksomhedens indtjeningsevne og muligheder for at betale udbytte, og at emissionen derfor ikke burde få nogen effekt på egenkapitalens markedsværdi. Når denne markedsværdi alligevel ofte stiger i forbindelse med udstedelse af fondsaktier, kan det være begrundet med, at aktiemarkedet fortolker fondsemissionen som en optimistisk tilkendegivelse fra selskabets ledelse.

I artiklens slutning tager de to forfattere en artikel om fondsaktier af Helge Andersen under kritisk behandling. Udvalget må give de to forfattere ret i, at Helge Andersens såkaldte analyse ikke gør det muligt at drage nogen som helst konklusioner.

(10) *On the Optimal Policy of a Labor-Managed Firm and its Optimality*, Working Paper 76-1, Handelshøjskolen i København 1976.

I dette arbejde går forfatteren med et velfærdsteoretisk udgangspunkt noget mere i dybden med adfærdsproblemer for arbejderstyrede virksomheder, end han gjorde i nr. 7 og nr. 8. Af særlig interesse er den neo-klassiske flerperiodeanalyse, som tillader Niels Chr.

Nielsen at inddrage virksomhedens udnyttelse af kapitalmarkedet i diskussionen. Han formulerer maksimeringsproblemet som et dynamisk programmeringsproblem og udleder den arbejder-styrede virksomheds reaktioner på prisændringer, ændringer i lånevilkår m.v.

(11) *The Investment Decision of the Firm under Uncertainty and the Allocative Efficiency of Capital Markets*, Journal of Finance, Vol. 31, No. 2, 1976.

Niels Chr. Nielsen beskæftiger sig i denne meget vel gennemarbejdede og koncentrerede artikel med spørgsmålet om, hvorvidt beslutninger, der maksimerer virksomhedens markedsværdi, nødvendigvis er optimale. I første omgang forudsættes det, at virksomheden befinder sig på et perfekt kapitalmarked. Under denne forudsætning konkluderer Niels Chr. Nielsen, at maksimering af virksomhedens markedsværdi harmonerer med velfærdsteoretiske betingelser for optimal ressourceanvendelse. Problemet er langt mere kompliceret på et ufuldkomment kapitalmarked, hvor det ikke uden videre kan antages, at der hersker enighed blandt virksomhedens ejere om dens målsætning. Dette indebærer, at der ikke nødvendigvis eksisterer investeringsbeslutninger, som med en velfærdsteoretisk begrundelse kan antages at være bedre end de beslutninger, der afledes af maksimering af virksomhedens værdi. Analysen hviler på det velfærdsteoretiske begreb Pareto-optimalitet, og det følger heraf, at der ikke tages stilling til de allokatjonsmæssige følger af ændringer i indkomstfordelingen. Artiklen, som må ses i nøje sammenhæng med nr. 12, må karakteriseres som et vellykket forsøg på at bygge bro mellem den mikroøkonomiske finansieringsteori og velfærdsteorien.

(12) *The Firm as an Intermediary between Consumers and Production Functions under Uncertainty*, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, København 1977.

Arbejde nr. 12 er ansøgerens disputats, som han forsvarede for den statsvidenskabelige doktorgrad i 1977. Formålet med disputatsen er, under et varierende sæt af forudsætninger, der kort fortalt fremkommer ved at kombinere antagelser om fuldkommen/ikke fuldkommen konkurrence med antagelser om sikkerhed/usikkerhed, at studere spørgsmål som markedsligevægt (karakteriseret som Pareto-optimale allokatjoner), betydningen af et projekts finansieringsform, muligheden for at separere produktionsbeslutningen fra forbrugsbeslutningen, muligheden for, at en virksomheds ejere i enighed kan formulere virksomhedens målsætning, m.v. Under de »vanskelige« forudsætninger, involverende ufuldkomne markeder, diskuteres endvidere spørgsmål som definition af »price taking« og om virksomhedens overskud i det hele taget er et veldefineret begreb.

Der er tale om et udelukkende teoretisk studium, renset for enhver form for empiri, af det centralt valgte emne, og fremstillingen er »klassisk« i den forstand, at ansøgeren med udpræget omhu tager sit udgangspunkt i den omfattende litteratur inden for emnet og på dette grundlag udvikler sine egne bidrag. Afhandlingen forekommer gennemgående meget velskrevet, omend læseren nogle få gange overvældes, og følgelig kan have svært ved at holde tråden, når forfatteren i meget koncentreret form gennemgår adskillige forudsætningsvarianter, modifikationer og forbehold.

Til det ovenfor anførte vedr. teori vs. praksis kan der være anledning til at bemærke, at ansøgeren i sin afhandling afslører et lidt ambivalent forhold til spørgsmålet »positive economics«, jfr. således bemærkningerne på s. 35 og s. 176, hvor det fastslås af ansøgeren, at spørgsmålet om kapitalmarkedets fuldkommenhed er et rent empirisk spørgsmål.

I afhandlingens kapitel I giver ansøgeren en ganske klar oversigt over afhandlingens indhold, og hovedresultaterne resumeres.

Kapitel II indeholder en noget kortfattet diskussion af valgproblemet, såvel det promære som det afledede, under usikkerhed. Det fastslås, at man normalt ikke kan forudsige valget mellem to usikre alternativer, bortset fra tilfælde med varierende grader af stokastisk dominans. Dette motiverer anvendelse af en middelværdivarians model, der sædvanligvis fører til bestemmelse af et efficient sæt af porteføljer. I øvrigt gives ingen dybtgående analyse af M-V – modellen. Endelig diskuteres vanskelighederne ved at etablere et tilfredsstillende grundlag for eksistensen af nyttefunktioner for en virksomhed (en gruppe af beslutningstagere). Diskussionens værdi indskrænker sig til at danne baggrund og motivering for andre modeller, der introduceres senere i bogen, specielt »capital asset pricing« modellen i forskellige varianter. Det er tydeligvis ikke ansøgerens hensigt at beskæftige sig med formelle eksistensproblemer per se.

I kapitel IV diskuterer ansøgeren, i hvilket omfang værdien af indkomststrømme bevares ved sammenlægninger, hhv. opsplitninger. Kendte resultater vedr. bevarelse af værdi generaliseres til at gælde i Pareto efficiente kapitalmarkeder (Theorem I) og i ufuldkomne markeder, hvor det kapitalmarked, der udspændes af eksisterende fordringer, ikke ændres af sammenlægningen, hhv. opsplitningen (Theorem II). I et særligt afsnit vises det, at værdien ikke bevares, hvis der er lagt begrænsninger på virksomhedernes muligheder for »short selling«.

På basis af de i kapitel IV opnåede resultater kan ansøgeren nu i kapitel V formulere en original, hensigtsmæssig definition af pristageradfærd for udbydere af fordringer på kapitalmarkedet.

De følgende kapitler VI, VII og VIII er afhandlingens væsentligste. Med baggrund i de tidligere kapitler diskuterer ansøgeren nu den række af grundlæggende spørgsmål og problemer, som blev opregnet i indledningen til denne omtale. Det dokumenteres, at når man forlader forudsætningen om et fuldkomment kapitalmarked, gælder en række fundamentale egenskaber vedr. markedsallokeringer, virksomhedernes målsætning m.v. ikke mere. De pågældende kapitler indeholder en overordentlig velformuleret kritik af en række kendte arbejder fra finansieringslitteraturen af bl.a. Jensen, Lang og Fama, Stiglitz, Ekern, Leland og Wilson. Med sit foran etablerede grundlag kan ansøgeren påvise, at flere »usædvanlige« resultater kan tilskrives et meget specielt valg af forudsætninger og antagelser om virksomhedernes adfærd.

Afhandlingens emne, omend ikke nødvendigvis dens sigte, er som tidligere sagt rent teoretisk. Kunne man end savne en mere håndgribelig tilknytning til empirien, så ønsker udvalget dog sammenfattende at karakterisere afhandlingen som et første klasses stykke videnskabeligt arbejde.

(13) *Om effektive kapitalmarkeder*, Revision og Regnskabsvæsen 1977.

Niels Chr. Nielsen indleder dette arbejde med en generel fremstilling af aktiekursprognoseproblemet, som tager sit udgangspunkt i konstateringen af, at det er aktiekursændringer og ikke aktiekurser som sådanne, der giver afkast til aktieinvestorer. Det drejer sig altså om for aktieinvestorer at prognosticere kursændringer.

Niels Chr. Nielsen definerer dernæst et effektivt marked som et marked, hvor de nuværende kurser hele tiden fuldt ud reflekterer al relevant information. Han sonderer mel-

lem tre typer af effektive markeder, idet de enkelte typer er defineret ved prognoseværdien af den forskellige information, som foreligger.

Forfatteren påviser, at det ikke lønner sig at ofre store ressourcer på aktieanalyser, hvis markedet er effektivt. Da han argumenterer for, at det danske aktiemarkeds effektivitet er relativt stor, har analysen visse implikationer for danske aktieanalyser.

Artiklen er efter udvalgets opfattelse klar og pædagogisk.

(14) *Om investerings- og finansieringsbeslutninger i ufuldkomne kapitalmarkeder*, Handelshøjskolen i København, 1977.

Niels Chr. Nielsen stiller i dette arbejde spørgsmålstegn ved den i investeringslitteraturen ofte opstillede antagelse, at det for alle ejerne optimale investeringsprogram også på et ufuldkomment kapitalmarked kan findes ved maksimering af en nutidsværdi. Han analyserer såvel situationen, hvor ejerne opererer i et fuldkomment kapitalmarked, mens virksomheden opererer i et ufuldkomment kapitalmarked, og den modsatte situation. Analysen, der munder ud i en omtale af Miller og Modiglianis klassiske gældsandelsanalyse, er kortfattet og præcis.

(15) *Økonomisk demokrati og pensionsfonde*, Finanstidende, juni 1977.

Niels Chr. Nielsen skitserer i denne artikel, hvorledes man kunne tænke sig en samtidig løsning af pensionsproblemer og spørgsmål om indførelse af økonomisk demokrati. Der er lighedspunkter mellem tidsprofilen for indbetalinger og udbetalinger til og fra pensionsfonde og fonde knyttet til planer for økonomisk demokrati, og det er derfor ifølge forfatteren ønskeligt at se problemerne i sammenhæng. Efter udvalgets opfattelse lykkes det ikke for Niels Chr. Nielsen at få klargjort den konflikt, der f.eks. i regionale fonde kan opstå mellem ønsket om risikospredning og ønsket om via fondene at få indflydelse på ledelsen af de enkelte virksomheder.

(16) *Inflationskorrigeret indkomst*, Nationaløkonomisk Tidsskrift 1978.

Forfatteren beskriver i denne artikel en metode, hvormed man under en række forenkede forudsætninger kan beregne en inflationskorrigeret indkomst for en virksomhed. Han får påvist, at inflation kan begrunde reducerede afskrivninger på værdifaste realaktiver samtidig med, at regnskabet må belastes med en ekstraomkostning til bevarelse af egenkapitalens realværdi. Forfatteren skønner, at det inflationskorrigerede overskud under de givne forudsætninger normalt vil være større end det ukorrigerede regnskabsmæssige overskud. I artiklens slutning ophæves nogle af de restriktive forudsætninger, f.eks. antagelserne om ensartet prisudvikling for alle aktiver og fravær af skatter, og konklusionerne modificeres svarende til de mere realistiske (og komplicerede) forudsætninger.

(17) *En semi-stærk test af det danske aktiemarkeds effektivitet*, Handelshøjskolen i København, 1977 (Kaj Svarrer er medforfatter).

En semi-stærk test af et markeds effektivitet er en undersøgelse af, om priserne på markedet reflekterer såvel den information, der måtte være indeholdt i fortidige kursbevægelser, som andre former for offentligt tilgængelig information. Niels Chr. Nielsen og Kaj Svarrer foretager i nærværende grundige arbejde en semi-stærk test af det danske aktiemarkeds effektivitet i forbindelse med kursreaktionerne på fonds- og nyemissioner. Forfatterne udnytter data for 37 af de største og mest omsatte selskaber på Københavns Fondsbørs. Dataperioden løber fra 1950 til 1975. For at korrigere for de kursbevægelser, der skyldes den generelle udvikling på aktiemarkedet, udnytter Niels Chr. Nielsen og Kaj

Svarrer Sharpes markedsmode, hvis parametre estimeres ved lineær regression. De to forfattere redegør omhyggeligt for estimationsmetodens begrænsninger, før de koncentrerer deres opmærksomhed omkring residualafkastenes størrelse omkring emissionstidspunkterne.

De konstaterer, at aktieafkastet af emissionerende selskaber påvirkes i positiv retning, når markedet får kendskab til emissionerne. Kursbevægelserne tyder ifølge forfatterne på, at markedet i gennemsnit har fortolket emissionsoplysningerne korrekt, således at der kun bliver tale om begrænsede efterfølgende kursjusteringer. Niels Chr. Nielsen og Kaj Svarrer lægger stor vægt på sammenhængen mellem kapitaludvidelser og dividendepolitik. Baggrunden for aktiekursstigningerne er således ifølge de to forfattere først og fremmest informationsværdien af dividendændringer i tilknytning til emissionerne. Undersøgelsen efterlader det indtryk, at det danske aktiemarked reagerer ganske effektivt på kapitaludvidelser.

(18) *Økonomisk Demokrati: En økonomisk analyse af mål og midler*, Handelshøjskolen i København 1977.

Niels Chr. Nielsen refererer indledningsvis i dette kritisk-analyserende arbejde en række forskellige politiske argumenter, som har været fremført til støtte for en indførelse af økonomisk demokrati. Dernæst drøfter han i separate afsnit kapitaltilførselsproblemet, fordelingsproblemet og indflydelsesproblemet.

I afsnittet om kapitaltilførselsproblemet sætter NCN spørgsmålstegn ved den gængse antagelse, at tvungne lønmodtagerbidrag til en eller flere ØD-fonde nødvendigvis medfører en stigning i samfundets samlede opsparring. Eventuelt vil det være nødvendigt med yderligere kapitalmarkedsrestriktioner, hvis en opsparingsforøgelse skal sikres. Tvivlen mht. virkningen på den samlede opsparring bidrager tillige til at afsvække det hyppigt fremførte ØD-argument, at tilgangen af risikovillig kapital til erhvervslivet vil blive forøget.

I afsnittet om fordelingsproblemet sætter Niels Chr. Nielsen spørgsmålstegn ved relevansen af den meget benyttede neoklassiske analyse, som konkluderer, at profitafhængige ØD-bidrag vil blive betalt fuldt ud af profitten. Han forklarer, at spørgsmålet ikke kan løsrives fra gældsandelsproblemet og rentefradragsretten. Ifølge Niels Chr. Nielsen er det helt uafklaret, hvorledes ØD vil påvirke den personlige fordeling af livsindkomster.

Afsnittet om indflydelsesproblemet er efter udvalgets opfattelse det svageste. Niels Chr. Nielsen bliver grebet af en række velfærdøkonomiske problemer, som ikke umiddelbart har nogen tilknytning til spørgsmål om stemmeret og bestyrelsesrepræsentation. Til gengæld får han i modsætning til i nr. 15 forklaret konflikten mellem indflydelse og risikospredning.

Niels Chr. Nielsen forholder sig skeptisk over for synspunkter om, at virksomhederne vil fungere mere fejlfrit efter indførelse af ØD, og at ØD-fondene gennem deres placementspolitik vil bidrage til en bedre kapitalallokering i samfundet.

Niels Chr. Nielsens afslutning giver en ikke særlig flatterende karakteristik af den danske litteratur om økonomisk demokrati. Han benytter ordene postulerende og uoperationel.

(19) *Monopoly Pricing and Diversified Consumers*, Handelshøjskolen i København 1977.

Niels Chr. Nielsen analyserer i denne artikel, hvorledes det influerer på en monopolistisk virksomheds prispolitik, hvis virksomheden har mange ejere, som samtidig er forbrugere

af virksomhedens produkter. Han viser, at optimalprisen under de givne nyttemaksimeringsforudsætninger generelt er lavere end den sædvanlige monopolpris, og at det vil være optimalt at sætte prisen lig med grænseomkostningerne i det specialtilfælde, hvor hvert individ ejer den samme andel af virksomheden, som det forbruger af virksomhedens produktion. Analysen fører dermed frem til den i velfærdsteoretisk henseende interessante konklusion, at en spredning af ejendomsretten til erhvervsvirksomheder skulle kunne reducere vareprisernes afvigelse fra det samfundsøkonomiske optimale.

I den sidste del af artiklen behandler Niels Chr. Nielsen modifikationer på grund af uenighed mellem ejerne, muligheden for at lave prisdiskrimination mellem ejere og ikkeejere samt skattespørgsmål. Efter udvalgets opfattelse må artiklen karakteriseres som en vellykket syntese af velfærdsteori og kapitalmarkedsteori.

(20) – (23) *Ufærdige arbejder.*

Det første af disse fire arbejder indeholder en analyse af medarbejderindflydelse på beslutningerne i et aktieselskab, hvor det forudsættes, at medarbejderne også er aktionærer i selskabet. Analysen kan ses i sammenhæng med nr. 18 og 19.

Det andet arbejde er en gennemgang af rentestrukturteori, hvor Niels Chr. Nielsen lægger særlig vægt på at vurdere Hicks' formulering af likviditetspræferenceteorien. Nr. 22 er en projektbeskrivelse for et kapitalmarkedsprojekt, som er finansieret af det samfundsvidenskabelige forskningsråd. Projektet har til formål at teste forskellige hypoteser om prisdannelsen på det danske kapitalmarked og at undersøge markedets effektivitet.

Det sidste af de fire arbejder er et tankevækkende forsøg fra Niels Chr. Nielsens side på at overføre det analytiske begrebsapparat, som i en lang årrække har været anvendt på private virksomheders finansielle beslutninger, til kommunale finansielle beslutninger.

(24) – (31) *Andre bilag.*

Udvalget vil afstå fra at komme med detaljerede kommentarer til disse numre i Niels Chr. Nielsens publikationsfortegnelse. Udvalget ønsker blot at henlede opmærksomheden på, at forfatteren i nr. 30 har gjort sig nogle overvejelser om, hvorledes man kunne tænke sig at udfylde de faglige rammer, som er indeholdt i stillingsopslaget.

Niels Chr. Nielsen har, som det fremgår af ovenstående kommentarer til de skriftlige arbejder, fremlagt en værdifuld videnskabelig produktion til støtte for sin ansøgning om at blive taget i betragtning ved besættelsen af professoratet i nationaløkonomi.

Tyngdepunktet i produktionen ligger inden for fagområderne investerings- og finansplanlægning, kredit- og kapitalmarkedsforhold samt aktiemarkedet. Niels Chr. Nielsen har dog tillige fundet tid til at beskæftige sig med produktionsstyring, omkostningsteori, regnskabsproblemer, konjunkturbedømmelser og økonomisk demokrati. De skriftlige arbejder behandler såvel driftsøkonomiske som nationaløkonomiske emner, og da noget tilsvarende gælder Niels Chr. Nielsens undervisningsvirksomhed, må stillingsopslagets krav om faglig bredde i forskning og undervisning siges at være opfyldt.

Niels Chr. Nielsen gør i flere af sine arbejder meget ud af forholdet mellem forbrugernes, ejernes og medarbejdernes økonomiske interesser. Han har hermed – for at bruge opslagets ordlyd – demonstreret sin evne til at analysere og anskueliggøre økonomiske problemstillinger, såvel på samfundsplan som set ud fra den enkelte forbrugers, virksomheds eller branches synsvinkel.

Niels Chr. Nielsen har utvivlsomt gennem sit virke på Handelshøjskolen erhvervet den

i opslaget krævede erfaring i undervisningsudvikling såvel som den fornødne administrative erfaring. Udvalget er på baggrund heraf nået til enighed om at erklære Niels Chr. Nielsen for klart kvalificeret til det opslåede professorat i nationaløkonomi.

Bedømmelsesudvalget er nået til enighed om, at én af de syv ansøgere, Niels Chr. Nielsen, er klart kvalificeret til det opslåede professorat. Udvalget indstiller derfor enstemmigt, at Niels Chr. Nielsen ansættes i det ledige professorat.

6. Handelshøjskolens AV-afdeling

AV-afdelingen blev oprettet efter vedtagelse i de to fagråd i november 1972. På sit møde den 13. februar 1976 har konsistorium vedtaget følgende ændrede organisationsplan for afdelingen:

AV-afdelingen sorterer som serviceorgan under højskolens administration og har til opgave i samarbejde med studienævn og institutterne at varetage følgende opgaver:

- arkivering, kopiering og udlån af lyd- og videobånd
- fremstilling af grafisk materiale til undervisningsformål
- fremskaffelse, installation og vedligeholdelse af tekniske hjælpemidler
- instruktion af brugere
- assistance ved anvendelse af særligt krævende apparatur i undervisningen
- betjening af ITV og lydudstyr

Afdelingen består således af tre sektioner:

Båndbibliotek

Grafisk Værksted

Teknisk Værksted

Afdelingens arbejde gennemdrøftes på regelmæssige medarbejdermøder og koordineres af afdelingens daglige leder.

Planlægningen af afdelingens arbejde på længere sigt og fordelingen af afdelingens ressourcer sker i samråd med medlemmerne af Den Rådgivende Gruppe for AV-afdelingen, en gruppe nedsat af det erhvervsproglige- og erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn i september 1977.

Afdelingen har følgende medarbejdere:

Daglig leder: Ingeniør Finn Kempf

Båndbibliotek: Assistent Anelise Frederiksen, assistent Bente K. Christensen

Grafisk Værksted: Grafisk tegner Eric C. Møller

Teknisk Værksted: Leder: Ingeniør Finn Kempf

Skolebetjent Kaj Aistrup

Skolebetjent Tage Jørgensen

Af afdelingens virksomhed kan nævnes, at sproglaboratorierne har været benyttet i henholdsvis 630 og 400 timer, og at der er fremstillet ca. 3.300 båndkopier til klassesæt til brug i sproglaboratorierne, ca. 2.500 enkeltkopier til individuelt arbejde og holdundervisning samt udlånt ca. 275 videobånd.

Der er fremstillet ca. 15.000 transparenter til overheadprojektorer, dels af Grafisk Værksted, dels af højskolens lærere, i miniværkstedet og reproduktionsafdelingen på Howitzvej og Jul. Thomsens Plads samt i Nansensgade. Udover tegnearbejde m.m., samt tilrettelægning og lay-out af SPRINT og KRÆMMERHUSET, er der i Grafisk Værksted udført ca. 3.500 op- og nedfotograferinger.

I afdelingens lyd- og TV-studier er der optaget en række bånd med undervisningsprogrammer. Der er fremstillet og anvendt bånd til videokassette-udstyr til brug i undervisningen svarende til ca. 800 timer.

AV-udvalget

Udvalget er nedsat af konsistorium den 26. maj 1977 til støtte for AV-afdelingens arbejde.

Udvalget udpeges af de to fakultetsstudienævn og har i beretningsperioden haft følgende sammensætning:

Afdelingsleder Jørgen Jensen

Lektor Finn Messell

Lektor Orla G. Petersen

Lektor V. Thorsgaard Jacobsen (formand)

HA-studerende John Olsen

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

V. Censorer

Ved de i undervisningsåret 1978/79 afholdte prøver og eksaminer har følgende medvirket som censorer:

Erhvervsøkonomi på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; kontorchef, cand. merc. Erik Hjortkær Andersen; direktør, cand. polit. Ole Andresen; direktør, cand. merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand. polit. Sten Buhl; forlagsboghandler, cand. merc. Ole Arnold Busck; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; direktør, cand. merc. Verner Damm; direktør Werner Drenck HD; kontorchef, cand. oecon. Mogens Ebling; direktør Jens Fisker; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; studieleder, cand. merc. Bent Gram; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; direktør Ole Heise; økonomidirektør, lic. merc. Steen Hemmingsen; ekspeditionssekretær, cand. oecon. Ove Høeg; direktør, cand. merc. Svend Aage Birck Jakobsen; direktør, cand. polit. Jens Kampmann; konsulent, cand. merc. Ole Kerndal-Hansen; civiløkonom Jørgen Kjær; civilingeniør Jacob Krarup; kontorchef, cand. merc. Helge Krausing; direktør, cand. merc. Poul Lauritsen; direktør, lic. merc. Børge O. Madsen; civiløkonom Vilhelm Nørring; forstander, cand. merc. Per Rentorff; direktør, cand. merc. P. Rohde; direktør, cand. polit. Jens W. Trock HA; direktør, cand. oecon. H. Øhrstrøm; kontorchef, cand. polit. Peter Gorm Hansen.

Nationaløkonomi på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; professor, dr. oecon. P. Nyboe Andersen; direktør, cand. polit. Ole Andresen; kontorchef, cand. polit. E. Bastrup-Birk; underdirektør, cand. polit. Morten Boding; kontorchef, cand. polit. William Boserup; direktør, cand. polit. Preben Bov; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; ekspeditionssekretær, cand. polit. V. E. Carstensen; underdirektør, cand. polit. Ib Christensen; lektor, cand. polit. J. P. Christensen; direktør, cand. polit. C. J. Clemmensen; underdirektør Anders Dahl; sekretariatschef, cand. polit. Folmer Hammerum; kontorchef, cand. polit. Jørgen Hansen; lektor, cand. polit. Jørgen Drud Hansen; kontorchef, cand. polit. Thomas Henriksen; afdelingschef, cand. polit. N. P. Jacobsen; informationschef, cand. polit. Henning Lindegaard; underdirektør, cand. polit. Niels M. Larsen; bankdirektør, cand. polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand. polit. Leo Meyer; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mogensen; bankdirektør, cand. polit. Kristian Møller; kontorchef, cand. polit. Erik Nielsen; kontorchef, cand. polit. Ole Olesen; sekretariatschef, cand. polit. Laurids Pedersen; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; kontorchef, cand. oecon. Aage Tarp; statistikchef,

cand. polit. Jørgen Wedebye; professor, cand. polit. E. Yndgaard; kontorchef, cand. polit. Lene Skotte.

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; direktør, cand. polit. Ole Andresen; kontorchef, cand. polit. E. Bastrup-Birk; ekspeditionssekretær, cand. polit. V. E. Carstensen; underdirektør, cand. polit. Ib Christiansen; underdirektør Anders H. Dahl; direktør, konsul Paul Fabricius; kontorchef, cand. polit. Thomas Henriksen; kontorchef Vagn Isaksen; afdelingschef, cand. polit. N. P. Jacobsen; underdirektør, cand. polit. Paul Kaaris; underdirektør, cand. polit. Niels M. Larsen; bankdirektør, cand. polit. Poul Tage Madsen; direktør, cand. merc. Hans Meyer; kontorchef, cand. polit. Leo Meyer; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mørgensen; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; direktør Anne Marie Nielsen; kontorchef, cand. polit. Erik Nielsen; kontorchef, cand. polit. Ole Olesen; direktør Bent Poulsen; direktør Oiva Rydeng; direktør, cand. merc. K. V. Slot; direktør, cand. polit. Erik Stockmann; kontorchef, cand. polit. Aage Tarp; arbejdsdirektør, cand. polit. Kaj Westergård; økonomichef, cand. oecon. Allan Winther.

Erhvervret på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Direktør Knud Agbo; kontorchef, cand. jur. Ole Alsøe; professor, dr. jur. Bent Christensen; kontorchef, cand. jur. Frede Christensen; amanuensis, cand. jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; fuldmægtig, cand. jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ekspeditionssekretær, cand. jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Ulrik Lett; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand. jur. Hans Metzou; undervisningsdirektør, cand. jur. O. I. Mikkelsen; kontorchef, cand. jur. Eigil Mølgaard; advokat Jacob Nørager-Nielsen; højesteretssagfører Frits Rosenquist; ekspeditionssekretær A. Rønsted; afdelingschef, cand. jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; bibliotekar, cand. jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand. jur. P. Thorell; kontorchef, cand. polit. Mogens O. Østergaard.

Statistik på det almene erhvervsøkonomiske studium og på 1. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Professor, dr. polit. Ellen Andersen; redaktør, cand. polit. Helge Andersen; lektor, cand. stat. Steen Andersson; afdelingsforstander M. Weis Bentzon; cand. merc. Niels J. Blunch; lektor, cand. polit. Viggo Høst; cand. polit. Harald Høst-Madsen; direktør, cand. oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand. polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand. stat. Søren Johansen; lektor, cand. stat. Steffen Lilholt Lauritzen; undervisningsassistent, cand. merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand. polit. Finn Madsen; professor, dr. polit. P. C. Matthiessen; lektor, civilingeniør Karsten Schmidt; lektor Jon Stene; professor Karl Vind.

Regnskabslære på det almene erhvervsøkonomiske studium:

Konsulent, lic. merc. Egon Andersen; civiløkonom Asbjørn Baggesen HD; prokurist E. H. Christensen; prokurist, civiløkonom B. Steen-Johnsen HD.

Matematik på det almene erhvervsøkonomiske studium:

Ingeniørdocent, mag. scient. J. Ditlev Monrad.

Engelsk på det almene erhvervsøkonomiske studium:

Forstander Torkild Mortensen.

Afsætningsøkonomi på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Redaktør, cand. polit. Helge Andersen; direktør, cand. polyt. Henry Brennum HD; direktør, cand. polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard HD; direktør, konsul Paul Fabricius; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; direktør, cand. merc. Peter H. Krag; direktør, lic. merc. Jan Aarsøe Nielsen; direktør, cand. pharm. Knud Overø HD; direktør Jørgen M. Thygesen HD.

Finansiering og kreditvæsen på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Underdirektør, cand. oecon. Jesper Andreasen; bankdirektør, cand. merc. Sv.-Aage Frederiksen; cand. polit. Nils Groes; direktør, cand. polit. Olav Grue; direktør, cand. polit. Hans Ejvind Hansen; underdirektør, cand. oecon. Jørgen Harne; direktør Kim A. Høeg HD; direktør, cand. jur. Troels Jungersen; sekretariatschef Tyge Korsgaard; vice-direktør, cand. polit. Rich. Mikkelsen; direktør, statsaut. revisor Erik Møllerup; bank-direktør, cand. polit. Kristian Møller; direktør, cand. polit. Anne Marie Nielsen; vicedirektør, cand. polit. Henning Axel Nielsen; direktør Peter Plejl HD; direktør, cand. polit. Jan Rasmussen; direktør, cand. polit. Kjeld Scherfig; direktør, cand. jur. Peder Schlegel; direktør, cand. polyt. Flemming Tamstorf HD; kontorchef, cand. polit. Peter Wendt; direktør, cand. oecon. Hans Øhrstrøm.

Forsikring på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; direktør Preben Christensen; direktør, dr. polit. Paul Johansen; direktør, cand. jur. Henning Palludan.

Organisation på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; oberstløjtnant, civilingeniør H. A. S. Arnoldus; professor, dr. phil. Mogens Blegvad; forlagsboghandler, cand. merc. Ole Arnold Busck; direktør Otto Cordsen; konsulent Magnus Demsitz; civilingeniør Ole Engberg; direktør, cand. silv. Peter Friis HD; sekretariatschef, cand. jur. Jørgen Friis Christensen; professor Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; miljøkonsulent Morten Høiland Hansen; kontorchef, cand. polit. Peter Gorm Hansen; direktør Laurits Hødaa; direktør Ole Heise; Gerda Helms Boesen HA; professor N. K. Hermansen; direktør, cand. act. F. Hertz; direktør, cand. merc. Svend Aage Birck Jakobsen; kommunaldirektør, cand. oecon. Aage Jensen; tillidsrepræsentant Barbara Kryger; forskningsleder, cand. psych. P. H. Kühl; direktør, cand. merc. Poul Lauritsen; direktør, cand. merc. Kaj Ulrik Lund HD; direktør, cand. polit. Aage Melbye; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; universitetslektor, cand. scient. pol. Hans Jørgen Nielsen; fabrikationschef, cand.

polyt. Per W. Nielsen HD; underdirektør, cand. polit. Erik Ohrt; direktør Peter Plejl HD; civilingeniør, lic. tech. Thomas Finsen Skovsen; lektor, cand. polit. Poul Sveistrup; oberstløjtnant, cand. psych. J. Termøhlen; konsulent Henning Tjørnehøj; konsulent, cand. psych. Poul Videriksen; civilingeniør, lic. tech. Aage Vølund; konsulent, cand. scient. pol. H. H. Østergaard.

Regnskabsvæsen på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier.

Konsulent, lic. merc. Egon Andersen; adm. direktør Egon Johannes Andersen HD; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard HD; direktør, lic. merc. Torben Carlsson; statsaut. revisor, N. B. Fabricius; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum; cand. merc. Jørgen Sehested Hansen; direktør Ole Heise; direktør, cand. merc. Mogens Bøgvad Høst; vicedirektør, statsaut. revisor Leif Juul Jørgensen; finansdirektør, cand. polit. Bent Lilholt; underdirektør, cand. oecon. Egil Lund; sekretariatschef Ejvind Næsborg HA; cand. polit. Edward Ole Rogren; direktør, cand. polyt. Chr. Roving; direktør, cand. merc. Ditlev Saugmann; statsaut. revisor Jacob Schjøler; direktør, civilingeniør Johan Schrøder; økonomidirektør, cand. oecon. Ib Sletting; statsaut. revisor E. steiner; lektor, cand. polit. Poul Sveistrup; statsaut. revisor Per Værndal; direktør, cand. merc. Ole Wennemoes; statsaut. revisor Ib Yde.

Udenrigshandel på 2. del af de erhvervsøkonomiske specialstudier:

Afdelingschef, cand. polit. Hans O. Christiansen; direktør Jørgen Hooge HD; direktør, civilingeniør H. J. Koktvedgaard HD; skibsreder, generalkonsulent Asger Juul Lindinger HD; direktør, cand. polit. Ove Munch; departementschef, cand. polit. Otto Müller; direktør Allan Petersen HD; direktør Peder Morten Petersen HD; direktør, cand. polit. og polyt. Svend Riskær; professor, dr. jur. Torben Svénné Schmidt.

Revision:

Statsaut. revisor Erik Teis Hansen; statsaut. revisor Willy Madsen; direktør A. P. Nicolaisen.

Skatteret:

Statsaut. revisor Arne From Petersen; statsaut. revisor Ebbe Hübertz Sørensen.

Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium:

Direktør Knud Agbo; oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted; underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo; adm. direktør Frede Ahlgren Eriksen; lektor Bruno Amoroso; underdirektør, cand. polyt. P. V. Andersen; direktør, cand. polit. Ole Andresen; professor Peter Blok; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard; direktør, lic. merc. Børge G-Christensen; afdelingschef, cand. polit. Hans O. Christiansen; departementchef, cand. jur. Niels Ersbøll; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; direktør, cand. polit. Hans Ejvind Hansen; direktør Ole Heise HD; direktør, cand. polit. Jens Kampmann; civilingeniør Jørgen Kjær HA; sekretariatschef Tyge Korsgaard; direktør, lic. merc. Børge O. Madsen; lektor, cand. polit. Gunnar Viby Mogensen; departementchef, cand. polit. Otto Müller; direktør, lic. merc. Jan Aarsø Nielsen; fabrikkationschef, cand. polyt. Per W. Nielsen; lektor J. A. Noordhoek; statsaut. revisor Arne From Petersen; cand. polit. & polyt. direktør Sven

Riskær; økonomidirektør, cand. oecon. Ib Sletting; lektor, cand. polit. Poul Sveistrup; professor Knud Erik Svendsen; konsulent Henning Tjørnehøj; kontorchef, cand. polit. Peter Wendt.

De erhvervsproglige eksaminer og sprogdisciplinerne på det almene erhvervsøkonomiske studium

Arabisk:

Cand. mag. Motie I. Hassen; mag. art. Stig Torben Rasmussen.

Engelsk:

Translatør Birthe Marie Andersen; translatør Aksel A. Anslev; seminarielktor, cand. mag. Jens Axelsen, prokurist, translatør Marie-Louise Brendstrup; studiektor, cand. mag. Ulf Böiken; vicedirektør, translatør Mogens Dyhr; cand. pæd. Gerd Gabrielsen; lektor, cand. mag. Knud Gram-Andersen; lektor, cand. mag. Niels Chr. Bugge Hansen; kontorchef, translatør Axel Henrichsen; adjunkt Hans Vinther Jensen; kontorchef Henning Kristiansen; translatør Jette Lachmann; lektor, cand. art. Hanne Lauridsen; civilingeniør F. I. Brink Laursen; translatør Børge Marette; cand. ling. merc. Hanne Mathiesen; forstander Torkild Mortensen; landsretssagfører Erik Münter; lektor, cand. mag. et art. Niels Davidsen-Nielsen; lektor Flemming Olsen; professor Poul Steller; professor, dr. phil. Knud Sørensen; afdelingsleder Bent Sunesen; professor, dr. phil. Torben Vestergaard.

Fransk:

Lektor, cand. mag. Marianne Aggebo; lektor, cand. mag. Magnus Berg; ekspeditionssekretær Johannes Buhl; statsaut. translatør Eilif Christensen; advokat Frantz Dahl; civilingeniør Michel Christian Laraignou; cand. mag. Knud Aage Larsen; førstebibliotekar, mag. art. A. Nicolet; professor, dr. phil. Morten Nøjgaard; professor, dr. phil. Birger Munk Olsen; lektor, cand. mag. Vagn Outzen; professor, dr. phil. John Pedersen; ambassør, dr. phil. Asgar Rosenstand-Hansen; cand. interpret. Erik Sørensen; professor, dr. phil. Hans Sørensen; advokat Henrik Worning.

Grønlandsk:

Skoledirektør Christian Berthelsen; professor Robert Petersen; translatør Jens Poulsen.

Italiensk:

Translatør Gudrun Bagge; professor, dr. phil. Jørn Moestrup; kgl. translatør Aage Norsker; lektor, cand. mag. Lene Waage Petersen.

Makedonsk:

Professor, dr. phil. Kristine Heltberg; mag. art. Jørn Jørgensen; ingeniør Bruno Kotev.

Polsk:

Ekspeditionssekretær, translatør Georg E. Z. Damborg; professor, dr. phil. Kristine Heltberg; translatør S. R. de Summer-Brason.

Russisk:

Lektor, cand. mag. Helge Poulsen.

Spansk:

Professor Svend Atke; kontorchef Bjørn Furu HD; translator Vagn Ganderup; translator Inger Hall; civilingeniør Kai Jørgensen; kontorchef, translator Poul Madsen; prokurist, cand. jur. Jørgen F. Nissen; professor, dr. phil. Morten Nøjgaard; translator K. P. Vorsmark.

Tjekkisk:

Translator Blanka Borg; Jens Skov Larsen; mag. art. Jiri Lichtenstein; translator Else Westh Neuhardt.

Tysk:

Cand. mag. H. Bergstrøm-Nielsen; translator Heinz W. Bühring; translator, cand. jur. Helmut Christensen; translator Edith Christiansen; translator Inger Jelstrup Christophersen; professor Ove K. Clausen; produktionschef Peter Haussmann; translator Esther Hedegaard; translator Lene Bøgeholm Jensen; afdelingsleder, cand. mag. Elli Jørgensen; cand. mag. Mogens Wied Jørgensen; lektor Per El Jørgensen; lektor, cand. mag. Fritz Kamp; translator Niels Wilhelm Lassen; translator Helmuth Norsker; universitetslektor, mag. art. Jørgen Olsen; lektor Monica Mesemann; universitetslektor, cand. mag. Vibeke Winge; underdirektør, translator Robert Wunsch.

VI. Studerende og eksaminer

1. I undervisningsårene 1977/78 og 1978/79 var der på højskolen indmeldt følgende antal studerende og deltagere, der fordeler sig således:

	1977-78	1978-79
Det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)	1333	1413
Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium (cand. merc.)	657	691
Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium (lic. merc.)	34	39
De erhvervsøkonomiske specialstudier (HD)		
1. del	1603	1737
2. del:		
afsætningsøkonomi	246	234
finansiering og kreditvæsen	150	182
forsikring	10	8
organisation	306	288
regnskabsvæsen	706	655
udenrigshandel	111	137
Revision/Skattebet	242	300
Det erhvervsproglige grundstudium, dag (EG)	1212	1194
Det erhvervsproglige grundstudium, aften (EG)	735	982
Den erhvervsproglige afgangseksamen (EA)	126	134
Den erhvervsproglige diplomprøve (ED)	413	460
Den erhvervsproglige kandidateksamen (EK)	187	205
Prøven i italiensk	35	31
Prøven i russisk	26	22
Prøven i spansk	67	81
	<hr/> 8199	<hr/> 8793

2. Tilgang og afgang

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

I efterårssemestret 1978 blev der optaget 580 nye (hvoraf 49 udenlandske) studerende.

Til 1. årsprøve af den almene erhvervsøkonomiske eksamen i april/juni 1979 indstillede sig 532 studerende, hvoraf 347 bestod eksamen.

Til den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA) i april/juni 1979 indstillede sig 351 studerende, hvoraf 246 bestod eksamen.

DET ERHVERVSØKONOMISKE KANDIDATSTUDIUM

I 1978/79 var der en tilgang af 223 studerende og til den afsluttende eksamen i december 1978/januar 1979 bestod 49 eksamen, og i april/juni 1979 bestod 32 eksamen.

DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del var der i 1978/79 en tilgang af 1244 nye studerende.

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del, som er fælles for alle studerende, indstillede sig i april/juni 1979 565 studerende, hvoraf 380 bestod eksamen.

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 2. del, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig i april/juni 1979 540 studerende, hvoraf 354 bestod eksamen.

	1979	
	indstillet	bestået
Afsætningsøkonomi	84	43
Finansiering og kreditvæsen	58	37
Forsikring	6	6
Organisation:		
Almen linie	82	56
Offentlig forvaltning	5	4
Videregående personaleadministration	1	1
Datamatik	26	15
Tillægsprøve i offentlig forvaltning (aflagt af personer, der tidligere har bestået diplomprøven) ..	1	0
Tillægsprøve i datamatik	2	2
Tillægsprøve i videregående personaleadministration	0	0
Regnskabsvæsen	230	160
Udenrigshandel	48	32

BEGYNDERPRØVERNE

Prøven i italiensk

I 1978/79 blev der optaget 21 nye studerende.

Til prøven i italiensk i april/juni 1979 indstillede sig 6 studerende, 5 bestod prøven.

Prøven i russisk

I 1978/79 blev der optaget 13 nye studerende.

Til prøven i russisk april/juni 1979 indstillede sig 2 studerende, 1 bestod prøven.

Prøven i spansk

I 1978/79 blev der optaget 17 nye studerende.

Til prøven i spansk i april/juni 1979 indstillede sig 17 studerende, som bestod prøven.

DET ERHVERVSSPROGLIGE GRUNDSTUDIUM

I efterårssemestret 1978 blev der optaget 1208 nye studerende.

På det erhvervsproglige grundstudium indstillede i april/juni 1979 734 studerende sig til eksamen, hvoraf 154 bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen, 95 i to sprog og 59 i et sprog og 283 bestod den erhvervsproglige prøve, heraf 77 i to sprog og 206 i et sprog.

Fordelingen på de forskellige discipliner var:

	1979	
	indstillet	bestået
Engelsk	369	325
Fransk	126	107
Italiensk	19	15
Spansk	65	55
Tysk	155	134
Obligatoriske bifag	573	544
Korrespondentfag	200	173

DEN ERHVERVSSPROGLIGE AFGANGSEKSAMEN

I 1978/79 blev der optaget 60 nye studerende.

Til den erhvervsproglige afgangseksamen (EA) i 1979 indstillede sig 17 studerende, hvoraf 15 bestod eksamen.

DEN ERHVERVSSPROGLIGE DIPLOMPRØVE

I 1978/79 blev der optaget 174 nye studerende.

Til den erhvervsproglige diplomprøve (ED) i 1979 indstillede sig 204 studerende, hvoraf 160 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1979	
	indstillet	bestået
Engelsk	108	88
Fransk	48	33
Italiensk	0	0
Spansk	9	5
Tysk	39	34

15 dimittender fra den erhvervsproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende titlen EA.

I handelsfaglærer har ved aflæggelse af prøven i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgaver erhvervet den erhvervsproglige diplomprøve.

Fordelingen på sprog var 1 i tysk.

DE ERHVERVSSPROGLIGE KANDIDATSTUDIER

I 1978/79 blev der optaget 112 nye studerende.

Til den erhvervsproglige kandidateksamen i december 1978/januar 1979 indstillede sig 12 studerende, hvoraf 10 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1978/79	
	indstillet	bestået
Engelsk	7	5
Fransk	4	4
Spansk	1	1

Til den erhvervsproglige kandidateksamen i april/juni 1979 indstillede sig 13 studerende, hvoraf 9 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1979	
	indstillet	bestået
Engelsk	6	4
Fransk	3	3
Spansk	1	1
Tysk	3	1

Til den erhvervsproglige oversætter- og tolkeeksamen i april/juni 1979 indstillede sig 15 studerende, hvoraf 8 bestod eksamen

Fordelingen var:	1979	
	indstillet	bestået
Engelsk	7	4
Fransk	1	0
Spansk	1	0
Tysk	6	4

Translatørexamen blev ved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 14. maj 1973 henlagt til handelshøjskolerne. Eksamen blev første gang afholdt i maj/juni 1973.

Til eksamen i 1978/79 indstillede sig 15 studerende, hvoraf 7 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1979	
	indstillet	bestået
Arabisk	1	1
Engelsk	7	5
Grønlandsk	1	0
Italiensk	1	0
Makedonsk	1	0
Polsk	2	1
Tjekkisk	1	0

DIMITTENDER 1979

De erhvervsøkonomiske eksaminer

Følgende bestod den almene erhvervsøkonomiske eksamen:

Aasted, Lars	Clausen, Lene	Hermansen, Peter
Abildstrup-Krog, Niels	Damgaard, Hans Tang	Hersland, Kim
Andersen, Bert Bresemann	Edinger, Nicolai	Hochreuter, Henrik Lilleris
Andersen, Jens Georg	Engholm, Torben	Hoff, Per
Søgård	Engsborg, Per	Holm, Mogens
Andersen, Jette Dyhr	Erichsen, Bjørn Stig	Holmstrand, Hans Christian
Andersen, Jørgen Kirk	Eriksen, Carsten	Holm-Hansen, Tom
Andersen, Karsten Lasse	Fisker, Bo Top	Hove, Erik
Andersen, Michael Kaae	Fløistrup, Charlotte Marie	Høegh-Christensen, Jørgen
Andersen, Morten Lyng	Forfs, Allan Hugo	Høgedal, Claus
Andersen, Niels Brahm	Forsberg, Elisabeth	Høgenhaug, Jens
Andersen, Niels Hyllested	Frederiksen, John Stenfeldt	Ibsen, Carsten Viggo
Andersen, Per Lars	Frederiksen, Kirsten Lise	Ibsen, Jan Wittendorff
Arildsen, Niels	Fritzbøger, Jan	Ingvartsen, Erik Høvring
Becker, Johan Gotfred	Furu, Niels Christian	Iversholt, Torben Nielsen
Bentzen, Eric	Gendal, Flemming	Jacobsen, Bjarne
Binder, Hans Jørgen	Gerlach, John Møller	Cumberland
Bisgaard, Hanne Merete	Grant, Christian Peter	Jacobsen, Erik Allan
Biune, Søren	Gregersen, Lars	Jacobsen, Per Moe
Blach, Henrik	Grotkjær, Frank	Jarlskov, Henning
Bove-Christensen, Gorm	Grünfeld, Ib	Jensen, Ann Margit
Brüel, William Daniel	Guderud, Berge	Jensen, Bo Manderup
Brusen, Søren	Gunslev, Jens	Jensen, Carsten
Bruun, Else	Halfdan-Nielsen, Marianne	Jensen, Darwin
Bruun, Jens	Hansen, Eigil	Jensen, Henning
Bøgh, Niels Christian	Hansen, Finn Lund	Jensen, Janne Gert
Børsting, Inge Schmidt	Hansen, Hanne Foss	Jensen, Jens Rom
Bøyum, Jan Gunner	Hansen, Hans-Henrik	Jensen, Jørgen Wenshøj
Carstensen, Carl Christian	Hansen, Henrik-Peter	Jensen, Kai Erik Zeuthen
Caspersen, Jan Tage	Hansen, John Færgemann	Jensen, Lone Kalum
Christensen, Helle Lind	Hansen, Kristian	Jensen, Martin Westermann
Christensen, Henrik	Hansen, Per	Jensen, Michael
Christensen, Kaj	Hansen, Søren Michael	Jensen, Niels Nedergaard
Christensen, Karl-Heinz	Grønlund	Jensen, Sven Jørn Revall
Frank	Hansson, Annette Teghls	Jensen-Sondrup, Jens
Christensen, Peter Bo	Haraldson, Knut	Jeppesen, Ole
Christensen, Torben	Harrysson, Leivur	Jepsen, Lars Kristian
Bastholm	Hedegaard, Flemming	Graugaard
Christiansen, Finn	Heesche-Andersen, Lars	Johannessen, Per Erik
Christiansen, Lars Luthøft	Henrichsen, Bjarne	Johansen, Michael Holm
Christoffersen, Lars	Thordahl	Jonsson, Michael Gregerz
Christoffersen, Tore	Henriksen, Jesper Krüger	Jørgensen, Hans Erik

Jørgensen, Steen Knud
 Jørgensen, Susan Hedelin
 Jørgensen, Torben
 Kallermann, Peter
 Karlsen, Per Olav
 Keller, Henrik
 Kierkegaard, Niels
 Kjællberg, Michael
 Kolstrup, Sven
 Kristiansen, Per Bjerre
 Kromann-Andersen, Stig
 Kruse, Peter Karsten
 Kvist, Henning
 Kæhler, Anders
 Ladekarl, John Hauschild
 Laraignou, Florence
 Larsen, Jens Barnholdt
 Laugsen, Per
 Lauridsen, Lars Bache
 Lauritzen, Jens
 Laursen, Niels
 Lee, Jens Møller
 Lerer, Aleksander
 Lie, Gunder
 Lund, Søren
 Løes, Dorte Uhrenholdt
 Kanstrup
 Madsen, Jesper Ulrik
 Madsen, Morten
 Jens-Jørgen Kruse
 Madsen, Torsten Ro
 Marnburg, Einer
 Mathiesen, Jette
 Mathiesen, Kurt Allan
 Meldal, Michael
 Midtgaard, Peter
 Mikkelsen, Birgitte
 Mikkelsen, Jørgen Steen
 Mosegaard, Per
 Månsson, Eli
 Nielsen, Gert
 Nielsen, Henrik
 Nielsen, Jens Henrik
 Nielsen, John Bo
 Nielsen, Jesper Zeeberg
 Nielsen, Niels Søbjerg
 Nielsen, Ole Hellekjær
 Nielsen, Palle Bo
 Nielsen, Per
 Nielsen, Per Aunsbjerg
 Nielsen, Steen Fladberg
 Nielsen, Torbjørn-Slente
 Nikkelsen, Søren
 Nørgaard, Birgitte
 Olesen, Ole Gram
 Pagh-Kristiansen, Bo
 Pedersen, Bo West
 Pedersen, Jan Birk
 Pedersen, Jan Møller
 Pedersen, Jan Waage
 Pedersen, Lars Remmer
 Pedersen, Michael Georg
 Pedersen, Mogens
 Christensen
 Pedersen, Troels Peder
 Pedersen, Steffen
 Pehrsson, Søren Michael
 Petersen, Christian Vriborg
 Petersen, Søren Harmundal
 Petersen, Lisbeth
 Plinius, Erik
 Poulsen, Bent Henry
 Poulsen, Svend
 Prener, Jens Christian
 Preskou, Britt Christina
 Qvitsav, Claus Michael
 Raben, Peter Joakim
 Rafn, Henrik
 Rasmussen, Finn Lodsgaard
 Rasmussen, Gorm Bo
 Rasmussen, Henrik Peter
 Rasmussen, Per Toft
 Rasmussen, Peter
 Rathje, Jesper
 Rosen, Carsten Colle
 Ryberg, Hans
 Rødbroe, Lars
 Rønkvist, Vibeke Riis
 Sand, Peter
 Saabye, Gert Torben
 Schiander, Philip Thorkil
 Schlægel, Henrik Martin
 Schrøder, Henrik
 Schrøder, Henrik Jørgen
 Simonsen, Jesper
 Sloth, Peter Hebsgaard
 Sondrup, Keld
 Stenger, Poul Erik
 Stæhr-Nielsen, Per
 Svendsen, Søren
 Søndergaard, Laust Nielsen
 Sørensen, Jan Kjærsgaard
 Sørensen, Knud Breum
 Sørensen, Peter
 Sørensen, Torben Cloos
 Sørensen, Torben Dehli
 Thomsen, Birthe Kofod
 Thorsen, Hans-Martin Bach
 Thykier, Lars
 Toldbo, Michael
 Christensen
 Torgersen, Niels Eyvind
 Hall
 Troen, Niels
 Træsborg, Michael
 Utecht, Matthias
 Vallentin, Claus Erik
 Valvik Sten
 Vammen, Christian
 Vandborg, Steen
 Vest-Hansen, Jørgen
 Villumsen, Kenneth
 Waallann, Ole Kjell
 Warming, Karen Wibroe
 Wilkenschildt, Hans-Henrik
 Zilmer-Pedersen, Leif
 Zyttnik, Michael
 Ørnslund, Steen

Følgende bestod den erhvervsøkonomiske kandidateksamen:

Vintereksamen 1978/79

Andersen, Lorenz Carl
Andersen, Niels Ebbe
Andersen, Torben Stig
Ankjær-Jensen, Alex
Michael
Bahr, Henning
Ballegaard, Lars
Bergstedt, Kåre Jens
Evensen
Boesgaard, Knud Aage
Carlsen, Sven
Christensen, Mogens Holm
Dabelstein, Niels
Eggers-Krag, Svend
Fischer, Jens
Gede, Steen
Gunslev, Per Helmers
Hansen, Frank Bergmann
Hviid, Steffen
Ingerslev, Finn
Jacobsen, Janik Bonde
Jensson, Steen Jens-Axel
Johansson, Runar Bjarni
Johansen, Lars Erik
Jønck, Mogens
Jørgensen, Svend Strøm
Jørgensen, Vagn M. Beridz
Karsholt, Bjørn Kaare
Knudsen, Søren

Kornum, Bruno
Kristensen, Benny Storm
Larsen, Henning Høimann
Lauritzen, Sten
Lawes, Jes Peder Tonny
Madsen, Herluf Gustav
Meyer, Finn Louis
Monsen, Annelise Kirsten
Nielsen, Carsten
Nielsen, Torben Abildgård
Olsen, Anne Katrine Sofie
Paludan-Andersen,
Karl-Otto
Russel, Jan Bjørn
Sandersen, Hanne Grøn
Snowman, Torben
Sommer, Erik Greve
Sundberg, Benedikte Maria
Svensson, Volmer Fischer
Sørensen, John Gabriel
Witoslavsky, Søren
Willadsen, Steen Ehlers
Aage, Hans Chr. R.

Sommereksamen 1979

Andersen, Claus
Andersen, Lars
Andersen, Svend-Erik

Ankerstjerne, Johan
Valdemar Frank
Bechmann, Erik
Casparij, Søren
Christensen, Ole Munch
Denta, Torben
Enevoldsen, Torkild Preben
Feit, Vibeke Marianne
Gimsing, Kurt
Gravgaard, Lisbeth
Hansen, Poul
Hansen, Torben Ravn
Hansen, Tim Folke
Heegaard-Poulsen, Grethe
Henriksen, Bente
Joensen, Jogvan
Johansson, Jens Erik
Jørgensen, John Simon
Larsen, Harald Henry
Madsen, Claus Hovmand
Nielsen, Jytte
Nielsen, Preben Erik
Nymand, Tom Jens
Rabøl, Niels
Rasmussen, Henrik
Rasmussen, Torben
Sigh, Niels
Skovhus, Jørgen Damborg
Strunch, Peter Henrik
Svendsen, Hans Henrik

Følgende bestod:

**Diplomprøven i
afsætningsøkonomi (HD)**

Andersen, Anette
Andersen, Christian
Arleth, Jens Henrik
Bengtsson, Merete
Bentzen, Kurt Stolpe
Boding, Preben
Brock, Erik
Bundgaard, Marianne
Frederiksen, Jan Steen
Hansen, Bent Seeberg

Hansen, Flemming Hvalso
Hansen, Willy-Aaboel
Infeld, Michael
Jeppesen, Lissi Marie
Jonassen, Flemming Eilstrup
Kjær, Preben
Larsen, John Egon
Mehlsen, Per Søren
Mikkelsen, Finn
Muhr, Herbert
Møller-Larsen, Henning
Nielsen, Birgit
Nielsen, Jens Ravn
Nielsen, Torben Erik
Pedersen, Søren Brogaard
Poulsen, Orla Lindberg
Rasmussen, Ole
Rassing, Peter
Rundblad, Jørgen Erik
Schjøtt-Christensen,
Flemming
Steen, Lars
Stenderup, Ole
Stensbro, Leif Bjarne

Strodtmann, Per
Sørensen, Erik Norbæk
Sørensen, Niels Sandahl
Thygesen, Peter Carl
Tvede, Poul Henrik
Upton-Hansen, Peter
Venbjerg, Vagn Ole
Wessel-Tolvig, Ulla
Elisabeth
Villadsen, Anne Dorte

**Diplomprøven i finansiering
(HD)**

Antonsen, Kent Per
Bank, Bjarke
Baunbæk, Niels Peter
Bruun, Peer Eske
Christensen, Ane Marie
Aachmann
Christensen, Bjørn Søgaard
Christiansen, Lars
Esbjerg, Jens
Gram-Nielsen, Henning
Hansen, Ellen Damgaard
Henriksen, Bjarne
Johansen, Jens-Ole
Jürgensen, Peter Jessen
Konnerup, Thorkil
Larsen, Steen Schneller
Lewinsky, Jane
Ljungdahl, Bent
Madsen, Birger Windahl
Madsen, Uffe Kjær
Mølgaard, Knud Ejner
Boyhus
Nielsen, Finn
Nielsen, Flemming
Nielsen, Hans-Jørgen Lund
Nielsen, Ole Kamstrup
Nielsen, Otto Robert
Nielsen, Torben Henning
Norlin, Per
Olesen, Per
Pedersen, Uffe Erik
Riis-Madsen, Preben

Raahauge, Lars
Saxkjær, Niels Ole
Stokbro, Kristian
Sørensen, Hans
Sørensen, Henning
Sørensen, Keld Viggo
Westenholtz, Peter Thomas

**Diplomprøven i forsikring
(HD)**

Andersen, Erik Weber Holst
Atke, Mogens
Christiansen, John
Hansen, Henning Hove
Madsen, Per Jørgen
Nielsen, Jan Engelbrecht

**Diplomprøven i organisation
(HD)**

Agger, Poul
Aggerholm, Verner
Andersen, Erik Birch
Andersen, Hans Christian
Andersen, Lise
Arildsen, Niels Peter
Behrendtz, Flemming
Beyer, Peter
Blou, Jesper
Boysen, Hans Erik Nissen
Brabrand, Erling
Svend-Aage
Clausen, Bent Beck
Clausen, Bjarne Hans
Damgaard, Johan
Engsig-Karup, Peter
Eriksen, Ole
Fiil, Jørgen
Flindt, Bo Gullack
Frandsen, Bent Ole
Froberg, Leif Sørup
Faarup, Henrik
Giersing, Helle Vibeke
Grunddal, Flemming
Lauritz

Hamø, Leif
Hansen, Anders Chr. Skov
Harder, Johannes Børge
Heedegaard, Thorsten Mads
Huth, Anne Dines von
Høeg, Asger
Iversen, Mogens Bade
Jacobsen, Helmuth Hjorth
Jacobsen, Bente
Jensen, Asbjørn
Jensen, Per Schwartz
Jerger, Henrik Knud
Johannesson, Niels Olav
Johnsen, Kirsten
Johnsen, Peter Robert
Joast, Jørgen
Kayser, Jørgen
Kjær, Thorvald
Kirkegaard, Leif
Kaalslund, Klaus
Kloppenborg, Svend Åge
Lange, Henrik Færgemann
Liberoth, Hans-Henrik
Lunding, Ernst
Manthorpe, Gorm
Mikkelsen, Thomas
Steensgaard
Mortensen, Vagn Ottar
Mønsted-Petersen, Ole
Nielsen, Jens Ove
Nielsen, Svend Møller
Nielsen, Tage Ib
Nielsen, Svarre Bo
Nielsen, Per-Anton Vonge
Nygaard, Fritz Georg
Nordstrøm, Henrik Smed
Ostenkrüger, Jørgen
Poulsen, Egon
Rasmussen, Birger Reindahl
Roed-Thorsen, Hardy
Rosenlund, Carsten
Sibbesen, Svend Aage
Simonsen, Kai
Schjøtz-Pedersen, Jørgen
Schweigler, Erik
Schytz, Leon

Skovrup, Jens-Arne	Frederiksen, Klaus Bahn	Kehlert, Bjørn
Snorgaard, Poul Henning	Frederiksen, Vagn Laier	Kjær, Niels
Sparre, Otto	Friis, Mogens	Klausen, Ingemann
Stenbirk, Kai	Gerfelt, Niels Henrik	Knudsen, Dan
Søgaard, Poul Kristian	Gustavsen, Leif Preben	Knudsen, Leif Ove
Sørensen, Palle Morten	Halberg, Jørgen	Kofod, Erling Sonne
Sørensen, Ole Thy	Hansen, Benny	Kofod, Helge Saxtorph
Vase, Bent Stig	Hansen, Berit	Krebs, Leon Othenius
Wheler, Flemming	Hansen, Dorte Arne	Kristensen, Hanne
	Hansen, Ivan Gudmund	Kristensen, Steffen
	Erling	Kroager, Erik Christian
Diplomprøven i	Hansen, John	Lalle, Hans Henrik
regnskabsvæsen (HD)	Hansen, Kirsten Kirchoff	Larsen, Bent Sloth
Andersen, Preben Chr.	Hansen, Stig Peter	Larsen, Frank Wehn
Syrach	Hansen, Torben Lindegaard	Larsen, Hans Aagaard
Arbol, Ole	Havsteen, Jacob Henrik	Larsen, Jens Juul
Ballegaard, Jens	Heide, Sten Albert	Larsen, Peter
Beicher, Inge	Henriksen, Per Jens	Lauesen, Søren
Benediktsen-Nislev, Thomas	Hestehaven, Elke Monica	Laursen, Jens Otto
Bernth, Flemming Karger	Holleufer-Nielsen, Benny	Liebing, Finn-Arne
Berthou, Leon	Holm, David Braae	Lolle, Hans Henrik
Bisgaard, Palle Ove	Israelsen, Jan Leerhøj	Lythcke-Jørgensen, Ole
Bjerregaard, Steffen	Iversen, Annelise	Madsen, Helge Østergaard
Wilcken	Iversen, Svend Erik	Mailund, Peder
Bjørke, Aksel Emanuel	Jacobsen, Kurt Emil	Myllerup, Helge Christian
Bjørklund-Lassen, Jens Erik	Jacobsen, Poul	Neergaard-Nielsen, Carsten
Blom, Per	Jenlev, Erik Stærmosé	Nielsen, Alex-Bjørn
Bocian, Michael	Jensen, Henrik Lindegaard	Nielsen, Alex Sandbjerg
Bonde, Preben Ole	Jensen, Lise	Nielsen, Bjarne
Bramsnæs, Ulla Brink	Jespersen, Bent	Nielsen, Carl Peter
Brandt, Leif	Jespersen, Jesper Dan	Nielsen, Ejner Ole
Brødsgaard, Hanne Merete	Jochimsen, Peter Steen	Nielsen, Erling Thernberg
Buchmann, Knud Michael	Johannesen, Tom	Nielsen, Helge Ole Dam
Carlsen, Jess Møller	Johannsen, Helge Erik	Nielsen, Lars-Erik
Caspersen, Martin	Johansen, Bente Lyager	Nielsen, Paul Bo Frier
Cederberg, Erik	Johnsen, John	Nielsen, Peter Straarup
Christensen, Hans Leif	Johnsen, Niels	Nilsson, Karsten Møldrup
Christensen, Lars Clemmen	Joast, Jørgen	Nissen, Søren Niels
Christensen, Lars Thue	Juhl, Per	Nordbæk, Jørgen
Christensen, Per Juel	Juncher, Thorkild Peter	Olsen, Anni Merethe
Cour, René de la	Jørgensen, Jørgen Toft	Olsen, Poul-Erik Beben
Dornonville	Jørgensen, Mogens	Olsen, Vagn
Daktor, Tina	Jørgensen, Peter	Orloff, Benny
Ellehede, Bodil	Jørgensen, Peter Tranekjær	Pallesen, Jørgen
Ensted, Poul Erik	Jørgensen, Torben Vedel	Pedersen, Keld Skjold
Folmer, Lisbeth	Stahl	Pedersen, Kim Bjørn

Pedersen, Knud-Erik
 Pedersen, Leif Bjørn
 Pedersen, Søren Windahl
 Petersen, Ib John
 Petersen, Jørgen Anker
 Petersen, Søren
 Plesner, Kirsten
 Poulsen, Søren Henrik
 Thestrup
 Premer, Per Ole
 Rahbek, Carl-Ole
 Ranvild, Søren Jack
 Rasmussen, Henning
 Rasmussen, Peter Hans
 Nordahl
 Rohrberg, Finn Trebbien
 Rosenørn, Flemming Stig
 Rudbæk, Peder
 Rugh, Susanne
 Rusbjerg, Bjarne Boisen
 Salling, Niels
 Schierbeck, Lisbeth
 Schlaubusch, Jørgen
 Schleimann, Tvede Ulrik
 Pierre
 Schlichter, Kim
 Schoppe, Søren Fernberg
 Schrøder, Erik

Svendsen, Bent Jørn
 Svensson, Niels
 Søndergaard, Søren
 Tamstorf, Jan Peter
 Thomsen, Flemming
 Clement
 Thomsen, Mads Michael
 Thordahl, Finn
 Thorsen, Carsten
 Tingleff, Otto
 Trier, Niels Henrik
 Tyrrestrup, John
 Viborg, Annette Blom
 Zeiler, Frede
 Zeuker, Jørn Ulrich
 Zorde, Kristof
 Ørkild-Hansen, Eva
 Årstoft, Annette Wirén

**Diplomprøven
i udenrigshandel
(HD)**

Aggerbeck, Finn
 Andersen, Jens Faber
 Andersen, Søren Tuid
 Andersen, Thomas Thune
 Andersen, Ulf

Assam, Peter
 Eiby, Søren Michael
 Hansen, Steen
 Hegner, Mogens
 Hovgaard, Ebbe Hvid
 Hviid, Arne Bramsen
 Jacobsen, Bo Svarre
 Jensen, Jørgen Vesta
 Jensen, Mogens
 Jepsen, Torben Palle
 Kay, Preben Jensen
 Kofod-Hansen, Gregers
 Larsen, Ingeborg Estrid
 Morgils, Jesper Lars
 Muus, Gunnar Bruun
 Nielsen, Marianne
 Nielsen, Svend Roed
 Nissen, Henning Brix
 Nordbæk, Torben
 Nysom, Søren Peter Juul
 Rask, Arne Preben
 Rasmussen, Kuno Sten
 Scott-Larsen, Ole
 Sigtrygsson, Bjarne Ole
 Sylvest, Mogens
 Vabø, Bent Børs
 Warming, Christian

De erhvervsproglige eksaminer 1978/79:

Følgende bestod den erhvervsproglige prøve i et sprog:

Engelsk

Abdelaal, Annelise
 Alma, Birgitte
 Ammundsen, Anna
 Andersen, Gerda
 Andersen, Gun-May
 Andersen, Karl Jørgen
 Schreiner
 Andersen, Lone Fensmark
 Andreasen, Vicki Salling
 Ankerstjerne, Annette
 Bay, Mette Lise Juhl
 Beamson, Else-Marie

Beck, Poul
 Beckmann, Anni
 Bencard, Ulla Louise
 Berg, Merete
 Berglund, Lone
 Brøsen, Tine
 Byrval, Elsebeth Stina Jansø
 Bystrup, Annette
 Bøcher, Elisabeth
 Børgesen, Marie-Louise
 Carstensen, Carsten
 Christensen, Bente

Christensen, Lillian
 Elisabeth
 Colding, Annette
 Dalgaard, Birgit
 Dalsgaard, Elisabeth
 Dinesen, Eva
 Drejer, Erik
 Drewsen, Lene
 Duus, Lena Ilsted
 Dyg, Jette
 Erichsen, Margrethe
 Elisabeth
 Eriksen, Merete

Ernst, Birgitte
Esbjørn, Anne
Fakstorp, Irene Louise
Frederiksen, Tove Lundberg
Freno, Hanne Nylander
Frørup, Hanne
Gamst, Lone Solveig
Graasbøll, Anne
Gaarde, Annelise Vibeke
Hansen, Christa Poulsen
Hansen, Lise Færch
Kyllesbeck
Hansen, Margit Elna
Hensch, Jørgen Otto
Vilhelm
Holm, Jytte Aino
Holmershøj, Charlotte
Højgaard, Jette
Jacobsen, Hanna Mereta
Janum, Annette
Jensen, Hanne Skovgaard
Jensen, Jane Østergaard
Jensen, Linda Blomquist
Jensen, Vibeke Uhrbrand
Jepsen, Birgitte
Jepsen, Henrik
Johansen, Anne Skyum
Jørgensen, Anni Klarskov
Jørgensen, Birthe Jane
Jørgensen, Henrik
Jørgensen, Jette Valenius
Kristensen, Jens Ole
Coryoon
Larsen, Hansina Kata Essy
Larsen, Kirsten Wessel
Lindhard, Svend
Lumbye, Marianne
Lund, Anne-Mette Esmann
Lund, Pia Lyngholm
Luscombe, Bernadette
Løber, Mette
Madsen, Bente
Marcussen, Else
Mathiesen, Eva Faurschou
Mogensen, Birgit
Munro, Evelyn

Mørch, Tine Hanne
Navrbjerg, Lise
Nielsen, Bitten Kirsti
Nielsen, Bodil
Nielsen, Hanne Aggergaard
Nielsen, Inge Marie
Nielsen, Kate Margrethe
Nielsen, Lis Kroghøj
Nielsen, Randi Bjørg
Nissen, Annegrethe
Nordenskov, Jette
Nørgaard, Kirsten
Olsen, Niels Chr.
Stoltenberg
Pedersen, Vibeke
Sønderbjerg
Petersen, Hanne Kirstine
Briand
Petersen, Vibeke Ellen Betty
Pettersson, Maj-Britt
Poulsen, Margrethe Møller
Rasmussen, Ulla Ohsten
Rasmussen, Vibeke
Ravn, Karen Birgitte
Rehn, Elly
Richs, Lone
Ringsager, Klaus Peter
Rosendal, Marianne
Rudbæk, Grethe Hedevig
Rüttel, Inge Vibeke
Sandgreen, Birgit Grønlund
Sanger, Tove Irene
Sellberg, Eva
Simonsen, Marianne Møller
Skøtt, Lone
Stenberg, Inge Rønne
Sterler, Grethe Ellen Marina
Sørensen, Anne Klejs
Sørensen, Bente Kongsgaard
Sørensen, Dorte Gravgaard
Sørensen, Gitte
Thomsen, Lis Birgitte
Thorsen, Marie Claire
Francoise
Thyge-Petersen, Doris
Tornsberg, John

Tønnes, Annegrete
Weis, Helen Jermiin
Welander, Annette Lisbeth
Ziener, Marie Claire

Fransk

Bay, Anne Helena Nørager
Blanchet, Vinni
Borg, Tove
Budde-Lund, Anne
Christina
Danielsen, Betty Fischer
Engell, Eva Henriette
Fromont, Ulla Puggaard
Funch, Helle Anette
Grandjean, Adam Chr.
Ludvig
Hansen, Lise Lotte Segelske
Johansen, Lis
Jørgensen, Andreas Peter
Jørgensen, Birgit Majken
Kristensen, Wivian Finne
Kragh, Bodil Birgitte
Larsen, Irene Bak
Laursen, Henrik Bo
Mahrt, Lise Kryger
Nielsen, Jenny
Schrader, Bettina
Swahn, Erling
Sæby, Hedvig
Tood-Moir, Carol

Italiensk

Gambino, Jytte Henny
Hasdorf, Milena
Jensen, Irene Lis
Jensen, Lone Dalsgaard
Pedersen, Merle
Strandvad, Inga Agnete
Tingstrup, Annette Bertha
Vestergaard, Karin

Spansk

Andersen, Connie
Christensen, Karen Birgit
Garcia Pelayo, Lotte Elsner

Gisselberg, Britta Dorthe	Andersen, Birgitte	Jørgensen, Ingeborg Birgitte
Haas, Grethe Magnussen	Brøndsted	Jørgensen, Jørgen Bomann
Johansen, Annegitte	Andersen, Svend	Jørgensen, Monica
Lillejord, Bente	Bargmann, Hanne Jette	Kjølbye, Lisa Charlotte
Lindenstrøm, Solveig Elise	Bjørkbom, Lise	Klein, Anne-Mette
Mortensen, Peter Egaa	Bolstad, Dag Gerald	Larsen, Mai-Britt
Nissen, Tom Wagner	Brun, Elvira Sonja	Larsen, Susanne
Pedersen, Moran	Christensen, Ulla Boll	Lenze, Rainer Maria Ludvig
Rosenkilde, Dorte Kirsten	Ellehus-Sørensen, Dorte	Lundstrøm, Jane
Scherney, Lisbeth	Foxberg, Sannie	Mason, Patricia Ellen
Simonsen, Ann	Hansen, Birte	Nielsen, Connie Pia
Storgaard, Margarita	Hansen, Inga Audur	Nielsen, Niels Keld
Noguer	Hansen, Palle Berner	Olsen, Kirsten
	Harsted, Rita Elisabeth	Pedersen, Inge Birgit
	Hesselkjær, Susanne	Pedersen, Vivi
Tysk	Hjort, Susanne	Sandahl, Helge Flemming
Abrahamsen, Eva Lund	Jespersen, Helle	Vestergaard, Karin
Ahlegaard, Bente	Johnsen, Barbel	Wieghorst, Anette

Følgende bestod den erhvervsproglige prøve i to sprog:

Engelsk/fransk

Blyme, Annette Margrethe
 Düring, Helle
 Fogh-Andersen, Mette
 Hansen, Michael Schröder
 Hansen, Steffen Godwin
 Isbrandtsen, Trein
 Arenkilde
 Jacobsen, Lis
 Jensen, Lone Kirsten
 Jensen, Pia Helmbo
 Kieser, Nancy Marie
 Lassen, Kirsten Elisabeth
 Holtmark
 Lønberg, Lizzi
 Mortensen, Eva
 Humlegaard
 Mortensen, Karen Elisabeth
 Nielsen, Hanne Ryge
 Nielsen, Lis Terne Lykke
 Nilsson, Gitte Moesgaard
 Pedersen, Gitte
 Piil, Bodil Elisabeth
 Poulsen, Anne Marie

Revsbeck, Peter
 Schomacker, Lisbeth
 Skeller, Caroline
 Stürup, Eva Vibeke
 Torn, Bodil Anette

Engelsk/spansk

Birch, Bente Haslund
 Fuglsang-Damgaard, Ole
 Adelbert
 Furbo, Elly
 Gabe, Eva
 Hansen, Bente Damsgaard
 Hansen, Lisbeth Strøm
 Hansen, Pia
 Jensen, Per
 Jensenius, Bent Kristian
 Albert
 Johansen, Anette Vendelbo
 Kanstrup, Lone
 Klitgaard, Anette
 Larsen, Kim Hrolv
 Mehlsen, Rikke

Møller, Lene
 Nielsen, Susanne Siewartz
 Nielsen, Tove Lisa

Engelsk/tysk

Engsøe, Mette Malle
 Eriksson, Brit
 Ferm, Helle
 Fog Hansen, Dorthe
 Hansen, Lone Karin
 Hemmingsholt, Lene
 Charlotte
 Jacobsen, Susan Sheila
 Jensen, Finn Orla
 Knudsen, Marianne Brun
 Madsen, Kirsten Hedegaard
 Marhauer, Eva
 Poulsen, Aase Irene
 Paaskesen, Susanne Estrup
 Riis-Olsen, Charlotte
 Steffensen, Vinni Dahl
 Sørensen, Tove Erkeby

Thorslund, Kirsten
Clemmensen
Ubbesen, Birgitte
Weilby, Birte

Fransk/tysk

Benzon, Merete Ella
von Rosencrone
Dahl, Aase Schjøler
Jacobsen, Helle Guldborg

Molsted, Niels
Mortensen, Birgitte
Petersen, Jette Milberg
Ulderup, Else-Marie
Zibrandtsen, Grethe Neel

Fransk/spansk

Frederiksen, Søren Juul
Gustafsson, Marie Louise
Midttun, Mette

Olsen, Susanne
Pedersen, Ane-Grethe Friis
Thorup, Ida Juel

Fransk/italiensk

De Lasson, Anne Elisabeth
Rosenkrantz

Spansk/tysk

Bierberg, Jan Henrik

Følgende bestod den erhvervssproglige korrespondenteksamen i et sprog:

Engelsk

Andersen, Hanne Plougheld
Andersen, Vibeke Leja
Bak, Lise
Brøgger, Helle Nakskov
Bøggild, Kirsten Lyngby
Christensen, Jette
Christensen, Lonny Birgitte
Ernskov, Vivi
Elmdam, Lilian Margrethe
Funch, Bente
Grathwohl, Lone Elise
Gromada, Lone
Hansen, Anne Marie Lisbeth
Hansen, Kirsten Henriette
Hansen, Sonja Skak
Hansen, Tove
Heuman, Anne
Hjort-Pedersen, Mette
Hornbak, Bente
Iversen, Birgit Fastrup
Jacobsen, Karen Ane
Jensen, Bodil
Jensen, Inga Rita

Jensen, Sheila Karin
Jensen, Susanne Merete
Karlsen, Pia
Kjærulf, Claus Frederik
Knudsen, Lizzie Birgit
Knudsen, Mette Marie
Krarup, Ann Olivia
Krobæk, Pernille
McKenzie, Edel Grete
Outzen, Kirsten Brøchner
Pedersen, Birgit Møller
Pettersson, Gerd Joan
Paulsen, Suzanne Ellen
Rasmussen, Bodil Marie
Kirsten
Schmidt, Ettie Irene
Skovvang, Vibeke Asta
Stage, Karen
Svendsen, Birgitte
Sørensen, Marianne
Wojtanowicz
Sørensen, Ulla Birgit
Wiboe, Eva
Winther, Kirsten Marie

Fransk

Olsen, Lis

Spansk

Jensen, Vinnie Susanne
Neerup
Rasmussen, Inge Merete

Tysk

Frederiksen, Bente
Gjerløw, Lene
Jensen, Kirsten Lone
Jensen, Kirsten Merete
Kjær, Annelise Majbritt
Meckensee, Lisa Kønigke
Møller, Bitten Lykke
Møller, Vivi Anja
Savolainen, Sirpa Leena
Annikki
Skov, Susanne
Øster, Elin

Følgende bestod den erhvervssproglige korrespondenteksamen i to sprog:

Engelsk/fransk

Bøgh, Marit Lise
Djurhuus, Ronda
Fardal, Anette Vinther
Grøndrup, Mogens Torben
Hansen, Birgitte Juhl

Hansen, Lisbeth
Vestergaard
Honnens de Lichtenberg,
Anne Charlotte
Jensen, Jette Ryttergaard
Jensen, Kim Palle

Jensen, Vibeke Merete Leth
Købling-Larsen, Linda
Skyldal
Larsen, Marianne Harms
Lundsholm, Yvonne
Madsen, Hanne Lehrmann

Martens, Helle	Delfs, Susanne	Nielsen, Sussie Lisbeth Holst
Martinsen, Birgit	Dyrmosé, Susanne	Nygaard, Karen Marie
Matsen, Birte Holm	Edelvang, Inge Krogh	Pedersen, Mette Wied
Nielsen, Elisabeth Ina	Frederiksen, Charlotte	Pheiffer, Annette
Nielsen, Hanne Nørregaard	Merete	Rasmussen, Grethe
Pedersen, Else-Marie	Gleie, Pia Susanne Westrup	Rom, Connie
Øhrgaard	Gradman, Anne Birgitte	Rose, Annette Susanne
Rasmussen, Linda Marietta	Hansen, Merete Hjelm	Sisbo, Trine
Strandhøj, Bente	Hansen, Pia Kryger	Spiegelhauer, Hanne
Thorbek, Lea	Hansen, Ulla Birgitte	Klitgaard
Warnez, Annette Riege	Hansson, Dorte Soya	Sørensen, Helle Borring
Wiinggaard, Susan	Hesselberg, Trine Gunver	Sørensen, Pia Guldager
	Jensen, Anne Marie	Thorlacius, Ragnhildur
Engelsk/italiensk	Jensen, Lone Krantz	
Klifforth, Bodil	Jensen, Margit Katrine	Fransk/tysk
	Jeppesen, Gurli Susanne	Baillais, Anne
Engelsk/spansk	Jepsen, Helle	Boysen, Nancy Kirsten
Brun, Ingrid Jane	Jepsen, Susan Margrethe	Fischer, Rita Alma
Frederikke	Johansen, Lis Older	Haals, Lisbeth
Bruun, Nina	Juliussen, Anne	Hansen, Pia Jane
Hansen, Connie Joan	Kristiansen, Marianne	Jensen, Tina Solberg
Iversen, Helle	Lampe, Britta	Nielsen, Vibeke Rønlov
Kirkegaard, Beatrice	Larsen, Aase Dam	Petersen, Marianne Brøndby
Madsen, Dorte Stoltz	Larsen, Ingeborg Ugilt	Snogager, Dittelene Harriet
Marcussen, Lone	Leeson, Lotte	Røgind, Annette Palm
	Lindgaard, Lene Kastrup	Spang-Hansen, Birgitte
Engelsk/tysk	Madsen, Hanne	
Andersen, Birgit Sjødahl	Meimburg, Einar Tarp	Spansk/tysk
Andersen, Gitte Rødtneß	Matthiasen, Mette Elisabeth	Astrupgaard, Tine Marianne
Andres, Hanne	Møller, Anne Charlotte	Lage, Susanne
Bærendtsen, Kate	Nielsen, Birgit	Meno, Helle Birgitte
Caspersen, Birgit Eva	Nielsen, Susanne Mølgaard	

Følgende bestod den erhvervsproglige diplomprøve:

Engelsk	Christensen, Linda Hlif	Henriksen, Henrik Bo
(december 1978)	Albøge	Hogue, Rigmor
Boesen, Charlotte	Christiansen, Ole Peter Buus	Jacobsen, Kirsten Lørup
	Christophersen, Anne Birthe	Jensen, Lissie
Engelsk	Due, Anne-Marete	Jørgensen, Ulla
(april/juni 1979)	Ekman, Lena	Kirkegaard, Kathrine
Bech, Marianne	Hansen, Hanne Thirstrup	Margrethe Sofie
Bergstrøm-Nielsen, Mette	Hansen, Henriette	Kirstein, Anne Haunsø
Bruun, Monica Conradina	Hansen, Jørn Torben	Kjær, Anne Lise
Bundgaard, Sys Lizzie	Hansen, Solveig Hagel	Kjøbye, Eva Kamma
Christensen, Lene Bigum	Helstrup, Kristian	Klint, Marion

Kofoed-Petersen, Kit Vibeke
 Larsen, Ann Kathleen
 Summers
 Larsen, Helle Ravn
 Larsen, Kirsten Hauberg
 Larsen, Lisa Friis
 Laursen, Lise Kate Mourier
 Løntoft, Ulla
 Madsen, Jette Roggenbach
 Munck, Hanne
 Møller, Dorthe Susanne
 Kofoed
 Nielsen, Anette Eva
 Nielsen, Claus
 Olsen, Birgit
 Olsen, Edith Riis
 Patterson, Karen Mette
 Pedersen, Anne Lis
 Pedersen, Finn Juul
 Petersen, Asta
 Petersen, Søren
 Povelsen, Lis
 Poulsen, Ann-Britt
 Rahbek, Karen Inga
 Rasmussen, Birthe
 Rasmussen, Kirsten
 Rasmussen, Lisbeth
 Henriette Kaaber
 Ravn, Anne-Kari
 Kirkemann
 Renouard de, Annelise
 Risager, Else Meinertz
 Riis-Vestergaard, Karen
 Margrethe
 Skov, Anne
 Sloth, Lene Dyrbjerg
 Sorgenfrey, Hans Henrik
 Stenholt, Bodil Anette
 Stub, Inge Marie
 Studnitz, Kirsten
 Sunesen, Inge
 Sølling, Cathrine
 Sørensen, Anne Parmo
 Sørensen, Lisbeth Ramløv
 Tscherning, Christine Ingrid
 Valeur, Lise

Vogdrup, Flemming
 Werther, Anne Charlotte
 Wiboe, Maja
 Wulff-Frederiksen, Karen

Fransk
 (december 1978/
 januar 1979)
 Hehnel, Lise Lotte

Fransk
 (april/juni 1979)
 Aarup, Bodil
 Bielefeldt, Bente
 Buur, Birgitta Mai Andersen
 Christensen, Birthe Brandt
 Christensen, Karen-Birthe
 Mailand
 Dilling-Hansen, Benedikte
 Eide, Marianne Westergaard
 Flindt, Connie
 Hansen, Tove Rump
 Heegaard, Helle Falkenberg
 Jacobsen, Lisbeth Henriette
 Jensen, Marianne Arnholdt
 Kannevorff, Jette
 Krogdahl-Nielsen, Bente
 Larsen, Jan
 Manford-Hansen, Elisabeth
 Metral, Grete
 Mortensen, Helle
 Olsen, Marianne
 Pedersen, Jette Lund
 Petersen, Vibeke Normann
 Prætorius, Hanne
 Reinhardt, Anita Søberg
 Strobel, Keth
 Søgaard, Karen-Margrethe
 Thomsen, Lis Birgitte
 Weis, Helen Jermin

Italiensk
 (oktober 1978)
 Herbst-Jensen, Susanne

Spansk
 (april/juni 1979)
 Henriksen, Gitte
 Ipsen, Anne Kit
 Maimann, Susanne
 Rasmussen, Hans Erik

Tysk
 (december 1978/
 januar 1979)
 Høg, Christian

Tysk
 (april/juni 1979)
 Aabye, Jørgen
 Andersen, Else Birgitte
 Lyder
 Bjørn, Jenny Irene
 Christensen, Mona
 Volkman
 Christiansen, Per Ehlers
 Clausen, Lilian Sylvia
 Hansen, Christiane
 Hansen, Jørn Torben
 Hansen, Lene Merete
 Hansen, Lise-Lotte Nørgård
 Kihm, Guenther
 Kirchherr, Solveig
 Kirkeby, Ellen Råhede
 Lang, Torben
 Larsen, Tage Birger
 Madsen, Birgitte Guldberg
 Munck, Charlotte Ilona
 Møller, Carl Christian
 Nielsen, Marianne
 Nielsen, Martha Lise
 Pedersen, Ulla Herholdt
 Rasmussen, Vibeke Bech
 Schloss, Inez Hilde
 Seidlev, Kurt Michael
 Simmelholt, Michael
 Sjølander-Nielsen,
 Anne-Marie
 Skriver, Leif Petersen

Nedennævnte handelsfaglærer har ved aflæggelse af prøver i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgave erhvervet **den erhvervsproglige diplomprøve**:

Engelsk

(april/juni 1979)

Vilshammer, Anne Margrethe

Følgende bestod den erhvervsproglige afgangseksamen:

(april/juni 1979)

Andersen, Ellen Margrethe

Lykke

Engelsk/Fransk

Andersen, Lone Brink

engelsk/tyisk

Bergstrøm-Nielsen, Mette

engelsk/tyisk

Christensen, Birthe Brandt

engelsk/fransk

Christiansen, Eva Terese

engelsk/fransk

Christiansen, Marianne Sleth

engelsk/tyisk

Dilling-Hansen, Benedikte

engelsk/fransk

Guhle, Lisbeth

engelsk/spansk

Hansen, Jørn Torben

engelsk/tyisk

Kristoffersen, Søren Bo

engelsk/fransk

Larsen, Susanne

engelsk/tyisk

Magnussen, Birgitte

engelsk/tyisk

Molich, Inger Lund

engelsk/fransk

Petare, Hans Henrik

engelsk/tyisk

Petersen, Steffen Raun

engelsk/fransk

Rasmussen, Kristian Bruun

engelsk/tyisk

Rossmann, André

engelsk/spansk

Schmidt, Lone

engelsk/tyisk

Schæffer, Margit

engelsk/tyisk

Sørensen, Inge

engelsk/tyisk

Vinje, Alice Emma

engelsk/fransk

Ørsted, Jeanette

engelsk/fransk

Følgende dimittender fra den erhvervsproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende titlen **EA**:

Aabye, Torben

spansk/tyisk

Boesen, Charlotte

engelsk/fransk

Hehnel, Lise Lotte

tyisk/fransk

Kanneworff, Jette

engelsk/fransk

Olsen, Birgit

engelsk/tyisk

Petersen, Asta

engelsk/fransk

Pedersen, Finn Juul

engelsk/spansk

Rasmussen, Birthe

engelsk/tyisk

Risager, Else Meinertz

engelsk/tyisk

Sjølander-Nielsen,

Anne-Marie

engelsk/tyisk

Søgaard, Karen-Margrethe

engelsk/fransk

Tscherning, Christiane

Ingrid

engelsk/fransk

Wiboe, Maja

engelsk/tyisk

Vogdrup, Flemming

engelsk/tyisk

Wolf-Frederiksen, Karen

engelsk/fransk

Følgende bestod den erhvervsproglige kandidateksamen:

Engelsk (december 1978/ januar 1979) Bock, Anders Asp Engler, Inger Marie Lund, Karin Bredsgaard	Engelsk (april/juni 1979) Berland, Susanne Elisabeth Holst, Birgitte Hastrup Sunesen, Rita Sørensen, Hanne Kyvsgaard	Spansk (april/juni 1979) Petersen, Per Hilmer Tysk (april/juni 1979) Hansen, Finn Juul Møller, Dorte Kofoed
Fransk (december 1978/ januar 1979) Hansen, Ulla	Fransk (april/juni 1979) Andersen, Inger Jensen, Annie Saabye Munck, Lena	

Følgende bestod den erhvervsproglige oversætter- og tolkeeksamen:

Engelsk (december 1978/ januar 1979) Elmbo, Jytte	Spansk (december 1978/ januar 1979) Dam, Boyja Bianca Eiimogen	Tysk (april/juni 1979) Hansen, Doris Østergaard, Michael
Fransk (december 1978/ januar 1979) Blaaberg, Hanne Nielsen, Jette Schramm Jessen, Pia	Engelsk (april/juni 1979) Fuglsang, Else Grete Jensen, Vibeke Lykke Svendsen, Lisbeth Pals	

Følgende bestod translatøreksamen:

Arabisk (december 1978/ januar 1979) Ghomein, Ahmed A.M.	Engelsk (december 1978/ januar 1979) Holst, Karen Jensen, Carl Johan Møller Napier, Charles M. Schlamowitz, Birte Thorn, Hanne	Polsk (december 1978/ januar 1979) Pedersen, Steen Bo Borg Tysk (april/juni 1979) Jensen, Karin Østergaard
--	--	--

ANKEKOMMISSIONER 1978/79

Som fastsat i styrelsesloven nedsættes der ankekommissioner til behandling af klager over eksamenskarakterer. Kommissionerne virker efter reglerne i Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 13. december 1973 om visse forhold i forbindelse med censorers medvirken ved bedømmelsen af eksaminer på de højere uddannelsesinstitutioner.

Ankekommissionerne ledes af censorformanden eller af censornæstformanden. For det erhvervsøkonomiske fakultet er direktør, cand. polit. Kristian Møller censorformand, medens direktør, cand. polit. Sten Buhl varetager hvervet som censornæstformand. På det erhvervsproglige fakultet er censorformanden, professor Ove K. Clausen, medens professor, dr. phil. Knud Sørensen er censornæstformand. Ankekommissionerne består udover af formanden yderligere af to censorer, en lærer og en studerende.

Selve klageproceduren er i realiteten tredelt. En eksaminand, der er utilfreds med en given karakter, vil normalt kontakte sin lærer og af denne få en begrundelse for den givne karakter. Såfremt eksaminanden ikke finder denne forklaring tilfredsstillende, har han mulighed for at indlevere en skriftlig klage, der herefter forelægges lærer og censor til udtalelse. Disse har mulighed for at forhøje den givne karakter, hvilket i 1978/79 skete i ca. ti tilfælde, eller at afvise klagen. Denne afvisning kan herefter af eksaminanden indbringes for en ankekommission.

De efterfølgende oplysninger om det antal sager, der er behandlet i ankekommissionerne, skal ses i lyset af, at der på højskolen gives et antal egentlige eksamenskarakterer i størrelsesordenen 40.000. Det skal desuden bemærkes, at de studerende i år har fået en udvidet adgang til at indbringe klager for ankekommissionerne, idet Undervisningsministeriet har fastsat, at også interne bedømmelser skal kunne prøves ved en ankekommission.

De enkelte ankekommissioner har behandlet følgende sager:

HA-studiet:

Censorrepræsentanter: underdirektør, cand. oecon. Søren Aggebo, direktør, cand. polit. Hans Paaschburg; lærerrepræsentant: lektor, lic. merc. Jens Oluf Elling; studenterrepræsentant: stud. merc. Michael Træsborg eller stud. merc. Inger Lassen.

Der har været behandlet følgende sager:

3 klager over evalueringen af afløsningsopgaver i datamatik på HA-studiet, 3. semester. I to af sagerne besluttede ankekommissionen at sende opgaverne til omvurdering ved andre bedømmere, men i begge tilfælde blev den oprindelig givne karakter fastholdt. I ét tilfælde afviste kommissionen klagen.

Kommissionen behandlede videre en klage over evaluering af 4-timers skriftlig opgave i erhvervsøkonomi ved sommereksamen 1979. Der forelå 17 klager over opgaven, og det er oplyst, at 70% af eksaminanderne fik tildelt karakteren 5 eller derunder. Det fremgik af rettevejledningen, at man ved fastsættelse af karakteren burde vægte opgavens to spørgsmål forskelligt. Denne oplysning havde ikke foreligget for eksaminanderne, og ankekommissionen besluttede, at opgaverne burde ombedømmes ved andre bedømmere, og at disse skulle anmodes om at vægte spørgsmålene ens. Ankekommissionen tilsidesatte således rettevejledningen, og af den grund fik samtlige studerende, der havde deltaget i eksamen, tilbud om, at også deres opgave kunne omvurdes.

Det samlede antal opgavebesvarelser, der er sendt til omvurdering, blev herefter 71. Udfaldet af omvurderingerne kendtes ikke på det tidspunkt, hvor manuskriptet til årsberetningen blev udarbejdet.

Kommissionen behandlede endelig 4 klager over mundtlig eksamen. I to tilfælde afvistes klagen, medens to eksaminander fik tilbudt omprøve. Udfaldet af disse omprøver blev, at den ene eksaminand, der oprindeligt havde fået karakteren 5, ved omprøven fik

karakteren 8, medens den anden eksaminand, der oprindelig var tildelt karakteren 03, ved omprøven fik karakteren 10.

En klage over skriftlig eksamen i erhvervsøkonomi førte til, at karakteren af ankekommissionen blev ændret fra 03 til 5, medens yderligere 3 klager over skriftlige opgaver blev afvist.

HD-studiet, 1. del:

Censorrepræsentanter: direktør, cand. polit. Sten Buhl, afdelingschef, cand. jur. Jens Selmer; lærerrepræsentant: afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen; studenterrepræsentant: Flemming Petersen.

Der forelå til behandling i kommissionen følgende sager:

Ni klager over evalueringen af skriftlig opgave i erhvervsøkonomi, heraf var den ene klage kollektiv. I fem af sagerne, herunder den kollektive klage, besluttede ankekommissionen at afvise klagen, medens fire opgaver sendtes til ombedømmelse ved nye bedømmere. I alle fire tilfælde kom ombedømmerne til samme karakter, som den oprindeligt givne. Der var yderligere en klage over skriftlig opgave i erhvervsret. Klagen afvistes. Fem klager over skriftlig opgave i statistik blev afgjort ved, at to klager afvistes. De tre klager sendtes til ombedømmelse, hvor udfaldet blev a) at den oprindelige karakter 5 ved ombedømmelsen blev ændret til 9, b) den oprindelige karakter 00 blev ved ombedømmelsen ændret til 03 og c) den oprindeligt givne karakter 00 blev fastholdt ved ombedømmelsen. Endelig afviste kommissionen en klage over erhvervs- og samfundsbeskrivelse.

HD-studiet i afsætningsøkonomi:

Censorrepræsentanter: direktør, cand. merc. Peter H. Krag, direktør, lic. merc. Jan Aarsø Nielsen; lærerrepræsentant: lektor, cand. polit. Cai F. Christensen; studenterrepræsentant: Hanne Krebs.

Der forelå en klage over hovedopgave. Den oprindeligt givne karakter 00 blev af ankekommissionen ændret til 03.

HD-studiet i finansiering og kreditvæsen:

Censorrepræsentanter: direktør, cand. polit. Hans Ejvind Hansen, sekretariatschef, cand. polit. Tyge Korsgaard; lærerrepræsentant: lektor, cand. polit. Ole Zacchi; studenterrepræsentant: Jens P. Larsen.

Der forelå for kommissionen en klage over evalueringen 03 for en hovedopgave. Klagen afvistes.

HD-studiet i organisation:

Censorrepræsentanter: oberstløjtnant, cand. psych. Fin Agersted, direktør, civilingeniør, civiløkonom Leif Monies; lærerrepræsentant: lektor, lic. merc. Finn Borum; studenterrepræsentant: Erik Paaske.

Der forelå en klage over evalueringen af hovedopgaven. Den oprindelige karakter var 6, og ankekommissionen afviste klagen.

HD-studiet i regnskabsvæsen:

Censorrepræsentanter: direktør, cand. merc. Mogens Bøgevad Høst, direktør, cand. polit.

Bent Lilholt; lærerrepræsentant: lektor, cand. merc. Dennis Clausen; studenterrepræsentant: Jesper Dan Jespersen.

Der forelå tre klager over 8-timers hovedopgave. I to tilfælde afvistes klagen, medens den tredje klage førte til, at opgaven blev sendt til ombødømmelse. Udfaldet af ombødømmelse blev, at karakteren 03 atter blev givet. Yderligere forelå der to klager over biopgave II. I begge tilfælde afvistes klagen, hvilket også var tilfældet for en klage over biopgave I.

Særprøverne i revision og skatteret:

Censorrepræsentanter: statsaut. revisor J. O. Burch Pedersen, statsaut. revisor Andreas P. Nicolaisen; lærerrepræsentant: lektor, cand. jur. Jørgen Henriksen; studenterrepræsentant: Knut Gotfredsen.

Der forelå til behandling to klager over evalueringen af skriftlig opgave i revision, men i begge tilfælde afviste kommissionen klagerne.

På det erhvervsproglige fakultet er der nedsat en tværspøglig ankekommission.

Censorrepræsentanter: translatør Birthe M. Andersen, professor Morten Nøjgaard; lærerrepræsentant: lektor Erling Bjørn Hansen; studenterrepræsentant: Birgitte Mortensen.

Kommissionen har behandlet følgende sager:

Klage over 3-timers skriftlig opgave i engelsk juridisk sprog. Ved denne sags behandling deltog professor Svend Atke, som substitut for professor Morten Nøjgaard. Den oprindelig givne karakter på 5 fastholdtes.

En ankekommission under forsæde af censornæstformanden, professor Knud Sørensen behandlede to klager over skriftlige opgaver i tysk. Ved opgavernes oprindelige bedømmelse medvirkede censorformanden, professor Ove K. Clausen, der af denne grund var inhabil i de pågældende sager. I øvrigt blev udfaldet af begge sager, at klagerne afvistes.

En ankekommission, hvor professor Svend Atke var indtrådt som substitut for professor Morten Nøjgaard, behandlede en klage over evalueringen af skriftlig opgave ved ED-eksamen i tysk på Odense Universitet. Opgaven var bedømt til karakteren 03, og denne karakter fastholdtes. Samme kommission behandlede en klage over semesteropgave ved ED-eksamen i tysk på Handelshøjskolen i København. Den oprindelige karakter var 7 og denne karakter fastholdtes.

I en sag, hvor en eksaminand klagede over en oprykningsprøve på ED-studiet i spansk ved Handelshøjskolen i København, afviste kommissionen klagen over den oprindelige evaluering 03, og kommissionen behandlede endelig tre klager over karakterer på grundstudiet. I det ene tilfælde var der tale om en klage over en karakter i tysk, indgivet af en studerende ved Odense Universitet. Karakteren 6 fastholdtes. I en anden sag forelå der en klage over evalueringen af en mundtlig prøve i fransk, almindeligt sprog på EG-studiet i København. Karakteren 5 blev givet ved den oprindelige prøve. Ankekommissionen besluttede, at kandidaten burde have adgang til en omeksamen, hvor udfaldet blev, at karakteren ændredes til 7. Den sidste klage på grundstudiet vedrørte prøven i maskinskrivning, hvor karakteren 00 blev fastholdt.

En ankekommission, hvor prokurist, translatør Marie-Louise Brendstrup og professor Svend Atke erstattede henholdsvis translatør Birthe Marie Andersen og professor Morten

Nøjgaard, behandlede to klager over opgaver, stillet ved ED-studiet i engelsk ved Odense Universitet. I begge tilfælde var karakteren 03 givet for den oprindelige opgavebesvarelse, og i begge tilfælde afvistes klagen.

En ankekommission, hvor censorrepræsentanterne var prokurist, translatør Marie-Louise Brendstrup og advokat Henrik Worning behandlede otte klager over evalueringen af 3-timers skriftlig opgave i juridisk sprog, stillet ved ED-eksamen i engelsk på Odense Universitet. De syv klager afvistes, medens man i ét tilfælde sendte opgavebesvarelsen til omvurdering. Udfaldet af denne omvurdering blev, at karakteren ændredes fra 03 til 5.

Endelig har en ankekommission med professor Svend Atke som medlem i stedet for professor Morten Nøjgaard behandlet tre klager over evalueringen af opgaver på grundstudiet. I to tilfælde var der klage over evalueringen af engelsk fagligt sprog, og i begge tilfælde afvistes klagen, og det samme gjaldt en klage over evalueringen af skriftlig opgave i fransk fagligt sprog.

For samtlige ankekommissioner for såvel det erhvervsøkonomiske som for det erhvervs-sproglige fakultet har fuldmægtig Per Boje Jensen HD, været kommissionens sekretær.

VII. Den erhvervsøkonomiske doktorgrad

Cand. polit. Reinhard Lund indleverede i oktober 1975 en afhandling med titlen: »Centralisering og bureaukratisering« til opnåelse af den erhvervsøkonomiske doktorgrad ved Handelshøjskolen i København.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd nedsatte ved sit møde den 10. november 1975 følgende bedømmelsesudvalg:

Professor Torben Agersnap

Professor Egil Fivelsdal

Professor Th. Herborg Nielsen

Bedømmelsesudvalget indstillede énstemmigt til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at afhandlingen blev antaget til forsvar for den erhvervsøkonomiske doktorgrad.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

Reinhard Lund: *Centralisering og bureaukratisering*. København 1978

I 1972 udsendte forfatteren, der dengang var tilknyttet Socialforskningsinstituttet en bog med titlen: *Sammenslutningen og Centralorganisationen*, Tilblivelse og udvikling (Teknisk Forlag, København). Det er et omfattende arbejde på 450 sider opdelt i fire kapitler. I det første kapitel sammenfattes problemstillingen til fire punkter:

- 1) Hvilke forhold har virket fremmende/hæmmende på dannelsen af henholdsvis Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jern- og Metalindustrien og Centralorganisationen af Metalarbejdere i Danmark?
- 2) Hvordan blev samarbejdet indenfor hver af parternes organisationer. Hvilke fællesorganer blev oprettet og hvilke beføjelser fik de?
- 3) Hvordan udviklede samarbejdet sig indenfor hver af grupperne med hensyn til antallet af samarbejdspartnere og samarbejdets form og indhold, og hvad var årsagerne hertil?
- 4) Hvordan har spillet mellem de to modstående arbejdsmarkedsorganisationer udviklet sig specielt ved de kollektive forhandlinger?

Disse spørgsmål søger forfatteren besvaret ved at gennemgå dokumentarisk materiale fra de to organisationers arkiver, ved interviews med en snes af organisationernes ledere og ved observation under møder indenfor de to organisationer og ved de kollektive forhandlinger i 1966/67 samt ved de arbejdsretlige møder i 1965/67. Materialet underkastes en forholdsvis kortfattet kildekritisk behandling i kapitel 2 og derefter præsenteres resultaterne af materiale gennemgangen i kapitel 3, der udgør langt den største del af bogen.

Sammenslutningen blev oprettet i 1902 og centralorganisationen blev oprettet i 1912. Der redegøres først for forholdene omkring stiftelsen af de to organisationer. Derefter gennemgås for hver femårsperiode frem til 1970 organisationernes medlemsforhold, struktur og aktiviteter. Endvidere gennemgås for hver periode overenskomstforhandlinger mel-

lem de to organisationer og for magtfordelingen dem imellem. En hovedkilde er her organisationernes forhandlingsprotokoller, og redegørelsen bygger således i første række på de implicerede aktørers præmisser og beslutninger. Endelig gives for hver femårsperiode en kort oversigt over de økonomiske konjunkturer som baggrundsmateriale for redegørelserne.

Det afsluttende kapitel indeholder nogle få sammenfattende kommentarer.

Den nye afhandling, der fremtræder som undersøgelsens bind 2, indeholder forfatterens teoretiske overvejelser på grundlag af erfaringerne fra og resultaterne af gennemgangen af det enestående empiriske materiale. Afhandlingen har undertitlen: En organisationssociologisk analyse af arbejdsmarkedsorganisationerne i dansk jern- og metalindustri 1900–1970. Den er på ca. 250 sider, der er opdelt i 8 kapitler.

Efter en indledning om undersøgelsens baggrund i det første kapitel præciserer forfatteren i det andet kapitel sin problemstilling og de begreber, han vil anvende i den følgende teoretiske analyse. For det første er det forfatterens formål med denne afhandling at give en teoretisk meningsfuld sammenfatning af den store rigdom af data, der findes i første bind. Han koncentrerer sig her om tre forhold:

- 1) centraliserings- og decentraliseringsprocesser former, forløb og omfang
- 2) bureaukratiserings- og debureaukratiseringsprocesser, former, forløb og omfang
- 3) samspil mellem disse processer og demokrati indenfor organisationerne.

Forfatterens andet formål er at forklare og forstå den beskrevne udvikling. Han samler sig i den forbindelse om årsager til de forskellige ændringer og om konsekvenser af de forskellige ændringer. Han udvikler ikke på forhånd en model eller teori, som derefter afprøves på materialet. Det er i stedet forfatterens hensigt ud af en systematisk materiale-gennemgang at udvikle en model, som på en fagligt tilfredsstillende måde kan forklare de mange empiriske data.

Til støtte for sin sammenfattende beskrivelse af de indsamlede oplysninger anfører forfatteren især to klassiske organisationssociologer, Max Weber og Robert Michels.

På grundlag af erfaringer fra det tyske socialdemokratis udvikling i perioden op til den første verdenskrig formulerer Michels en almen tese om, at ledelsen i medlemsorienterede organisationer vil udvikle sig til et centralistisk fåmandsvælde med tilsidesættelse af medlemmernes indflydelse og interesser, »oligarkiets jernlov«. Der er adskillige uklarheder i Michels fremstilling. Det hindrer ikke, at mange har ladet sig inspirere af arbejdet. Men det begrundes også, at der indsamles et materiale, der kan uddybe vores indsigt i disse centraliseringsproblemer.

Max Weber har især interesseret sig for det, han kalder ledelsesorienterede organisationer som fx store produktionsvirksomheder, banker, offentlig administration o. lign.

Det er hans tese, at der i disse organisationer vil blive udviklet en stab af embedsmænd, et bureaukrati af ansatte (ikke valgte) fagligt kvalificerede personer med formelt afgrænsede pligter og rettigheder, og som modtager en fast løn for deres arbejde. For de såkaldte medlemsorienterede organisationer er Weber mindre eksplicit, men han er af den opfattelse, at man vil finde tendenser i samme retning, som den udvikling han mener man finder i ledelsesorienterede organisationer. Også på dette problemområde har der været en fortsat række af undersøgelser til uddybning af vores indsigt i bureaukratiseringspro-

cesserne; men der savnes undersøgelser af de samme organisationer over en længere år-række.

Afhandlingens forfatter gør i dette kapitel ikke meget ud af samspillet mellem de to organisationer. Det hænger formentlig sammen med, at der ikke var et udviklet forskningsområde, da undersøgelsen blev iværksat. Senere i afhandlingen kommer forfatteren da også ind på nogle af disse spørgsmål.

Centraliseringens form, forløb og omfang i de to organisationsområder redegør forfatteren nu for i kapitel 3. Resultatet af denne redegørelse kan illustreres ved afhandlingens figur 3.16, (se næste side).

På tilsvarende måde gennemgår forfatteren bureaukratiseringen hos de to parter på jernets arbejdsmarked. Resultatet af denne gennemgang kan illustreres med afhandlingens figur 4.1 (se næste side). Der drages ikke i de to kapitler nogen teoretisk konklusion.

Figur 3.16: Sammenligning mellem Sammenslutningen og Centralorganisationen af centraliseringens omfang 1900–1970.

Periode	Sammenslutningen			Centralorganisationen		
	Ressourcer	Struktur	Aktivitets- område	Ressourcer	Struktur	Aktivitets- område
1900–1911	•	⊙	⊙	–	–	–
1912–1921	⊕	⊕	⊙	•	•	•
1922–1931	⊕	⊕	⊙	•	•	•
1932–1941	⊕	⊕	⊙	•	•	•
1942–1951	⊕	⊕	⊙	⊕	⊙	•
1952–1961	⊕	⊕	⊕	⊕	⊙	⊙
1962–1970	⊕	⊕	⊕	⊕	⊙	⊙

• ⊙ ⊕ = 3 grader af samarbejdets centralisering fra mindre grad til større grad.

Figur 4.1: Bureaukratiseringens forløb 1902–1970.

Sammenslutningen	Ressourcer	Struktur	Aktiviteter
1902–1906	+	+	⊙
1907–1911	⊙	+	+
1912–1916	⊙	+	⊙
1917–1921	+	+	(+)¹)
1922–1926	⊙	⊙	⊙
1927–1931	–	–	⊙
1932–1936	+	+	⊙
1937–1941	⊙	⊙	⊙
1942–1946	⊙	⊙	⊙
1947–1951	+	+	(+)¹)
1952–1956	+	⊙	+
1957–1961	+	+	⊙
1962–1966	+	+	⊙
1967–1970	+	+	+
Centralorganisationen			
1912–1961	⊙	⊙	⊙
1962–1966	+	⊙	⊙
1967–1970	+	+	+

1) Delvis bureaukratisering af aktivitetsområdet: administration af overenskomster.

Signaturforklaring: + = bureaukratisering

– = debureaukratisering

⊙ = hverken bureaukratisering eller debureaukratisering.

I kapitel 5 analyserer forfatteren årsager til ændringer i de to parters organisationer særligt med hensyn til centraliseringen og bureaukratiet indenfor organisationerne. Årsagerne finder forfatteren i første række ved at redegøre for de begrundelser, som de pågældende organisationers aktører har anført i de forskellige kildematerialer, men der er også enkelte samvariationsanalyser.

Årsagerne inddeler forfatteren i tre kategorier:

- 1) forhold i miljøet, herunder særligt forhold i det modstående organisationssystem på jernets arbejdsmarked
- 2) interne forhold i det system, der i tiltagende eller aftagende grad bliver centraliseret eller bureaukratiseret
- 3) aktørernes værdiorientering.

Resultatet af denne analyse kan sammenfattes i afhandlingens figur 5.1. Årsager til centralisering-decentralisering og til bureaukratisering-debureaukratisering.

Forfatteren afslutter kapitlet med en ikke helt klar sammenligning af egne resultater og resultater af tilsvarende undersøgelser indenfor området.

Miljøfaktorer:

Pression

Indgreb

Alternativ

Aktiviteters kvantitet og kvalitet

Tradition

Systemfaktorer:

Eliteaktører

Heterogenitet

Medlemskab af flere systemer

Størrelse af organer

Beslutningers uopsættelighed

Aktørers værdiorientering:

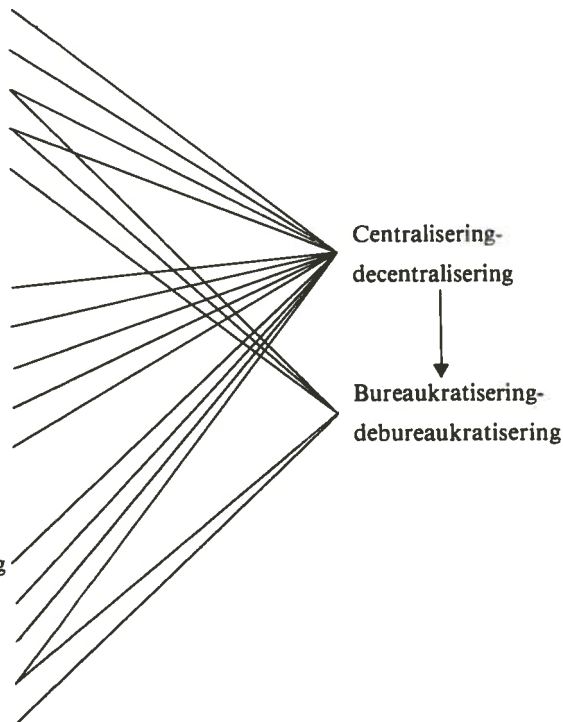
Vurdering af belønninger og bidrag

Usikkerhed

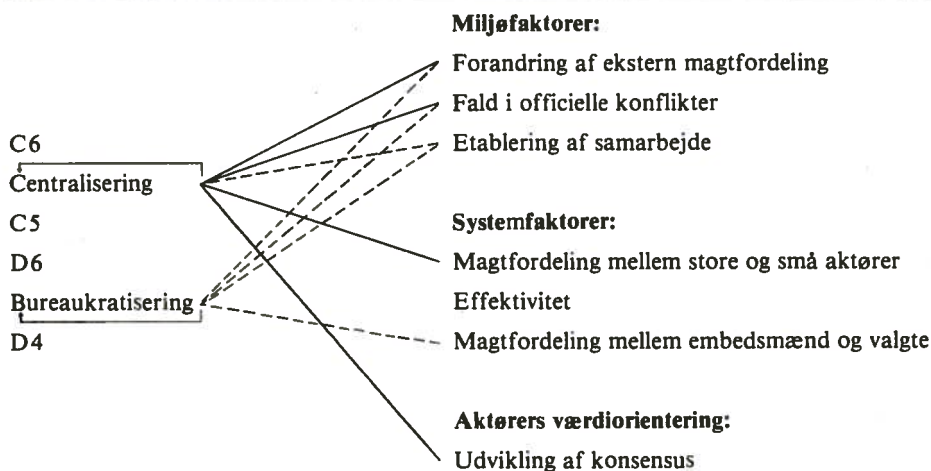
Ekstern magtbalance

Intern magtfordeling – autonomi

Holdning til embedsmænd

I de tilfælde, hvor organisationernes aktører bevidst har ændret organisationernes opbygning, har de forventede konsekvenser af ændringen utvivlsomt været et væsentligt motiv til ændringen. Forfatteren gennemgår derfor i kapitel 6 konsekvenser af centralisering og bureaukratisering. Han skelner mellem forventede og ikke forventede konsekvenser, og resultaterne af denne analyse kan sammenfattes i afhandlingens figur 6.1:

Signaturforklaring: Forventede konsekvenser —————>
Ikke-forventede konsekvenser - - - - ->

Også i dette kapitel sammenholdes egne resultater med resultaterne af anden forskning, og derefter er forfatteren klar til at gennemføre den analyse, som dette afhandlings materiale skulle være særlig egnet til, nemlig en analyse af samspillet mellem årsager og konsekvenser for så vidt som konsekvenserne i den ene periode ofte må antages at optræde som årsager til ændringer i den efterfølgende periode.

Analysen gennemføres i kapitel 7. Forfatteren tager her udgangspunkt i en model udarbejdet af Child, Loveridge og Warner på grundlag af et arbejde af Marcus. Gennem en videreudvikling af denne model lykkes det forfatteren at give en kvalitativ teoretisk beskrivelse af samspilsfænomenerne indenfor hver af parternes område. Samspillet mellem de to parter gøres der kun lidt ud af, og de muligheder, som materialet indeholder for en videregående afprøvning af modellen, udnyttes kun sparsomt.

Forfatteren afslutter dette kapitel med nogle bemærkninger, som han betegner som normative, vedrørende demokratiet i organisationerne under en videregående centralisering og bureaukratisering.

I det afsluttende kapitel indleder forfatteren med at gennemgå resultaterne af den foranstående analyse. Dette resumé har en højere grad af præcision, end man finder i de teoretiske indslag i de første kapitler, men kapitlet ville have vundet ved, at forfatteren med større dristighed formulerede sine resultater og teser. Der er mere i denne afhandling, end forfatteren har givet udtryk for.

Sammenfattende er det udvalgets opfattelse, at denne afhandling har betydelige videnskabelige kvaliteter, men også en del svage punkter.

Det materiale, der er tilvejebragt af forfatteren til belysning af udviklingen indenfor de to arbejdsmarkedsparters organisationer, er af høj videnskabelig kvalitet og relevans. Det er tvivlsomt, om der i den internationale faglitteratur findes tilsvarende oplysninger om udviklingen i to modstående organisationer gennem en 70 års periode, og der er et stort videnskabeligt behov for materialer af denne art på organisationsteoriens nuværende udviklingstrin.

Det teoretiske arbejde, der er nedlagt i denne afhandling, udbygger på en række væsentlige punkter den foreliggende teori. Begreberne centralisering og bureaukratisering er kritiseret og radikalt fornyet gennem deres operationalisering i denne undersøgelse. Tidligere antagelser om kontinuerte og ensidige udviklingsforløb i retning af større centralisering og bureaukratisering er blevet modificerede og erstattet af mere realistiske hypoteser. Foreliggende modeller om samspilsfænomener i medlemsorienterede organisationer er blevet udbygget, men der er ikke skabt det spring i teoriens udvikling, som det enestående materiale har givet grundlag for, og en del steder kunne man have ønsket sig en højere grad af præcision i fremstillingen.

Udvalget indstiller, at afhandlingen antages til forsvar for den erhvervsøkonomiske doktorgrad. Forfatteren har gennem afhandlingen dokumenteret, at han behersker videnskabelig metode. Han har gennemført en stringent empirisk materialeindsamling, og han har gennemført en kvalificeret teoretisk analyse.

Torben Agersnap

Egil Fivelsdal

Th. Herborg Nielsen

Afhandlingen blev af det erhvervsøkonomiske fakultetsråd den 13. november 1978 antaget til forsvar for den erhvervsøkonomiske doktorgrad.

Som officielle opponenter udpegede det erhvervsøkonomiske fakultetsråd:

Professor Torben Agersnap

Professor Th. Herborg Nielsen

Forsvaret fandt sted den 21. februar 1979.

Ex auditorio opponerede professor Frode Slipsager.

Forsvaret blev ledet af dekanen for det erhvervsøkonomiske fakultet, professor Frode Slipsager.

De officielle opponenter indstillede herefter til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at doktorgraden blev tildelt Reinhard Lund.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd konfererede doktorgraden den 12. marts 1979.

Doktordiplomet blev overrakt ved Handelshøjskolens årsfest den 31. marts 1979.

Curriculum vitae for dr. merc. Reinhard Lund

Født den 8. marts 1933 i København.

1952: Student (m/n) fra Christianshavns Gymnasium.

1959: Cand. polit. fra Københavns universitet.

1960: Forskningsassistent ved socialforskningsinstituttet.

1964: Kandidatstipendiat ved Københavns universitet.

1967: Forskningsleder ved socialforskningsinstituttet.

1970: Studieleder (organisation) ved Tietgenskolen, handelshøjskoleafdelingen i Odense.
Fra 1978 Erhvervsøkonomisk Institut, Odense universitet.

Har undervist i samfundsbeskrivelse og forskellige sociologiske discipliner ved Københavns universitet 1961 – 1970.

Danmarks repræsentant i International Industrial Relations Association's Council siden 1969. Medlem af IIRA's Executive Committee siden 1974.

Publiceret forskningsresultater om tillidsmandsinstitutionen (1963), de ansattes indflydelse (1971, 1972), jern- og metalindustriens organisationsudvikling (1972, 1974) og centralisering og bureaukratisering (disputats 1979). Har endvidere offentliggjort diverse oversigter over arbejdsmarkedsorganisationer, samarbejdsforhold, teknik og arbejdstilfredshed samt beslutnings- og ledelsesteori.

VIII. Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium

Studiet er tilrettelagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse af 28. august 1969 om den erhvervsøkonomiske licentiatgrad og ledes af lic. udvalget.

Studiet har til formål at opøve de studerendes evne til selvstændigt videnskabeligt arbejde inden for erhvervsøkonomien, og tildelingen af den erhvervsøkonomiske licentiatgrad, er udtryk for højskolens anerkendelse af, at licentiaten har vist egnethed for sådant arbejde.

I beretningsperioden bestod licentiatudvalget af:

Professor Torben Agersnap (formand), professor Bjarke Fog, professor Arne Rasmussen, adjunkt Lars Grønholdt, forskningsstipendiat Jens Schou-Christensen, forskningsstipendiat Jens Erik Torp og forskningsstipendiat Ann Westenholz.

Assistent Grethe Toft har været udvalgets sekretær.

Tildeling af licentiatgraden

I beretningsperioden er licentiatgraden tildelt mag. scient. soc. Henrik Secher Marcussen og cand. polit. Jens Erik Torp.

Henrik Secher Marcussen og Jens Erik Torp indleverede i november 1978 en afhandling med titlen: »The Internationalization of Capital: The EEC, France, and the Ivory Coast 1958–1976« til bedømmelse og forsvar for højskolens licentiatgrad.

Et bedømmelsesudvalg, nedsat af det erhvervsøkonomiske fakultetsråd og bestående af:

Rektor, cand. polit. Lauge Stetting
Professor, cand. polit. Knud Erik Svendsen
Lektor, mag. scient. Per Kongstad

indstillede i marts 1979 til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at afhandlingen godkendtes.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

Indstilling fra det fagkyndige udvalg til bedømmelse af den af mag. scient. soc. Henrik Secher Marcussen og cand. polit. Jens Erik Torp indleverede afhandling til forsvar for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad.

Afhandlingens titel er *The Internationalization of Capital: The EEC, France, and the Ivory Coast 1958–1976* (650 sider). Dens hovedformål er at analysere de økonomiske relationer mellem EEC og dets associerede lande i Vestafrika og disse relationers indflydelse på den indre udvikling i de afrikanske lande.

Inden for dette hovedformål koncentrerer selve undersøgelsen om Frankrig blandt EEC-landene og Elfenbenskysten blandt de associerede u-lande i Vestafrika. Undersøgelsens empiriske del omfatter navnlig perioden 1958–76, men placeres generelt i en videre historisk sammenhæng.

Det centrale problem er en undersøgelse af, hvorvidt de økonomiske relationer mellem EEC og Frankrig på den ene side og Elfenbenskysten på den anden sammen med den perifere stats politik bidrager til en vækst og udvikling, der indebærer et brud med den blokerede udvikling i periferien. Hypotesen er, at det er muligt for centrets kapital at organisere en dybtgående kapitalistisk udvikling i periferien, der overskygger den blokerede udvikling, at centret organiserer, men ikke nødvendigvis blokerer den kapitalistiske udvikling i periferien.

Denne hypotese undersøges, dels ved en generel analyse af kapitalakkumuleringen i EEC-landene i 1950'erne til 1970'erne og dens tendenser til en internationalisering af kapitalen og dens virkninger på Elfenbenskystens udvikling (Part I), dels ved to specielle case studies af henholdsvis tendensen til en ægte industrialiseringsproces i periferien (Part II) og tendensen til kapitalistiske produktionsmetoder i landbrugssektoren i periferien (Part III).

Part I (281 sider) er udarbejdet af de to forfattere i fællesskab, Part II (169 sider) af Jens Erik Torp og Part III (200 sider) af Henrik Secher Marcussen.

Det teoretiske grundlag for analysen er:

- (a) teorier for de økonomiske relationer mellem de udviklede lande indbyrdes og deres relationer til u-landene: Produkt-cyklus-teorien, faktor-proportionsteorien og oligopol-teorien,
- (b) teorier for u-landenes afhængighed af de udviklede lande og denne afhængigheds betydning for u-landenes udvikling,
- (c) teorier for kapitalens internationalisering og endelig
- (d) teorierne om den perifere stat.

Forfatterne gennemgår i Part I kritisk de vigtigste eksempler på disse teorier og forsøger at sammenholde dem med udviklingen i de sidste år med hovedvægten på kapitalakkumuleringen, ligesom de præsenterer hovedkonklusionerne af deres case studies. Part I's vigtigste bidrag til analysen er dens kritiske nyvurdering af afhængighedsteorien, dels gennem en kritik af selve det teoretiske grundlag, dels gennem en analyse af udviklingen i henholdsvis industrien og landbruget i Elfenbenskysten, der giver et væsentligt andet billede end forventet ud fra afhængighedsteorien. Konklusionen er, at Elfenbenskysten frembyder et eksempel på et land, hvor der er taget skridt til at etablere en national kapitalakkumulering inden for rammerne af en kapitalistisk udviklingsproces. Samtidig peges på de tendenser til en hierarkisering af periferiens udvikling, som dette eksempel indebærer.

Der er her tale om en pionerindsats i den danske videnskabelige behandling af relationerne mellem i- og u-lande. Dette teoretiske arbejde er af høj kvalitet, selv om det ikke kan undre, at der endnu er mange uafklarede punkter, for eksempel vedrørende generaliseringsmulighederne. De fremlagte teoretiske overvejelser vil i kraft af deres klarhed og hypotesebyggende karakter kunne tjene som et godt udgangspunkt for kommende forskning på området.

I Part II analyseres, på hvilken måde den franske tekstilindustri udvikling påvirker

tekstilindustriens udvikling i Elfenbenskysten. Undersøgelsen omfatter navnlig de mere langsigtede udviklingstendenser for tekstilindustrien i henholdsvis Frankrig og Elfenbenskysten, men kommer også ind på korttidsvirkningerne af den økonomiske krise i industri-landene for tekstilindustrien i Elfenbenskysten. Det omfattende empiriske materiale i dette case study støtter i væsentligt omfang den opstillede arbejdshypotese, at der er tendenser til en ægte industrialiseringsproces i Elfenbenskysten, dels som et resultat af akkumulationen i centret, dels som et resultat af den perifere stats indgreb.

Part III er et bredt anlagt forsøg på at vise, at der i palmeolieproduktionen er tendenser henimod en kapitalistisk produktionsstruktur. Som grundlag for analysen diskuteres de nyere teorier om overgangen fra en produktionsmåde til den næste – og især betingelserne herfor, lønarbejdets udvikling og det teknologiske spring.

Forfatteren konkluderer, at der kan spores træk henimod en egentlig landbrugsmæssig revolution, og at der i dele af landbruget er et begyndende indre marked under udvikling som kunne begrunde en lokal industrialisering.

Statens rolle i hele denne proces fremhæves, og det sandsynliggøres, at den statslige politik desuden har skabt et akkumulationsgrundlag for en industriudvikling.

Konklusion:

Gennem en original problemstilling, en imponerende arbejdsindsats med indsamlingen og håndteringen af et usædvanligt originalt og omfattende materiale samt en tilfredsstillende præsentation har forfatterne klart vist deres evne til selvstændigt at tage et problem op til videnskabelig behandling med anvendelse af videnskabelige metoder og har fremlagt resultaterne i en form, der er i overensstemmelse med praksis for licentiatafhandlinger. Afhandlingens svaghed ligger i selve fremstillingen, der vel er klar, men unødigt ordrig, samt i det begrænsede empiriske grundlag, de to cases udgør.

Afhandlingens Part I har sådanne kvaliteter, at den klart fortjener en videre udbredelse i form af en mere koncentreret fremstilling efter en omhyggelig sproglig redaktion. Afhandlingens Part II og Part III kan dels i forkortet form indgå i hovedfremstillingen, dels offentliggøres selvstændigt.

Lauge Stetting

Knud Erik Svendsen

Per Kongstad

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd accepterede indstillingen på sit møde den 2. april 1979.

Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 30. april 1979 og blev fundet tilfredsstillende.

Lauge Stetting

Knud Erik Svendsen

Per Kongstad

Emnet til forelæsnings blev stillet af lektor Harald Vestergaard og konsulent Ole Mølgård Andersen og havde for Henrik Secher Marcussens vedkommende følgende ordlyd: »En redegørelse for hvilke forhold der har blokeret fremkomsten af en ivoriansk foretagerklasser samt en skitse til et program sigtende mod udvikling af lokale foretagere inden for industri og håndværk, herunder en vurdering af mulighederne for at sikre sig udenlandske virksomheders engagement til fordel for programmet.«

Emnet til Jens Erik Torp havde følgende ordlyd: »Udefra kommende økonomers forudsætninger og muligheder for at gennemføre empiriske undersøgelser af og i lande i tropisk Afrika.«

Forelæsningen over emnerne fandt sted den 8. maj 1979 og blev fundet tilfredsstillende.

Lauge Stetting

Knud Erik Svendsen

Per Kongstad

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildeles mag. scient. soc. Henrik Secher Marcussen og cand. polit. Jens Erik Torp som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiatus mercaturae (lic. merc.).

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd godkendte indstillingen den 11. juni 1979.

IX. Tietgenprisopgaver

Tietgen-Prisopgaven 1979

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse udsætter hvert år på C. F. Tietgens fødselsdag den 19. marts en prisopgave ved Handelshøjskolen i København. Der kan i år vælges mellem følgende opgaver:

Sprog

1. En beskrivelse af en eller flere oversættelsesprocedurer med teoretiske overvejelser og illustrerende eksempler fra to eller flere af følgende sprog: dansk, engelsk, fransk, italiensk, russisk, spansk, tysk.
2. Fænomenet »kontekst« som metodisk forudsætning for terminologi- eller ordbogsarbejde.
3. En undersøgelse af forholdet mellem syntaks og leksikon, belyst ved et udvalgt eksempel materiale.
4. En kritisk diskussion af nyere leksikologiske teorier og af leksikografisk praksis med særligt henblik på tosprogsordbøger for dansk, engelsk, fransk, italiensk, russisk, spansk eller tysk.
5. Afgrænsningen af »præpositionalobjekt« (»præpositionsobjekt«) i forhold til visse andre sætningsled, diskuteret ud fra nyere grammatiske teorier og illustreret ved centrale eksempler fra to eller flere af følgende sprog: dansk, engelsk, fransk, italiensk, russisk, spansk og tysk.

Økonomi

1. På baggrund af en analyse og vurdering af anvendelsen af edb-teknologien ønskes et begrundet forslag til handlinger, metoder og organisationsformer, der vil kunne understøtte en demokratisering og en humanisering af systemarbejdet.
2. En analyse af Lomé Konventionens betydning for industriudviklingen i afrikanske ACP-lande herunder disse landes muligheder for at øge industrieksporten til EF-landene. Analysen bør understøttes af case-studier af udvalgte ACP-lande.
3. En analyse af nogle konsekvenser af eventuelt ændrede virksomhedsdispositioner under en ØD-ordning af socialdemokratisk type under alternative forudsætninger om fondens størrelse og politik. Analysen afsluttes med en diskussion af nogle perspektiver i mulige former for lønarbejderindflydelse.
4. På baggrund af en gennemgang af forhandlingsproblemers behandling i forskellige forskningsgrene formuleres en referenceramme, der gør det muligt samlet at anskue og nyttiggøre den tilgængelige forskning.

5. En analyse af udviklingen i politisk-administrative beslutningsformer i de sidste 10 år vedrørende styringen af de statslige udgifter med henblik på en diskussion af prioriterings- og implementeringsproblemer under voksende ressourceknaphed.

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens rektor inden udgangen af august 1980.

Adgang til at besvare prisopgaverne har dimittender fra og studerende ved handelshøjskolerne og handelshøjskoleafdelingerne samt andre danske højere uddannelsesinstitutioner, idet de dog ved afleveringen *enten* skal være under 35 år *eller* have bestået afgangseksamen inden for de sidste 10 år. Personer, der ikke opfylder de nævnte krav, kan søge dispensation.

Prisen består i en guldmedalje samt 10.000 kr. En besvarelse, der ikke skønnes at opfylde kravene for tildeling af guldmedalje, men som viser, at der er gjort et påskønnelsesværdigt arbejde, kan belønnes med indtil 5.000 kr.

Besvarelse og bedømmelse af Tietgen-Prisopgaver 1977

Til prisopgaven:

»Syntaktisk markering af tekstsammenhæng udover periodegrænsen, belyst ved eksempler fra en eller flere udvalgte teksttyper.«

Som besvarelse af denne opgave er indkommet en afhandling mærket »Voilà« under titlen »La cohérence textuelle transphrastique: syntaxe, sémantique, pragmatique. Etude fondée sur des exemples de trois types de textes«. Afhandlingen, som er skrevet på (et udmærket) fransk, omfatter 192 maskinskrevne kvartsider (heraf 22 sider noter, en bibliografi på 11 sider og en indholdsfortegnelse på 4 sider).

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende udvalg:

Professor Max Gorosch
Professor Morten Nøjgaard
Professor Jens Rasmussen

Udvalget gav følgende udtalelse:

Fænomenet tekstsammenhæng, som er emnet for afhandlingen, indtager en central plads i de senere års udvikling af tekstlingvistikken og den fremlagte undersøgelse bevæger sig i forreste linie af forskningen på dette område. Afhandlingen er lagt stort an, idet den foruden at belyse de vigtigste tekstlingvistiske begreber og synspunkter forsøger at opstille en komplet teori for analyse af tekstsammenhæng. Teorien demonstreres detaljeret på forskellige tekstprøver ved hjælp af en analysemetode, som forfatteren i det væsentlige selv har udarbejdet.

Selve afhandlingen falder i 6 dele, der omfatter i alt 15 kapitler og en konklusion. I. del (kap. I–IV) giver en oversigt over de vigtigste etaper i tekstlingvistikkens udvikling med en redegørelse for de hidtidige forskningsresultater vedrørende tekstsammenhæng. II. del (kap. V–VII) behandler visse hovedbegreber i den eksisterende teori, og i III. del (kap. VIII–X) fremlægges grundlaget for forfatterens egen teori, der udarbejdes som analysemetode i IV. del (kap. XI). Herefter bringes metoden i anvendelse i V. del (kap. XII–XIV), idet 3 forskellige tekster analyseres med henblik på tekstkohærens. I den af-

sluttende VI. del (kap. XV) sammenfattes analysens resultater, og der åbnes et videre perspektiv – som fører ud over emnet – om en potentiel anvendelse af kohærensanalyse til bestemmelse af teksttyper.

Den valgte disposition giver en meget klar og konsekvent linie i fremstillingen. Demonstrationen er præget af en logisk opbygning, hvor undersøgelsens retning markeres tydeligt. De teoretiske forklaringer, der ofte anskueliggøres af skematiske oversigter, fremlægges i formuleringer, der gennemgående udmærker sig ved præcision og omhyggeligt ordvalg. Med hensyn til »tekstkohærens« er afhandlingen i sin praktiske realisation forbilledlig.

Denne klarhed, som gør læsningen af afhandlingen fængslende, har imidlertid sin pris, idet den undertiden kan forekomme vundet på bekostning af det videnskabelige ræsonnement. Nogle eksempler følger nedenfor.

Opgavens formulering synes at have voldt forfatteren visse problemer, især begreberne »syntaktisk« og »ud over periodegrænsen«. I afhandlingens indledning erkendes – med rette – vanskeligheden ved at forene en syntaktisk, semantisk og pragmatisk analyse på tekstplan, hvilket får forfatteren til, i øvrigt med støtte i anerkendte tekstlingvisters arbejde, for det første at sætte spørgsmålstejn ved muligheden for en ren syntaktisk analyse på tekstplan og dernæst at foreslå sin egen definition af »syntaktisk« som gående på de sammenkædningsmåder, der tjener til at etablere relationer mellem de forskellige tekstelementer (p. 21).

Udtrykket »ud over periodegrænsen«, der i en ren syntaktisk opfattelse naturligt ville føre til en analyse fra en periode til den nærmest følgende, fortolkes af forfatteren i en bred betydning, omfattende et større tekstforløb bestående af en flerhed af perioder. Der argumenteres for denne globale opfattelse, som tydeligt har forfatterens specielle interesse, men den interperiodiske syntaktiske analyse, som ville give fænomener som pronominalisering og anvendelse af konnektorer (overgangspartikler) en større plads, opgives måske lidt for hurtigt, især i betragtning af at de hidtidige undersøgelser på dette område ikke kan siges at være udtømmende. Spørgsmålet om der findes et analyseplan, som kan placeres mellem sætningsplan og tekstplan, undersøges ikke nærmere, idet forfatteren anser sin analysemetode for lige anvendelig for sætningsplan som for tekstplan.

Med hensyn til begrebet »tekst« diskuteres forskellige definitioner, og forfatteren udvælger og fastholder de træk, der forekommer mest værdifulde fra flere beslægtede definitioner. Der spores her som adskillige andre steder i afhandlingen en bestræbelse for at koordinere forgængernes resultater. Denne syntetiserende tendens hviler ofte på fortrinlige iagttagelser, men foreningen af synspunkter kan også undertiden føre til uskarpe definitioner eller til indre modsigelser. Således forekommer det ikke umiddelbart plausibelt at parallelisere sproghandlinger (i Searle's forstand) og tekster, således som det gøres i forskellige kapitler (f.eks. pp. 11–13). Forfatterens definitioner af så centrale begreber som »periode« og »teksttype« er ret forenklede. Det samme gælder om begrebet »tekst«, der karakteriseres noget kortfattet som en kohærent rækkefølge af sætninger.

Efter at have afvist en ren syntaktisk analyse af tekstkohærens som utilstrækkelig, forsøger forfatteren at koble det »syntaktiske« (i egen definition) til 3 tekstniveauer: det tematiske, det semantiske og det pragmatisk. I tilknytning hertil fremstilles 3 grundbegreber, som tjener til at etablere tekstkohærens: coreferens, semantisk kontiguitet og konnektorer. De forskellige relationsmåder demonstreres overbevisende gennem egne tekst-

eksempler. Dog forekommer begrebet »præsupposition«, som forskellige steder inddrages, ikke tilstrækkelig klarlagt, og fænomenets rækkevidde i den gængse lingvistiske betydning diskuteres ikke nærmere.

Mens de hidtil omtalte to hovedafsnit fortrinsvis er en redegørelse for det nuværende stade inden for tekstlingvistisk forskning, tjener resten af afhandlingen til opbygning og demonstration af forfatterens analysemodel. Den gennemgående tekststruktur opdeles i en tematisk, en semantisk og en pragmatisk struktur. Under tematisk struktur diskuteres tema-remas analysen, som eksemplificeres, men opgives som uanvendelig, bl. a. på grund af uklarhed med hensyn til størrelsernes afgrænsning i praksis. Dog opretholdes trækket tematisk progression, og betydningen af f.eks. pronominer og artikler til dette formål understreges. Med hensyn til tematisk og semantisk struktur er den foretagne opdeling ikke altid klart motiveret, idet visse tematiske elementer med lige så stor ret kunne betragtes som semantiske og omvendt. Kapitlet om den pragmatiske tekststruktur er ret kort, men indeholder en kyndig gennemgang af de vigtigste teoridannelser og er i øvrigt udbygget med righoldige noter.

Som konkret analysemetode til belysning af tekstkohærens har forfatteren – ud fra sit forbehold over for en interperiodisk syntaktisk undersøgelse – søgt et grundlag, som er fælles for sætning og tekst. Et udgangspunkt herfor er fundet i Fillmore's kasusteori, ud fra hvilken der postuleres en dybdestruktur for teksten ligesom for sætningen. Der opereres med et betydeligt større antal kasusroller end i den oprindelige teori, 16 i alt, heriblandt en nulkasus, som angiver en »statisk« rolle. Det problematiske ved indførelsen af denne meget vage kasusrolle, der adskiller sig væsentligt fra de øvrige »dynamiske« kasusroller, er antydning. Denne vanskelighed og tilbagevendende konkrete vanskeligheder med en entydig bestemmelse af kasusroller i den konkrete tekstanalyse har dog ikke afholdt forfatteren fra med oplagthed og energi at anvende analysemodellen på 3 forskellige tekster, nemlig en biografisk tekst, en tekst fra en geografibog og en juridisk tekst.

Ved forskellige aflæsninger af skemaer, hvor teksternes kasusroller og andre kohærens-elementer er indført, redegøres efter tur for følgende kohærensstrukturer: den tematiske kohærens, som fremkommer ved en eftersporing af de gennemgående temamarkeringer; den semantiske kohærens, der er resultatet af aflæsningen af kasusroller under hensyntagen til deres frekvens samt en undersøgelse af den semantiske kontiguitet, der karakteriserer de leksikalske størrelser, som udfylder kasusrollerne; den pragmatiske kohærens, som angives at hvile på de modalitetsangivelser, der kan påvises uden for kasusrollerne.

Selv om der i analysen er diskutabile fortolkninger, f.eks. af præsens som demagogisk middel i den geografiske tekst (p. 116) eller af det gennemgående tema »obligation« i den juridiske tekst, synes metoden at give overbevisende resultater i de to første tekster, mens den juridiske tekst, som har en mere kompleks kohærens, ikke i samme grad egner sig for den anvendte analyse. Der påvises dog også om denne tekst væsentlige træk, bl. a. om konnektorernes rolle, omend deres karakter som redundante elementer forekommer overdreven. Alt i alt vidner den konkrete tekstanalyse om en fintmærkende læseforståelse, en skarp iagttagelsesevne og veludviklet sans for strukturelle træk.

I et afsluttende kapitel argumenteres for en udnyttelse af studiet af kohærens til opstilling af en teksttypologi. Teorien er interessant, og de tre analyserede tekstprøver fremviser ganske rigtigt en forskellig kohærens, men det forekommer trods alt lidt forhæst på grundlag af 3 korte, enkle tekstprøver, der kun udfylder et lille hjørne af en samlet teksttypologi, at drage en så vidtrækkende konklusion.

Afhandlingens styrke er dens idérigdom og konstruktive tendens. Forfatteren er særdeles velorienteret i baggrundslitteraturen, hvad den omfattende litteraturliste og de fylde noter vidner om. Det er en meget fortjenstfuld præstation at have bragt forskellige tekstteoretiske opfattelser og procedurer i forbindelse med hinanden, især da de forskellige nationale traditioner, repræsenteret navnlig gennem tysk, fransk og engelsk forskning på området, ofte forløber uafhængigt af hinanden. Ved sin indledende oversigt vil afhandlingen være velegnet til at bringe fransk og tysk tekstlingvistik i nærmere kontakt.

Svaghederne, hvoraf der inden for enkeltheder er flere end de her omtalte, knytter sig til den definitions-mæssige afklaring og den indgående afprøvning af teoriens holdbarhed. Det forhindrer ikke, at det fremlagte arbejde er et interessant og spændende oplæg til en fortsat udbygning eller korrektion af teorien.

Sammenfattende må afhandlingen bedømmes som et talentfuldt arbejde, der vidner om stor selvstændighed og forskermod. Afhandlingen, som ved sin pædagogiske udformning er egnet til at viderebringe centrale tekstlingvistiske synsmåder til en bredere kreds, fortjener afgjort at blive offentliggjort, eventuelt med visse mindre ændringer. Det omfattende og veltilrettelagte arbejde er gennemført med så stor dygtighed, at vi finder det fuldt ud værdigt til belønning med en guldmedalje.

Max Gorosch

Morten Nøjgaard

Jens Rasmussen

22.1.1979.

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af cand. phil. Lita Lundquist.

Prisen blev overrakt ved Handelshøjskolens årsfest den 31. marts 1979.

Til prisopgaven:

»En kritisk vurdering af en grammatisk kategori« – er der under mærket IH indkommet et arbejde med titlen: »En kritisk vurdering af sprogets ekspressive kategori.« Det til bedømmelse indleverede manuskript omfatter i alt 110 maskinskrevne A4-sider og er struktureret som følger: Indledning (s. 1–10); I (1–13) Følelsens integration i sproget. Derivative formdannelse (s. 11–53); (14) Sammenfatning og overledning (s. 54–55); II (15) Følelsens sammenstød med sproget. Lyddord og interjektioner (s. 56–99); (16) Slutning (s. 100–101); Bibliografi (s. 102–106, fordelt på Anvendt litteratur s. 102–105, Kon sulteret litteratur s. 105–106); Leksikalske stikord (s. 107–109); Corrigenda (s. 110).

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende udvalg:

Professor Gunnar Svane

Professor Hans Chr. Sørensen

Professor Jens Rasmussen

Udvalget gav følgende udtalelse:

I *Indledningen* redegør forfatteren for sin etablering af ekspressiviteten som sproglig kategori, indkredser sine teoretiske udgangspunkter og begrundes den i arbejdet fulgte procedure. Forfatteren har tilladt sig at betragte begrebet ekspressivitet som det semantiske indhold af en sproglig kategori – en fortolkning, som vel kan kritiseres, men nok anses for at være legitim. Dog havde en nærmere drøftelse af denne fremgangsmåde væ-

ret ønskelig. – I et underafsnit med overskriften *Hvad er ekspressivitet?* (s. 1–4) fastslås det, at sprogets struktur kun tilsyneladende er et i sig selv hvilende system af afhængigheder, men at sproget i virkeligheden snarere er en formålsrettet talehandling, der som sådan forudsætter følelse. Følelse som motivation ligger bag al sproglig handling og kan derfor kun have almen interesse. Af langt større lingvistisk interesse er derimod følelsen som ekspressivitet, dvs. den følelse, der er eksplicit tilstede i en given kontekst. Et konkret følelsesladet sprogligt udtryk siges at være ekspressivt. Ekspressivitetens sproglige manifestation er bundet til særlige regler/regelsæt, der kaldes ekspressivitetstyper og samlet udgør den ekspressive kategori. Forfatteren går imod den ældre psykologisk funderede opdeling af ekspressiviteten i emotionalitet og vilje (opr. Bühler; bifaldet og videreført af bl. a. Mistrík og Jakobson) med den begrundelse, at det i den nyeste psykologi (bl. a. Ashby) er blevet hævdet, at emotionalitet og vilje blot er to sider af samme sag. Forfatteren kommer i denne forbindelse også kort ind på lingvisternes sammenfatning af ekspressivitetstyper i tre hovedkategorier (Zima) eller – med noget bredere definitioner – i to (således Miko, som også Jakobson tilslutter sig). – Et underafsnit *Den ekspressive kategori i sprogets system* (s. 4–8) fastslår, at ekspressiviteten skal iagttages såvel i sprogets kode (langue) som i dets tekst (parole). Forfatteren er opmærksom på den nyere sovjetiske sprogforsknings (Zemskaja) understregning af, at der til én kode svarer to sæt tekst: a) i den omhyggeligt forberedte talesituation, hvor det »klassiske litteratursprog« (russ. forkortelse: KLJa) benyttes, b) i den uforberedte, utvungne talesituation, der betjener sig af et »samtalesprog« (RR) suppleret med en række paralingvistiske ingredienser forudsatte af særlige regelsæt (undersøgt bl. a. af Kolšanskij). Forfatteren anser dog ekspressivitet som et anliggende for både KLJa og RR; da den således ifølge sin natur udgør et levende og naturligt bindeled mellem disse størrelser, foretrækker han frem for Zemskajas model den klassiske saussureske teori med én kode og én tekst. Ekspressiviteten anskues som alment lingvistisk, den ekspressive kategori som en konkret lingvistisk størrelse. Da den imidlertid administreres forskelligt fra ét sprog til et andet og således er sprogspecifik, mener forfatteren – med rette – at det ikke er muligt at etablere nogen tværsproglig ekspressiv kategori, hvorfor han koncentrerer sin analyse af ekspressivitetens sproglige manifestationer om ét sprog: russisk. Som undersøgelsesmateriale udvælges dels de derivative formdannelse, dels interjektionerne. Valget må anses for heldigt, fordi disse netop udgør de i russisk stærkest fremherskende ekspressivitetstyper, men samtidig også fordi de er repræsentative for to generelle tendenser inden for den ekspressive kategori. I det første tilfælde manifesterer den sig på indholdssiden i harmoni med sprogets natur – i det sidste tilfælde på lydsiden og da ofte som et sammenstød mellem følelse og sprogbygning. Opstillingen af en ekspressiv kategori må, fastslår forfatteren, få grammatiske konsekvenser.

Dette er tidligere antydnet af lingvisterne (fx Bally, Hjelmslev, Kořínek), men man har nøjedes med at registrere tilstedeværelsen af en ekspressiv mekanisme uden at søge at efterspore en ekspressiv kategoris egentlige grammatiske konsekvenser. Forfatteren ser sit arbejde som et bidrag til at afhjælpe dette. En kritisk vurdering af den ekspressive kategori som opfattet her må automatisk udvides til at omfatte sådanne områder, som den ses i relation til, og det kan således på forhånd ventes, at indførelsen af den nye kategori vil kunne forårsage nogen ravage i de »gamle« etablerede kategorier. Forfatteren har i sit arbejde demonstreret dette ved at lade den traditionelle heterogene ordklasse interjektionerne nedbryde, rekategorisere og omdefinere. – Ekspressiviteten bliver i af-

handlingen anskuet som en mekanisme i tilknytning til sprogets system, og arbejdet kan derfor hævdes at være en strukturel redegørelse. Ekstralingvistiske faktorer inddrages kun i begrænset omfang, og det understreges, at bl. a. paralingvistiske og sociolingvistiske aspekter også måtte inddrages, dersom fremstillingen skulle være fuldt dækkende. Derfor redegøres der i et underafsnit *Analyseområde og metode* (s. 8–9). – En *Liste over excerperet litteratur og anvendte forkortelser* (s. 10) gør rede bl. a. for det corpus, hvorfra forfatteren henter sit materiale: moderne russisk prosa (herunder også journalistisk tekst), i meget begrænset omfang også poetiske tekster. Desuden er benyttet autoritative behandlinger af især interjektionerne, og afhandlingen som helhed er præget af en imponerende stofmængde hentet fra talt russisk, ofte forsynet med rammende danske gengivelser og i vid udstrækning fortrinligt belyst også med parallelle eksempler taget fra trykt og talt tjekkisk.

Den egentlige afhandlings første halvdel, der handler om *de derivative formdannelse*, indledes med en overordentlig kyndig behandling af diminutiver og augmentativer. Afledningen af disse er af nogle grammatikere blevet kvalificeret som formdannelse (Šachmatov, Stankiewicz), mens andre har kaldt den orddannelse (fx Isačenko). Denne uenighed blandt forskerne affærdiger forfatteren (noget letsindigt) som en ordstrid og går uden om problemet ved i stedet at vælge at tale om semantiske formdannelse. Den af Karcevski udkastede tanke om, at diminutiv- og augmentativsuffixerne foruden en kvantitativ også har en kvalitativ betydning, er af Stankiewicz udnyttet til opstilling af et udførligt skema i form af en dobbeltakse med vertikalt og horizontalt ordnede kvantitative og kvalitative modstillinger. Forfatteren retter en række berettigede indvendinger mod denne opstilling af diminutiver og augmentativer, som ganske vist er definitorisk bekvem, men indeholder flere unøjagtigheder. I stedet opstilles en revideret Stankiewicz-model, hvis berettigelse der argumenteres dygtigt for. Derivaterne opstilles her grupperede i graduerede følelsestonetrin (lodret) og i følelsevalens (vandret), og det understreges, at derivaterne ikke danner komplette paradigmer. Diminutiver og meliorativer danner én sammenhængende skala af følelsestonetrin, hvorimod augmentativerne skal opfattes adskilt fra de pejorative dannelser, da disse sidste ikke har nogen augmentativ konnotation. Endelig betones det, at følelsevalensen ikke er fast knyttet til enkelte suffikser (*-iško* kan fx være pejorativt i ét tilfælde, meliorativt i et andet). Det enkelte derivats ekspressivitet afhænger ikke af suffikset som sådant, men af derivatets placering inden for det samlede antal af højere eller lavere placerede graduerede varianter. Fx er *slovco* med *c*-suffiks formelt set principielt andet følelsestonetrin, men, da der ikke samtidig foreligger noget lavere gradueret derivat (*slovišće*), må *slovco* også dække første følelsestonetrins betydning. Alle de ekspressive suffikser karakteriseres ved den egenskab, at de ikke ændrer grundordets betydning, men signaliserer den talendes holdning til det, som grundordet er tegn for; de er altså indbyrdes funktionelt homogene. Til gengæld er de ekspressive suffikser ikke særskilte tegn for éntydige følelsesmæssige holdninger, men repræsenterer blot en fælles skala af følelsestoner. Selve deres fælles funktion er således heterogen og indbyder til en skelnen mellem de enkelte følelsestoner eller former for ekspressivitet; skalaen af følelsestoner er en abstrakt sum af muligheder, som i deres helhed aldrig høres på én gang.

Placeringen af et givet derivat på skalaen er betinget af konteksten, hvilket der gives en lang række velvalgte eksempler på. Forfatteren opstiller to grupper af ekspressive substantivderivater: 1) de der har en kvantitativ konnotation – diminutiver (der foruden li-

denhed kan angive fx betagelse, omsorg, medlidenhed, ringeagt), – augmentativer (der foruden storhed kan betegne benovelse eller foragt); 2) de, der ikke har en sådan kvantitativ konnotation, men alene afspejler den talendes holdning. Inden for den sidste gruppe undersøges en række »diminutiver«, som viser sig ikke at gå på det kvantitative, men at være kvalificerende: at graduere den talendes holdning til eller øjeblikkelige vurdering af denotatet. Hvad der formelt set er diminutiver, kan fx angive, at det betegnede er den talende kært, udtrykkes med kælenhed, nydelse, formildende, medlidende, ringeagtende; diminutivet kan være kontaktsøgende, familiært, fremkalde en tone af indforståethed (Rūķe-Draviņas »bekendthed«), en fortrolig atmosfære. Alt dette er karakteristisk for talesproget, men ikke for litteratursproget (skriftsproget), mens der til gengæld også i litteratursproget findes diminutiver, som er intensiverende eller ironiske, eller som giver en folkloristisk farvning. Forfatteren får altså på dette punkt brug for Zemskajas skelnen mellem KLJa og RR; ikke desto mindre hævder han – vel med rette – at de ekspressive diminutive og augmentative derivater er indkodede i og fælleseje for alle russiske sprogbrugere.

Afsnittet *Metonymiske formdannelse* (s. 32–43) lægger ud med to kataloger over ekspressive derivationsuffixer, der er blevet karakteriserede som på den ene eller anden måde afvigende undtagelser. Afvigende er de, for så vidt som de ikke har nogen kvantitativ konnotation og ikke refererer til nogen graderet skala af følelsestrin. Desuden er de dermed dannede derivater i modsætning til diminutiver og augmentativer i vid udstrækning deverbative (evt. motiverede af adjektiviske stammer); ved afledning med disse afvigende suffixer sker der da et ordklasseskifte: den motiverende stamme er verbal eller adjektivisk – derivatet er substantivisk. Forfatteren vægrer sig ved at opfatte disse ekspressiver som rene undtagelser til sprogets regelsæt, men postulerer, at de må besidde fællestæk og kunne opstilles som en særlig klasse af ekspressiver. De givne suffikskataloger omfatter dels svagt eller helt uproduktive suffixer, som danner derivater efter 2. deklination og repræsenterer genus commune – dels en række suffixer, der fordeler sig på de enkelte køns ordinventar. Det understreges, at ét og samme suffiks i nogle tilfælde danner rent denotative derivater, mens det i andre tilfælde danner derivater med udpræget ekspressiv semantik, uden at denne ekspressive semantik ses at være kontekstuel betinget. Forfatterens kataloger er næppe udtømmende, hvad han også selv gør opmærksom på. Udtømmende er heller ikke hans behandling af de med denne form for derivation forbundne semantisk-ekspressive forskydninger. Men forfatteren giver med udgangspunkt i tanker fremsatte af tjekkiske forskere på basis af tjekkisk materiale en meget interessant analyse af den i russisk iagttagelige afledningsmekanisme. Hans tanke er, at der ved den deverbative (deadjektiviske) derivation er tale om en »konflikt mellem to betydningsværdier« (udtrykket lånt fra Dokulil). Til adjektiver som *syр-* »rå; ubehandlet, *bel-* »hvid« dannes med kollektivsuffixet *-’ě* ord som *syр’ě* »råstof(fer)«, *bel’ě* »linned; hvidevarer«; suffikset danner her rent denotative ord uden konflikt mellem betydningsværdien ved motiverende og deriveret stamme. Men dannes der til personbetegnelser som *officer*, *soldat* tilsvarende afledninger: *officer’ě*, *soldat’ě*, bliver resultatet ikke rene kollektiver (»officersstanden«, »de værnepligtige« ell. lign.), men kollektiver med ekspressivitet (i dette tilfælde pejorative): *officersslæng*, *soldaterpak*. Suffikset *-ina* »et stykke af ngt; ngt. af« (*gorošina* »en ært« (til *goroch* »ærter«), *svinina* »svinekød« (til *svin’ja* »svin«)) har rent denotativt motiverende stammer, der betegner stoffer eller dyr. Men er den motiverende stamme fx personbetegnelse, bliver derivatet ekspressivt: *molodčina* »en gutter-

mand« (til *molodec* »ung mand; rask fyr«) *duračina* »ærkefjols« (til *durak* »dumrian«). I en række tilfælde opstår derivatets ekspressivitet i kraft af spændingen mellem den ved den motiverende stamme forbundne aktivitet og en manglende social overbygning i samfundet. Fx er *buločnik* »bager« (til *bulka* »bolle«) rent denotativt, fordi samfundet nu engang er således indrettet, at det er en profession at være bolle-producent. Men suffikset *-nik* bliver ekspressivt i dannelser som *jubočnik* »skørtejæger« (til *jubka* »skørt; nederdel«), fordi det ikke er nogen samfundsrelevant opgave at beskæftige sig med damers beklædning på den måde, hvortil der sigtes med det pågældende derivat. For alle de af forfatteren illustrerede og gennemanalyserede dannelser gælder, at ekspressiviteten opstår, fordi mennesker identificeres med enkelte egenskaber, og han kalder derfor sådanne ekspressive dannelser for metonymiske. Forfatterens behandling af de metonymiske ekspressive derivater i russisk er tankevækkende. Han har her påpeget, at afledningernes ekspressivitet ikke afhænger af konteksten men af et sammenstød mellem den motiverende stammes semantik og semantikken ved sådanne motiverede stammer, hvorpå suffikset i øvrigt appliceres uden ekspressiv konnotation. Forfatterens tankegang synes på dette punkt at åbne for perspektiver med hensyn til kommende forskning. Et problem, som må løses i denne forbindelse (og som forfatteren kun flygtigt berører) er, hvilke kræfter der styrer valget af øjensynlig synonyme suffikser: hvorfor dannes der fx *chitrjuga* »en snu rad« (til *chitryj* = snu«), *bednjaga* »stakkel« (til *bednyj* »fattig; stakkels«) – og ikke *chitrjaga*, *bednjuga*? – Under overskriften *Elliptiske formdannelser* (s. 44–45) behandles de i russisk meget hyppige såkaldte substantivater eller kondensater, fx *sguščenka* (= *sguščennoe moloko* »kondenseret mælk«) *chronik* (= *chroničeski bol'noj* »en kronisk syg«). Ofte er de rent denotative og benyttes af hele sprogsamfundet som bekvemme forkortelser uden følelstone. Men de kan i givet fald være ekspressive og angiver da fortrolighed med det, grundordet står for, eller have en tone af indforståethed – fx *Komsomolka* »den velkendte avis *Komsomol'skaja Pravda*«. Sådanne ekspressive kondensater er hyppigt rent lokale dannelser: *Naučka* er et i Moskva ukendt begreb, mens det i Saratov er et substantivat for *Naučnaja biblioteka* »Det videnskabelige bibliotek«. Forfatteren peger i denne forbindelse på danske udeladelser som *det Kongelige* (= *det Kongelige teater* (men også: *det Kongelige bibliotek*) *socialen* (= *socialkontoret* (men også tidligere: avisen *Socialdemokraten*)) og lign. – Behandlingen af substantivernes ekspressivitet afsluttes med bemærkninger om de ekspressive udnyttelser af genus-, numerus- og kasus-kategorierne. Fremstillingen er på dette punkt meget kortfattet, og især eksemplificeringen af kasus-kategorien som ekspressivitetsudtryk virker ikke synderlig overbevisende. Også ekspressiv udnyttelse af genus-kategorien i russisk må formodes at spille en langt større rolle, end forfatteren antyder. Kortfattet er også behandlingen af adjektivernes og adverbiernes semantiske formdannelser, omend de vigtigste russiske suffikser med ekspressiv funktion forekommer at være katalogiserede og analyserede. Verbernes derivater formdannelser er også meget kortfattet behandlede. Dette var for så vidt at vente, som ekspressiv suffigering ikke synes at spille nogen synderlig rolle ved det slaviske verbum, der er så rigt udviklet med hensyn til andre kategorier. Dog ser forfatteren en vis ekspressivitet udtrykt i verber på *-(n)ičat'*, og han støtter i det væsentlige dette på sin analyse af *liberal'ničat'* »spille liberal; flirte med liberalismen«, hvor suffikset tilkendegiver, at den talende ikke har tiltro til oprigtigheden hos den person, som optræder i den liberale rolle. Denne ekspressive nuance savnes ved fx *plotničat'* »arbejde som *plotnik* »tømmerer««, *nervničat'* »at være *nervnyj* »nervøs«« o. lign. Tilfældet *liberal'ničat'* turde imid-

lertid være ret enestående. Ganske vist anfører forfatteren en række verber, som han også ønsker at opfatte som ekspressive: *chalturničat* '»fuske«, *povesničat* '»lave slyngelstreger«, *lizobljudničat* '»fedte; være spytslikker« osv. Intet af disse eksempler er dog overbevisende, idet allerede de motiverende grundord har en tydelig pejorativ ekspressiv semantik.

Afhandlingens anden halvdel under overskriften *Lyddord og interjektioner* tjener det dobbelte formål: at undersøge ekspressiviteten i forbindelse med den traditionelt opstillede ordklasse interjektionerne – og herfra at udsondre uvedkommende og andetsteds henhørende stof. De såkaldte interjektioner er en prøvesten for alle, der beskæftiger sig med ordklasseteori. De får relevans for forfatteren, da jo alle er enige om, at de udtrykker ekspressivitet. Fremstillingen tager sit udgangspunkt i den bühlerske Organon-model, ifølge hvilken interjektioner udøver Darstellungsfunktion, Ausdrucksfunktion og Appelfunktion. Dette sættes i relation til Jakobsons kommunikationsmodel, der anskuer sproget som i første række et meddelelssystem, der foruden meddelelssystemet, *konteksten* og *koden* forudsætter en *kontakt* mellem *afsender* og *modtager*. Til hvert element i dette meddelelssystem svarer særlige funktioner: poetic, referential, metalingual, phatic, emotive, conative (Jakobsons termer), – og forfatteren ser det som sin opgave at sætte de traditionelt opstillede interjektioner i relation til disse funktioner. På forhånd anses dog Jakobsons definition af interjektioner for at være for bred, da den omfatter hele det traditionelle interjektionsinventar. Ved sin procedure vil forfatteren derfor frasortere de bestanddele af de traditionelle interjektioner, som ikke er arbitrære tegn og således ikke tilhører sproget. Der bliver således ryddet op i det traditionelle interjektionsinventar, og målet er en selvstændig homogen klasse af egentlige interjektioner. Teorier om, at der i ethvert sprog ved siden af ordklasser også eksisterer et særligt system af kategorier efter ordenes grad af ekspressivitet og denotation (Hjelmslev; Kořinek), bevæger forfatteren til at anskue lydefterligninger og arbitrære tegn som yderpunkter i én samlet skala fra ekspressivitet til denotation, og han mener, at der er tale om to tegnsystemer: parasproget (med kinetisk gestikulation, mimik og lydsignaler) og systemet af arbitrære tegn, og at disse systemer invaderer og supplerer hinanden. Synspunktet afføder en række spørgsmål: kan interjektionernes notoriske afvigelse fra sprogets fonologiske struktur antages at være et éntydigt tegn på ekspressivitet? Er lydefterlignende, virkelighedssimulerende interjektioner ikke totalt motiverede, – og i bekræftende fald: er de da overhovedet sproglige tegn (idet sproglige tegn ellers anses for at være arbitrære)? Da interjektionerne som klasse betraget nødvendigvis må etableres funktionelt, adskiller de sig da funktionelt fra de øvrige ordklasser: ligger de uden for deres system, eller er de evt. ekspressive formdannelse dertil? Det er forfatterens hensigt i forbindelse med en besvarelse af sådanne spørgsmål at redegøre for ekspressiviteten i det traditionelle interjektionsinventar, påvise dets forhold til ordklassesystemet og endelig: ved filtrering at finde frem til et egentligt inventar, der kan omfattes af én samlet definition. – I et underafsnit: *Lyddordenes symbolværdi* (s. 66–73) understreges det, at interjektionerne for at få status som ordklasse må kunne påvises at have tegnfunktion og ikke blot være zoosemiotiske signaler, der ligger uden for sprogets system. Til *naturlydene* henregnes enhver form for lyd og støj, der hidrører fra andet end mennesket, – men derudover også al ikke-artikuleret menneskelig lyd; alle sådanne naturlyde ligger uden for sproget. *Efterligninger af naturlyde* kan formelt være tillempet sprogets fonematiske natur og har ofte til opgave at demonstrere, hvordan noget lyder. Forfatteren karakteriserer dem som imitative lyddord,

der anvendes som lydkulisser eller som tekstuel eufoni; og, da de således ikke er (arbitrære) tegn, udrangeres de af sproget. Lydord med tegnstatus kaldes *lydsymboler* og opdeles i appellative og reaktive lydord. De kan anses for at indgå i et særligt tegnsystem, der også betjener sig af kodificeret mimik og kinetisk gestikulation, og som er en del af sprogets system (jvf. Kolšanskij). Nogle lydsymboler vil vise sig at være funktionelle og semantiske ækvivalenter til arbitrære sprogtegn, og de må da udrangeres af interjektionernes klasse. Kun de tiloversblivende lydsymboler kan da forsøgsvis opstilles som en selvstændig kategori: interjektionerne.

Underafsnittet (*Udrensning* (s. 79–85) opsummerer forfatterens filtreringsproces. Af det traditionelle interjektionsinventar frasorteres lydbillederne (de imitative lydord). Under den videre oprydning kommer turen nu til de appellative lydord (lydsymboler), hvortil hører imperativiske ord af fremmed oprindelse (*stop!*, *marš!*) og appellerende lydsymboler (*na!*, *tss!*), stivnede imperativer med særbetydning (*davaj-davaj!*) o. lign. Også en række kortforms- og lydsymbolprædikater med indikativisk funktion (*tolk*, *buch*, *pryg* m.fl.) udrangeres af interjektionernes klasse som ekspressive formdannelser til normale finitte verber, – ekspressive er de, fordi de i mange tilfælde konnoterer den talendes overraskelse eller anden følelsesmæssige holdning. Visse »interjektioner« anskues endda som ekspressive ækvivalenter til den af Ščerba opfundne »prædikative ordklasse« (kategoriya sostojanija), andre karakteriseres som synonyme til eksklamativpronominer eller sproglige ellipser.

Endelig kan nu som *Filtrat* (s. 86–99) udskilles en grundstamme af ikke-derivede udråbsord, som identificeres med de *reaktive lydord*: inden for disse ord skal de egentlige interjektioner søges. De er ikke blot stiliserede naturlyde, men menneskelige udbrud. Som sådanne er de heller ikke blot imitative lydord (som kun signaliserer tilstedeværelse), men henviser til hele den tilstand, der ligger bag dem, og har følgelig en betydning, der rækker ud over deres fysiske årsag. Men de reaktive lydords betydning er fyldigere og mere ubestemmelig end andre ords. Om de kan opstilles som en klasse for sig (interjektioner), må afgøres af en funktionel analyse. Denne vil vise, at de af naturen er henvisende, og at de således har en funktionel affinitet til pronominerne. På den anden side kan interjektionerne med alle deres funktioner ikke indpasses i den pronominale klasse, og forfatteren giver i alt otte eksempler på interjektionelle funktioner, der grupperer sig om to hovedfunktioner: 1) følelsesladede *reaktioner* på forudgående meddelelser eller hændelser, 2) følelsesladede *indvarslinger* af meddelelser. At interjektionerne kan fungere som indvarslingssignaler til sætninger, er fremhævet allerede af Karcevski, og til disse indvarslinger svarer Jakobsons emotive og phatiske funktioner. Spørgsmålet om, hvorvidt interjektionerne også kan fungere som sætninger, besvares i første omgang derhen, at interjektionelle sætninger nødvendigvis kun kan være svarsætninger. Der rettes i denne forbindelse en kritik mod Karcevskis ontologiske sætningsteori, der giver begrebet sætning en meget bred fortolkning som en udvekslingsenhed i en dialog og resulterer i, at interjektionerne kommer til at omfatte både appellative og reaktive lydord. Appellative lydord har forfatteren imidlertid allerede kunnet finde plads til sammen med de etablerede ordklassers paradigmatiske appellative dannelser (imperativerne). Men de øvrige ordklasser kan ikke opvise nogen kategori af paradigmatiske dannelser, der funktionelt svarer til de reaktive lydord. Den opstillede bestand af egentlige interjektioner kommer således til at omfatte reaktive lydord og elliptiske sætninger, der tilsammen udgør en syntaktisk kategori med affinitet til ordklassesystemet i kraft af, at den råder over et inventar. Dette

omfatter også *da!* »ja« og *net!* »nej«, der er ikke-begrebslige svarsætninger. Ved optagelse af disse i interjektionsinventaret bliver dette en semantisk helstøbt gruppe og dermed styrket i sin status som selvstændig ordklasse.

Sluttelig kortlægges nu de indkredsede interjektioners ekspressive anvendelsesmuligheder, ved at de opstilles i følelstoneskalaer komponerede over *da* og *net* (hhv. aksept af og protest mod en virkelighed): *aksept* »da!« (bekræftelse, begejstring, velvære/nydelse, lettelse, medfølelse) *mellemstadiet mellem* »da!« og »net!« (herunder nølende/modstræbende aksept, vågnende forståelse/erindring, ekspressiv konstatering, vågnende protest), *protest* »net« (herunder benægtelse, beklagelse, afsky, frygt, forbavselse, ringeagt). Hele denne opstilling bliver belagt med et righoldigt eksempelmateriale, der bl. a. demonstrerer, at de fleste interjektioner er anvendelige i ret så forskelligartede betydninger. Deres nøjagtige nuance erkendes kun i den konkrete kontekst og på intonationen. Og denne labile semantik synes at være et særkende for interjektionernes indhold.

Af det ovenfor anførte turde fremgå, at forfatteren i sin afhandling er nået til resultater, som på nogle punkter næppe er endelige, og at han i visse tilfælde har draget slutninger ud fra utilstrækkeligt belyste præmisser.

På den anden side har forfatteren også demonstreret modenhed og sikker evne til at frugtbar gøre ideer hentet fra især Pragerskolens traditioner ved kyndigt og konsekvent at applicere dem på russisk sprogmateriale. Forfatteren er i denne forbindelse især med sin behandling af de ekspressive substantivtyper og med sin reinterpreteration af interjektionerne som ordklasse nået frem til overbevisende præciseringer og interessante løsningsforslag.

Vi mener derfor, at afhandlingen trods de påpegede mangler fortjener at belønnes med guldmedalje.

Gunnar Svane

Jens Rasmussen

Hans Chr. Sørensen

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af cand. mag. Ivar Häuser.

Prisen blev overrakt ved Handelshøjskolens årsfest den 31. marts 1979.

Til prisopgaven:

»En kritisk vurdering af en grammatisk kategori.«

Som besvarelse af denne opgave er indkommet en afhandling under mærket »Hypo-keimenon« og med titlen: »Semiologisk tekstanalyse og funktionelt sætningsperspektiv.«

Afhandlingen omfatter et forord på 4 sider, 130 sider tekst, 4 sider noter samt en litteraturfortegnelse på 7 sider.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende udvalg:

Professor Bent Jacobsen

Professor Hans-Peder Kromann

Lektor Helge Schwarz

Udvalget gav følgende udtalelse:

Afhandlingen falder i to hoveddele, hvoraf den første består af en i hovedsagen kronologisk ordnet gennemgang af centrale teoretikere på området, mens anden del udgø-

res af en skitse til et generativt beskrivelsesapparat af FSP-problemerne (det funktionelle sætningsperspektiv) formuleret inden for rammerne af en semiologisk teori.

Den kronologiske gennemgang lægger hovedvægten på Henri Weil, Ph. Wegener, H. Paul, V. Mathesius, J. Firbas, M. A. K. Halliday, Chomsky, Katz, P. Aa. Brandt, La-koff, Sgall, Ö. Dahl, Chafe m.fl. Det fremgår af denne liste, at forfatteren har behandlet tre faser inden for FSP-forskningen: den førstrukturalistiske skole, den strukturalistiske skole (Prag-skolen og Halliday) samt den generative skole.

Den førstrukturalistiske skole:

Forfatteren understreger betydningen af Weils sondring mellem syntaks og ideernes følge og påpeger, at Weils syntaksanalyse (i den af forfatteren anlagte fortolkning, som støttes af en række valgte citater) kommer til at virke som en forløber for den ikke-lineariserede dybdestruktur: syntaksen anskues som akron over for ideernes følge som diakron.

På denne baggrund må det forekomme uklart, hvad forfatteren mener med påstanden om, at »Ideerne ækvivalerer ... et moderne begreb som 'immediate constituent'«.

Forfatteren drager en parallel mellem begreberne tanke-syntaks-linearitet hos Weil og den nyere semiologiske teoris diskurs-udsagn-udsigelse. Hvad angår lineariseringen hos Weil anføres det, at dennes 'point-de-vue' begreb, trods det at det explicit relateres til bekendt-ubekendt-progressionen, har udprægede paralleller til semiologiens begreb om *den indkalkulerede læser*: »Udfoldelsen af FSP knyttes sammen med den talendes forsøg på at gøre sig tilstrækkelig forståelig for en anden«. Den mulige fortolkning af Weils overvejelser inden for rammerne af en generel teori om tema som synsvinkelmarkør illustreres i diskussionen af Voltaire-citatet p. 14ff. Afsnittet slutter med en gennemgang af Weils synspunkter på analytisk, syntetisk og patetisk orden. Hvad de to første angår, påviser forfatteren, at Weil, i medfør af sin generelle filosofi, naturligt må komme til at optræde som forsvarer for den syntetiske orden. Han kommer herved i modsætning til Firbas, der argumenterer modsat i forsøget på at opstille en 'umarkeret' ordstilling. Endelig vil den patetiske orden senere vise sig at modsvare situationen, hvor tema samtidig er fokus.

Hos Wegener gennemgår forfatteren forholdet mellem *logisk subjekt*, som Wegener kalder eksposition, og *logisk prædikat*. Eksposition og logisk prædikat har ifølge Wegener ikke faste pladser i en lineær orden, men er tværtimod meget mobile. Det understreges, at det logiske prædikat korrelerer med tryktoppen og tenderer til at rykke frem i sætningen.

Hvad angår ekspositionen betones det især, at denne foregår i de deiktiske kategorier JEG-HER-NU. Den er altså den del af ytringen, der placerer prædikatet situationelt og dermed direkte relaterer den til kommunikationssituationen.

Afsnittet, som i sin helhed knytter udmærket an til afhandlingens sidste kapitel, afsluttes med nogle betragtninger over W's forhold til den indkalkulerede læser: ideen ligger snublende nær i hans arbejde, men den ekspliciteres ikke.

Der følger en kort omtale af psykologisk subjekt/prædikat hos *Gabelentz* og *Herman Paul*. Hos den første er de udelukkende lineært determineret, og teorien er derfor på forhånd dømt til at lide en krank skæbne i en semiologisk kontekst. Hvad Herman Paul angår, må man være enig i forfatterens synspunkt, at »han forsøger at konstruere en psykologisk funderet grammatikteori ud fra det system af tilfælde, hvor den formelle grammatiks begreber og psykologien kan bringes i harmoni.«

Fremstillingen af Paul er dog i detaljerne ufyldstgørende; f.eks. må forfatterens ret-

telse til Paul p. 35 bero på en misforståelse. I det hele taget burde forfatteren have konsulteret Pauls senere værker, navnlig hans *Deutsche Grammatik* (især bind III, § 7 ff., § 54 ff., § 67 ff).

Sammenfattende må fremstillingen af førstrukturalisterne ganske vist siges at være forholdtvis omfattende (pp. 8–37), men forfatteren forholder sig kritisk selektivt til stoffet, således at han hovedsagelig behandler sådanne aspekter, der er særlig relevante for den senere semiologiske beskrivelsesmodel. Dog må afsnittet siges at indeholde mere stof end nødvendigt for afhandlingen som helhed.

Den strukturalistiske skole:

Den første Prag-lingvist, der behandles, er V. Mathesius. Specielt fremhæves hans positionelle definition af *tema* og hans sammenkobling af tema-remadistinktionen med bekendt-ubekendt-progressionen: tema kommer først og udtrykker det bekendte. Dette betegnes af forfatteren som FSP-teoriens skødesynd. I øvrigt koncentrerer opmærksomheden i dette kapitel om Firbas' princip om den *kommunikative dynamisme* (CD). Af særlig interesse er diskussionen af nogle specielle træk ved Firbas' opfattelse af temabegrebet. Firbas afviser den rent mekaniske anvendelse af de almindelige kriterier: frontposition og/eller gammel information. I stedet anvendes argumentet om den grundlæggende fordeling af CD: den laveste grad af CD tildeles subjektet. Dette er et argument for den analytiske orden S-V-O som den mest naturlige (cf. afsnittet om Wegener og længselen mod redundansen). Det fundamentale argument er, at »lineariseringen i sproget er ensdannet med den rækkefølge, hvormed fænomenerne i verden viser sig.« Forfatteren kritiserer med god grund Firbas for denne påstand; specielt viser han, at Firbas' argument under forudsætning af visse perceptionsteoretiske præmisser kan reduceres til en tautologi. Sluttelig anfører forfatteren, at den her gennemførte argumentation mod Firbas »gør de perspektiver klart, som FSP-teorien må løses indenfor«.

Det er klart under hele kapitlet, at forfatteren nærmer sig Prag-lingvistikken ud fra ganske bestemte forudsætninger. Specielt understreges det kraftigt, at Firbas' position ender i den samme slags pseudopsykologi som den, han søgte at befri den for. Hovedargumentet forekommer sundt og velgennemført, men fremstillingen virker til tider noget uklar og usystematisk.

Taxonomisk beskrivelse eller betydningsproduktion

Dette kapitel er viet en (for) kort gennemgang af Hallidays teorier om FSP. Navnlig påpeges det, at Hallidays tredelte beskrivelsesmodel har en vis parallellitet til semiologiens beskrivelsesmodel. Specielt modsvarer Hallidays transitivitetskomponent *udsagnet* og Hallidays tema og modalitetskomponenter *udsigelsen*. Dog er der den forskel, at Hallidays komponenter er ligeberettigede i beskrivelsessystemet, hvor hos semiologerne udsagnet er omfattet i »logisk-strukturel« forstand af udsigelsen. Det understreges, at temabegrebet hos Halliday fritages for den kontekstuelle binding. Det er snarere »the peg on which the message is hung«. Det bliver et tekststrategisk centralt punkt. Det er indlysende, at en sådan definition af tema må appellere til forfatteren. Det understreges yderligere, at Halliday som den første indfører et *lineært* såvel som et *trykbaseret FSP*. Det trykbaserede FSP knyttes sammen med gammel-ny distinktionen snarere end det lineære. Med andre ord, hos Halliday behøver gammel information ikke at komme før ny information. Forfatteren understreger med rette, at en mangel ved Hallidays model er, at den er statisk

og taxonomisk. Den mangler således transformationsbegrebet til at redegøre for beskrivelsens dynamiske elementer.

Det korte afsnit danner en naturlig overgang mellem de junggrammatiske og strukturelle beskrivelsesmodeller på den ene side og de generative på den anden.

FSP i den generative grammatik

Afsnittet indledes med en diskussion af begrebet 'topic', således som dette defineres i Chomsky, *Aspects*: som det NP længst til venstre i træet, der umiddelbart domineres af S. Man må være enig med forfatteren i, »at det ville være hasarderet at tilskrive denne brug af 'topic' nogen fyldig semantisk beskrivelse«. Det er endvidere rigtigt, at det er urimeligt at begrænse topic-funktionen til NP. Det skal imidlertid anføres, at forfatteren, hvis han havde bevæget sig lidt mere omkring i litteraturen, måske kunne have fået et lidt mere nuanceret billede. Således opererer den generative grammatik ikke alene med en 'topicalization'-regel, men også med en 'adverb-preposing'-regel (cf. Ross, *Constraints on Variables in Syntax* (1967)), og det antydes endvidere af Postal (*Cross-Over Phenomena* (1970), p. 196), at det er muligt, at disse to regler kan sammensmeltes. I den videre diskussion omtales Chomskys senere skrift: '*Deep Structure, surface Structure and Semantic Interpretation*'. Det vises, at det af Chomsky der udviklede 'focus'-begreb (komplementært til et specielt Chomsky'sk 'præsuppositions'-begreb), har meget tilfælles med den tidligere litteratur (Wegener, Firbas og – tildels – Halliday). 'Focus'-præsupposition'-dikotomien læses på overfladestrukturen og er således en del af den biplane semantik, der er karakteristisk for den såkaldte 'extended standard theory'. Forfatteren diskuterer indsigtfuldt forholdet mellem logiske præsuppositioner og de Chomsky'ske præsuppositioner. Specielt vises, at der kan opstå modsigelser (således er TALL i 'the TALL girl left' focus hos Chomsky, og dermed ikke præsupposition, hvorimod det er en del af den logiske præsupposition (eksemplet diskuteres første gang af Lakoff (*On Generative Semantics*) i en kommentar til Hallidays teori). Diskussionen af Chomsky's præsupbegreb fører naturligt ind på Katz (*Semantic Theory*). Det understreges, at Katz i nogle tilfælde er tvunget til at aflæse sandhedsværdien af overfladestrukturen. Forfatteren diskuterer konsekvensen af at opgive Katz' standpunkt og lade sandhedsværdien aflæse udelukkende på den retorisk transformerede overflade (i den Katz'ske betydning af 'retorisk'). Og selv om selve diskussionen (p. 66) forekommer noget uklar, må man give forfatteren ret i de vidtrækkende konsekvenser: Specielt vil det kunne resultere i en redefinition af sandhedsbegrebet i retning af en »psykoanalytisk orienteret forestilling om realitetsproduktion«. Der står derfor meget på spil i overgangen fra standardteori til den udvidede standardteori.

Det er klart, at forfatteren må have meget tilovers for den udvidede standardteori (EST): den åbner mulighed for en jævnføring af generativ grammatik med det semiologiske skel mellem *udsagn* og *udsigelse* (forfatteren nævner i denne forbindelse nogle en-passantbemærkninger fra Chomsky om muligheden af at inkorporere EST i en bredere semiotisk teori). Med udgangspunkt i EST går han derefter over til et forsøg på at formulere denne i semiologisk retning. Dette forsøg bygger i første række på værker af Per Aage Brandt. Hovedlinjerne i dette omformuleringsforsøg er klare nok: til dybdestrukturen i EST svarer syntaktiske *stemma* (som lader sig kanonisere til ét) og komplekse *transportfigurer* (hvis indhold er rent udsagnsmæssige). Stemmet rummer pladser for såvel udsagnsmateriale som udsigelsesmateriale. Meget relevant for afhandlingens hovedtema er det såle-

des, at udfyldningen af stemmaet S_1 – subjektselekteringen – foregår før udsigelsen, hvorimod temaudfyldningen er en del af udsigelsen. Subjekt og tema adskilles hermed (cf. Fillmore).

I øvrigt er udsigelsen determineret af et såkaldt *skiftersystem*. Det har som opgave at mærke udsagnet for kategorier, der stort set kan henføres under den deiktiske række JEG-HER-NU (altså sådanne kategorier som anaforik/tid og sted/performativitet/tempus, etc.). FSP-strukturerne hører hjemme her.

Nøjagtig hvorledes dette skiftersystem tænkes formaliseret, bliver ikke på noget tidspunkt klargjort. Dette må betragtes som en afgørende svaghed ved en afhandling, der har som sit erklærede mål at opstille et semiologisk orienteret alternativ til traditionelle generative modeller. (En af hovedforudsætningerne for, at en model kan betegnes som generativ, er jo dog, at den er eksplicit).

Derivationen har en *diskursiv* komponent (i modsætning til den konstitutive, der omfatter udsagnet og udsigelsen). I denne er det centrale »afstanden fra den læser, som udsigelsessubjektet etablerer i teksten, i og med tekstens udsigelse konstitueres, til den reelt kødelige læser«. Derivationens cykliske forløb illustreres i øvrigt p. 75 ff. Man kunne på dette sted også have ønsket sig nogle mere konkrete eksempler – en detaljeret gennemgang af derivationen af et enkelt eksempel ville have været på sin plads. Gennemgangen af modellen slutter med nogle paralleller til Freuds teorier, der dog er for programatiske til, at de lader sig kommentere her.

De sidste sider af afsnittet rummer en ret kategorisk afvisning af den generative semantik. Kritikken af Sgall et al. forekommer i øvrigt meget rimelig, dog kunne man ønske, at forfatteren havde anført nogle eksempler på de postulerede ugrammatiske engelske sætninger (p. 80).

Længselen mod redundansen

I dette afsnit beskæftiger forfatteren sig med FSP-teoretikernes mere eller mindre udtalte ønske om at etablere ækvivalens (i sin optimale form) mellem sætningssubjekt, agens, tema (fundament), bekendt substantiv og præsupposition (og tilsvarende mellem de komplementære begreber). Diskussionen koncentrerer sig primært om tre forskere: Mathesius, Dahl og Chafe. Hvad angår Mathesius, fremsætter forfatteren nogle interessante betragtninger over argumentation på henholdsvis empiri-plan og teori-plan. Mathesius argumenterer primært på empiri-planet, og hans resultater er derfor statistisk verificerbare. Man må give forfatteren ret i, at Mathesius' principper, overført på teori-planet, ville føre til urimeligheder. I forbindelse med Dahl er det navnlig bekendtheds-kategorien, der er under debat. Man må, i lyset af de behandlede eksempler, give forfatteren ret i, »at resultatet bliver en vrangforestilling om, at sætningens (topologiske) tema skal være en substantiel størrelse i omverdenen, som man kan tale om. Der sniger sig en naiv og ubegrundet realisme ind i det logisk-lingvistiske ræsonnement«. Chafes forestilling om det umarkerede forhold udsættes for et voldsomt angreb. Hovedkonklusionen synes uan-gribelig, men en mindre arrogant tone havde været på sin plads.

Temastruktur og udsigelsesniveau

I dette afsnit ekspliciterer forfatteren sit eget syn på FSP-strukturerne. Det er som sagt hans hovedtese, at FSP-niveauet lader sig definere som »udfyldningen af en bestemt, deducerbar relation mellem skifterne, udsigelsens umiddelbare markører«. Hovedopmærk-

somheden rettes mod dansk og dets positionelle tema-system. Det påpeges, at forekomsten af et topologisk temasystem forudsætter en lang række forhold i sprogets struktur. Først og fremmest korrespondens mellem syntaks og linearisering. Som følge heraf kan andre anderledes strukturerede sprog ikke operere med et topologisk temabegreb (jvf. latin, hvor lineariseringen tjener bekendtheden). Den tidligere omtalte patetiske ordfølge er dog undtagelsen, der bekræfter reglen. Tema defineres både *formelt og semantisk* topologisk. Valget af tema, som er meget frit, defineres som et »led i signalementet af tekstens indkalkulerede læser«. Dette generelle standpunkt belyses udmærket gennem et eksempel fra arkitektonisk fagsprog.

Forfatteren analyserer herefter Daneš' typologi over det topologiske tema. I en række eksempler viser han, at denne er for rudimentær: der er simpelt hen for mange typer af eksempler, der ikke kan indpasses i den. Diskussionen af eksemplerne rummer en række udmærkede enkeltiagttagelser. F.eks. bør nævnes den opstillede type af *forberedte kontekster* og dennes implikation for bekendthed/ubekendthed: »hvad der dukker op i de forberedte kontekster, fordeler sig antagelig ud fra nogle ræsonnementer angående ubrydeligt eller ikke-ubrydeligt tilhørsforhold«. Fremhæves bør også forfatterens betragtninger over journalistisk sprogbrug (p. 107). På den anden side må det anføres, at nogle af eksemplerne er kritisable: ex. (3) side 97 viser ikke bare en simpel lineær tematisk progression, men også en progression med konstant tema. Dette er så meget mere uheldigt, som der kun gives samme eksempel på denne type. I eksempel (6) kan 'der' – modsat forfatterens opfattelse – udmærket være tema, såfremt 'i Frankrig' placeres umiddelbart til højre for verbet. Ved eksempel (12) burde konteksten have været medtaget.

Vi kan i øvrigt erklære os enige i forfatterens konklusion (p. 109f). Særlig interessant er følgende: »Det fremlagte materiale frembyder ... en lang række alvorlige vanskeligheder for forestillingen om »gammel information« som en definition på temaet. Pointen synes tværtimod at være, at selve temavalget principielt er en nyhed ved at anvise et startsted for læsningen af udsagnet«.

Kapitlet fortsætter med nogle betragtninger over kontrastfænomener (specifikt Bolinger's *first and second instance*). Forfatteren plæderer for, at 'first instance' begrænses til metalingvistiske selvrettelser af typen 'jeg sagde ikke KAT, men HAT'. Alle øvrige betragtes som 'lette' kontrasttilfælde: specielt kan de beskrives som konstellationer af focus/tryktop på temapladsen. De bliver retoriske figurer. Udprægede eksempler er frontstillede prædikativer. Hele denne behandling af kontrastproblemet forekommer særdeles rimelig.

Til slut anføres, at det i den generative grammatik så ofte diskuterede kvantifikationsproblem finder en naturlig løsning inden for rammerne af en teori, der skelner mellem udsagn og udsigelse. Dette modsvarer i øvrigt de venstre-til-højre-fortolkningsregler, der opererer på overfladestrukturer i EST. Denne parallel burde forfatteren have draget på dette sted – navnlig i betragtning af de på side 59 fremsatte bemærkninger (cf. særlig Jackendoff, *Semantic Interpretation in Generative Gr.* (1972)).

Alt i alt er nærværende kapitel det mest positive i afhandlingen, navnlig i kraft af eksemplerne og den til tider skarpsindige diskussion af dem.

Muligheden for en tematransformation

Subjektselekteringen foregår som tidligere anført under overgangen fra tredje til fjerde derivationscyklus. Temaselekteringen foregår på et senere trin. De er således ikke iden-

tiske. Tematiseringen i engelsk og dansk sammenlignes: da subjektet normalt står foran verbet i engelsk, foreslås, at man her kan tale om en *svag* tematransformation (i modsætning til den *stærke*, der sætter andre led foran subjektet). I dansk – der er et sprog med fundamentfelt – i Diderichsens forstand – er der kun tale om en tematransformation, som er neutral over for prædikaterne 'svag' og 'stærk'. Der opstilles herefter en algoritme, der overfører stemmaet til en Diderichsens model, og tematiseringsmulighederne diskuteres. Hovedlinierne her er klare nok, men detaljerne kunne og burde have været mere ekspliciteret (om ikke for andet, så af hensyn til »den kødelige læser«!). Man kan heller ikke være enig med forfatteren i alle de fremførte analyser (f.eks. ikke når det hævdes, at tematisering af 'af sin familie' »helt udpræget ville være reglen som svar på spørgsmål som 'hvad får Ebbe af sin familie'«). Det er i øvrigt uklart, hvad en term som »den *bespurte* S₅« betyder. Selv om forfatteren rigtigt har påpeget, at tematisering og bekendthed ikke nødvendigvis hører sammen i dansk, viser han ved et udmærket eksempel, at dette *kan* være tilfældet, hvor det drejer sig om faktive prædikater og extraposition. Det er her signifikant, at det relevante element – en bisætning – ikke kan udvise sin bekendthed på anden vis. Ved passivvending og konverser tvinges forfatteren af metodologiske grunde til at vende sig til diskursen. Vi finder argumentationen her vag og lidet overbevisende.

Kapitlet slutter med nogle betragtninger over den akron og hierarkiske syntaks (i modsætning til den lineariserede fonetisk manifesterede udsigelsesstreng). Vi kan her ikke være enige med forfatteren i hans kritik af Bachs diskussion af disse problemstillinger. Navnlig må det stå for hans egen regning, når han påstår, at »det kan skyldes det almindelige dogme om at begrænse synsvinklen i sproganalysen til det synkrone aspekt, når en forfatter som Bach således forplumrer hierarkisering og tid«. Bachs diskussioner af forskellige former for dybdestrukturer lader sig ikke afvise med et så letbenet argument; de skal ses inden for hele den generative grammatiks begrebslighed (for nu at anvende et af forfatterens yndlingsudtryk) såsom 'descriptive adequacy', 'strong' og 'weak generative capacity' o.s.v.

Focus og dets transformationer

I dette korte slutkapitel knyttes der an til Wegener, Firbas, Chomsky og Halliday. Der gøres et forsøg – via Arne Poulsens begreber om det dialogiske fundament og det konstante udsagn – at inddrage perceptionspsykologiens begreber. Argumentationen forekommer i sine ansatser rimelig nok, men alt for summarisk til, at der kan drages endegyldige konklusioner af den, hvilket forfatteren da også selv indrømmer.

Generelt finder vi dette kapitel skuffende, da det ikke indfrier de forventninger, der er stillet i udsigt gennem overskriften. Specielt gives der ingen antydning af, hvorledes focustransformationer opererer. Ganske vist henvises der i sidste afsnit til kløvnings, som givetvis må indtage en væsentlig plads i denne sammenhæng. Så meget mere forunderligt er det, at forfatteren allerede i det indledende kapitel anfører, at han uden begrundelse mener at kunne udelukke kløvnings fra sin behandling af FSP-problemerne.

KONKLUSION:

Den foreliggende afhandling lider af en række væsentlige mangler. Den største er så absolut den foreslåede generative models rudimentære karakter. Resultatet bliver, at der for

ofte er for stor afstand mellem de teoretiske betragtninger og det empiriske materiale i de sidste tre kapitler.

Hertil kommer, at dispositionen ikke virker særlig heldig. Navnlig står den ganske detaljerede behandling af førstrukturalisterne (ca. 30 sider) ikke i rimeligt forhold til f.eks. de få sider, der vies en så central forsker på området som Halliday. Besvarelsen ville i øvrigt også have vundet ved en større ligevægt mellem de to hoveddele.

Forfatterens sprog er gennemgående præget af uklare og tunge formuleringer, der forstærkes yderligere af det egenvillige ordvalg (»refleksionsafsæt«, »indebyrd«, »modsvar« m.m.fl.). Definitionerne på centrale begreber mangler ofte enten helt, eller de gives ikke, straks begreberne introduceres. Endelig forekommer forfatterens holdning til de behandlede teoretikere ofte utilbørlig arrogant.

Imidlertid må afhandlingen i sine væsentlige resultater betragtes som lykkedes inden for rammerne af den givne opgaveformulering. Forfatteren har givet sig i kast med et væsentligt og særdeles vanskeligt emne. De teoretiske overvejelser er relativt dybtgående omend på afgørende punkter ikke tilstrækkeligt ekspliciterede. Forfatteren har behandlet en omfattende litteratur og præsterer gennemgående kvalificerede diskussioner; litteraturlisten er således meget omfattende og repræsentativ.

Ud fra dette og ud fra det tidligere anførte er udvalgets konklusion, at afhandlingen ikke indstilles til guldmedalje, men at der som en anerkendelse af den påskønnelsesværdige indsats, der er ydet, tildeles besvareren en belønning på kr. 5.000.

Bent Jacobsen

Hans-Peder Kromann

Helge Schwarz

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af stud. mag. Henrik Jørgensen.

Prisen blev overrakt ved Handelshøjskolens årsfest den 31. marts 1979.

Til prisopgaven:

»På basis af en analyse af beskatningens virkning på den økonomiske udvikling i forskellige virksomhedstyper beskrives elementer af en model, som kan danne grundlag for ledelsens fastlæggelse af skattestrategi« indkom en besvarelse under mærket: »Svecas«.

Afhandlingen udgør 226 tekstsider, 13 sider litteraturliste og 38 bilagssider, i alt 277 sider.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende udvalg:

Direktør Kåre B. Dullum

Lektor Orla G. Petersen

Lektor Jens O. Elling

Lektor Tage Rasmussen

Udvalget gav følgende udtalelse:

I besvarelsens kapitel 1 og 2 redegøres der for centrale begreber og metodespørgsmål. Forfatteren vælger efter en nærmere argumentation at anvende den deduktive forskningsmetode.

Udtrykket »beskatningens virkning på den økonomiske udvikling i forskellige virksomhedstyper« fortolkes som »beskatningens indflydelse på centrale beslutningstyper«, hvor

hovedvægten lægges på investeringsbeslutninger og deres skattemæssige behandling. Begrebet »virksomhedstype« afgrænses på basis af aktivmassens sammensætning samt ejerforholdet (selskab eller fysisk person som ansvarlig indehaver).

Ved »skattestrategi« forstår forfatteren udarbejdelse af retningslinier for anvendelse af skatteregler med henblik på maksimering af lønsomhed efter skat. Efter udvalgets opfattelse er denne formålsafgrænsning for snæver, idet den udelukker beskatningens betydning for likviditet og finansiering.

Definitionen af skatteplanlægningsbegrebet fastlægges i kapitel 2. Forfatteren tager udgangspunkt i regnskabslitteraturens planlægningsbegreber og når frem til den konklusion, at skatteplanlægning bør opfattes som en delmængde af den samlede planlægningsproces. Forfatteren anser det for umuligt at opstille en generel skattestrategimodel, men hans mål er til gengæld at udvikle partielle modeller inden for velafgrænsede områder. Det område, han vælger at beskæftige sig med, er alene de danske regler om skattemæssig afskrivning, herunder forskudsafskrivning og investeringsfondshenlæggelse, hvortil kommer varelager nedskrivning og i mindre omfang enkelte andre periodiseringsregler. Skattereglernes betydning for f.eks. valg af virksomhedsform, strukturændringer og finansieringsmåde berøres kun periferisk. Forfatteren afgrænser sine analyser til spørgsmålet om prioritering af alternativer før og efter skat. Derved udelader han den centrale problemstilling, der vedrører opgørelsen af minimumskravene til investeringernes forrentning i forbindelse med kapitalomkostningernes skattemæssige behandling. Denne begrænsning medfører tillige, at forfatteren afskærer sig fra at bringe kalkulationsrentefoden på plads i de senere teoretiske analyser.

I kapitel 3 systematiseres, hvad forfatteren kalder skatteplanlægningens handlingsparametre og deres principielle virkemåde, først og fremmest periodereguleringen af det skattemæssige resultat for et givet indkomstår med den i mange tilfælde deraf afledte påvirkning af efterfølgende års skattemæssige resultat. Her foretages en udbygning af allerede fra anden side foreliggende systematisering. Desuden gennemgås kort andre skattemæssige handlingsparametre som udskydelse af skattebetalingstidspunkt, minimering af skattens beløbsmæssige størrelse og valg af handlingsalternativer med gunstigste efter-skatkonsekvenser. Endelig påvises de begrænsninger af formel og reel art, som lægger bånd på skatteplanlægningen. Forholdet illustreres udmærket med en tidsakse med en række regnskabsår, for hvis vedkommende det aktuelle år påvirkes af tidligere dispositioner af såvel realøkonomisk som af skatteopgørelsesteknisk art, af nutidige bånd så som likviditetsmangel og minimum for skattepligtig indkomst, hensyn til de senere afledede skattemæssige konsekvenser af nutidige dispositioner, samt hensyn til forventet fremtidig ændring af skattesystemet. Forfatteren har imidlertid i dette kapitel foretaget en ubegrundet forenkling i forhold til den i kapitel 2 valgte afgrænsning af begrebet skatteplanlægning.

Med henblik på analysen af beskatningens påvirkning af investeringsbeslutningerne diskuteres i kapitlerne 4 og 5 målemetoden henholdsvis foreliggende teoretiske og empiriske forskningsresultater. Diskussionen omfatter kapitalværdimetoden og intern-rentemetoden suppleret med differensinvesteringsberegning. Metoderne gennemgås dels med henblik på måling af resultatet »før skat« dels måling »efter skat«. Med henblik på det videre analysearbejde forkaster forfatteren uden tilstrækkelig argumentation kapitalværdimetoden til fordel for den interne rentefods metode kombineret med differensinvesteringsmetoden. Da en kompletterende differensinvesteringskalkule i realiteten indebærer,

at manglerne ved den interne rentefods metode udbedres ved, at den bringes i overensstemmelse med kapitalværdimetoden, forekommer den valgte fremgangsmåde til prioritering af investeringsalternativer før og efter skat at være unødvendig besværlig.

Gennemgangen af den hidtidige teoretiske forskning foretages først og fremmest på grundlag af Sven-Erik Johanssons afhandling om »Skatt – investering – værdering« fra 1961 og Lars Matthiesens matematisk-numeriske analyse »Depreciation Allowances, Capital Growth and the Effective Tax Burden« fra 1965. Af den sparsomme empiriske forskningslitteratur refereres kort A. S. Mackintoshs undersøgelse fra 1963, Corner & Williams fra 1965 og O. Renck fra 1966. Med hensyn til litteraturkilder er afhandlingen dog ikke dækkende, idet der foreligger relevant tidsskriftslitteratur af senere dato.

Forfatterens analyse vedrørende beskatningens påvirkning af investeringsbeslutningerne gennemgås i kapitel 6, som også er det mest omfattende. Gennemgangen belyser sammenhængen mellem intern-rente før og efter skat for enkeltstående investeringer som funktion af en række variable bestemt af dels investeringsobjekterne og dels beslutningstage-rens anvendelse af skattereglerne. Det drejer sig om grundinvesteringsbeløb, levetid, nettoindbetalingerne fordelingsmønster samt skattemæssige afskrivninger i form af maksimale afskrivninger og afskrivning uden fremkaldelse af skattemæssigt underskud.

Beregningen af investeringernes interne rentefod er gennemført ved hjælp af EDB fremfor funktionsanalyse. Analytisk løsning er næppe hensigtsmæssig, hvorfor der foretages simulation. Risikoen for ved simulationsteknikken at gå glip af modellens optimale værdier er søgt minimeret ved valg af et relativt stort antal variable værdier, herunder ekstremværdier for den uafhængigt variable. På denne måde analyseres den skattemæssige påvirkning af maskininvestering i flere relationer, så som den effektive skatteprocent som funktion af internrente før skat og levetid, investeringsfradragets betydning for investeringens lønsomhed efter skat, skattesatsens betydning og inflationens betydning. Analoge analyser foretages for investeringsobjekterne industribygning, goodwill, debitorer, varerlager og forsøgs- og forskningsudgifter. Analyserne gennemføres for såvel aktie- og anpartsselskaber (proportional beskatning) som for fysiske personer (progressivt beskattede personligt ansvarlige virksomhedsejere). Der drages en række konklusioner af betydning for modelementer, som senere skal opstilles og af betydning for den efterfølgende diskussion af beskatningens påvirkning af udviklingen i investeringerne i forskellige virksomhedstyper. Udgangspunktet herfor er påvisningen af, at internrenten efter skat for forskellige investeringstyper kan sprede sig over et relativt stort interval, selv om internrentefoden før skat er ens for alle investeringerne.

Efter en gennemgang af virksomheder, som udelukkende investerer i maskiner, og virksomheder, som investerer i forskellige investeringskategorier, konkluderes der kort, at skattereglerne har forskellig betydning for udviklingsbetingelserne i forskellige virksomhedstyper afhængig af investeringssammensætning og virksomhedernes anvendelse af reglerne.

Elementernes samling i en beslutningsmodel for fastlæggelse af skattestrategi for ledelsen i selskaber og personligt ansvarlige virksomheder foretages i kapitel 7. Det sker dels ved opbygning af en model til anvisning af optimal anvendelse af skattereglerne i forbindelse med den årlige skattemæssige resultatopgørelse, og dels en række rekommandationer for skatteplanlægningen i forbindelse med valg af handlingsalternativer. Forfatteren gør selv opmærksom på, at de to typer af beslutningssituationer principielt ikke kan adskilles, idet de trufne beslutninger på det ene område tjener som forudsætning for be-

slutningerne på det andet og vice versa. Til brug for modellen for resultatopgørelsen opstilles først en beslutningsregel vedrørende henlæggelse til investeringsfond, ligesom spørgsmålet om, hvorvidt investeringsfondshenlæggelse bør fortrænge afskrivning og nedskrivning på varelager, belyses. Der gøres navnlig en del ud af opstillingen af beslutningsregler vedrørende anvendelse af forskudsafskrivning (skibe og storinvesteringer) contra investeringsfondshenlæggelser. Syntesen har form af et omfattende rutediagram for den skattemæssige resultatopgørelse i et aktieselskab (2 A4-sider) til løsning af den ret komplekse valgsituation. De opstillede beregningsformler, som ligger til grund for diagrammet, er fungible ved brug af lommeregner. Samlingen af rekommandationer for skatteplanlægningen består af 15 punkter, hvoraf dog de to alene henviser til beslutningsmodellen, og én yderligere vedrører områder, som afhandlingen kun berører periferisk og derfor ikke er underbygget af forfatteren.

I et afsluttende kort kapitel fremhæver forfatteren som sit bidrag til teoridannelsen på området, at det i høj grad verificeres, at skattemæssige afslutningsdispositioner skal træffes under hensyntagen til de samlede konsekvenser for interessehorisontens antal af regnskabsår, at man ved valg mellem alternativer, som afskrives efter samme afskrivningsprincip og -sats, på grund af forventet forskel i afkastets tidsmæssige placering, skal benytte efter-skat-kalkuler, at saldoafskrivningsmetoden for driftsmidler motiverer til langvarig investering med lav bruttoværditilvækst frem for kortvarig investering med højere bruttoværditilvækst, og at de gældende regler om 10% investeringsfradrag forøger internrenten efter skat helt op til ca. 40% for en investering med levetid 4 år og internrente på 10% før skat.

Afhandlingens præsentationsform er i almindelighed klar og med enkelte undtagelser tilpas bred, idet der dog hen mod slutningen forekommer mindre læservenlige afsnit vedrørende forskudsafskrivning contra investeringsfondshenlæggelse. Illustrationerne og modelvalget forekommer hensigtsmæssigt.

Sammenfattende kan siges, at der er udført et påskønnelsesværdigt arbejde, som uddyber forståelsen af skattereglernes betydning for beslutningstageren, og som må antages også ret direkte at kunne benyttes i praksis. Et vist tidspres har formentlig sat grænser for afhandlingens problemformulering og afhandlingens behandlingsdybde. I det videre arbejde må virksomhedstypiceringen, den strategiske finansplanlægning og kapitalomkostninger før og efter skat inddrages i en model, som kan danne grundlag for ledelsens fastlæggelse af en skattestrategi.

Udvalget finder, at besvarelsen bør tilkendes accessit og et dermed følgende kontant beløb på 5.000 kr.

19. marts 1979

Kåre B. Dullum

Jens O. Elling

Orla G. Petersen
(formand)

Tage Rasmussen

Ved navnekurvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af cand. merc. Ulrik Gorm Møller.

Prisen blev overrakt ved Handelshøjskolens årsfest den 31. marts 1979.

Til prisopgaven:

»En systematisk sammenligning af et syntaktisk emne i dansk og et eller flere fremmedsprog, f.eks. af emner som modalverber, passiv, transitive og intransitive verber, sammensatte verber, substantivgrupper, præpositionalkonstruktioner, ledstilling, m.m.« indkom en besvarelse under mrk. »Bluebird«.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende udvalg:

Professor Knud Sørensen

Lektor Karen Stetting

Lektor Helge Schwarz

Udvalgets konklusion:

Som helhed er afhandlingen præget af sådanne mangler, at bedømmelsesudvalget ikke ser sig i stand til at indstille den til nogen belønning.

Knud Sørensen

Helge Schwarz

Karen Stetting

Til prisopgaven:

»På basis af en analyse af beskatningens virkning på den økonomiske udvikling i forskellige virksomhedstyper beskrives elementer af en model, som kan danne grundlag for ledelsens fastlæggelse af skattestrategi« indkom en besvarelse under mærket »SHK«.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende udvalg:

Direktør Kåre B. Dullum

Lektor Orla G. Petersen

Lektor Jens O. Elling

Lektor Tage Rasmussen

Udvalgets konklusion:

Udvalget finder ikke, at afhandlingen besvarer den stillede opgave, og den kan følgelig ikke belønnes. Afhandlingen indeholder imidlertid afsnit med en overordentlig kompetent og grundig gennemgang og analyse af de danske koncernbeskatningsregler.

19. marts 1979

Kåre B. Dullum

Jens O. Elling

Orla G. Petersen

Tage Rasmussen

(formand)

X. Handelshøjskolens Bibliotek

Oprettelse

Biblioteket er oprettet 1922.

1. Personale

1 overbibliotekar (Ole Harbo tiltrådt 1.1.1979); 2 biblioteksbetjente; 10 bibliotekarer; 12 assistenter samt 5 forskningsbibliotekarer.

2. Organisation

Bibliotekets øverste organ er biblioteksudvalget, der har overbibliotekaren som formand. Biblioteket er organiseret ved selvstyrende arbejdsgrupper; BIS (Bibliotekets Interne Styringsgruppe) koordinerer arbejdet i disse grupper. BIS-medlemmerne vælges for et år ad gangen af de respektive selvstyrende arbejdsgrupper.

De selvstyrende arbejdsgrupper er sammensat således:

Administrationsgruppe:	Henning Bøge, Inge Halling.
Intern gruppe:	Bjarne Christensen, Lone Falther, Elizabeth Knudsen, Ulla Kvist, Ellen Mogensen, Erik Rasmussen, Tine Timm, Andreas Aamand.
Extern gruppe:	John Hedegaard, Bente Høst-Madsen, Jozef Jurkowki, Birgitte Lauritsen, John Mølbæk, Preben Rasmussen, Helle Skouv, Birgit Støvring, Kim Ryder Tønnesen, Karen Bache.
Fagreferentgruppe:	Hanne Abrahams, Margrethe Stig Hansen, Helge Pedersen, Ole Harbo, Kjeld Wiene.
Filialer og projektgruppe:	Verner Asholt, Inge Gotthardt, Elsebeth Kjærstrup, Erik Larsen, Kitty Petersen.

I perioden indtil overbibliotekarens tiltrædelse fungerede BIS som bibliotekets ledelse.

3. Handelshøjskolens biblioteks fagområder

HB er hovedfagbibliotek for handelens og salgets driftsøkonomi (herunder reklame), bankvæsen, forsikring, beskrivende økonomi, udenrigsøkonomi og sammen med Danmarks Tekniske Bibliotek almen driftsøkonomi samt trafikøkonomi.

Desuden findes litteratur omhandlende jura, specielt erhvervsret, nationaløkonomi, teoretisk statistik, psykologi, sociologi og statskundskab.

Gennem Læsesalssamlingen på Fabrikvej dækkes de områder inden for moderne sprogvidenskab og -undervisning, der er nødvendige for sprogafdelingens arbejde. Derudover findes EF-materiale på flere sprog. På hovedafdelingen findes endvidere merkantilt sproglig litteratur til udlån.

HB har i alt 145.600 bøger og 3.200 løbende tidsskrifter.

Hovedbiblioteket

(økonomisk og sprogligt udlånsbibliotek),
Julius Thomsens Plads 10, 5. sal,
1925 København V. Tlf.: (01) 35 13 36.

mandag–torsdag kl. 9–20

fredag kl. 9–17

I juni, juli og august dog:

mandag og torsdag kl. 9–20,

tirsdag, onsdag og fredag kl. 9–17.

Filialen på Fabrikvej 7, 6. sal

(sprogligt læsesalsbibliotek)
Tlf.: (01) 19 19 19, lokal 335.

mandag–torsdag kl. 9–20

fredag kl. 9–16

Uden for undervisningsperioden:

mandag–fredag kl. 9–16.

4. Løbende publikationer

Accessionslister

HB udarbejder lister over nyindkøbt litteratur, dels for Hovedbiblioteket, dels for Filialbiblioteket.

»Aktuelle Tidsskriftsartikler«

HB udgiver hver 14. dag »Aktuelle Tidsskriftsartikler«, en liste over aktuelle emner, behandlet i bibliotekets løbende tidsskrifter. »Aktuelle Tidsskriftsartikler« tilsendes gratis ved henvendelse til udlånspersonalet. Alle er velkomne til at foreslå emner.

5. Arbejder fra biblioteket

Afsluttede

I bibliotekets småskriftserie er udkommet: Abrahams, Hanne: Et institut og dets forskning. 25 år i skrift. Bibliografi med introduktion af Torben Agersnap. Kbh. 1978. 105 s. (København. Handelsh. Biblioteket. Småskrifter nr. 5).

Artikler:

Lone Falther & Birgitte Lauritsen: – et halvt år uden overbibliotekar og godt 5 år med selvstyrende arbejdsgrupper, (Kræmmerhuset, 1979, nr. 2, s. 3–4).

PR-udvalget: Biblioteket – et serviceorgan, (Kræmmerhuset, 1979, nr. 3, s. 2–3).

Derudover leverer biblioteket løbende materiale til tidsskrifterne »forsikring« og »Civiløkonomen«.

Igangværende:

Alfabetisk og systematisk fortegnelse over Handelshøjskolens bestand af løbende tidsskrifter til hjemlån.

6. Anden virksomhed

I samarbejde med bibliotekets personale og nogle af højskolens institutter – forbereder medlemmer af de af biblioteksudvalget nedsatte undervisningsudvalg kompendier og foretager forsøgsundervisning i litteratursøgning og biblioteksbenyttelse.

Der foretages løbende revision af HB's foldere: Generel vejledning, katalogvejledning, systematik, classification system, geografiske signaturer, andre biblioteker – med supplerende litteratur.

Fra foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse har biblioteket modtaget 2 mikro-fiche læse- og kopieringsapparater.

7. Handelshøjskolens Bibliotek

	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79
A. Tilvækst				
<i>Julius Thomsens Plads 10</i>				
Nettotilvækst, antal bd.	5.753	8.208	9.001	3.498
Nettotilvækst, i m.	80	133	156	44
Bogbestand, antal bd.	109.635	117.843	124.307	131.233
Bogbestand, i m.	2.175	2.308	2.401	2.882
Antal løbende periodica	2.405	2.355	2.537	2.966
 <i>Fabrikvej 7 (sprogbiibl.)</i>				
Nettotilvækst, antal bd.	649	930	1.827	1.125
Nettotilvækst, i m.	14	21	40	24
Bogbestand, antal bd.	9.606	11.366	13.199	14.324
Bogbestand, i m.	248	285	325	348
Antal løbende periodica	245	255	236	236
 <i>Totalt</i>				
Nettotilvækst, antal bd.	6.824	9.548	11.070	4.623
Nettotilvækst, i m.	104	167	202	68
Bogbestand, antal bd.	122.019	132.395	140.934	145.557
(fortsættes)				

	1975/76	1976/77	1977/78	1978/79
(fortsat)				
Bogbestand, i m	2.515	2.698	2.837	3.230
Antal løbende periodica	3.000	2.960	3.123	3.200
B. Udlån				
Antal hjemlån, i alt	48.653	52.812	53.341	55.524
heraf studerende	24.103	25.767	25.106	26.199
lærere og institutter	13.765	16.349	18.171	12.964
udenforstående	10.785	10.696	10.064	16.161
heraf danske biblioteker	2.933	3.661	2.923	2.984
Antal XEROX-kopier, der erstatter hjemlån	1.648	1.949	1.431	1.366
Udlån, inkl. XEROX	50.301	54.761	54.772	56.690
Læsesalslån	1.295	1.648	1.076	1.103

I modsætning til tidligere år er optællingen kun opdelt i 2: Hovedbiblioteket og Filialen på Fabrikvej (sprogbiblioteket), idet alle økonomiske samlinger er talt med under Hovedbiblioteket. Tilvæksten er kun angivet for de sidste 9 måneder af 1978, medens udlånstal vedrører hele kalenderåret.

XI. Institutter og centre ved det erhvervsøkonomiske fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt indenfor institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning indenfor det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrelse, nærmere opgaver og beføjelser er beskrevet i højskolens statut §§ 30–41.

INSTITUTTER

A. INSTITUT FOR AFSÆTNINGSØKONOMI

Institutbestyrer: Lektor, lic. merc. Orla Nielsen (indtil 1/12 1978), lektor, cand. merc. Stig Ingebrigtsen (fra 1/12 1978).

Professorer: Dr. merc. Otto Ottesen og ekon. dr. Arne Rasmussen.

Adjunkt/lektorgruppen: Lektor, cand. polit. Cai F. Christensen, lektor, cand. polit. Hans Engstrøm, professor, ekon. dr. Flemming Hansen, lektor, lic. merc. Søren Heede, lektor, cand. merc. Hanne Hartvig Larsen, lektor, lic. merc. Orla Nielsen og cand. phil. Flemming Cumberland (adjunktvikar).

Forskningsstipendiat: Cand. merc. Michael Pettersson.

Sekretærer: Birte Andersen (indtil 1/6 1979), Ruth Bjørstorp, Birthe Jenkins og Lise Nielsen.

Institutrådet består af ovennævnte fastansatte medarbejdere samt af følgende:

Deltidsbeskæftigede lærere: Ekstern lektor, underdirektør, cand. merc. Martin Lauth Lauridsen og analysechef, cand. merc. Katrine Steen.

Valgt af de studerende: I perioden indtil 1/12 1978: HA-studerende Tim Fog, i perioden 1/12 1978–31/7 1979: Per Baunsgaard.

I perioden indtil 1/12 1978: HD-studerende Søren Hansen, i perioden 1/12 1978–31/7-1979: Erik Hove og for de cand. merc.-studerende: Lene Bornemann Petersen i hele perioden.

1. Oprettelse

Samtidig med oprettelsen af Diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame i 1930 opstod der behov for et institut, på hvilket undervisningen kunne tilrettelægges og en forskning gennemføres. Det oprettedes i 1931 og blev officielt indviet den 16. februar 1932 under navnet Reklameinstituttet. Det etableredes og blev de første 7 år drevet ved hjælp af do-

nationer fra det reklameinteresserede erhvervsliv. I 1939 blev navnet ændret til Institut for Salgsorganisation og Reklame, i 1967 igen til Institut for Afsætningsøkonomi.

Navneændringerne afspejler den udvikling, der har fundet sted med hensyn til instituttets forskning og undervisning: Fra specielt reklame til generelt afsætningsøkonomi/markedsføring.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

a. Cai F. Christensen: »The Concept of Collective Action Parameters of the Firm and its social Engagement« i George Fisk og P. Korsvold (ed.): »Social Resensibility in Business«, udgivet af Universitetsforlaget i Lund.

Cai F. Christensen: Projekteringsarbejdet i forbindelse med instituttets reklameundersøgelser tvedeler sig nu. Dels skal tilrettelægges og gennemføres en analyse over de danske reklameomkostninger i 1978 efter traditionelle linier, d.v.s. som en ren mediastatistik. Hovedresultater fra denne opgørelse kan forventes primo 1980.

Herudover fortsætter Cai F. Christensen bestræbelserne på at etablere et samarbejde med Danmarks Statistik med det formål at analysere erhvervslivets kommunikationsaktiviteter samt de dermed forbundne omkostninger. Undersøgelsen påtænkes afholdt i 1981. Et notat er udarbejdet som grundlag for en drøftelse med de berørte erhvervs-, branche- og arbejdsmarkedsorganisationer.

Cai F. Christensen arbejder fortsat med at analysere virksomhedens problemer i og relationer til nutidens og fremtidens samfund. Herunder søges en i første række på empirisk materiale baseret udbygning af begrebet »kollektive handlingsparametre« og en belysning af sådannes anvendelighed.

Cai F. Christensen beskæftiger sig endvidere med forskellige problemer omkring den officielle statistiks opbygning set ud fra et driftsøkonomisk synspunkt.

Cai F. Christensen har fortsat arbejdet omkring andelsbevægelsen i almindelighed og andelsboligforeninger i særdeleshed. Som led i problemstillingerne omkring etablering og drift af sidstnævnte er tilrettelagt en produktion af en radioudsendelse om emnet.

Cai F. Christensen har medvirket ved planlægningen af og deltaget i den af Højskolen afholdte erhvervskonference den 5. oktober 1978 om en reform af HA-uddannelsen ved Handelshøjskolen.

Cai F. Christensen har deltaget i en høring i radioen med titlen: »Skal vi lære at leve med arbejdsløsheden?«

b. Flemming Cumberland har forfattet 30 artikler til 2. udgave af: Bjørnsen, Mette Koe-foed og Lars Søndergård (red.): »Samfundshåndbogen«. Forventes udgivet på GAD's Forlag ultimo 1979.

c. Hans Engstrøm har været på studierejse til U.S.A. i november 1978 (projekt: Varekodning).

d. Flemming Hansen har i dagene 3.-7. september deltaget i ESOMAR's 32. årlige konference i Bristol som convenuor for et program vedr. Marketing Management Information system.

Flemming Hansen har deltaget på Association for Consumer Research's årlige konfe-

rence i Miami i dagene 26.–30. oktober 1978. Han har her holdt et indlæg om »Social Research conducted by commercial Institute in Western Europe«.

Flemming Hansen har i dagene 1.–4. november deltaget som lærer på et seminar om eksportmarkedsføring, afholdt i Illinois State Chamber of Commerce i samarbejde med University of Illinois i Champaign/Urbane i Illinois.

Flemming Hansen har sammen med lektor Børge Dahl, Københavns Universitet, ansvaret for tilrettelægningen af en forbrugerforskningskonference, der er planlagt til at finde sted i efteråret 1979.

Flemming Hansen har den 28/9 1978 holdt et indlæg på konferencen »Det rigtige Mediavalg« med titlen: »Kvalitative overvejelser: Differentiel vejning af målgrupper og media« på Hotel Hvide Hus, Køge.

Flemming Hansen har deltaget i en TV-udsendelse gennemført for Ungarsk Stats-TV: »Marketing Research in Western Europe«.

Flemming Hansen har i dagene 18.–20. januar 1979 deltaget i en forskningskonference ved The European Academy for Advanced Studies in Management i Bruxelles vedr. tilrettelægning af sammenlignelige forbrugertilfredshedsundersøgelser i Europa.

Flemming Hansen er indtrådt sammen med professor Ole Nielsen og professor Bent Provstgaard i et bedømmelsesudvalg vedr. besættelse af et seniorstipendiat ved Handelshøjskolen i Århus.

Flemming Hansen forelæste d. 27/3 i Økonomisk Forening i Århus om problemer med praktisk gennemførelse af meningsmålinger.

Flemming Hansen deltog d. 9.–12. april 1979 i European Academy for Advanced Studies in Marketing's årlige konference i Groningen i Holland, hvor han er chairman for konferencens sektion om Consumer Behavior.

e. Søren Heede er i øjeblikket beskæftiget med en samfundsanalyse af markedsføringen.

Søren Heede har i februar måned været i Indien og Nepal for FN. Rejsens formål var at gennemføre en konference i Bombay over 14. dage om emnet »International Markedsføring«, at følge de projekter op, der blev startet sidste år i New Delhi, samt at gennemføre en 6-dages konference i Kathmandu for nepalesiske eksportører.

Søren Heede har i forlængelse heraf været i Indien i juli måned d.å.

Søren Heede har i dagene 10.–12. maj arrangeret en international workshop under hovedtitlen: »Marketing for Developing Countries« sammen med professor George Fisk, Syracuse University, New York.

Søren Heede fremlagde følgende paper: »Can Marketing be transferred from Developed to Developing Nations?«.

f. Stig Ingebrigtsen arbejder med videnskabsteoretiske grundlag (paradigmer) specielt med henblik på problemløsning og problemløsning set i relation til afsætningsøkonomiske problemstillinger.

g. Hanne Hartvig Larsen har i efteråret 1978 holdt en række foredrag for brancheorganisationer samt for Danmarks Erhvervsfond omkring: Markedsføring i detailhandelen.

Hanne Hartvig Larsen har i maj 1979 holdt en forelæsning med titlen: »Markedsføring af kolonialbutikker« ved IKO's indvielse.

Hanne Hartvig Larsen har i den forløbne periode skrevet tre artikler om markedsføring, offentliggjort i Dansk Handelsblad.

Hanne Hartvig Larsen arbejder i øjeblikket på at gennemskrive og udbygge en tidligere afsluttet rapport omkring: Vertikal Magtkamp, med henblik på bogudgivelse i løbet af 1980.

Hanne Hartvig Larsen har været på studierejse i U.S.A. i november 1978 (projekt: Varekodning).

h. Orla Nielsen har afsluttet interviewarbejdet i forbindelse med en undersøgelse af købsfunktionen i 40 danske industrivirksomheder. En foreløbig bearbejdning er gennemført og resultaterne publiceret. Bearbejdningen fortsætter, og der sigtes mod en større publikation i 1980–81. I maj–juni 1978 blev desuden gennemført en tilsvarende undersøgelse af købsfunktionen i offentlige fremstillingsvirksomheder. Det drejer sig om en mindre pilot-undersøgelse, der omfatter 7 virksomheder. Delresultater fremkommer i løbet af 1979.

Orla Nielsen deltog den 24. november i Danske Indkøbscheferes Landsforening's konference om »Indkøberens rolle i fremtidens Danmark« med et indlæg over emnet: »Hvorfor ingen diplomprøve for indkøbere?«.

Orla Nielsen har i februar måned sammen med direktør Ole Jacobsen gennemført et ajourførings kursus i FDC's regi om producentøkonomi. Hovedtemaet har været analysen og brugen af resultaterne.

Orla Nielsen har den 9. marts på Hotel Tre Ege i Århus, arrangeret af J + J Industriel Reklame/Marketing A/S, holdt foredrag om »Dansk Industris Indkøbsmønster«.

Orla Nielsen holdt foredrag på DIEU's kursus ESV 45: »Industriel Markedsføring og Markedsanalyse«, på Kollekolle d. 8. maj d.å.

Orla Nielsen holdt den 4. april d.å. i Markedsanalyseforeningen foredrag om »Analysemetode ved undersøgelse af dansk industris indkøbsmønster«.

i. Otto Ottesen arbejder videre med sin undersøgelse af konsumenternes forestillinger om og indstilling til reklamen i aviser og ugeblade og af disse forestillingers og indstillinger betydning for forskellige typer af kommunikationseffekt. Modelformulering og empirisk undersøgelse er færdiggjort. En artikel herom blev publiceret i foråret (sammen med Michael Pettersson). En analyse med henblik på at teste indstillingernes/forestillingernes betydning for kommunikationseffekten vil blive gennemført i løbet af 1979–80.

Otto Ottesen har endvidere beskæftiget sig med projektet vedr. udformning af kommunikation. Arbejdet med grundlæggende, men foreløbig model er afsluttet.

Otto Ottesen har fortsat projektet vedr. langsigtede effekter af markedskommunikation, især reklame, med det formål at skabe grundlag for teoriudvikling på dette forskningsmæssigt set lidt opdyrkede område.

j. Michael Pettersson arbejder på et projekt, hvis formål er at fremdrage videnskabsteoretiske grundlag (paradigmer) i afsætningsøkonomien, specielt m.h.p. adfærdsteorien.

Michael Pettersson har ultimo april deltaget i Doktrinhistorisk seminar i Uppsala om »Företagsekonomisk Idéhistorie«.

k. Arne Rasmussen har arbejdet med »Bargaining-modeller«. Udforskning af modstående monopoler.

Arne Rasmussen har fortsat sine studier over »Konkurrence over budgettet; empirisk kortlægning«.

Arne Rasmussen har deltaget i »Wirsäll-symposiet 1978« i Yxtaholm og holdt her et foredrag om »Dansk Dagligvaredetailhandel siden 1945«.

Arne Rasmussen deltog i dagene 25.–27. april i et seminar ved Universitetet i Uppsala om »Företagsekonomisk Idéhistorie«.

Arne Rasmussen holdt den 14/12 1978 gæsteforelæsning ved Aalborg Universitetscenter på cand. merc.-studiet om detailhandelens strukturproblemer.

l. Hanne Hartvig Larsen, Hans Engstrøm, Arne Rasmussen og Tage Skjøtt-Larsen har været styringsgruppe for projektet: De drifts- og samfundsmæssige konsekvenser af indføringen af varekodning i Danmark.

Arbejdet udføres for Dansk Varekodekomité og finansieres af Danmarks Erhvervsfond.

En større rapport samt en minirapport bliver offentliggjort i oktober 1979.

m. Stig Ingebrigtsen og Michael Pettersson er som led i projektet vedrørende Markedsføringsbegrebets indhold og videnskabsteoretiske fundament, ved at udsende en bog med titlen: »Marketing – en videnskabsteoretisk analyse og et humanistisk alternativ«.

n. Otto Ottesen og Flemming Cumberland er medlem af styringsgruppen vedrørende »Reklamens samfundsmæssige betydning« under Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Otto Ottesen arbejder sammen med Flemming Cumberland på teori- og modeludvikling vedrørende reklamens langsigtede virkning på såvel individ- som samfundsplan. Ultimo 1979 foreligger følgende artikel: »Reklamens samfundsmæssige effekter og den kritiske reklamelitteratur«.

3. Løbende publikationsvirksomhed

Publikationen »Nyt fra Institut for Afsætningsøkonomi«, redigeret af Cai F. Christensen, udsendes med ca. 10 numre årligt til alle medlemmer af Afætningsøkonomisk Klub samt til andre personer, der interesserer sig for instituttets virksomhed, herunder studerende, lærere ved andre institutter og læresteder, censorer, ansatte i erhvervsvirksomheder og interesseorganisationer m.v. Ved nytårstid udsendes til en bredere kreds et særnummer indeholdende en detaljeret oversigt over medarbejdernes mangfoldige aktiviteter.

Der henvises til denne publikations nummer 1, 1979, af 25. januar 1979 vedrørende en bredere specifikation af medarbejdernes arbejde i beretningsperioden.

Cai F. Christensen: »Reklameundersøgelserne ved en korsvej?« i tidsskriftet »Orientering fra Reklamebureauet«, 1978/10.

Cai F. Christensen: »Tværfaglighed på Handelshøjskolen – utopi eller realitet i fremtiden?«, i tidsskriftet »Orientering fra Reklamebureauet«, 1979/7.

Cai F. Christensen: »Den lov vil effektivt likvidere andelboligtanken for al fremtid«, i AKTUELT d. 8. marts 1979.

Cai F. Christensen: »Skal vi stifte en andelsboligforening?«, udsendt i Danmarks Radio d. 17. maj 1979.

Cai F. Christensen: »Andelsboliger i bygge-, bolig- og socialpolitisk belysning«, i »Huset« i september 1978.

Flemming Cumberland: »Reklamens samfundsmæssige betydning«. Rapport afgivet af en under rådet nedsat styringsgruppe, København 1978. Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Flemming Hansen: »A Disproportionate sampling plan for Analysing Readership of publications with widely different Circulations« med Ole Ejnar Andersen og Sigurd Bennike i ESOMAR Proceedings, Bristol 1978.

Flemming Hansen: »Optimizing Research Budget: A Theoretical Approach in Research in Marketing, A Research Annual«, vol. 1, 1978, Jay Press, London.

Flemming Hansen: »Planlægning og Modeller af Adfærdssystemer«, i Tyge Filseth (red.): »Søkelys på Markedsføringen«, Oslo, Ranum, 1979.

Flemming Hansen: »Skalering, måleproblemer i samfundsvidenskaberne«. Lærebogsmanuskript, ca. 500 sider, 1979.

Flemming Hansen: »Markeds- og meningsanalyse i praksis« (med Sverre Riis Christensen og Chr. Ravn). Børsens Forlag, 1979.

Flemming Hansen: Sammen med Sverre Riis Christensen og Chr. Ravn: »Håndbog i Markedsanalyse«, Børsens Forlag 1979.

Søren Heede: »Nødvendigt med total nytænkning i markedsføringen. Gælder etikken og metoderne?«, Børsen den 10. maj 1979.

Søren Heede: Interview i Børsen den 10. maj 1979: »Rivende efterspørgsel på nye cand. merc.'er«.

Søren Heede: »Marx and Marketing: Essays on the social psychology of marketing«, Groningen, april 1979.

En oversættelse af kapitlet: »Fra Mikro- til Makro Marketing« foreligger i stencil.

Stig Ingebrigtsen og Martin Lauth Lauridsen: »Organisationen som handlingsparameter – organisationstilpasning i den markedsorienterede virksomhed«. Nyt Nordisk Forlag, 1979.

Stig Ingebrigtsen og Michael Pettersson: »Marketing – en videnskabsteoretisk analyse og et humanistisk alternativ«. Samfundslitteratur, 1979.

Orla Nielsen: »J + J om: Dansk industris indkøbsmønstre«, marts 1979.

Orla Nielsen: »Valg af analysestrategi for en undersøgelse af købsadfærden i danske industrivirksomheder«. Undervisningsmaterialer.

Orla Nielsen: »Beskrivelse af analysemetode og analysens gennemførelse«. Undervisningsmaterialer.

Otto Ottesen: »Short run response to advertising. A theory of the individual purchase response function and some practical implications«. Stencil, København 1978.

Otto Ottesen: »Reklamedebat og Reklameforskning – Uddannelse og – Praxis?«. Indlæg i IFM's 25-års jubilæumsbog, 1978.

Otto Ottesen: »Long run effect of advertising: A conceptual discussion. A Suggestion regarding a conceptual tool for making, interpreting and evaluating statements about long run effect of advertising«. Institut for Afsætningsøkonomi, april 1979.

Arne Rasmussen: »Utvecklingen i Danmark« i Wirsäll m.fl.: »Åttioalets Handel«, ICA Forlaget, Stockholm 1979.

Hans Engstrøm og Hanne Hartvig Larsen: »Konsumentøkonomisk og forbrugerpolitisk litteratur«. Tekstdel.

Hans Engstrøm, Hanne Hartvig Larsen og Fl. Cumberland: »Konsumentøkonomisk og forbrugerpolitisk litteratur«. Bibliografidel.

Otto Ottesen og Stig Ingebrigtsen: Kompendium i Markedsføringsplanlægning. Samfundslitteratur, København, september 1978.

Tidsskriftet »Organisation, Marked og Samfund«:

Hans Engstrøm og Hanne Hartvig Larsen: »Aggregerings-, segmenterings- og analyseni-veauproblemer i konsumentforskningen«, i nr. 3/1978.

Hanne Hartvig Larsen og Arne Rasmussen (red.): »Vertikal konkurrence – integrations konsekvenser«. Temanummer. Følgende medarbejdere har bidraget:

Hanne Hartvig Larsen: »Konkurrencesituation: Må vi bede om en teori, der sammenholder horisontal konkurrenceevne og vertikal magt«.

Arne Rasmussen: »Efterskrift«, i nr. 1/1979.

Orla Nielsen: »Forskningen ved Handelshøjskolen i København«, i nr. 3/1978.

4. Instituttets øvrige virksomhed

Ud over forskningsvirksomheden udfører instituttet omfattende aktiviteter med studieadministration og vejledning af de studerende. Desuden har instituttets medarbejdere inden for fagområdet deltaget i forskelligt arbejde uden for Højskolens rammer.

Cai F. Christensen har i hele beretningsperioden været udlånt til det på Højskolen oprettede HA-Center og har der deltaget i arbejdet på at udforme og tilrettelægge et HA-forsøgsstudium som optakt til en egentlig reform af HA-uddannelsen.

B. INSTITUT FOR ERHVERVSRET OG REVISION

Institutbestyrer: Lektor Poul Olsen.

Professor: Jan Kobbarnagel.

Adjunkt/lektorgruppen: Lektor, cand. jur. Kjeld Hemmingsen, lektor, cand. jur. Mogens Eggert Møller, lektor, cand. jur. Poul Olsen, lektor, statsaut. revisor Robert Sloth Pedersen, lektor, cand. polit. Orla G. Petersen, adjunkt, cand. jur. Jørgen Henriksen, adjunkt, statsaut. revisor Claus Jensen.

Sekretærer: Grethe Christiansen, Birthe Resenbro.

Institutrådet består af ovennævnte samt af følgende:

Deltidsbeskæftigede lærere: Advokat Jørgen Elmer, advokat Niels Bjerre.

Valgt af de studerende: Per Holdt, Carsten Corinth, Jørgen Leth Jensen, Jesper Krarup, Lars Jacobsen.

1. Oprettelse

Instituttet er oprettet i 1952 med det formål at drive forskning inden for erhvervsrettens område. Instituttet har i 1979 ændret betegnelse fra »Erhvervsretligt Institut« til »Institut for Erhvervsret og Revision«, idet der på instituttet siden 1968 har været drevet forskning og undervisning i faget revision.

2. Afsluttede og igangværende arbejder og anden virksomhed

Jan Kobbervagel har afsluttet sin indsamling af materiale til Handelshøjskolens historie og har færdiggjort manuskript til et festskrift i anledning af Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelses 100 års jubilæum. Han har endvidere revideret sin lærebog »Erhvervsretten i Grundtræk«, der skal udkomme i 11. udgave, og »Erhvervsretlige Love«, der udkommer i 9. udgave. Endelig har han sammen med Klaus Lunøe udarbejdet en ny lovsamling »Ejendomsretlige Love« til brug for uddannelsen af ejendomsmæglere.

Kjeld Hemmingsen har fortsat arbejdet med en analyse af det skattemæssige netto-indkomstbegreb og har påbegyndt udarbejdelsen af lærebog til cand. merc.- og særprøvestudiet.

Jørgen Henriksen har varetaget undervisningen, vejledningen vedrørende hovedopgaver og eksamensarbejdet i fagene selskabsret og skifteret på cand. merc.-studiet med revision som speciale og har tillige virket som fagkoordinator for disse fag og faget boopgørelser. Noter og andet undervisningsmateriale er blevet ajourført og udbygget, ligesom arbejdet med en konkursretlig afhandling er blevet fortsat. I Grosserer-Societetets tidsskrift *Handel* er publiceret 4 artikler om selskabsretlige emner. Uden for højskolen har han virket som foredragsholder og lærer på en række efteruddannelseskurser for især statsautoriserede og registrerede revisorer og for medlemmer af Foreningen af Danske Civiløkonomer.

Mogens Eggert Møller har arbejdet med nordisk og europæisk skatteret og skattepolitik og med at videreudbygge skatterettens almindelige del. Han har fungeret som næstformand for Nordisk Skattevidenskabeligt forskningsråd. Yderligere deltager han i et af nævnte forskningsråd påbegyndt forskningsprojekt vedrørende beskatningen af de multinationale koncerners nordiske datterselskaber. Der er allerede publiceret en del. Den omfattende endelige publicering ventes i løbet af et år.

Derudover har han taget initiativet til et nyt større forskningsprojekt i Rådets navn: »En komparativ analyse af de nordiske skattestrukturer – en retspolitisk vurdering til støtte af eventuel nordisk skatteharmonisering«. Arbejdet er begyndt. Der struktureres så småt. Velviljen synes at brede sig i Forskningsrådet, der er den bevillende instans. Der bliver tale om et internordisk teamwork.

Poul Olsen har ledet undervisningen i skatteret for revisionsstuderende. Bidrag til »Beskatningen ved familieoverdragelse« er fuldført i 1979. På det administrative område er varetaget medlemskab af konsistorium og dets budget- og forretningsudvalg, samt studienævnet for revision og skatteret og det under cand. merc.-studienævnet nedsatte underudvalg vedrørende cand. merc.-studiet i revision. Uden for højskolen er holdt en række foredrag på efteruddannelseskurser for revisorer og regnskabschefer.

Robert Sloth Pedersen og *Claus Jensen* har ledet undervisningen i revision på henholdsvis cand. merc.-studiet og deltidsstudiet for dimittender med HD og cand. merc. i regnskabsvæsen. Robert Sloth Pedersen har overtaget posten som formand for Foreningen af Statsautoriserede Revisorers terminologiudvalg, og Claus Jensen arbejder fortsat med forskningsprojektet »Revisor og edb«. Robert Sloth Pedersen er formand for studienævnet for revision og skatteret.

Orla G. Petersen har fuldført sit bidrag med ajourføring og omredigering af kapitel IX, Overdragelse af virksomhed (93 sider) til den i 1979 udkomne bog, »Beskatningen ved familieoverdragelse«, ligesom han har afleveret manuskript til 6. udgave af »Skatteret HA & HD«, med ændring og supplement på væsentlige punkter (76 sider). Forskningen vedrørende afgift af arv og gave er fortsat og vil også fremover være hovedfeltet. I 1978/79 er der efter studium af domspraksis og administrative afgørelser, til brug for undervisning og praksis udarbejdet et rutediagram til fastlæggelse af den arveafgiftsmæssige behandling af ordninger med pensionsmæssigt sigte. Herudover er varetaget funktion som vejleder ved stipendieforskning vedrørende skatteret og som instruktør på OHP kursus for lærere ved højskolen. På det administrative område er varetaget medlemskab af det økonomiske fakultetsråd, fakultetsstudienævnet, cand. merc.-studienævnet, studienævnet for revision og skatteret, konsistoriums anlægsudvalg og det særlige AV-udvalg. Uden for højskolen er holdt en række foredrag på efteruddannelseskurser for revisorer og advokater, og redaktionsarbejdet vedrørende »Skattekartoteket« er fortsat.

C. INSTITUT FOR ERHVERVSØKONOMI

Institutbestyrer: Lektor, lic. merc. Stig Ree.

Professorer: Dr. polit. Bjarke Fog, ekon. dr. Erik Johnsen.

Lektorer: Lektor, civilingeniør Ove Hedegaard, lektor, cand. merc. Kjeld Arnth Jørgensen, lektor, cand. merc. Leif Kristensen, lektor, lic. merc. Flemming Poulfelt.

Seniorstipendiat: Ph. D. Milan Zeleny.

Forskningsstipendiat: Akademiingeniør, cand. merc. Claus Germann Petersen.

Sekretærer: Inge Møller Jensen, Jette Kanneworff, Fritze Lundstrøm.

Institutrådet består af ovennævnte personer samt følgende:

Valgt af de studerende: Stud. merc. Henrik C. Marcher, HD-studerende Erling Mahler, HA-studerende Jens Seibæk, og for

Timelærerne: Cand oecon. Jens Roed.

1. Oprettelse

Institut for erhvervsøkonomi blev oprettet i 1969, da det daværende Økonomisk Forskningsinstitut blev delt i to institutter, nemlig i Institut for nationaløkonomi og Institut for erhvervsøkonomi.

Institut for erhvervsøkonomi har som formål at medvirke til bedre ledelse gennem bevidstgørelse af målsætningsdimensionen (det teleologiske aspekt) og problemløsningsdimensionen (det metodologiske aspekt) samt en bevidstgørelse af, at man må spille en aktiv konsulentrolle for at realisere et målrettet samspil med andre og dermed realisere en ledelsesproces (det sprogskabende eller kommunikerende aspekt).

Forskningsmæssigt er instituttet organiseret i to grupper. Den ene gruppe, Metodeforskningsgruppen, ledes af professor Erik Johnsen og den anden gruppe, gruppen for videregående driftsøkonomi, ledes af professor Bjarke Fog.

Metodeforskningsgruppen har til formål at udvikle problemløsningsmetodik i ledelsesammenhæng gennem transdisciplinær forskning.

Gruppen for videregående driftsøkonomi har til formål at udvikle og operationalisere driftsøkonomiens metoder ved tværfaglig forskning.

Metodeforskningsgruppen udbyder 6 moduler på cand. merc.-studiet. Modulerne vedrører grundlæggende og videregående operationsanalyse, samt ledelseslære. Ledelseslæren, der omfatter 4 moduler, består af følgende specialer: Videregående metodelære og problemløsning, management metodik, strategisk ledelse og politisk ledelse.

Gruppen for videregående driftsøkonomi udbyder en faggruppe på cand. merc.-studiet kaldet miljø- og forureningsproblemer, der behandler de driftsøkonomiske aspekter af miljøbeskyttelse. Dette fag har også en tværfaglig karakter.

2. Afsluttede og igangværende arbejder

Instituttet arbejder stadig med at skabe en egentlig ledelsesteori, der kan anvendes både indenfor den offentlige og private sektor. Dette arbejde har medført, at de enkelte medarbejdere har specialiseret sig indenfor bestemte områder af ledelsesteorien og gennemfører projekter indenfor disse områder.

Bjarke Fog har i samarbejde med direktør Leif Monies og cand. merc. Finn Schaadt ledet en undersøgelse af den grafiske industris struktur med henblik på udarbejdelsen af en prognose for dette fag.

Bjarke Fog har desuden gennemført analyser af distributionsproblemer for danske dagblade.

Endelig har han deltaget i et internationalt udvalgsarbejde vedrørende de økonomiske muligheder for etablering af skovbrugsindustri i Grækenland.

Erik Johnsen's forskning er koncentreret om den generelle ledelseslære. Johnsen arbejder i sin forskning aktivt med praktikere for derved at registrere de fænomener, som de finder væsentlige i deres adfærd, og som er væsentlige for at ændre i deres adfærd, og for at ændre deres adfærd i en af dem selv ønsket retning.

Erik Johnsen forsøger i sin forskning at systematisere praktiske erfaringer på en sådan måde, at selve systematiseringsaktiviteten indgår som et led i en fortløbende personlig og kollektiv søgelæreproces. Herved udvikles den generelle ledelsesteori.

Erik Johnsen har i den forløbne periode sammen med Lasse Nilsson udgivet bogen *Interaktive ændringsprocesser* og sammen med Kaj Jørgensen, Ole Kjærgaard og Stig Ree udgivet bogen *Kommunal ledelseslære*. Han har redigeret Foreningen af Danske Civiløkonomers festskrift: Erhvervsøkonomiens udvikling og betydning for samfundet. Videre har han redigeret en bog indeholdende artikler om konsulentrollen. Det internationale faglige samarbejde er i årets løb styrket derved, at Erik Johnsen er blevet Managing Editor for Tidsskriftet *Human Systems Management*, der udgives af North-Holland Publishing Company.

Ove Hedegaard beskæftiger sig med ledelsesteori ud fra en kommunikations- og organisationsmæssig synsvinkel. Hans interesse er i særlig grad rettet mod den kvalitative og ikke formaliserede information i organisationer og i mindre grad mod formaliseret edbaseret informationssystemer. Hedegaard's projekter vedrører ledelses- og kommunikationsproblemerne indenfor såvel privat som offentlig virksomhed.

Kjeld Arnth Jørgensen's forskningsområde er den strategiske ledelse. I øjeblikket pågår studier af strategisk ledelse i forskellige typer af servicevirksomheder. Sideløbende hermed foregår undersøgelser af bestyrelsens rolle i det strategiske ledelsesarbejde.

Leif Kristensen's forskning er centreret omkring distributionen. P.t. arbejder han med den strategiske planlægnings principper anvendt på detailhandelen. Endvidere har han været tilknyttet en tværfaglig forskningsgruppe, der for Danmarks Erhvervsfond undersøger konsekvenserne af en almen varekodning og indførelse af scannerudstyr i detailhandelen. Forskergruppen har aflagt rapport i november 1979.

Flemming Poulfelt har fortsat sin forskning indenfor ledelsesområdet og med særlig vægt på strategisk ledelsesudvikling samt konsulentrollen. Dette arbejde foregår i et tæt samspil med forskellige virksomheder med henblik på at sikre teoriudviklingens anvendelighed. Videre arbejder Flemming Poulfelt med en række principielle metodespørgsmål i relation til generel problemløsningsteori.

I det forløbne år har Flemming Poulfelt bl. a. udarbejdet en revideret udgave af »Studie i forandringsprocesser og -teorier – en situations- og ledelsesorienteret fremstilling«, Kbh. 1979 samt en række tidsskriftartikler om ledelsesfænomenet og metodespørgsmål. Desuden en bog om »Projektledelse«, der udkommer ultimo 1979.

Claus Germann Petersen har et stipendiat ved instituttet med det formål at undersøge mindre virksomheders ledelsesproblematik. Det sker i samarbejde med erhvervsvirksomheder i en kommune og i en række erfaringsgrupper. Projektet forventes færdig oktober 1980.

Stig Ree har i det forgangne år arbejdet videre med sine teorier for politisk ledelse specielt inden for den offentlige sektor. Forskningsmetoden er aktionsforskning, idet det er hensigten at skabe en bred empirisk fundering af teorierne gennem en direkte dialog med praksis. De konkrete projekter har i 1979/80 vedrørt både den kommunale og den statslige sektor. Forskningen er desuden blevet understøttet af satellitgrupper til metodeforskningsgruppen bestående af praktikere fra den offentlige sektor. En række artikler er i 1979/80 blevet publiceret inden for området.

Milan Zeleny, der er Ph. D. inden for området operations research, har arbejdet på instituttet fra den 1. januar 1979 til den 31. december 1979 som seniorstipendiat. Milan Zeleny har især beskæftiget sig med organisations- og systemteorier, og han har i årets løb afholdt 4 foredrag. Milan Zeleny har endvidere udgivet en række artikler, deriblandt: »Intuition, its Failures and its Application«, »Descriptive Decision Making and its Applications«.

D. INSTITUT FOR EUROPÆISK MARKEDSRET

Institutbestyrer: Professor, dr. jur. Ole Lando.

Adjunkt/lektorgruppen: Lektor, cand. jur. Jens Fejø, lektor, lic. jur. Hjalte Rasmussen, lektor, cand. jur. Elisabeth Thuesen.

Sekretærer: Agnete Kitaj, Una Koester, Lis Mødekjær.

Institutrådet består af ovennævnte videnskabelige medarbejdere samt af følgende:

TAP-repræsentanter: Una Koester og Lis Mødekjær.

Valgt af de studerende: HD-studerende Steen Hansen og HD-studerende Mogens Hegner.

1. Oprettelse

Instituttet er oprettet den 1. februar 1967 med det formål at drive forskning, tilrettelægge undervisning og sprede oplysning om retsreglerne vedrørende de europæiske markeds-sammenslutninger samt om fremmed og international erhvervsret.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

I september 1978 udsendtes første nummer af bladet »Nyt om Markedsret« til instituttets nuværende og tidligere studenter og andre interesserede. Bladet er planlagt at skulle udkomme to gange om året og vil bringe nyt om de europæiske fællesskabers ret samt om fremmed og international erhvervsret. De to numre, som er udkommet, har indeholdt oplysninger om følgende emner: Nr. 1: »Den tyske lov om Almindelige Forretningsbetingelser« af Ole Lando, »Nogle forslag til EF-litteratur« af Jens Fejø, »Agentur- og forhandlerforhold« af Elisabeth Thuesen. Nr. 2: »Kriser og fremskridt i EF i de forløbne år« af Ole Lando, »Lovharmonisering. Forslag til EF-direktiv om handelsagenter« af Elisabeth Thuesen, »Nogle nyheder om EF's konkurrenceret« af Jens Fejø, »Det internationale Handelskammers Regler om Kontraktgarantier« af Ole Lando.

I foråret 1979 udkom 2. udgave af EF-Karnov, hvis redaktør er *Ole Lando* og dom-

mer ved Domstolen i Luxembourg Ole Due. *Jens Fejø* har virket som redaktionssekretær på EF-Karnov.

Ole Lando har fortsat sit arbejde med at kortlægge eksisterende og planlagt uniform og harmoniseret handelsret i De europæiske Fællesskaber.

Ole Lando har publiceret følgende artikler:

»Arbejdsforhold og international privatret, en retssammenlignende undersøgelse«, *Tidsskrift for Rettsvitenskap* 1979, 46 s.

»International Situations and 'Situations Involving a Choice between the Laws of Different Legal Systems'«, i *Harmonization of Private International Law by the E.E.C.*, London 1978, s. 15–24.

»Unification of Commercial Law between Societies at Equal and at Different Levels of Industrial and Social Development«, i »The Legal Organization of Commerce and its Relation to the Social Conditions«, University of Aarhus, 50th Anniversary, 1979, s. 25–31.

»The Application by Danish Courts of Foreign Rules on Non-Possessory Securities Interests«, *Nordisk Tidsskrift for international Ret* 1978, s. 3–13.

Sammen med Hjalte Rasmussen har Ole Lando til 2. udgave af Karnovs EF-samling udarbejdet afsnittet »Domstolens retskilder« (s. 862–869).

Jens Fejø har færdigudarbejdet en afhandling med titlen »Konkurrencebegrænsningsret. Fællesmarkedstraktatens art 85 og 86«. Afhandlingen er indleveret til Aarhus Universitet til bedømmelse for den retsvidenskabelige licentiatgrad.

Til Børsens EF-håndbog har *Jens Fejø* skrevet supplerende afsnit om selektiv distribution, dominerende virksomheder og industrielle rettigheder.

Hjalte Rasmussen har fra den 16.8.1978 til den 23.6.1979 studeret ved University of Michigan Law School. Studierne tog sigte på de øverste domstoles politiske funktion i forbundsstater eller samfundsdannelser med lignende institutionel opbygning, navnlig den funktion, som disse domstole udøver med henblik på den økonomiske integration, der i reglen er formålet eller et af formålene med en statsdannelse af forbundstype. Kernen i arbejdet er at søge at klarlægge EF-Domstolens politiske rolle, hvad enten man vil hævde, at denne kan læses ud af traktaterne eller eksisterer som en følge af Domstolens aktive medleven i et institutionelt balancespil om, hvem det påhviler at gennemføre traktaternes målsætninger om økonomisk integration. Der findes ikke i vesteuropæiske forfatningstraditioner fortillælde, hvor denne forskning om fællesskabets institutioners magtbalance rigtigt kan søge næring. Problemerne omkring forbundsdomstoles politiske rolle har derimod været aktuelt i De forenede Stater siden Unionens dannelse. Af praktiske hensyn vil undersøgelsen samle sig om de øverste forbundsdomstoles anvendelse af forfatningernes »commerce clause«. Det vil for EF's vedkommende navnlig sige de fundamentale retsætninger om varers frie bevægelighed, EØFT art 30–36.

I perioden har Hjalte Rasmussen skrevet følgende artikler:

»Why does the European Court of Justice interpret article 173 paragraph 2 against the citizens?« Artiklen er under offentliggørelse i *European Law Review*.

»Nogle erhvervsuddannelses- og erhvervskompetenceproblemer i EF-perspektiv«. Artiklen er under offentliggørelse i »Juristen og Økonomen«.

»The availability and appropriateness of national remedies in the event of breach of

Community law«; rapport til Fédération Internationale pour le Droit Européen, IX Kongres i London 25.–27.9.1980.

En anmeldelse i Michigan Law Review, juni 1979, af Francis Jacobs (ed.) »The individual and European law«.

Elisabeth Thuesen har offentliggjort en artikel i »Juristen og Økonomen« om eneforhandlernes stilling i skandinavisk ret på grundlag af den seneste retspraksis. Endvidere har hun udarbejdet en rapport om forslag til EF-direktiv om handelsagenter. Rapporten omfatter en analyse af forslaget regler samt dets relationer til dansk og fremmed national kontraktret og til det igangværende internationale samarbejde om tilnærmelse af reglerne om mellemmand. Arbejdet med en håndbog om ophør af mellemmandskontrakter i nordisk ret er blevet fortsat.

Elisabeth Thuesen er redaktør for instituttets blad »Nyt om Markedsret«. Hun har ydet bidrag inden for sit fagområde til begge numre.

3. Anden virksomhed

Ole Lando og Jens Fejø har været Danmarks repræsentanter ved UNCTAD's diplomatkonference, der forbereder vedtagelsen af en kodeks for overførsel af teknologi især fra industrilande til udviklingslande.

I dagene 23.–28.8.78 deltog Ole Lando i »The Xth Congress of the International Academy of Comparative Law« i Budapest. Ole Lando havde til kongressen udarbejdet en rapport »The Application by Danish Courts of Foreign Rules on Non-Possessory Security Interests«, se ovenfor under 2.

Ole Lando holdt en af festforelæsningserne i juridisk fakultet ved et symposium afholdt på Aarhus Universitet i dagene 21.–23.9.78 i forbindelse med universitetets 50 års jubilæum. Til festskriftet i dagens anledning bidrog Ole Lando med artiklen »Unification of Commercial Law between Societies at Equal and at Different Levels of Industrial and Social Development«, se endvidere ovenfor under 2.

I oktober måned 1978 gæsteforelæste Ole Lando ved Det europæiske Universitets Institut i Firenze.

Fra oktober 1978 er Ole Lando på opfordring af rådet for »Wissenschaftliche Vereinigung für Internationales Verfahrensrecht, Verfahrensrechtsvergleichung und Schiedsgerichtswesen« blevet optaget som medlem af denne forening.

Ole Lando har holdt foredrag på Danske Ingeniørers Efteruddannelseskursus i internationale kontraktforhold i december 1978 og i foråret 1979.

Den 10.–12.1.79 deltog Ole Lando i et kollokvium på Hässelby Slot om »Legal Problems of Small States«, arrangeret af det juridiske fakultet ved Universitetet i Stockholm.

Ole Lando deltog 15.–17.1.79 i et voldgiftsseminar i Paris, arrangeret af Det internationale Handelskammer, hvor han holdt foredrag om »The Applicable Law in Matters of Arbitration«.

I dagene 20.–21.2.79 deltog Ole Lando som foredragsholder i Institutet för vidareutbildning av jurister och samhällsvetare's kursus i eksportret i Stockholm.

I juli måned 1979 underviste Ole Lando ved Institut Universitaire International i Luxembourg. Hans emne var »Les règles du projet de Convention C.E.E. sur la loi applicable aux obligations contractuelles«.

I ugen 18.–25.3.79 gennemførtes en studierejse til Paris og Bruxelles med en gruppe cand. merc.-studerende og lærere. Rejsen var tilrettelagt af Jens Fejø i samarbejde med Institut for Udenrigshandel. Man besøgte EF's Kommission og Råd i Bruxelles og OECD samt Det internationale Handelskammer i Paris. Desuden aflagdes besøg på virksomheder i disse byer.

Jens Fejø har holdt foredrag på Jurist- og Økonomforbundets efteruddannelseskurser, Advokatrådets efteruddannelseskurser, Danske Ingeniørers Efteruddannelseskurser og Industrirådets efteruddannelseskurser i eksportret.

Endvidere har Jens Fejø holdt foredrag ved handelsretslærerkonferencen i København.

Hjalte Rasmussen deltog fra 16.–21.7.79 i et forskningskollokvium arrangeret af University of Michigan Law School, der fandt sted på Rockefeller Foundations villa Zerbeloni i Ballagio ved Comosøen. Kollokviet, det første af sin art, samlede i alt 25 deltagere bestående af dommere fra USA's og EF's øverste domstole, embedsmænd i de to forbundsstaters administrationer og forskere fra førende universiteter i USA og Vesteuropa.

Elisabeth Thuesen har tilrettelagt og ledet den nordiske handelsretslærerkonference, som afholdtes i København den 28.–29.5.79.

E. INSTITUT FOR FINANSIERING

Institutbestyrer: Lektor, cand. polit. Henning Holten.

Professorer: Dr. polit. Niels Chr. Nielsen, cand. oecon. Carl E. Sørensen.

Adjunkt/lektorgruppen: Adjunktvikar, cand. merc. Johan Ankerstjerne (fra 1/5 1979), lektor, lic. polit. Palle Geleff, lektor, cand. polit. Henning Holten, adjunktvikar, fil. lic. Ulla Junker (i perioden 1/8–31/10 1978), cand. merc. Johannes Mouritsen, adjunkt, cand. merc. Kaj Svarrer (tjenestefrihed fra 1/10 1977).

Kandidatstipendiat: Cand. oecon. Johannes Raaballe (fratrådt 31/12 1978), cand. polit. Michael Møller (fra 1/7 1979).

Studertermedhjælp: Stud. merc. Eric Bentzen.

Eksterne lektorer: Cand. merc. Cato Baldvinsson (fratrådt 30/6 1979), cand. jur. Søren Larsen, cand. polit. Peter Schütze (fra 1/7 1979), Finn C. Sørensen HD, cand. polit. Ole Zacchi.

Sekretærer: Mya Aagaard, Birte Mikkelsen, Hanne Toft.

Institutrådet består af ovennævnte fastansatte medarbejdere samt cand. polit. Ole Zacchi.

Valgt af de studerende: HD-studerende Jens Peter Larsen, HD-studerende Lars Raahauge, cand. merc.-studerende Peter Bøgh Bildt.

1. Oprettelse

Instituttet er oprettet i 1939 med benævnelsen Bankinstituttet. I forbindelse med en omlægning af bankstudiet til det nuværende HD-studiet i Finansiering og Kreditvæsen ændredes navnet 1/9 1967 til Institut for Finansiering.

Dets opgaver omfatter forskning inden for mikro- og makroøkonomiske finansieringsproblemer samt den faglige tilrettelæggelse af undervisningen i finansiering og kreditvæsen på HA-, cand. merc.- og HD-studierne.

2. Forskningsvirksomhed

a. Palle Geleff har arbejdet med »Parameterestimation i spatiale interaktionsmodeller« samt et projekt om porteføljevalg under inflation. Palle Geleff har endvidere udarbejdet en række programmer på det nye Prime-anlæg vedrørende porteføljevalg.

b. Johannes Mouritsen arbejder med et projekt om udbyttedeling og de allokeringsmæssige konsekvenser af en tvungen udbyttedelingsordning.

c. Michael Møller arbejder med et projekt om bygge- og boligpolitiske problemstillinger.

3. Publikationer

a. Cato Baldvinsson og Klaus Koch, »Checkclearing uden check«, Revision og Regnskabsvæsen, nr. 2, 1979.

b. Eric Bentzen og Johannes Mouritsen, »Interaktive EDB-programmer«, efteråret 1979.

c. Henning Holten og Bodil Nyboe Andersen, »Bankregnskaber og kursgevinster«, Berlingske Tidende, 8. februar 1978.

Henning Holten og Bodil Nyboe Andersen, »Ny regulering af pengeinstitutternes indtjening«, Fagskrift for Bankvæsen, nr. 4, 1979.

Henning Holten og Bodil Nyboe Andersen, »Den pengepolitiske problemstilling ved indgangen til 80'erne«, Nationaløkonomisk Tidsskrift, bind 117, nr. 3, 1979.

Henning Holten, »Kanslergadeforliget januar 1933: Valutakurspolitikken«, Institut for Finansiering, marts 1979.

d. Niels Chr. Nielsen, »Økonomisk demokrati: En økonomisk analyse af mål og midler«, Økonomi og Politik 1978.

Niels Chr. Nielsen: »Inflationskorrigeret Indkomst«, Nationaløkonomisk Tidsskrift 1978.

Niels Chr. Nielsen, »Overflødig beskatning af kapitalgevinster«, kronik i Berlingske Tidende 1978.

Niels Chr. Nielsen, »Om akkumulerende investeringsforeninger og beslægtede problemer«, Sparekassen 1978.

Niels Chr. Nielsen, »On the Financing and Investment Decision of the Firm«, Journal of Banking and Finance 1978.

Niels Chr. Nielsen, »Finansieringsfunktionen«, (i Erik Johnsen (red.): Erhvervsøkonomiens udvikling og betydning for samfundet, særnummer af Erhvervsøkonomisk Tidsskrift 1979).

Niels Chr. Nielsen, »Inflation and Taxation: Nominal and Real Rates of Return«, Working Paper, Institut for Finansiering, 1978–2.

e. Johannes Raaballe, »Beskatningens indflydelse på finansiering og investering, belyst ved en to-perioders deterministisk ligevægtsmodel«, Working Paper 1978–4.

Johannes Raaballe, »Skatters indflydelse på dividende, investerings- og finansieringspolitik i aktieselskaber«, Working Paper 1978–5.

- f. Finn C. Sørensen, »Regnskabsanalyse og Kreditvurdering«, Schultz 1979.
- g. Ole Zacchi, »Opsparingsfremmende foranstaltninger«, Working Paper 1978–3.
Ole Zacchi, »Dansk pengepolitik – mål og midler«, København 1978.
Ole Zacchi, »Valutaterminsmarkedet: Kursrisikoen kan fjernes, men det er ikke gratis«, Sparekassen nr. 11, 1978.
Lars Eskesen, Flemming Dalby Jensen og Ole Zacchi, »Finansielle institutioner og markeder«, København 1979.
Niels Hald, Bjarne Franklin Hansen, Kristian Hjulsager, Stig Kuhlmann og Ole Zacchi, »Nationaløkonomi og Samfundspolitik«, 2. udg., København 1979.
Niels Hald, Bjarne Franklin Hansen, Kristian Hjulsager, Stig Kuhlmann og Ole Zacchi, »Opgaver til Nationaløkonomi og Samfundspolitik«, 2. udg., København 1979.
Ole Zacchi, »Forskydninger i det finansielle system: Forsikringselskaber og pensionskasser i vækst«, Sparekassen, nr. 8, 1979.
Ole Zacchi, »Forsikringselskabernes og pensionskassernes placeringspolitik«, Fagskrift for Bankvæsen, nr. 2, 1979.

Henning Holten har medvirket i en arbejdsgruppe i Skattedepartementet vedrørende »Omregning af handelsværdier af fast ejendom til kontantværdier«.

Niels Chr. Nielsen har 1978/79 været på studieophold ved University of California, Berkeley, samt har deltaget i Econometric Society's møde i Geneve, European Finance Association's møde i Bergamo og i faglige symposier i Stockholm og Lund.

Pr. 1/8 1979 er Niels Chr. Nielsen endvidere udnævnt til professor i Nationaløkonomi ved Handelshøjskolen i København med fortsat tilknytning til Institut for Finansiering.

Palle Geleff har ved Nordisk Økonomimøde i juni 1979 i Helsingør holdt et foredrag med titlen »Implementation of a Landuse Model«.

Johannes Mouritsen har været instituttets repræsentant i ankermandsgruppen, der har arbejdet med reformplaner for HA-studiet. I forbindelse med dette arbejde har han forfattet et forslag til en modernisering af HA-studiet.

F. FORSIKRINGSINSTITUTTET

Institutbestyrer: Afdelingsleder, lektor, cand. polit Knud Hansen.

Lektorer: Lic. merc. John Kjær, lic. tech. Leif Bloch Rasmussen.

Stipendiat: Hasse Clausen.

Sekretær: Agnete Kitaj.

Institutrådet består af ovennævnte samt af følgende:

Deltidsbeskæftiget lærer: Underdirektør, cand. jur. Erik Damm HD.

Valgt af de studerende: Finn Carstens.

1. Oprettelse

Instituttet er oprettet i 1952. Dets formål er at drive økonomisk forskning inden for fagområdet risiko og forsikring samt at tilrettelægge og administrere undervisningen ved HD-

studiet i forsikring, undervisningen i faget risiko og forsikring på HA-studiet samt undervisningen i forsikringsfaggrupperne på det erhvervsøkonomiske kandidatstudium.

2. Afsluttede og igangværende arbejder

Knud Hansen har udarbejdet nye notater til brug i undervisningen i forsikringsøkonomi på HD-studiet og nye transparenter til brug ved HA-undervisningen i risiko og forsikring. Der er påny foretaget forbedringer i det virksomhedsspil, forsikringsspillet, som benyttes i instituttets undervisning. Der er udarbejdet en detaljeret dokumentation af spillets modeller i en »Game Manager's Manual«, som er publiceret i serien »Etudes et Dossiers« af »Association Internationale pour l'Etude de l'Economie de l'Assurance« (også kaldet »The Geneva Association«) til brug ved spillets anvendelse ved universiteter i udlandet. Handelshøjskolens anskaffelse af nyt edb-anlæg har nødvendiggjort en omfattende og tidkrævende omprogrammering. Udviklingen af instituttets andet undervisningsspil, risk management-spillet har derfor ikke helt kunnet afsluttes.

Om *Hasse Clausens*, *John Kjærs* og *Leif Bloch Rasmussens* arbejde henvises til beretningen for Informationsforskningsafdelingen (IFA), hvortil de har været udlånt i beretningsåret. John Kjær har som hidtil deltaget i forsikringsinstituttets undervisning og studieadministration, indtil han fik orlov den 1. juli 1979.

3. Anden virksomhed

Under ledelse af Knud Hansen og John Kjær foretoges i tiden 25.–31. marts 1979 en studierejse for de HD- og cand. merc.-studerende til London, hvor forsikringsorganisationer og -selskaber blev besøgt.

Knud Hansen har fortsat deltaget i arbejdet i en europæiske gruppe af »Risk and Insurance Economists«.

G. INSTITUT FOR NATIONALØKONOMI

Institutbestyrer: Lektor, cand. polit. Lars Lund.

Professorer: Knud Lüttichau, Poul Milhøj.

Adjunkt/lektorgruppen: Afdelingsleder, cand. polit. Orla Brandt Jensen (fra 1. januar 1977 af instituttet udlånt til HA-centret), lektor, cand. polit. E. Damsgård Hansen, cand. polit. Lars Lund, lektor, cand. polit. Svend Marker-Larsen, lektor, cand. oecon. Jørgen Lindgård Pedersen (orlov), lektorvikar Peter Duus (udlånt til CTS/ILF), adjunktvikar, cand. polit. Johan Friis, adjunktvikar, cand. polit. Henrik Grell, senior-forskningsstipendiat Bjarne Sloth Jensen.

Ekstern lektor: Borgmester, cand. polit. H. Thustrup Hansen.

Gæsteprofessor: Dr. Richard M. Young fra Wharton Econometric Forecasting Associates, Inc., University of Pennsylvania, U.S.A. i tidsrummet 16. marts–15. juni 1979.

Gæsteforsker: Cand. polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen.

Sekretærer: Elisabeth Kornbeck, Dagny Pedersen.

Institutfordelingen for Erhvervs- og samfundsbeskrivelse

Afdelingsbestyrer: Lektor, cand. polit. Jens Bjerregaard Christensen.

Medarbejdere: Lektor, cand. oecon. H. Duelund Nielsen, afdelingsleder, cand. oecon. Henning Kjølby, forskningsleder, cand. polit. Palle Mikkelsen (ekstern lektor).

Sekretær: Hanne Dorf.

Institutrådet består af ovennævnte samt af følgende:

Deltidsbeskæftigede lærere: Fuldmægtig, cand. polit. Lise Bartholdy, forskningsleder, cand. polit. Palle Mikkelsen, borgmester, cand. polit. H. Thustrup Hansen, fuldmægtig, cand. polit. Niels Mengel.

Valgt af De Studerendes Råd: HA-studerende Karin Andersen, HD-studerende Lars Hegelund Jørgensen, stud. merc. Ann Lønborg, HA-studerende Finn Tommy Nielsen.

1. Afsluttede og igangværende arbejder

a. Poul Milhøj har fortsat sin deltagelse i redaktionen af lærebogssættet »Erhverv og Samfund«. I denne serie har han publiceret en omarbejdet udgave af »Erhvervsstruktur og nationalindkomst«. Endvidere har han fortsat sine studier omkring samspillet mellem aldersforskydning og økonomisk udvikling og færdiggjort manuskriptet til en artikel »The economic implication of an aging population«.

b. Orla Brandt Jensen har siden januar 1977 været udlånt til HA-centeret.

c. H. Duelund Nielsen har fortsat arbejdet med bygge- og boligpolitiske emner og har offentliggjort en artikel inden for området. Arbejdet med en undersøgelse af realkreditproblemer er fortsat.

d. Lars Lund. Efter et ophold i Pakistan i slutningen af 1978 sammen med Kjeld Philip og Jørgen Estrup er der udarbejdet en rapport om landets økonomiske problemer, specielt set i forhold til den økonomisk-politiske planlægning. Han har lavet et artikeludkast om sammenhængen mellem grundstigningsskyld og jordens handelsværdi.

e. E. Damsgård Hansen har i foredrag og artikler behandlet forbrugerpolitiske og socialpolitiske emner bl. a. i forbindelse med sin deltagelse i Børnekommissionens arbejde. Han har endvidere indsamlet materiale til et sammenlignende studium af den offentlige sektors udvikling i udvalgte OECD-lande.

f. B. Sloth Jensen har færdiggjort arbejdet »Konjunkturforudsigelser og kvartalsvise prognosemodeller – Wharton Econometric Forecasting«. Han har sammen med A. Høskuldsson redigeret bogen »Anvendt Økonometri«, som er publiceret i serien: Skrifter fra Institut for Nationaløkonomi, Handelshøjskolen i København, Skriftrække U og udgivet på Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck, København 1979.

g. Svend Marker-Larsen har til brug for undervisningen i nationaløkonomi på HA-studiets 1. år udarbejdet en oversigt med noter til makro-økonomi. Han har fortsat sit arbejde med forskellige emner indenfor finanspolitik og makroøkonomisk planlægning.

h. Jens Bjerregaard Christensen har påbegyndt en undersøgelse af prisdannelsen på andelsboligen under de nuværende regulerede markedsforhold. Arbejdets første fase er en undersøgelse – og systematisering af indholdet i en del af de domme, der i de senere år er afsagt i forbindelse med andelsbolighandler. Arbejdet er en fortsættelse af et tidligere arbejde med ejerboligproblemer. Formålet er, gennem en række mindre empiriske undersøgelser at belyse en række af de problemer, der er omtalt i Jens Bjerregaard Christensens: »Ejerboliger – løsningen i dansk boligpolitik«. Nyt Nordisk Forlag. København 1978.

Endvidere har Jens Bjerregaard Christensen indledt en explorativ undersøgelse af prisdannelsen på fiskeprodukter på det europæiske marked. Formålet er en analyse af bl. a. samspillet mellem fiskekvoter og økonomi i fiskerierhvervet. En empirisk betonet undersøgelse påtænkes igangsat under forudsætning af støtte fra EF og eventuelt Forskningsrådet.

3. Anden virksomhed

Poul Milhøj har i beretningsperioden været medlem af Monopolrådet og dets forretningsudvalg samt formand for Socialforskningsrådet og Revisorkommissionen. Han er endvidere formand for et af Undervisningsministeriet nedsat udvalg vedrørende revisorkandidatuddannelsen.

Jens Bjerregaard Christensen er ansat som undervisningsassistent i faget matematik på Økonomisk Institut ved Københavns Universitet.

B. Sloth Jensen har i samarbejde med NEUUC og IMSOR forestået et symposium i anvendt økonometri på Danmarks Tekniske Højskole, januar 1979. Deltagerantallet lå på mellem 150–160 personer fra lærestalter, offentlige institutioner og private erhvervsvirksomheder.

I marts–maj 1979 har han planlagt afholdelsen af en række seminarer med instituttets gæsteprofessor Dr. Richard M. Young, Wharton Econometric Forecasting Associates, University of Pennsylvania, Philadelphia, U.S.A.

Han har sammen med Niels-Erik Jensen, Statistisk Institut, Københavns Universitet fremlagt et papir »Substitutionsforhold, ekspansionsvej og omkostningsrelation for udvalgte produktionsfunktioner« på det i forbindelse med Københavns Universitets 500 års jubilæum afholdte Nordiske Økonommøde i Helsingør, 1.–4. juni 1979.

H. ORGANISATION OG ARBEJDSLOGI

Institutbestyrer: Professor Flemming Agersnap (1.12.1977–31.1.1979) og lektor, cand. psych. Oluf Aagaard (1.2.1979–31.7.1979).

Formand for institutrådet: Lektor, cand. polit. J. C. Ry Nielsen (fra 1. september 1978).

Professorer: Flemming Agersnap, Torben Agersnap (udlånt til CTS/ILF) og Egil Fivelsdal.

Lektorer: Mag. scient. soc. Ib Andersen (udlånt til HA-centeret 1.7.1978–1.1.1980 på halv tid), lic. merc. Niels Bjørn-Andersen (udlånt til informationsforskningsafdelingen), jur. lic. Britt-Mari Blegvad, lic. merc. Finn Borum, cand. merc. Søren Christensen, dr. merc. Ha-

rald Enderud, cand. psych. Bjarne Herskin, Finn Junge-Jensen M.B.A., cand. polit. J. C. Ry Nielsen, og cand. psych. Oluf Aagaard.

Seniorstipendiater: Cand. merc. Jørgen Frode Bakka, cand. merc. Poul-Erik Daugaard, socialrådgiver Peter Duus Hansen, mag. scient. soc. Helge Tetzschner og mag. scient. soc. Ann Westenholz.

Sekretærer: Greta Andersen, Else Arndt, Marly Arnoldus, Inger Jensen, Tonny Jørgensen, Liza Klöcker-Larsen, Alice Müller, Margrethe Plesner, Lis Rostgaard, og Grethe Rønn.

EFG-praktikanter: Linda Dahl (1.8.1978–31.7.1980) og Britt Højbjerg Jensen (1.1.1977–31.12.1978).

Ansatte i henhold til lov 488: Anne Grelsbj, Pernille Jensen, Yvonne Ærø Larsen, Ina Lindholm, Lone Merrild, Yvonne Sørensen.

Eksterne lektorer: Cand. polit. Henrik Holt Larsen M.S. (1.12.1977–30.11.1980), Torben Beck Jørgensen (1.1.1978–31.12.1980), Per Langå Jensen (1.2.1978–31.1.1981) og Jørgen Nue Møller (1.8.1979–31.7.1982).

Institutrådet består af ovennævnte lærere og sekretærer samt af følgende:

Undervisningsassistenter: Torben Beck Jørgensen og Henrik Holt Larsen.

Valgt af de studerende: Cand. merc.-studerende Jan Hellen, cand. merc.-studerende Martha Skrydstrup, cand. merc.-studerende Jesper Schmidt, HD-studerende Erik Paaske, HD-studerende Erik Jarner Olsen, HD-studerende Tom Hansen, HD-studerende Ejvind B. Ludvigsen, HA-studerende Flemming Petersen, HA-studerende René Wedel og HA-studerende Inger Lassen.

Projektmedarbejdere: Helge Billington, Thomas Boje, Jannik Bonde-Jacobsen, Poul Christensen, Mogens Trab Damsgaard, Poul Dreisler, Ulla Britta Duus, Frank Ebsen, Lisbeth Egsmose, Gert Gammelgaard, Ole Bjørn Hansen, Preben West Hansen, Jan Hjarnø, Tom Jacobsgaard, Tove Jensen, Agnes Saaby Johansen, Kirsten Jørgensen, Vagn Bendz Jørgensen, Vibeke Elmer Knudsen, Anders Korsby, Arne Kurdal, Henrik Kure, Kaj Larsson, Hugo von Linstow, Jan Molin, Peter Nielsen, Poul B. Olsen, Tommy Olsen, Trine Olsen, Jørn Daugaard Petersen, Leif Scharling, Henning Snell, Torben Snowmann, Svend Solvig, Lise Thøisen, Gert Walther, Søren Witoslavsky og Annegrethe Wulf.

Instituttets undervisning

Instituttet udbyder og administrerer undervisningen på de tre erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen: HD-, HA- og cand. merc.-studierne.

HD-studiet i organisation

Undervisningen ved specialstudiet i organisation har til formål at give yngre folk med praktisk erfaring og gode forkundskaber, sådanne teoretiske kundskaber, at de bliver bedre egnede til at overtage ledende administrative stillinger i privat og offentlig virksomhed i første række inden for planlægnings-, personale- og organisationsfunktioner.

Studiet udbydes på fire studielinier: Strategi og planlægning, Datamatik, Offentlig forvaltning og Personaleadministration. Derudover tilbydes mulighed for tillægsprøver, d.v.s. at dimittender kan tilmelde sig en af de øvrige studielinier og gennemføre denne linies specielle fagkombination. Håndbog for studerende ved HD-studiet i Organisation, København, indeholder en detaljeret oversigt over studieliniernes sammensætning og fag.

HA-studiet

På HA-studiets 3., 4. og 5. semester forestår instituttet undervisningen og seminarrækken i Organisation. Der kører for øjeblikket et problem- og projektorienteret forsøg, hvor der efter en kort intensiv gennemgang i de første 8 uger af 4. semester, arbejdes i projektgrupper, som udarbejder en projektrapport i stedet for det traditionelle HA-seminar.

Cand. merc.-studiet

På cand. merc.-studiet deltager instituttet i undervisningen inden for det obligatoriske fag: Almen Økonomi. Instituttet udbyder følgende valgfri fag: Generel organisationsteori, Generel sociologi, Generel personaleadministration. Generel psykologi, Politisk økonomi og statsteori, Videregående organisationsteori I (participation og forandring), Videregående organisationsteori II (planlægning og konflikt), Offentlig administration og politiske processer, Arbejdsmiljø, Videregående personaleadministration I, Videregående personaleadministration II, Samfundsvidenskabelig metodelære, Organisation og samfund og Massekommunikation.

Instituttets forskning

Instituttet er af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd første gang for 1979–81 og nu for 1980–82 blevet bedt om at udarbejde treårige forskningsprogrammer. Det er en opgave, der rummer mange problemer, men instituttet har udarbejdet et program på 88 sider, som dels giver baggrunden og den hidtidige aktivitet og dels intentionerne for de kommende år. I det følgende er refereret aktiviteterne i det forløbne år inden for de 6 forskningsprogrammer, som er formuleret.

1. Deltagelse

Bjarne Herskin har udarbejdet det teoretiske oplæg til en undersøgelse af »Deltagelse og politisk beredskab«, som samtidig viderefører den metodologi-udvikling, der var intentionen med projektet »Autentisk socialpsykologi«. Projektets empiriske fase ligger i 1980.

Flemming Agersnap har sammen med Poul Dreisler, Handelshøjskolen i Århus fortsat bearbejdelsen af datamaterialet fra undersøgelsen »Industrial Democracy in Europe«. Der er udarbejdet en rapport til European Foundation, Dublin, af Poul Dreisler med en oversigt over de første resultater.

Marly Arnoldus og Liza Klöcker-Larsen har fortsat bearbejdelsen af materialet fra undersøgelsen af »Medarbejderrepræsentation i de styrende organer« (TAP-undersøgelsen). Endelig rapport udkommer i løbet af 1980.

Henrik Holt Larsen har udarbejdet et kapitel til den i 1979 udgivne bog: »The Quality of Working Life in Western and Eastern Europe«, der er udgivet af Gary L. Cooper og Enid Mumford.

I forlængelse af det tidligere projekt »Institutionalized forms of participation in companies« for European Foundation for the Improvement of Working and Living Conditions, Dublin, er foretaget en undersøgelse af udviklingen i institutionaliserede former

for samarbejde d.v.s. af samarbejdsorganer og deres udvikling. Undersøgelsen er koncentreret om at vise udviklingen i 2 virksomheder. Derudover omfatter den en analyse af de oplysninger, der er indsamlet i forbindelse med IDE-projektet, og som vedrører samarbejdsorganernes virke i de 9 undersøgte virksomheder. Den sidste del af projektet er udført af Poul Dreisler, Handelshøjskolen i Århus. De to case-studier er udført af Henrik Holt Larsen og Finn Junge-Jensen. De lovmæssige rammer er behandlet af Reinhard Lund, Odense. Rapporten er afleveret i juni 1979, og der forhandles med Dublin om en dansk og en engelsk udgave.

Helge Tetzschner, Finn Junge-Jensen, Hardy Roed Thorsen og Ann Westenholz har igangsat en undersøgelse af medarbejderejede virksomheder. Et litteraturstudie er under udarbejdelse i efteråret 1979.

Søren Christensen og Poul-Erik Daugaard Jensen har fortsat arbejdet med projektet til belysning af sammenhængen mellem magt og deltagelse. De har skrevet en artikel til *European Yearbook of Sociology and Law 1979: »Participation – a critical Perspective«* og en artikel til tidsskriftet *Communication: »Communication and Political Agendas«*. De har arbejdet med en revision af arbejdsnote 78–5 med henblik på udgivelse af den som bog: *»Magt og Deltagelse«*, og de forbereder et europæisk projekt i 1979/80 om problematikken omkring magt og deltagelse.

Jan Molin er optaget som licentiatstuderende på instituttet og har af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd modtaget støtte til et års ophold ved Brunel, University i London (1.8.78–1.8.79) for at arbejde med en organisationsforandringsmodel med hovedvægten på deltagelse og bevidstgørelse.

Søren Christensen har med højskolens støtte opholdt sig ved Brunel University, London, i oktober 1978.

2. Organisationsstrukturer og organisationsændring

Poul H. Pedersen har i samarbejde med *Flemming Agersnap* og *Niels Bjørn-Andersen* fortsat bearbejdningen af dataene fra 5 lande om store avancerede edb-systemers indflydelse på mellemledere og på organisationsstrukturen. Der er i 1978 udarbejdet udkast til 2 kapitler til en fælles publikation, *»Computer Information Systems and Management«* redigeret af Ken Eason og Niels Bjørn-Andersen.

Helge Tetzschner og Poul B. Olsen har arbejdet med afrapporteringen af forskningsprojektet om fagbevægelsens organisationsstruktur. Den 1. bog om det teoretiske grundlag for projektet udkom foråret 1979. Den 2. bog – om organisationsstrukturen i LO området – og den 3. bog – om den historiske udvikling i Specialarbejderforbundets organisationsformer – er i skrivende stund i trykken. Den 4. og afsluttende bog – om fagbevægelsens lokale organisationsformer udkommer i 1980.

Helge Tetzschner har afsluttet det af EF igangsatte studie om kollektive arbejdskonflikter med publicering af bogen: *»Arbejdsmarkedets parter – kollektive arbejdskonflikter«*.

Finn Borum, Harald Enderud og Nils Sommer har afsluttet projektet »Administrative edb-systemer – en studie i systemplanlægningsprocessens forløb og resultater«. Ud fra et omfattende interviewmateriale i en række virksomheder i to danske koncerner, belyses de problemer, som opstår ved tværorganisatorisk arbejde i store og komplekse organisationer. Fire problemkrede behandles: Styrings- og ledelsesproblemer, deltagelses- og demokratiproblemer, problemerne omkring projektgruppe-lignende arbejdsformer samt sløring og bearbejdning af konfliktstof. I projektet er der lagt vægt på en delvis induktiv teoridannelse, f.eks. hvad angår konfliktforløb, konfliktbearbejdning samt tidsstyring. Desuden behandles metodemæssige problemer forbundet med en delvis induktiv forskningsproces indgående. Der er udarbejdet foreløbige rapporter. Se under Institutets publikationer: Forskningsrapporter.

Projektet har givet anledning til en del overvejelser om kvalitative metoder, der dels indgår i bogen »Kvalitative metoder i dansk samfundsforskning« redigeret af Tom Broch m.fl. og dels i Harald Enderuds forskningsrapport: »Metodeovervejelser i organisationsforskningen«.

3. Politiske/administrative systemer og deres samspil med den private sektor

Egil Fivelsdal har i samarbejde med *Torben Beck Jørgensen* og *Poul-Erik Daugaard Jensen* gennemført en politisk-sociologisk undersøgelse af kontakten mellem de økonomiske interesseorganisationer og centraladministrationen, med særlig vægt på udvalgssystemet som kontakttled. Hovedrapporten »Interesseorganisationer og centraladministration« (234 s.) er udgivet i serien Politik og administration på forlaget Nyt fra Samfundsvidenskabernes. Derudover har Egil Fivelsdal skrevet en artikel om undersøgelsen i »Forskningen og Samfundet« (august 1979).

Egil Fivelsdal gennemfører i samarbejde med *Poul-Erik Daugaard Jensen*, *Torben Beck Jørgensen* og *Finn Junge-Jensen* en teoretisk analyse af forskellige modeller for politiske beslutningsprocesser. Projektet bygger bl. a. på dansk casemateriale fra forskellige politikområder.

Torben Beck Jørgensen har fortsat undersøgelsen af, hvorledes et stort politisk-administrativt system fungerer, når det stilles over for krav om besparelser på dets budgetter. Projektet støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og forventes foreløbig afsluttet ultimo 1979 med en forskningsrapport.

Jørgen Frode Bakka og *J. C. Ry Nielsen* har fortsat arbejdet med undersøgelsen af effekten af organisatoriske ændringer i kommunale forvaltninger (Farum-projektet). Der er i 1977 udarbejdet en delrapport »Organisationsændringer i Farum Kommune«. Desuden er der publiceret en delrapport af J. W. Andersen »Ledelse i en offentlig forvaltning«. I foråret 1980 vil der foreligge to-tre rapporter.

Britt-Mari Blegvad, *Valdemar Thomsen* og *Annegrete Wulff* har fortsat arbejdet med undersøgelsen om samspillet mellem forbrugere og klageorganer. Undersøgelsen vil omfatte både det officielle Forbrugerklagenævn og de private ankenævn og dække disse organers struktur, personale og beslutningsproces. Undersøgelsen indgår som en del i et in-

ternationalt projekt, hvor man vil belyse befolkningens adgang til og valgmuligheder mellem forskellige former for konfliktbehandling. Britt-Mari Blegvad har sammen med professor Kalman Kulscar, Ungarn fungeret som koordinator for projektet. Endelig har Britt-Mari Blegvad skrevet artiklen »Accessibility and dispute treatment: the case of the consumer in Denmark«, som skal indgå i en fælles publikation fra det internationale projekt.

4. Offentlige serviceorganisationer og deres samspil med brugere

Britt-Mari Blegvad, Hugo von Linstow, Henrik Kure og Peter Nielsen har fortsat bearbejdelsen af materialet fra undersøgelsen af arbejdsdriftens udformning og effekt i kriminalforsorgen. Der er i sommeren 1979 udarbejdet yderligere tre arbejdsrapporter (se under arbejdsnoter) samt to analyseoplæg angående evaluering og udslusningsmuligheder.

Ib Andersen, Preben West Hansen og Jørn Daugaard Petersen har fortsat rapporteringen af en undersøgelse af effekterne af eksperimenterende behandlingsarbejde inden for stofmisbrugerbehandlingen.

Ib Andersen og Jørn Daugaard er som en udløber af ovennævnte projekt ved at afslutte en undersøgelse af den historiske udvikling af det storkøbenhavnske behandlingssystem for unge stofmisbrugere i perioden 1968–76. Projektet støttes af Socialstyrelsen.

Ib Andersen, Preben West Hansen, Vibeke Elmer Knudsen og Lise Thøisen har fortsat deres undersøgelse af, hvordan det sociale hjælpeapparats organer og foranstaltninger fungerer i forbindelse med afhjælpning og forebyggelse af de sociale problemer, som er forårsaget og forstærket af ungdomsarbejdsløsheden. Undersøgelsen sigter også mod at bidrage til opstillingen af en evaluering – og interventionsteori. Der er i foråret 1979 udsendt en delrapport af Preben West Hansen og Vibeke Elmer Knudsen: »Skoleundersøgelsen i Stenløse« – nogle foreløbige resultater fra en undersøgelse blandt elever i folkeskolens afgangsklasser om deres syn på ungdomsarbejdsløshed og folkeskolens erhvervs- og uddannelsesinformation«. Projektet støttes af Socialstyrelsen.

Bjarne Herskin har i foråret 1979 afleveret artikelsamlingen »Socialarbejderens arbejds-situation« til Gyldendal. Samlingen, der indeholder bidrag fra blandt andet Peter Duus og Benthe Stig, udkommer januar 1980.

5. Arbejdsmiljø – dets udvikling og regulering

Flemming Agersnap og Poul H. Pedersen har i forbindelse med afslutningen af Automationsundersøgelsen på basis af materiale fra de 15 deltagende lande skrevet et kapitel i den komparative rapport for hele projektet »Effects on Worker Attitudes of Conflict or Harmony in their Social Environment«.

Flemming Agersnap har i forlængelse af Automationsundersøgelsen udarbejdet et paper »Competing Ideal Types« til EGOS 4. colloquium i Holland.

Flemming Agersnap og Poul H. Pedersen har indledt en undersøgelse i 6 virksomheder med forskellig beliggenhed, (land, mindre by, storby) og/eller forskellige produktionstype (ordre- eller masseproduktion). Målet er at dokumentere individfaktorer (sociale baggrund og alder) betydning for industriarbejderes meninger og holdninger til arbejdssituationen. (Arbejdertypeprojektet).

Gert Walther og Vagn Bendz Jørgensen har i samråd med *Flemming Agersnap og Søren Christensen*, gennemført en undersøgelse i en fabrik på landet (NKT Asnæs Kabelværk). Undersøgelsen er således indirekte en videreførelse af det ovennævnte projekt. Projektet arbejder ud fra en kvalitativ metode, W. Mangolds gruppediskussionsmetode til belysning af holdningsmæssige forskelle hos forskellige kategorier af personer med aktuel eller tidligere tilknytning til landbrug, som helt eller delvis er vandret over i industrien. Der er udsendt en foreløbig rapport i foråret, og som endelig rapport i september udarbejdet to kandidatafhandlinger med titlen »Landindustriarbejdere og arbejderbevidsthed«. En nærmere uddybning af gruppediskussionsmetoden foreligger som artikel i »Kvalitative metoder i Dansk Samfundsforskning«, Lejerbosymposiet 1978, Nyt fra Samfundsvidenskaberne, 1979.

Olaf Rieper har i samarbejde med Agnes Saaby Johansen m.fl. fra Teknologisk Institut, arbejdspsykologisk afdeling, indledt et forsøg med bedriftssundhedstjeneste. Projektet skal belyse, hvilken brug der er for sagkyndig (udefra kommende) bistand til virksomheders sikkerheds- og sundhedsarbejde, samt hvilke virkninger der opnås af en sådan bistand under forskellige betingelser. Emnet er belyst i en detaljeret projektbeskrivelse fra 1979.

Olaf Rieper og Kirsten Jørgensen, DTH, har gennemført og er ved at afslutte 2. fase af et projekt for Nordisk Ministerråd med sigte på at udvikle modeller for langtidsplanlægning af arbejdsmiljøindsatser i virksomheder. Der er udarbejdet generelt litteraturstudie og branchebeskrivelser af træindustrien, kemisk industri og hospitaler.

Oluf Aagaard har fortsat indsamlingen af materiale til belysning af afviklingsprocesser for ældre ledere.

Oluf Aagaard har indledt en undersøgelse af erfa-grupper og jobrotation som lederudviklingsformer.

Henrik Holt Larsen har indledt et projekt om den udviklings- og personlighedspsykologiske baggrund for aftrapning af ældre medarbejdere. En arbejdsnote: »De ældre i arbejdslivet« er udarbejdet, og en forskningsrapport forventes udgivet primo 1980.

6. Arbejdsløshedeprojektet

Med baggrund i den forskning der siden 1976 er foregået ved Institut for Organisation og Arbejdssociologi har forskningsgruppen fortsat arbejdet med at belyse arbejdsløshedens årsager og virkninger. Den forskning, som for øjeblikket er igang, omhandler primært to problemstillinger:

– »konsekvenser for lønmodtagere ved virksomhedsindskrænkninger/lukninger« og dels

– »en undersøgelse af arbejdsløshedens struktur og langtidsarbejdsløsheden inden for metalområdet i Danmark.«

Førstnævnte projekt har sin empiriske baggrund i masseafskedigelseerne på henholdsvis B&W og Kastrup Glasværk. Det indeholder dels en analyse af levevilkårene for de afskedigede lønmodtagere, der henholdsvis opnår varig beskæftigelse og ikke opnår beskæftigelse. Dels indeholder det en undersøgelse af de social- og arbejdsmarkedspolitiske institutioners virkemåde og effektivitet med hensyn til afhjælpning af de problemer af beskæftigelsesmæssig, økonomisk og social art, der opstår for lønmodtagere i forbindelse med masseafskedigelse. Derudover foretages en analyse af de afskedigede lønmodtageres kvalifikationer og hidtidige arbejds erfaringer og en vurdering af disses betydning i relation til det påtvungne arbejdspladsskift.

Projektet, der beskæftiger sig med langtidsarbejdsløsheden inden for metalområdet, tager sit udgangspunkt i de hidtidige foretagne undersøgelser af langtidsarbejdsløse. Sigtet med projektet er at undersøge, om der er særlige karakteristika ved de langtidsarbejdsløse, og at etablere et detaljeret materiale om arbejdsløshedens struktur inden for metalområdet.

Arbejdsløshedsprojektet har i hele 1979 været finansieret af en bevilling fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Arbejdsløshedsprojektet består af: *Thomas Boje, Peter Duus, Ulla-Britta Duus, Jannic Bonde-Jacobsen, Arne Kurdal, Svend Solvig, Bente Stig, Søren Witoslavsky, Anders Korsby og Frank Ebsen.*

Instituttets publikationer

Bøger

Poul B. Olsen og Helge Tetzschner: »Til skærm i vor nød« – materialistisk organisations-teori – er den første rapport i en serie om strukturproblemer i fagbevægelsen. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Titlens første halvdel er en strofe fra en kendt arbejdersang, som andre forfattere tidligere har benyttet til at navngive deres vurderinger af fagbevægelsen. Nok så væsentligt viser titlen hen til, at også fagbevægelsens organisationsformer må forstås ud fra fagbevægelsens grundlæggende opgave: at varetage arbejdernes interesser – primært om løn- og arbejdsforhold. Disse interesser formes af klassens og organisationernes materielle baggrund: den kapitalistiske produktionsproces (og statsformerne). På denne baggrund udvikles en analytisk tilnærmelse til studiet af fagbevægelsen som organisationer.

Henrik Holt Larsen og Reinhard Lund: »Samarbejde og job under forandring – erfaringer fra danske virksomheder«. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

I de senere år har mange danske virksomheder arbejdet med indførelse af nye job- og samarbejdsformer: jobudvidelse, jobberigelse, selvstyrende grupper, samarbejdsorganer m.v. Bogen beskriver, hvordan jobstruktur og samarbejdsformer har ændret sig i seks danske virksomheder.

For hver virksomhed er beskrevet, HVORFOR man igangsatte job- og samarbejdsudvikling, HVORDAN ændringerne forløb i praksis og HVILKE konsekvenser dette har haft for virksomheden og medarbejderne.

Bogen indledes med et kapitel om de samfundsmæssige baggrundsfaktorer for job- og

samarbejdsudvikling. Bogens konklusion er et forsøg på at sammenfatte den viden, der er opbygget gennem danske virksomheders arbejde med udvikling af jobs, mennesker og samarbejde.

Helge Tetzschner: »Arbejdsmarkedets parter – kollektive arbejdskonflikter«. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

En introducerende bog om antallet af og omfanget af overenskomststridige strejker, der er øget dramatisk i de senere år til trods for krisen og den heraf følgende store arbejdsløshed. Denne udvikling beskrives og analyseres.

Det stigende antal strejker søges forstået ud fra de regelsystemer og mere almene statsindgreb, herunder indkomstpolitikken, som siden 1930'erne har karakteriseret det danske arbejdsmarked. Som en væsentlig del af baggrunden for udviklingen inddrages DA's og LO's struktur og samarbejde med staten om opbygningen af det fagretlige system.

»Arbejdsløs – om forskning i arbejdsløshed«. Bidrag fra: Institut for Socialmedicin, KU, Institut for Socialvidenskab, RUC, Sociologisk Institut, KU, Institut for Miljø, teknologi og samfund, RUC, Institut for Samfundsfag, DTH og Institut for Organisation og Arbejdssociologi, HHK. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Fælles for alle de projekter, der er repræsenteret i bogen, er, at arbejdsløsheden ikke forstås individuelt-psykologisk, men som samfundsmæssig og strukturel. Denne indfaldsvinkel gør, at arbejdsløsheden opfattes som det mest direkte udtryk for de ændringer, der med det kapitalistiske samfunds udvikling er sket i arbejdernes levevilkår. Forskningen i arbejdsløshedens årsag og karakter må derfor tage sit udgangspunkt i den samlede samfundsmæssige reproduktion og ikke i en registrering og undersøgelse af de arbejdsløse som enkeltpersoner.

Det er denne forskningsstrategi, der præsenteres på en række forskellige arbejdsløsheds- og beskæftigelsesproblemer under krisen: konsekvenser af virksomhedslukninger for arbejderne – kvindernes beskæftigelsessituation og lønarbejderfamiliens reproduktion under krisen – udviklingen i teknologi-, job- og beskæftigelsesstrukturen – sammenhæng mellem arbejdsløshedens subjektive udtryk og dens objektive baggrund – arbejdsløsheden som et samfundsmæssigt problem.

Egil Fivelsdal, Torben Beck Jørgensen og Poul-Erik Daugaard Jensen: »Interesseorganisationer og centraladministration«. Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (Udgivet i serien Politik og administration).

Dette bidrag til serien er en forskningsrapport om forbindelserne mellem 13 økonomiske interesseorganisationer og centraladministrationen.

Rapporten tager specielt sigte på en beskrivelse af offentlige udvalg (råd, nævn, kommissioner o.l.) som bindeled mellem organisationerne og forvaltningen. Rapporten viser, hvor i forvaltningen og på hvilke niveauer, man finder udvalgene, og gennem interviews med udvalgssekretærer belyses nogle af normerne for samspillet i udvalgsapparatet.

En større del af rapporten behandler repræsentanterne i udvalgene: deres stilling, antal medlemsskaber, formandshverv, personforbindelser via udvalgene samt repræsentanternes placering i »elitesystemet« og i det økonomiske system.

Kvalitative metoder i dansk Samfundsforskning. Lejersymposiet 1978. Redigeret af Tom Brock, Karl Krarup, Per K. Larsen og Olaf Rieper. Nyt fra Samfundsvidenskaberne nr. 50.

Arbejdsrapporter fra lejersymposiet november 1978.

Kvalitative fremgangsmåder har ført en tilbagetrukket rolle i dansk samfundsforskning. Men i 1970'erne er der indenfor flere samfundsvidenskabelige områder iværksat forskningsprojekter, hvor der indgår indsamlings-, analyse- og formidlingsmetoder, der adskiller sig fra dem, der beskrives i sædvanlige metodebøger.

Formålet med denne publikation er at formidle både praktiske erfaringer og teoretiske refleksioner fra en række konkrete forskningsprojekter. Den indeholder arbejdsrapporter, der blev fremlagt og drøftet på et symposium om kvalitative metoder i samfundsforskningen. Heri deltog civiløkonomer, folklorister, medicinere, jurister, sociologer, psykologer o.a.

Symposiet blev tilrettelagt af en tværfaglig gruppe med tilknytning til Dansk Sociologforening.

Richard Hyman (professor ved universitetet i Warwick, England), *Horst Kern* (professor ved universitetet i Göttingen, Tyskland), *Guido Romagnoli* (professor ved universitetet i Trento, Italien): »Technological Development and Strike Trends«. Nyt fra Samfundsvidenskaberne E7.

Indlæg fra et symposium afholdt i juni 1978 i anledning af Institut for Organisation og Arbejdssociologis 25 års jubilæum.

Margit Velsing Groth: »Strejker i Danmark 1969–1972«. Nyt fra Samfundsvidenskaberne nr. 46.

Erling Ekegren, Dorte Hecht og Steen Hansen: »Forskere, mellemænd og boligaktivister«. Rapport om forskerrollerne i et aktionsforskningsprojekt blandt fremmedarbejdere i København 1975–1979. Nyt fra Samfundsvidenskaberne nr. 49.

Hanne Abrahams: »Et institut og dets forskning. 25 år i skrift«. Bibliografi med introduktion af Torben Agersnap. Nyt Nordisk Forlag. Arnold Busck.

Håndbog for studerende ved HD-studiet i organisation. 13. udgave 1979. Samfundslitteratur.

Kompendier

Ib Andersen (red.): Metodelære for HD-studerende i organisation. 3. udgave. Samfundslitteratur.

Jørgen F. Bakka (red.): Organisationsudvikling og ændringsstrategier. Samfundslitteratur.

Jørgen F. Bakka & Peter Neergaard (red.): Virksomhedens organisation. 3. udgave. Samfundslitteratur.

Bjarne K. Herskin: Grupper og gruppeprocesser. Samfundslitteratur. 1978.

Bjarne K. Herskin: Noter til HA organisation. Samfundslitteratur.

Finn Junge-Jensen: Introduktion til organisationsteori. 3. udgave. Samfundslitteratur.

Forskningsrapporter

Trine Olsen: »Han siger, at jeg er samfundssnylter«.

Jannik Bonde Jacobsen og Torben Snowman: »Langtidsarbejdsløse kvinder«.

Karl-Otto Paludan-Andersen og Søren Witoslavsky: »Konsekvenser af virksomhedsindskrænkninger – Masseafskedigelse fra B&W Skibsværft i 1976 og 1977«.

Henrik Holt Larsen og Reinhard Lund: »National Surveys of Experience in New Model of Work Organisations«. Denmark.

Oluf Aagaard: »Registrering af uddannelsesbehov«.

Harald Enderud: »Administrative leadership in organized anarchies«.

Engilbert Gudmundsson og Gulla Holten: »Pakistanere i Danmark«. Brikker i et økonomisk spil om fremmed arbejdskraft.

Harald Enderud: »Metodeovervejelser i organisationsforskningen: Noget om kvalitetskriterier, dataindsamlingsprocedurer samt krav til datas indhold og form i teoriudviklings- og praksisfaserne.

Finn Borum, Harald Enderud og Nils Aage Sommer: »Indflydelse i organisationer – be-lyst ved studier af systemkonstruktionsprocessen (Bind A og I–VI). Rapport fra forskningsprojektet »Administrative edb-systemer – et studie i systemplanlægningsprocessens forløb og resultater«.

Bind A – Resumé (82 sider)

Bind I 1. Introduktion (26 sider)

2. Virksomhedsbeskrivelser (88 sider) af Nils Aage Sommer

3. Interviewanalyse – to alternative metoder (43 sider) af Finn Borum og Harald Enderud

Bind II 4. Systemarbejde: Projektorganisation eller ...? (under udarbejdelse) af Nils Aage Sommer

Bind III 5. Programmørernes situation: Problemer og muligheder (under udarbejdelse) af Nils Aage Sommer

Bind IV 6. Brugerdeltagelse i konstruktionen af edb-systemer: Magtfuldhed eller magtesløshed? (24 sider) af Harald Enderud

7. Indflydelsesudjævning mellem brugere og edb-eksperter – en modifikation af myten om den »magtesløse bruger«? (53 sider) af Harald Enderud

- 8. Brugertyper og -funktioner – et alternativ til brugerbegrebet (15 sider) af Finn Borum
- Bind V 9. Konfliktsløring og konfliktbearbejdning i organisationer (284 sider) af Finn Borum og Harald Enderud
- Bind VI 10. Tidsplanlægning: Tidsterminer og tidspres som nøglefaktorer i styring og vurdering af systemarbejdet. (129 sider) af Harald Enderud.
- 11. Ledelse, indflydelse og tvetydighed i systemarbejdet (71 sider) af Harald Enderud.

Arbejdsnoter

Harald Enderud: Konfliktbeslutninger: En anvendelsesorienteret synsvinkel på konfliktteorien.

Britt-Mari Blegvad: Konfliktbehandling.

Torben Beck Jørgensen: Udviklingen af politikeres og administrators beslutningsform i 70'erne vedrørende udgiftsprioriteringen under stigende ressourceknaphed.

Oluf Aagaard: Erhvervsvalg – og »funktionæren« i personaleadministrative og organisationspsykologisk belysning.

Britt-Mari Blegvad: The Consumer in Denmark: Law and Dispute Treatment.

Preben West Hansen og Vibeke Elmer Knudsen: Nogle foreløbige resultater fra en undersøgelse blandt elever i folkeskolens afgangsklasser om deres syn på ungdomsarbejdsløshed og folkeskolens erhvervs- og uddannelsesinformation.

Britt-Mari Blegvad: Fængsel og arbejde. Del I. Målsætning og reformer.

Henrik Kure: Fængsel og arbejde. Tidligere straffedes adgang til ansættelse i det offentlige.

Hugo von Linstow: Fængsel og arbejde. Eksempler på en caseanalyse, Kuvertværkstedet.

Britt-Mari Blegvad: Accessibility and Dispute Treatment: the case of The Consumer in Denmark.

Jan Molin: Demokrati som organisationsforandringsstrategi.

Andre publikationer

Flemming Agersnap: »Den teknologiske udvikling og Danmark«. Paper fremlagt på den 8. Nordiska Företaksekonomiska konferensen i Stockholm.

Flemming Agersnap: »Competing Ideal Types«. Paper fremlagt på EGOS 4. Colloquium i Noordwijk i Holland.

Flemming Agersnap har udarbejdet en artikel om »Organisations- og personalefunktionen« til et festskrift i anledning af FDC's 25 års jubilæum.

Britt-Mari Blegvad: To oplæg til »Law and Dispute Treatment« projektet.

1) Project description (8 sider)

2) Commented uniform plan for an analysis of the formal and semi formal dispute treatment systems (9 sider).

Britt-Mari Blegvad: »The Consumer in Denmark. Law and Dispute Treatment«. Artikel på 37 sider.

Britt-Mari Blegvad: »Accessibility and dispute treatment: the case of the consumer in Denmark«.

Finn Borum og Harald Enderud: »Interviewanalyse i praksis« (41 sider). Artikel i bogen »Kvalitative metoder i dansk samfundsforskning«.

Finn Borum og Harald Enderud: »Interviewanalyse – to alternative metoder« (43 sider), paper præsenteret ved symposium om kvalitative metoder i samfundsforskningen, Lejersbo, Røsnæs.

Finn Borum og Niels Bjørn-Andersen: Demokratisierung der Gestaltung von Informationssystemen, side 327–347 i H. R. Hansen m.fl. (red.): Mensch und Computer. R. Oldenbourg Verlag. München 1979.

Finn Borum: »Interdivisional conflicts – determinants, filters and manifestations« (19 sider), paper præsenteret ved seminar om »Managing at the corporate level in the large complex organization« co-sponsored by E.I.A.S.M., Bruxelles and Imperial Group Ltd., Bristol, Keynsham Management Centre, Bath, England 1978.

Finn Borum har udarbejdet følgende artikler til udenlandske tidsskrifter/artikelsamlinger:

»A power-strategy alternative to Organization Development«. Akcepteret til optagelse i 2. nr. 1980 af EGOS nye tidsskrift »Organization Studies«.

»Systems design and Scientific Management« – under review til »Information technology in human affairs«.

Søren Christensen og Poul-Erik Daugaard Jensen: »Participation – a critical Perspective«. Artikel til European Yearbook of Sociology and Law 1979.

Søren Christensen og Poul-Erik Daugaard Jensen: »Communication and Political Agendas«. Artikel til tidsskriftet Communication.

Peter Duus: To artikler til bogen »Arbejdsløs – om forskning i arbejdsløshed:

»Herfra hvor vi står«. – Om de hidtidige arbejdsløshedsundersøgelser ved IOA samt erfaringer og perspektiver.

»Er arbejdsløsheden et samfundsmæssigt problem?« – En diskussion og nogle forskningsmæssige perspektiver.

Harald Enderud: »Dataindsamling i organisationssociologien: En note om informationsorienteret respondentudvælgelse« (15 sider). Artikel i bogen »Kvalitative metoder i dansk samfundsforskning«.

Harald Enderud: »Kvalitetskriterier for teoriudvikling og praksisorienteret forskning i organisationssociologien« (24 sider). Artikel i bogen »Kvalitative metoder i dansk samfundsforskning«.

Egil Fivelsdal: »Interesseorganisationernes samarbejde med central-administrationen«. Artikel i »Forskningen og Samfundet«, nr. 7, 1979.

Poul-Erik Daugaard Jensen: »Kompetencedeling vil ændre politikernes arbejdsvilkår i kommunedemokratiet«. Artikel i »Danske kommuner«, nr. 21, 1978.

Torben Beck Jørgensen: »Organisation, marked, samfund – og interorganisatorisk forskning«. Artikel i »Organisation, marked og samfund«, nr. 4, 1978.

Henrik Holt Larsen: Et kapitel til den i 1979 udgivne bog: »The Quality of Working Life in Western and Eastern Europe«, der er udgivet af Gary L. Cooper og Enid Mumford.

Helge Tetzschner: »Forebyggelse og regulering af kollektive arbejdskonflikter«, rapport til EF.

Ann Westenholz: »Skaber lønmodtagerrepræsentation et mere demokratisk bestyrelsesarbejde«, artikel i *Civiløkonomen*, nr. 8, 1978.

Ann Westenholz: Different Forms of Participation in Danish Companies. Artikel i *Flemming Agersnap* (red.): *Reader in Codetermination*. Kompendium. Institut for Organisation 1979.

Oluf Aagaard: »Traditionelle cases i undervisningen«. Artikel i *Civiløkonomen*, marts 1979.

Instituttet udgiver i januar 1980: Årsrapport 1.8.1978–31.7.1979, der omhandler instituttets aktiviteter lidt mere udførligt beskrevet. Interesserede kan henvende sig til instituttet.

I. INSTITUT FOR PRESSEFORSKNING

Institutbestyrer: Lektor, mag. art. Ulf Kjær-Hansen.

Indsatsen i årets løb har hovedsagelig været koncentreret om at fastlægge erhvervslivets omkostninger ved annoncering i 1978. Siden 1948 er der ved Institut for Afsætningsøkonomi hvert femte år blevet foretaget en vurdering af de danske reklameomkostningers

omfang, som i de fleste tilfælde er blevet offentliggjort i bogform. Den første undersøgelse i 1948 omfattede tillige en bedømmelse af førkrigsåret 1935, og siden er der fremkommet forskningsresultater for årene 1953, 1958, 1963, 1968 og 1973. Denne gang forstås redaktionen af lektor, cand. polit. Cai F. Christensen, ligesom det var tilfældet for 1973-undersøgelsen.

Vort institut har deltaget i dette projekt siden undersøgelsen for 1953 og har denne gang fået tildelt følgende områder:

1) *Dagspressen*. Indhentning af oplysninger om den erhvervsmæssige annoncering på såvel tekstsider som rubriksider med udelukkelse af offentlig og privat annoncering. Tallene opnås dels ved bistand fra Oplagskontrollens revisor i forbindelse med hans gennemgang af dagbladenes regnskaber med det formål at fastlægge oplagstallene for det forrige halvår, dels ved direkte henvendelse til de enkelte aviser. Der foretages på grundlag af stikprøveundersøgelser en supplerende vurdering af den offentlige og private annonceringsomfang for at påvise, hvor stor en andel af den samlede annoncemasse den erhvervsmæssige annoncering udgør. Der foretages sammenligninger med forbruget i 1973 for at fastslå, hvor meget af ændringen i forbruget der kan tilskrives stigning i annonceaktivitet, og hvor meget der skyldes prisstigninger. Der opstilles tabeller, der viser den udvikling, som i det seneste femår er foregået i bladantal, oplag og annoncepris.

2) *Magasinpressen*. Oplysningerne modtages hovedsagelig fra de bladudgivende virksomheder, men må i visse tilfælde kombineres med en gennemgang af den pågældende årgang. Der gøres rede for forholdet mellem prisstigninger og reel aktivitetsudvidelse, og ligesom for dagbladenes vedkommende opstilles tabeller, der illustrerer antallet af blade inden for de enkelte hovedgrupper (familieblade, kvindeblade, billedreportageblade, tegneserieblade og specialblade), deres oplag og ændringer i annonceprisen.

3) *Fagblads- og tidsskriftpressen*. Som det har været skik ved de tidligere undersøgelser, holder vi os til det udvalg på ca. 500 publikationer, der er optaget i Media Scandinavia, og som efter erfaringen omfatter den overvejende del af fagpressen, der giver plads for annonceindrykning. Bedømmelsen foregår principielt på grundlag af en omhyggelig optælling af annoncerne i samtlige numre af årgang 1978. Kun, hvor det drejer sig om ugentligt udkommende fagblade, hvor sæsonsvingningerne i annonceindrykningen i årets løb forekommer beskedne, vil vurderingen bygge på et repræsentativt udvalg af numre. Som i de tidligere undersøgelser vil fagbladene og tidsskrifterne være splittet op på grupper både efter oplagsstørrelse og annonceringsomfang. Ligeledes bliver der gjort rede for til- og fragang blandt de medtagne blade og for udviklingen i den gennemsnitlige annoncepris. Selvstændigt uden for den erhvervsmæssige annoncering er opgjort omfanget af stillingsannoncer og privat annoncering for at påvise disse to posters andel i den samlede annoncering i fagblade og tidsskrifter.

4) *Distriktpressen*. For dette mediums vedkommende hviler beregningerne på en optælling af annoncerne i samtlige numre, som de 340 danske distriktsblade udsendte i maj 1978. Med kendskab til de bureauekspederede annonceres fordeling over årets måneder er vi i stand til at omsætte aktiviteten i maj 1978 til hele årets forbrug. Distriktsbladene er fordelt på Danmarks 11 bladkredse, og der bringes i tabelopstilling oplysninger om forde-

ling på grupper efter oplagsstørrelse og annonceomfang, ligesom ændringer i annoncepriser og sidetal er opgjort. For at forklare den skete udvikling siden 1973 gøres der opmærksom på forholdet mellem prisstigninger og reel udvidelse af aktiviteten. Også her har vi ved siden af kortlægningen af erhvervslivets annonceringsindsats beregnet omfanget af offentlig og privat annoncering.

5) *Årbøger og aperiodiske publikationer.* Denne gruppe omfatter telefonbøger, vejvisere og årbøger. For telefonbøgernes vedkommende bygger vi på samlede oplysninger fra telefonselskaberne, medens annonceomsætningen inden for de to sidste grupper fremskaffes ved optælling af annoncerne i de i 1978 udgivne publikationer.

6) *Reklamebureauernes andel i annonceringen.* Grundlaget er den årlige tabel over bureauomsætningen fordelt på annonceringsmedier fremstillet af Danske Reklamebureauers Brancheforening.

7) *Biografreklamen.* Omsætningen bygger på bearbejdede oplysninger fra Gutenberghus fordelt på produktion og distribution.

I december 1978 blev til brug for Danmarks Statistik fremstillet en oversigt over ændringerne i de gennemsnitlige annoncepriser for dagblade, magasiner, fagblade og tidsskrifter samt distriktsblade dækkende perioden 1973–1978.

I januar 1979 blev en tilsvarende tabel udfærdiget til brug for Magasin du Nord's marketingafdeling med henblik på annonceprisernes ændringer gennem efterkrigsperioden.

Ulf Kjær-Hansen har fortsat været medlem af komiteen til uddeling af Distriktsbladenes Sammenslutnings pris for en bemærkelsesværdig kommunikationsindsats udført af en ung person i det storkøbenhavnske område i det seneste år.

J. INSTITUT FOR REGNSKABSVÆSEN

Institutbetsyrer: Lektor Preben Melander.

Formand for institutrådet: Lektor Flemming Rasmussen.

Professorer: Palle Hansen, Zakken Worre.

Adjunkt/lektorgruppen: Lektor, cand. merc. Dennis Clausen, lektor, lic. merc. Jens Oluf Elling, lektor, cand. polit. Erik Hansen, lektor, cand. polit. Vagn Thorsgaard Jacobsen, lektor, cand. merc. Henning Kirkegaard, lektor, cand. merc. Preben Melander, adjunkt, akademiingeniør Jørgen R. Meyer, adjunkt, cand. pæd. Aage Nedergaard, lektor, lic. merc. Peter Neergaard, lektor, cand. polyt. Flemming Rasmussen, adjunkt, akademiingeniør Jens Schou-Christensen, adjunkt, cand. merc. Jens Aaris Thisted.

Forskningsstipendiat: Cand. merc. Anders Lindvik.

Seniorstipendiat: Statsaut. revisor, cand. merc. Svend Høgsberg Kristensen, cand. merc. Ulrik Gorm Møller.

Sekretærer: Birthe Beckmann, Lisa Borges, Hanne G. Damgaard, Liff Susan Hansen, Karen Jack Pedersen, Lone Rafn.

Institutrådet består af ovennævnte samt følgende:

Valgt af undervisningsassistenterne ved instituttet: Fra 1/8–78 til 30/11–78: Direktør

Hans Knudsen, cand. jur. Jan Ranners. Fra 1/12-78: Cand. merc. Anders Fredslund Pedersen, cand. jur. Jan Ranners.

Afsluttede og igangværende forskningsprojekter

Dennis Clausen har arbejdet på en ny lærebog i koncernregnskabsteknik, som er planlagt til udgivelse efteråret 1979.

Arbejdet på dette område fortsættes omkring temaerne:

- 1) Omregning af regnskaber aflagt i udenlandsk mønt
- 2) Den praktiske organisation af datafangst og -bearbejdning i forbindelse med koncernregnskabet i koncerner med mange deltagere.

Jens Oluf Elling arbejder fortsat på udarbejdelse af nye lærebøger til eksternt regnskabsvæsen. Bind 1 udkom i 1977/78, men bind 2 er udkommet i indeværende periode. Det 3. og sidste bind er under udarbejdelse.

Erik Hansen har fortsat arbejdet med at udvikle strategiske styringsmodeller i forskellige typer virksomheder.

Erik Hansen har arbejdet med et projekt, hvor det undersøges, hvordan et valutastyringsystem kan integreres med virksomhedens budgetsystem.

Erik Hansen har fortsat arbejdet med at udvikle nyt undervisningsmateriale til faget langtidsstyring på HD-studiet.

Erik Hansen har endelig forestået udviklingen af nye opgaver og cases til HD-uddannelsens to seminarrækker.

Palle Hansen har afsluttet udarbejdelsen af en bog om kapacitetsregnskabet og profit centre baseret på en finpudsning af model- og begrebsapparatet for kapacitetsregnskabet. Desuden har Palle Hansen fortsat sit arbejde med udvikling af en model for årsregnskabet.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har afsluttet arbejdet som redaktør for Håndbog i Markedsføring, svensksproget udgave.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har fortsat arbejdet med opbygning af en simuleringsmodel med henblik på udarbejdelsen af et lager-/likviditetsstyringsystem i sæsonbetonede virksomheder. Formålet er opbygning af en kombineret optimeringsmodel, således, at der ved lagerstyringen ved modelanvendelsen tages hensyn til virksomhedens samlede likviditetsbelastning, hvorved virksomhedens totale likviditetsbehov vil kunne reduceres.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har afsluttet 1. fase af et arbejde med opstilling af budgetsimuleringsmodeller med henblik på markedsføringens økonomiske styring. Arbejdet er udført i samarbejde med DATEMA.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har fortsat arbejdet med udarbejdelse af en lærebog omkring langtidsstyring, specielt med henblik på koncernstyring.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har påbegyndt arbejdet med en udvidet udgave af den tidligere udarbejdede lærebog omkring prognosevalg og prognoseudarbejdelse.

Svend Høgsberg Kristensen har i beretningsperioden beskæftiget sig med den regnskabs-

mæssige behandling af skatteomkostninger i års- og koncernregnskaber, jfr. publikationslisten.

Svend Høgsberg Kristensen har endvidere undersøgt samspillet mellem skattemæssige afslutningsdispositioner og strukturbeslutninger i koncernopdelte økonomiske enheder. Som foreløbig afslutning på dette arbejde udarbejdes nu en de lege ferenda-diskussion med udgangspunkt i dansk lovgivning vedrørende koncernbeskatning.

Svend Høgsberg Kristensen har til hensigt at påbegynde en delvist empirisk baseret undersøgelse af regnskabsmæssige, revisionsmæssige og skattemæssige spørgsmål, der knytter sig til forekomsten af minoritetsaktionærer i og udenfor koncernforhold.

Anders Lindvik arbejder på et projekt omkring små virksomheders anvendelse af regnskabs- og kalkuleinformation, specielt fokuseret på lederens situation. Empiriske undersøgelser er i gang. Projektet koordineres med tilsvarende projekter i Norge ved at samarbejde med Industriøkonomisk Institut, Bergen.

Anders Lindvik deltager i edb-rådets projekt omkring analyse af servicebureauer med analyse af den økonomiske struktur og udvikling som arbejdsområde.

Anders Lindvik deltager endvidere i en idégruppe nedsat under edb-rådet med henblik på forskning og udviklingsarbejder indenfor området »edb, ledelse og økonomi«, specielt i små og mellemstore virksomheder. Gruppen har i efteråret 1979 afsluttet udvikling af et kursus omkring »Ledere og edb«.

Preben Melander arbejder med et flerårigt projekt omkring udvikling og anvendelse af budgetter og regnskaber. Projektet er bl. a. omtalt i artikler i *Civiløkonomen* og *Kræmmerhuset*.

I samarbejde med lektor Peter Neergaard er der i 1979 gennemført en forløbsundersøgelse i én offentlig virksomhed, hvor udviklingsprocessen er fulgt ved hjælp af mødeobservationer, interviews af projektdeltagere m.v.

Preben Melander har fortsat sit arbejde med udvikling af nye undervisningsformer. Dialogforelæsningsformer baseret på programmerede undervisningsoplæg er afprøvet og gennemføres nu successivt på studiet i takt med, at der kan skaffes ressourcer og egnede lærere.

Preben Melander har i samarbejde med Anders Lindvik udviklet et EDB-kursus for virksomhedsledere. Til kurset er udviklet en operationel analysemodel for vurdering af virksomhedens EDB-behov og muligheder for at opfylde dette behov.

Jørgen Meyer har fortsat arbejdet på forskningsprojektet »Kvantitative metoders anvendelse i den strategiske styring«. Tidligere er formuleret referenceramme for den strategiske styringsproces. I det forløbne år er hovedvægten lagt på forskellige kvantitative metoders funktion i styringsprocessen.

I forbindelse med HD-undervisningen er publiceret en bog om generel problemløsningsmetodik.

Ulrik Gorm Møller har i perioden påbegyndt en analyse af sammenhængen mellem kapitalomkostninger før og efter skat ved forskellige finansieringsformer. Analysens resultater skal indarbejdes i den i 1978 udarbejdede afhandling: »Økonomisk styring og indkomstskat«.

Peter Neergaard har arbejdet videre med projektet »Udvikling og anvendelse af budget- og regnskabssystemer«. Projektet er støttet af det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og foretages i et samarbejde med Preben Melander. I april 1978 indledtes en forløbsundersøgelse af udvikling af et budget- og regnskabssystem i en større offentlig virksomhed. Denne del af projektet vil løbe indtil ultimo 1980. I den pågældende virksomhed er der udført mødeobservation af ca. 30 møder samt foretaget interviews med en række personer involveret i systemudviklingen på forskellige stadier af denne. En del af det indsamlede materiale er desuden bearbejdet. Målet med denne undersøgelse er bl. a. at kortlægge de »kritiske« hændelser i udviklingsprocessen for systemet med henblik på at forklare den senere anvendelse, vurdering m.v. af det udviklede system. Der påregnes opstart af en undersøgelse i en anden virksomhed primo 1980.

Peter Neergaard har qua sin tilknytning til ILF/CTS tilrettelagt en række kurser for højskolens lærere med direkte relevans for disses forskning. Der er tale om kurser i videnskabsteori, empirisk metode m.v. I foråret 1979 deltog i alt 50 af højskolens videnskabelige medarbejdere i disse kurser.

Peter Neergaard har været »ankermann« for ILF/CTS i forbindelse med HA-reformarbejdet.

Peter Neergaard har endelig arbejdet videre med en omlægning af organisationsundervisningen på HD-studiet i regnskabsvæsen. Fra undervisningsåret 1979/80 er således al storholdsundervisning omlagt til dialogforelæsninger på små hold. Litteraturgrundlaget til faget er forbedret gennem udgivelse af »Virksomhedens Organisation« i en 3. og udvidet udgave.

Flemming Ramussen har i året 1978/79 fortsat sit arbejde omkring styring af investeringer set i en interessegruppe-teoretisk belysning. Det har resulteret i følgende publikationer i en serie omkring planlægning og styring af investeringer:

1. Virksomheden som økonomisk styret system
2. Den partielle investeringskalkule som beslutningsværktøj
3. Dynamisk investeringsplanlægning
4. Benefit-cost analysen og First Year Benefit kriteriet
5. Investering under usikkerhed

Jens Schou-Christensen har foreløbig afrundet et projekt, der belyser styring af administrativ udvikling i større virksomheder. Der arbejdes p.t. på indsamling af materiale om kontraktforholdet mellem køber og leverandør af mindre edb-maskiner med henblik på udvikling af undervisningsmateriale til højskolens undervisning i anskaffelse af edb-udstyr.

Jens Schou-Christensen arbejder desuden på et omfattende empirisk studie af relationerne mellem edb-servicebureauer og disses kunder.

Jens Aaris Thisted arbejder fortsat med kriseforskningsprojekt. Referencerammen er opbygget, og den danner efter pilotinterviews grundlag for intensiveret dataindsamling.

Anden virksomhed

Dennis Clausen har medvirket ved tilrettelægning og afvikling af kurser om ekstern øko-

nomirapportering, virksomhedskøb og deltaget i en vurdering af regnskabs- og analyse-materiale udarbejdet af et udvalg under landbo- og husmandsforeningernes landskontor.

Jens Oluf Elling har deltaget i overbygningskurser indenfor Den Danske Bankforening med henblik på videregående uddannelse af ledende medarbejdere i bankernes erhvervs-udlånsafdelinger. Desuden har han sammen med Zakken Worre ledet kurser i de skandinaviske lande i likviditets- og finansieringsstyring.

Erik Hansen har afviklet kursus over emnet langtidstyring.

Palle Hansen deltog i oktober 1978 i Norske Civiløkonomers Forening med et foredrag om »Kapacitetsregnskabet anno 1979«. Efter indbydelse af Management Opleidings Centrum, Amsterdam gennemførte han i dagene 30/11–1/12 1978 et seminar for en gruppe hollandske virksomhedsledere: »Profit Center Management«.

Palle Hansen har i beretningsåret fortsat sit arbejde som redaktør af idéskriftet »Lederskab og Lønsomhed« og af management-bøgerne i »Karriere-serien«.

Vagn Thorsgaard Jacobsen har medvirket ved Den Danske Bankforenings opfølgingskurser samt ledet kurser omkring markedsføringens økonomistyring.

Svend Høgsberg Kristensen har i samarbejde med statsaut. revisor Jørgen Skov i november og december 1978 medvirket ved Foreningen af Statsautoriserede Revisorers skattekurser med indlæg om koncernbeskatning.

Svend Høgsberg Kristensen har i samarbejde med statsaut. revisor Otto Johnsen medvirket ved praktisk-del undervisningen for kommende statsautoriserede revisorer.

Anders Lindvik var foredragsholder på en konference om TEODOR (Telekommunikation och Datorstödd resurskomplettering« i Stockholm 21.–22. maj 1979. Emne: Små virksomheder i Danmark.

Anders Lindvik deltog den 7. september 1979 i en »IØI-workshop« omkring små virksomheder.

Anders Lindvik har været med i en gruppe under Det Kooperative Fællesforbund vedrørende udvikling af undervisningsmateriale for mellemledere og ledere indenfor de kooperative virksomheder.

Preben Melander har medvirket ved EDB-rådets EDB-kursus for virksomhedsledere. Endvidere har han deltaget som særlig sagkyndig i den af undervisningsministeren nedsatte arbejdsgruppe til vurdering af Rigshospitalets økonomiske forhold.

Endelig har han i samarbejde med studieleder Ejgild Høvenhoff udarbejdet en række undervisningscases over offentlige og private servicevirksomheder.

Peter Neergaard har i dagene 25.–27. sept. 1978 deltaget i konferencen: »Information and Control Systems« ved European Institute for Advance Studies in Management og holdt foredrag over sit igangværende forskningsprojekt.

Peter Neergaard har deltaget i konferencen: Teknologi og -vurdering i dagene 28.–29.3. 1979 på Rungstedgaard.

Flemming Rasmussen har som formand for konsistoriums edb-udvalg og det økonomiske fakultets edb-udvalg varetaget anskaffelsen af højskolens PRIME anlæg til brug for undervisning, forskning og administration.

I forlængelse deraf er påbegyndt en udvikling af undervisningen i regnskabsvæsen mod anvendelse af interaktiv edb på cand. merc.- og HD-studiet inden for administrativ databehandling.

Jens Schou-Christensen har i samarbejde med instituttets øvrige databehandlingslærere gennemført en totalomlægning af 6. semesterundervisningen i databehandling.

Jens Schou-Christensen har ydet vejledning for 5. cand. merc.-studerende på AUC.

Publikationer

Jens Oluf Elling: Eksternt Regnskabsvæsen i beslutningsteoretisk belysning II, 1979.

Erik Hansen: Strategisk Organisationsstyring. Samfundslitteratur 1979.

Palle Hansen: »Det syge årsregnskab« og »Det misvisende årsregnskab«. Berlingske Tidende 4/9 1978 og 18/9 1978.

Palle Hansen: »Profit Centre«. Artikelserie i idéskriftet Lederskab og Lønsomhed nr. 7-8/1978 og nr. 1-3/1979.

Palle Hansen: »Parodien i Prislovene«. Berlingske Tidende 21/2 1979.

Palle Hansen: »Profit og Værditilvækst«. Kronik i Berlingske Tidende 27/2 1979.

Palle Hansen: »Kritikken af årsregnskabet – hvad gør F.S.R.«. Revision og Regnskabsvæsen 4/1979.

Palle Hansen: »En profil af Kapacitetsregnskabet – modeller, begreber, nøgletal«. Bedriftsøkonomen 3/1979.

Palle Hansen: Artikelserie om »Management adfærd«. Weekend avisen, Berlingske Aften, 13/7, 20/7, 27/7 1979.

Vagn Thorsgaard Jacobsen (red.): Handbok i Marknadsföring. Institutet för Ledarskap och Lönsamhet, Stockholm 1978.

Svend Høgsberg Kristensen: »Sider af samspillet mellem underskuds- og udlandsskatte-ret«. Skattepolitisk Oversigt 1979.

Svend Høgsberg Kristensen: »Stiftelse af holdingselskab og afledte problemer«. Revisorbladet 1979.

Svend Høgsberg Kristensen: »Den regnskabsmæssige behandling af skatter i årsregnskaber og koncernregnskaber«. Foreningen af Yngre Revisorers Revisionsorientering 1979.

Svend Høgsberg Kristensen: »Skattefrihed for udbytte – og ved aktiesalg!«. Finans/Invest 1979.

Preben Melander: Supplerende noter og checklister til faget budgettering bind 3. Samfundslitteratur 1978.

Preben Melander: Budgettering inden for den offentlige sektor. Samfundslitteratur 1979.

Jørgen Meyer: »Problemløsning på virksomhedens præmisser«. Samfundslitteratur.

Peter Neergaard: »Gruppen – dens arbejde og udvikling, typer af grupper samt nedsættelse af grupper« i Virksomhedens Organisation af J. F. Bakka og P. Neergaard (red.). Samfundslitteratur 1979.

Peter Neergaard og Preben Melander: »Hvorfor budgetsystemet ikke blev anvendt«. Civiløkonomen 8/79.

Peter Neergaard: Problemer omkring økonomisystemers anvendelse. Kræmmerhuset 2/79.

Peter Neergaard og J. F. Bakka (red.): Virksomhedens organisation. 3. rev. udg. Samfundslitteratur 1979.

Peter Neergaard: Sociale og organisatoriske konsekvenser af EDB-systemer. Et forsøg på økonomisk kvantificering. Artikel under publikation.

Flemming Rasmussen: Virksomheden som økonomisk styret system. IMSOR, DTH, 1979.

Flemming Rasmussen: Den partielle investeringskalkule som beslutningsværktøj. IMSOR, DTH, 1979.

Flemming Rasmussen: Dynamisk investeringsplanlægning. IMSOR, DTH, 1979.

Flemming Rasmussen: Benefit-cost analysen og First Year Benefit kriteriet. IMSOR, DTH, 1979.

Flemming Rasmussen: Investering under usikkerhed. IMSOR, DTH, 1979.

Jens Schou-Christensen: Et overset overenskomstkrav. Civiløkonomen, feb. 1979.

Jens Schou-Christensen: Kompendium til faget databehandling og systemlære HD 6.

K. INSTITUT FOR TEORETISK STATISTIK

Institutbestyrer: Lektor, cand. merc. Jørgen Kai Olsen.

Professor: Dr. polit. Ernst Lykke Jensen.

Adjunkt/lektorgruppen: Lektor, cand. merc. Steffen Jørgensen, lektor, cand. scient. Hans Kurt Kvist (fra 1.2.1979), lektor, cand. merc. Jens Overø, adjunkt, cand. merc. Lars Grønholdt, adjunkt, cand. merc. Ole Nilsson.

Sekretærer: Edith Camradt, Marianne Andersen (fra 1.4.1979).

Institutrådet består af ovennævnte fastansatte samt af følgende:

Deltidsbeskæftigede lærere: Peer Andersen, Flemming Larsen.

Valgt af de studerende: Finn Nielsen, Michael Træsborg og Torben Wittchen.

1. Oprettelse

Institut for teoretisk Statistik blev oprettet i 1966.

Inden for instituttets område oprettedes i 1979 Forskningsgruppen for anvendt Statistik bestående af lektor, cand. scient. Hans Kurt Kvist, lektor, cand. merc. Jørgen Kai Olsen, lektor, cand. merc. Jens Overø, adjunkt, cand. merc. Lars Grønholdt og adjunkt, cand. merc. Ole Nilsson.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

Lars Grønholdt har i beretningsåret fortsat arbejdet med et projekt, der omfatter formulering af en operationel model til optimal fordeling af et reklamebudget på forskellige reklamemedier. Der stiles mod anvendelse af modellen på et praktisk mediaplanlægningsproblem i en virksomhed. Som et led i dette arbejde er forskellige i litteraturen beskrevne modeller for reklamens virkning på både markedsniveau og individniveau studeret, og på denne baggrund er en dynamisk model for reklamens virkning på individniveau opstillet.

Endvidere beskæftiger *Lars Grønholdt* sig med anvendelse af edb til løsning af statistiske problemer inden for såvel det undervisningsmæssige som det forskningsmæssige område. Således har han til brug i undervisningen tidligere udviklet en række edb-standardprogrammer, der kan anses for et fordelagtigt hjælpemiddel ved løsning af statistiske problemer, som kræver behandling af observationsmaterialer. Standardprogrammerne, der er installeret på Handelshøjskolens lokale datamat, vedligeholdes og udbygges løbende. Et notat om brug af et nyudviklet program, der udfører beregninger ved analyse af en tosidet antalstabel, er udgivet i januar 1979 med titlen »Tillæg til statistiske edb-standardprogrammer«.

Ernst Lykke Jensen har arbejdet med statistisk analyse af kategoriserede data og har i tilknytning hertil publiceret afhandlingen »Sammenligning af flere 2×2 Poisson-tabeller«. Den statistiske teori for estimation og hypoteseprøvnings af modellens parametre er baseret på de resultater, der er redegjort for i hans artikel »Statistisk analyse af Bernoulli, Poisson- og Erlangforsøg«, jfr. Handelshøjskolens beretning 1966–67, side 165. Han er i færd med at udarbejde EDB programmer, der gør det muligt at gennemføre det statistiske beregningsarbejde på Handelshøjskolens nye EDB anlæg, PRIME 550.

Steffen Jørgensen har, efter indleveringen af licentiatafhandlingen »Studier i virksomhedens pris- og reklamepolitik«, fortsat sit arbejde indenfor anvendelsen af kontrolteorien på økonomiske problemstillinger. For nærværende arbejdes der på færdiggørelsen af en artikel med titlen »Nash strategies for a two-player nonzerosum differential advertising game«.

Steffen Jørgensen deltog i dagene 17.–18. november 1978 i en workshop »Model Building and Operations Research in Marketing« ved European Institute for Advanced Studies in Management, Bruxelles. Steffen Jørgensen præsenterede et papir med titlen »Optimal Price and Advertising Policies for a New Product«.

Steffen Jørgensen har i beretningsperioden været formand for HD 1. dels studienævnet og har været medlem af HD-projektgruppen/HD-udvalget, der arbejder med en revision af HD 1. dels studiet.

Steffen Jørgensen har i august 1978 fået udgivet følgende to bøger: »Noter til teoretisk statistik HD 1. del«, Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck A/S, København 1978. (Lærebog i teoretisk statistik for HD 1. dels studiet). »Bilag til teoretisk statistik HD 1. del 1978«, Samfundslitteratur, København 1978. (Opgavesamling m.v. for HD 1. dels studiet).

Hans Kurt Kvist har siden sin ansættelse ved instituttet i februar 1979 arbejdet videre med nogle problemstillinger fra stikprøveteorien samt fortsat et forskningsrådsstøttet samarbejde med læge Finn K. Jørgensen, Socialforskningsinstituttet, om anvendelse af multivariabel analysemetoder på data fra sundhedssektoren.

Ole Nilsson har fortsat arbejdet med sin licentiatafhandling, der har titlen: »Markovprocessen som afsætningsøkonomisk beslutningsmodel«. Inden for rammerne af en ikke-stationær Markovproces er der formuleret en responsmodel for konsumenternes reaktion på prisændringer, og på dette grundlag er der opstillet en række alternative beslutningsmodeller. Endvidere er der udviklet numeriske optimeringsalgoritmer for flere af beslutningsmodellerne, og det er gennem simulationer vist, hvorledes en optimal prispolitik kan bestemmes i praksis.

Centrale elementer i det foreliggende arbejde er indeholdt i et paper med titlen »Stochastic Processes as Decision Models«, som Ole Nilsson har præsenteret ved 8th Annual Meeting of the European Academy for Advanced Research in Marketing, afholdt 10–12. april 1979 i Groningen.

Jørgen Kai Olsen har fortsat arbejdet med at opstille en stokastisk model for en virksomheds afsætning af en given vare. Han har i beretningsåret specielt koncentreret sig om at analysere profitfunktionens sensitivitet med hensyn til fejlskøn over modellens parametre. I forbindelse hermed har han skrevet: »Estimation af parametrene i økonomiske beslutningsmodeller«, der behandler sensitivitsanalysen generelt og specielt for tre forskellige prisoptimeringsmodeller. Jørgen Kai Olsen har endvidere afholdt en fri forelæsningsrække i statistik.

Jens Overø har genoptaget arbejdet med etablering af og estimation af parametrene i stokastiske modeller for økonomiske tidsrækker.

3. Anden virksomhed

Ernst Lykke Jensen er fagleder for HD 1. dels undervisningen i teoretisk statistik siden 1. september 1978. Han har fungeret som censor i matematisk statistik på Landbohøjskolen.

Lars Grønholdt har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus. *Steffen Jørgensen* har fungeret som censor ved Københavns Universitets statsvidenskabelige eksamen samt ved HA og HD 1. dels eksaminerne i statistik ved Handelshøjskolen i Århus. *Jens Overø* har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus.

Jørgen Kai Olsen har fungeret som censor ved det statsvidenskabelige studium ved Københavns Universitet og ved HA- og cand. merc.-studiet ved Handelshøjskolen i Århus.

L. INSTITUT FOR TRAFIK-, TURIST- OG BELIGGENHEDSFORSKNING

Institutbestyrer: Professor Ejler Alkjær.

Lektorer: Peter Aderhold, Tage Skjøtt-Larsen.

Kandidatstipendiat: Cand. scient. Peter Maskell.

Sekretærer: Doris Henriksen, Wilma Rosendahl Nielsen.

Institutrådet har herudover bestået af følgende:

Valgt af de studerende: Thomas Gorr og Michael Sølling.

2. Afsluttede og igangværende arbejder

Peter Aderhold har været medlem af gruppen »Arbeitsgemeinschaft Reiseanalyse«, som hvert år tilrettelægger en repræsentativ undersøgelse omfattende 6.000 interviews vedrørende vesttyskernes rejsevaner. I forbindelse hermed har han publiceret artikler i tyske fagblade, jfr. efterfølgende publikationsliste. Sammen med Dipl. pol. *Armin Vielhaber* fra »Studienkreis für Tourismus« udarbejder han en redegørelse for sammenhængen mellem vesttyske turisternes rejsevaner og -erfaringer. Undersøgelsen, der er baseret på data fra ovennævnte rejseanalyse for 1978, vil udkomme i bogform på tysk og engelsk i foråret 1980.

Ejler Alkjær har videreført igangværende forskningsprojekter indenfor turist-, regional- og luftfartsøkonomi. Umiddelbart forestående er publicering af image-analyser vedrørende København og andre EF-byer, nye data om kongressers og messers lokalisering og betydning, turistudvikling og -muligheder i et u-land (Nepal som case) og »incentive travel« i den internationale luftfart. Da der fortsat ikke er re-allokeret et adjunktur/lektorat i regionaløkonomi til instituttet, har han måttet fungere som faglærer i dette delfag og i denne egenskab bl. a. tilvejebragt forskelligt undervisningsmateriale i tilknytning til de af ham udarbejdede kompendier »Regionaløkonomi« (1975) og »Images and Realities« (1978), jfr. efterfølgende publikationsliste.

Peter Maskell har koncentreret sig om arbejdet med de centrale dele af licentiatprojektet: »Drivkræfterne i den regionale udviklingsproces – en teoretisk og empirisk analyse af det

industrielle lokaliseringens årsager med belysning af konsekvenserne for den offentlige regionale politik«. Foreløbige resultater herfra har været forelagt på et symposium for nordiske regionalforskere i Skellefteå, ligesom dele af projektets problemstilling har været inddraget på en konference for den Nordiske arbejdsgruppe for regionalpolitisk forskning (Nordrefo) i Visby.

Tage Skjøtt-Larsen har sammen med en tværinstituttlig arbejdsgruppe færdiggjort en undersøgelse af de samfundsøkonomiske konsekvenser af indførelse af varekodning i Danmark. Han har endvidere sammen med *Martin Christopher*, England, og *Philip Schary*, U.S.A., færdiggjort en bog om kundeservice. Bogen indeholder dels analyseresultater fra en kundeservice-undersøgelse, som han deltog i under et 10 måneders studieophold i England i 1976/77, dels en mere generel fremstilling af forskellige ledelsesmæssige aspekter af kundeservicefunktionen. Han arbejder videre med kundeservice-problematikken. Endvidere har han planer om at gennemføre en undersøgelse af varedistribution i Københavns City.

3. Anden virksomhed

Peter Aderhold deltog i et af Nordisk Turisttrafik Komité gennemført seminar på Gotland vedrørende cost-benefit-analysers anvendelsesmuligheder inden for turismen. Som et resultat af seminaret etableredes en dansk arbejdsgruppe, hvoraf han blev medlem, med henblik på at modificere og overføre den på seminaret forelagte analysemodel til danske forhold. Han har fortsat varetaget administrationen af HA seminaret i trafik-, turist- og regionaløkonomi og har sammen med *Peter Maskell* og *T. Skjøtt-Larsen* indenfor dettes rammer deltaget i planlægningen og gennemførelsen af et forsøg med problemorienterede, tværfaglige grupper til delvis afløsning af de hidtidige enkelt- og tomandsopgaver om specialemler.

Ejler Alkjær har været medlem af forskellige bedømmelsesudvalg, som endnu ikke alle har afsluttet deres arbejde. Det drejer sig om en licentiatbedømmelse (tidligere kandidatstipendiat ved instituttet *E. Holm-Petersen*), en lektorbedømmelse (adjunkt *Peter Aderholds* oprykning til lektorstatus), bedømmelse af 3 ansøgere til et professorat i international markedsøkonomi ved den finske handelshøjskole i Helsingfors og af 11 ansøgere til et adjunktur/lektorat i erhvervs- og samfundsbeskrivelse ved Handelshøjskolen i Århus. Han er fortsat censor ved Danmarks Tekniske Højskoles institut for veje, byplan og trafik. På grund af den politiske situation i Ghana med heraf følgende standsninger i undervisningen, har han ikke i år som »external examining professor« kunnet opholde sig ved det derværende universitet i eksamensperioden, men har bedømt forskellige skriftlige opgaver til afløsning heraf. Han er blevet udnævnt til »consulting professor« ved Pacific Lutheran University i Tacoma, Wash., U.S.A., i hvilken egenskab han deltager i planlægningen af den 4. Scandinavian Trade and Transportation Conference, som skal afholdes der i 1980. Efter indbydelse deltog han som sagkyndig i de europæiske trafikministres konference om ferietrafik i O.E.C.D., Paris. Efter aftale med præsidiat for Pacific Area Travel Association deltog han i oprettelsen af et skandinavisk »chapter« indenfor denne organisation, og han valgtes til formand herfor. I denne egenskab deltog han i en række PATA seminarer og workshops i Berlin, Frankfurt, London, Paris og

Los Angeles, samt i årskongressen i Seoul, S. Korea. Her holdt han foredrag og ledede en diskussion om messers og udstillingers betydning for rejsetrafikken til og indenfor Pacific-området. Et uddrag af resultaterne af den foran under (2) nævnte incentive-travelundersøgelse, herunder sammenligninger mellem turistprismiveauerne i Europa og Fjerne Østen blev forelagt på rejselivsseminarer, som det thailandske turistministerium afholdt i Amsterdam, London, Paris, Zürich og Rom. Af Østre Landsret har han været udpeget som syns- og skønsmand i en retssag om beliggenhedsvurdering i oliebranchen.

Endelig har han været medlem af den delegation, som under overborgmester *Egon Weidekamps* ledelse repræsenterede København ved indvielsen af International Congress Center i Vest-Berlin.

Peter Maskell forestod afholdelsen af et seminar for yngre nordiske regionalforskere i Sorø omkring metodemæssige aspekter ved udviklingsstudier af mindre geografiske områder.

Tage Skjøtt-Larsen har i hele undervisningsåret været udlånt på deltid til HA-centret, hvor han har deltaget i udarbejdelsen af et forslag til en reform af HA-studiet. Han har gennemført en 10-dages studierejse til U.S.A. med henblik på at indsamle oplysninger om varekodning. Han har deltaget i en konference arrangeret af Norske Siviløkonomers Forening i Oslo, hvor han havde et indlæg om virksomhedens kundeservicestrategi.

4. Publikationer

Peter Aderhold: So reisten die Deutschen. Der Fremdenverkehr 5/1978, s. 1–5.

Peter Aderhold & Armin Vielhaber: Realisierungsmöglichkeiten für Alternativtourismus in Entwicklungsländern. I »Dritte Welt Tourismus – Alternativer Tourismus«, Stuttgart 1978, Bd. II, s. 38–46.

Peter Aderhold: Marktforschung einer städtischen Fremdenverkehrszentrale. Fremdenverkehrswirtschaft International 8/79, s. 38.

Ejler Alkjær: Casino-turisme. Instituttets publikation nr. 1, 1979, 170 s.

Ejler Alkjær: Danske erhvervsvirksomheders brug og evaluering af messer og udstillinger i ind- og udland. Instituttets publikation nr. 2, 1979. 50 s.

Ejler Alkjær: Beliggenhedsproblemer i messe- og udstillingsturismen. Instituttets publikation nr. 3, 1979. 45 s.

Peter Maskell: Krisens regionale gennemslag. Kulturgeografiske Hæfter 14/1979, s. 51–66.

Peter Maskell: En socialdemokratisk lokaliseringspolitik, Politika 3/1978, s. 161–166.

Peter Maskell: Lidt om planteori. Udg. af Lærestalernes Fælles Byplankursus, 1978. 48 s.

T. Skjøtt-Larsen: Hvordan udformes en strategi for virksomhedens kundeservice. Instituttets publikation nr. 4, 1979. 23 s.

T. Skjøtt-Larsen: HA-reformarbejdets betydning for civiløkonomuddannelserne. Artikel i *Civiløkonomen* 7/1979, s. 25–27.

H. Engstrøm, L. Kristensen, H. Hartvig Larsen, A. Rasmussen & T. Skjøtt-Larsen: Værekodning – Analyse og vurdering. Danmarks Erhvervsfond 1979, 268 s. + 50 s. resumé.

M. Christopher, P. Schary & T. Skjøtt-Larsen: Customer Service and Distribution Strategy. Associated Books Publishers. London 1980. 250 s.

M. INSTITUT FOR UDENRIGSHANDEL

Instituttbestyrer: Professor, dr. merc. Frode Slipsager.

Professor: Dr. merc. Frode Slipsager.

Afdelingsleder: Cand. polit. Lauge Stetting (rektor 1/8 1978–31/7 1979).

Lektorer: Mag. scient. soc. Heine Andersen (p.t. udlånt til HA-Centret), cand. merc. Poul Schultz, cand. polit. Harald Vestergaard HD, og cand. merc. Ole Wiberg MS.

Adjunkter: Cand. polit. Hans Kornø Rasmussen og cand. polit. Henrik Schaumburg-Müller.

Eksterne lektorer: Professor, cand. polit. Søren Kjeldsen-Kragh, marketingdirektør, cand. merc. Hugo Rønsdal og fuldmægtig, cand. polit. Jens Thomsen.

Adjunktvikar: Cand. polit. John Carlsen (fra 1/1 1979).

Forskningsstipendiat: Cand. polit. Kirsten Brejn (p.t. udlånt til CTS/ILF).

Seniorstipendiat: Cand. polit. Jens Erik Torp (til 14/2 1979).

Gæsteforsker: Dr. Helga Hoffmann.

Instituttsekretær: Jytte Beckert.

Sekretærer: Grete Colerick, Kate Bøje Larsen og Solveig Petersen (fra 1/1 1979).

Institutrådet består af ovennævnte fastansatte medarbejdere.

1. Oprettelse

Institut for Udenrigshandel blev grundlagt i 1932 med det formål at virke til fremme af studiet af udenrigshandelens problemer.

2. Afsluttede forskningsarbejder

a. Landbrugsudvikling i Kenya

John Carlsen har afsluttet et forskningsprojekt om udvikling i Kenya's ländistrikter, som blev påbegyndt, mens han var medarbejder ved Center for Udviklingsforskning. Resultaterne bliver offentliggjort af Scandinavian Institute of African Studies, Uppsala, Sverige, under titlen: »Economic and Social Transformation in Rural Kenya. A study of employment, income, and capital accumulation«.

b. U-landenes krav til en ny økonomisk verdensorden

Hans Kornø Rasmussen og Henrik Schaumburg-Müller har som nummer 13 i serien Småskrifter fra Institut for Udenrigshandel udgivet: *U-landenes krav til en ny økonomisk verdensorden*, Nyt Nordisk Forlag-Arnold Busck, København 1979, 140 sider.

Bogen omhandler en beskrivelse af baggrunden for fremkomsten af kravene om en ny økonomisk verdensorden i 1974. Desuden behandler den særsomt nogle centrale problemstillinger inden for dette emneområde: U-landenes industrialisering, råvareproblematikken, de multinationale selskaber og overførsel af teknologi, u-landenes gælds- og valuta-problemer samt u-landsbistand. Afsluttende diskuteres nogle alternative synsvinkler på udviklingslandenes stilling i det internationale økonomiske system.

c. UNCTAD V

Hans Kornø Rasmussen og Henrik Schaumburg-Müller har i Juristen og Økonomen, maj 1979, skrevet en artikel under titlen: »Den ny økonomiske verdensorden – status før UNCTAD V«.

d. Samfundsøkonomiske projektanalyser

Henrik Schaumburg-Müller har afsluttet arbejdet med samfundsøkonomiske projektanalyser på grundlag af Squire van der Tak-metoden og har udarbejdet rapporten: »A Socio-Economic Analysis of the Agriculture Production in the Integrated Rural Development Project in Noakhali«, Institut for Udenrigshandel, 1979. Rapporten er gennem DANIDA udsendt til bl. a. myndighederne i Bangladesh og Verdensbanken.

e. Ernæring og fødevarerproduktion i udviklingslandene

I forbindelse med deltagelse i en arbejdsgruppe nedsat af DANIDA med henblik på belysning af ernærings- og fødevarerproblemer i udviklingslandene har Henrik Schaumburg-Müller foretaget en rejse til Indien for at undersøge politikken og udviklingsprogrammerne inden for dette område. Rapporten fra denne undersøgelse, »Food and Nutrition in India« er afleveret til DANIDA, som påtænker at udgive den sammen med arbejdsgruppens rapporter fra andre lande.

f. Internationale projektleverancer

I serien Artikler og rapporter fra Institut for Udenrigshandel har Poul Schultz og Ole Wiberg publiceret: »International markedsføring af projektleverancer«, København 1979, 48 sider.

g. Eksportfunktionen

Frode Slipsager har til Festskrift i anledning af Foreningen af Danske Civiløkonomers 25 års jubilæum bidraget med en artikel om Eksportfunktionen.

h. Internationale obligationer

Jens Thomsen har i beretningsåret i serien Småskrifter fra Institut for Udenrigshandel, nr. 12, udgivet »Internationale obligationer og euro-valutakreditter«, København 1979, 67 sider.

i. EF's relationer til udviklingslandene

Jens Erik Torp og universitetslektor Henrik Secher Marcussen har afsluttet udarbejdelsen af deres licentiatafhandling, som udgives under titlen: »The Internationalization of Capital: The EEC, France, and the Ivory Coast 1958–1976.«

3. Igangværende og planlagte forskningsarbejder

a. Lomé-Konventionens betydning for industriudviklingen i Afrika

John Carlsen fortsætter sit forskningsprojekt vedrørende EF's industrielle samarbejde med AVS-landene. Projektet er finansieret af Forskningsrådet for udviklingsforskning. I beretningsperioden er udarbejdet en artikel over emnet »Lomé-Konventionens betydning for industriudviklingen i Afrika«, som er offentliggjort i tidsskriftet »Økonomi og Politik«, nr. 3, 1978. I forbindelse med projektet gennemførtes i sommeren 1979 en rejse til udvalgte afrikanske AVS-lande.

b. Økonomiske relationer mellem Latinamerika og Afrika

Helga Hoffmann har fortsat sin kortlægning af handelsstrømmene mellem Latinamerika og Afrika, herunder udviklingen i direkte investeringer og teknologioverførsel. I sommeren 1979 har hun deltaget i »Nordic Symposium on Development Strategies in Latin America and the New International Economic Order«, organiseret af Lund universitet, hvor hendes afhandling »Levels of development and socioeconomic indicators in Latin America« blev forelagt og diskuteret.

c. Danmarks import af forarbejdede varer fra udviklingslandene

Hans Kornø Rasmussen arbejder på et projekt med titlen: »Danmarks import af forarbejdede varer fra udviklingslandene«. Projektet vil dels kortlægge størrelsen og strukturen af denne del af importen, og dels se på, hvilke forhold i den danske industri der er bestemmende for importens størrelse. Undersøgelsen vil være færdiggjort i foråret 1980.

d. Industrialisering i Indien

Henrik Schaumburg-Müller fortsætter sine studier af industrialiseringsprocessen i Indien med særligt henblik på de tidlige industrialiseringsbestræbelser i Mysore State. I fokus for studiet står statens muligheder for at føre en aktiv industrialiseringspolitik.

e. Byggeeksport

Poul Schultz og Ole Wiberg har fortsat deres undersøgelse vedrørende fællesnordisk byggeeksport, som gennemføres for Nordisk Ministerråds embedsmandskomité for samarbejde inden for byggesektoren. I beretningsperioden er kortlægningen af samarbejdsstrukturen inden for nordisk byggeeksport videreført, ligesom en empirisk undersøgelse er blevet forberedt. Efter planen vil undersøgelsen være tilendebragt medio 1980.

f. Udenlandske datterselskabers interne og eksterne tilpasningsproblemer

Frode Slipsager, som arbejder videre med undersøgelsen, har offentliggjort nogle delresultater i en konferencerapport: »Recent Research on the Internationalization of Business«, Uppsala 1979, under titlen: »Intra-company Problem Solving in International Business – A Case Study«.

g. Virksomhedens personalepolitik i international afsætning

Frode Slipsagers undersøgelse af de specielle personaleproblemer i international afsætning er blevet videreført, men vil blive forsinket på grund af Frode Slipsagers overtagelse af særlige administrative opgaver.

h. Internationale investeringer og deinvesteringer

Harald Vestergaard har i beretningsåret påbegyndt materialeindsamling til belysning af virksomhedsinterne leverancers betydning i den internationale samhandel.

4. Løbende publikationsvirksomhed

a. Meddelelser fra Institut for Udenrigshandel

Instituttet har i beretningsperioden udsendt numrene 60–62 af Meddelelser fra Institut for Udenrigshandel, der skal tjene som et bindeled mellem instituttet og udenrigshandelsinteresserede erhvervskredse, herunder Handelshøjskolens egne dimittender i udenrigshandel. Bladet indeholder meddelelser om instituttets kursusarrangementer, gæsteforelæsninger, mødearrangementer, case studies, studierejser til fremmede markeder, virksomhedsbesøg etc.; desuden indeholder bladet korte omtaler af nye forskningsresultater og interessante nydannelser inden for udenrigshandelen. Meddelelserne redigeres af Hans Kornø Rasmussen og Ole Wiberg.

b. Studierejserapporter

Under titlen USA – eksport, etablering og finansiering har Institut for Udenrigshandel udgivet en rapport vedrørende det amerikanske marked, hvori dansk erhvervslivs muligheder for afsætning og investeringer i USA indtager en væsentlig placering.

Rapporten er resultatet af en studierejse til USA, som lærere og afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel gennemførte i foråret 1978. Studiegruppen besøgte New York City og Washington D.C. samt Dallas, Austin og Houston i Texas.

Til grund for rapporten ligger blandt andet de studerendes forarbejder samt rapporter fra besøg hos mere end 30 danske og amerikanske produktions- og servicevirksomheder, amerikanske lokale, statslige og føderale myndigheder, danske eksportfremmemyndigheder samt internationale organisationer. Bearbejdelsen af det omfangsrige materiale er forestået af stud. merc. Erik Kjærsgaard Eriksen HA, og stud. merc. Gunnar Hallsson. Fra instituttets side er arbejdet blevet koordineret af Ole Wiberg.

c. Undervisningsmateriale

Frode Slipsager, der som led i instituttets studier af internationale projektleverancer behandler organisationsproblemerne, har udgivet sine foreløbige resultater i form af et undervisningsnotat: »Organisation og ledelse af internationale projektleverancer«, Institut for Udenrigshandel, 1979.

Ole Wiberg har til undervisningen i International virksomhedsøkonomi udarbejdet et undervisningsnotat: »Strategic Aspects of Export Market Analysis: The Market Selection Problem«, baseret på et EVAF Conference Paper, 1978.

5. Kontakter med andre institutter og videnskabelige organisationer m.v.

Instituttet har i beretningsperioden samarbejdet med en lang række danske og udenlandske institutioner og organisationer.

6. Anden virksomhed

a. Virksomhedsbesøg

I september 1978 aflagde HD 5. semester i udenrigshandel et indledende virksomhedsbesøg hos Rockwool A/S, Hedehusene, hvor ledende medarbejdere orienterede om virksomhedens internationale aktiviteter.

b. Studierejser

Fra 21. januar til 3. februar gennemførte instituttet en studierejse til Frankrig for afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel. Studierejsten omfattede ca. 25 besøg hos danske virksomhedsetableringer samt danske eksportfremmemyndigheder i Frankrig, franske produktions- og servicemyndigheder samt handelskamre og regionale udviklingsorganer i Paris, Chartres, Orleans og Lyon. Studierejsten blev tilrettelagt af Poul Schultz i samarbejde med Udenrigsministeriets Handelsafdeling. Fra instituttet deltog endvidere Harald Vestergaard og Ole Wiberg.

Fra 18. til 25. marts gennemførte instituttet i samarbejde med Handelshøjskolens Institut for europæisk markedsret en studierejse for 34 cand. merc.-studerende med specialer inden for jura og udenrigshandel. Programmet omfattede tre dages ophold i Bruxelles med besøg i de vigtigste EF-institutioner (Ministerrådet, Kommissionen, herunder møde med en af kabinetssekretærene, og Parlamentsafdelingen i Bruxelles), hos Komiteen for landbrugsorganisationer inden for EF, COPA, samt et virksomhedsbesøg hos Danfoss. Derudover var der to dages ophold i Paris, hvor gruppen havde møder i OECD, ESS-FOOD, Det internationale Handelskammer (ICC), Verdensbanken samt den danske ambassades handelsafdeling. Fra instituttet deltog Hans Kornø Rasmussen, Henrik Schaumburg-Müller og Frode Slipsager.

c. Konferencevirksomhed

Den 16. maj arrangerede instituttet i samarbejde med AIESEC og DIS Study Division et seminar for danske og amerikanske økonomistuderende over temaet »World Trade Perspectives for the Eighties«. Seminaret blev indledt med en forelæsning ved professor Thor kil Kristensen, hvorefter dansk-amerikanske grupper diskuterede udvalgte deltemaer. Som afslutning på seminaret blev et panel bestående af cand. polit. K. Storm Hansen, kontorchef, cand. polit. Lars Bjørn Larsen, Industrirådet, kontorchef Birger Dan Nielsen, udenrigsministeriet, fuldmægtig, ekstern lektor ved instituttet Jens Thomsen, økonomiministeriet, samt Ole Wiberg som ordstyrer, konfronteret med spørgsmål fra grupperne.

d. Dimittendkontakt

Instituttet har i beretningsåret gennem sin bestyrelsesrepræsentant Ole Wiberg vedligeholdt sit samarbejde med Udenrigshandelsklubben, som er stiftet af en kreds af dimittender i udenrigshandel. Ved klubbens generalforsamling den 11. oktober 1978 orienterede medarbejdere ved instituttet om nydannelser i Handelshøjskole-studierne med hovedvægt på cand. merc.-specialerne i udenrigshandel.

e. Bedømmelsesvirksomhed

Frøde Slipsager har i den forløbne beretningsperiode været formand for henholdsvis et bedømmelsesudvalg vedrørende et professorat i nationaløkonomi og et bedømmelsesudvalg vedrørende et lektorat i udenrigshandel, begge på Handelshøjskolen i København.

Lauge Stetting har deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende en afhandling indleveret ved instituttet med henblik på opnåelse af Handelshøjskolens erhvervsøkonomiske licentiatgrad.

Harald Vestergaard og Ole Wiberg har med førstnævnte som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende tildeling af et forskningsstipendium ved instituttet.

CENTRE

CENTERET FOR DATAMATIK

1. EDB-AFDELINGEN

Leder: Lektor, cand. stat., civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen.

Videnskabelige medarbejdere: Lektor, civilingeniør Tage Henriksen HD og lektor, civilingeniør Gert Bechlund.

Programmør: Torben Boyd.

Operatører: Ulla Larsen, Mona Madsen, William Storm.

Tasteoperatør: Ulla Berring.

Sekretær: Margrete Beck.

1.1 Datamatkonfiguration

EDB-anlægget består af følgende udstyr fordelt på højskolens forskellige lokaliteter:

Julius Thomsens Plads:

1 Prime 550 med følgende specifikationer og ydre enheder:

1 centralenhed med 768Kb hovedlager

1 båndstation 1600 BPI

2 disktestationer

3 diskstationer à 300 Mb, udskiftelige diskpakker

1 linieskriver 430 linier/min., 96 tegn

1 linieskriver 300 linier/min., 64 tegn

1 kortlæser 300 kort/min. (selvbetjeningskortlæser)

1 kortlæser 200 kort/min.

1 operatørkonsol

1 koncentrator (styrer 8 terminallinier til Nansensgade)

1 Synkronlinie til NEUCC (4800 BPS)

1 Synkronlinie til Fabrikvej-datamaten (4800 BPS)

28 terminallinier (heraf 8 til Nansensgade).

Fabrikvej:

- 1 Prime 450 med følgende specifikationer og enheder
  - 1 centralenhed med 256 Kb Hovedlager
  - 1 diskstation 16 Mb, fast
  - 1 diskstation 16 Mb, udskiftelig
  - 1 linieskriver 125 linier/min.
  - 1 koncentrator (styrer 8 terminallinier til Howitzvej)
  - 1 synkronlinie til Julius Thomsens Plads-datamaten (4800 BPS)
  - 16 terminallinier (heraf 8 til Howitzvej).

Howitzvej:

- 1 koncentrator (styrer 8 terminallinier til Fabrikvej)
- 1 HyType II typehjulsskriveterminal (300 BPS)

Nansensgade:

- 1 koncentrator (styrer 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)
- 1 Super Term matrixskriver (600 BPS)

Terminaler:

Højskolen disponerer over følgende terminaludstyr, der efter behov udlånes til brugerne. Udlånsvirksomheden administreres af Konsistoriums EDB-udvalg.

- 11 Dataskærme
- 7 Skrivemaskineterminaler
- 1 Disketteenhed
- 2 Hard-copy skrivere

Modemudstyr:

- 18 modems 300 BPS
- 4 modems 2400 BPS
- 3 modems 1200 BPS
- 3 modems 4800 BPS

1.2 Programmel

Driftssystem incl. editor og fil-hjælpeprogrammer.

- FORTRAN oversætter
- BASIC oversætter
- BASIC fortolker
- COBOL oversætter
- RPG oversætter
- FORMS skærmprogrammer
- MIDAS databasesystem
- DBMS databasesystem
- HASP kommunikationsprogram
- PRIMENET kommunikationsprogram

SPSS	statistikpakke
GENSTAT	statistikpakke
SSP	subprogrambibliotek
HSP	subprogrambibliotek
GLIM	lineære modeller
IFPS	finansiel planlægning
MCH	multiple choice retteprogram
	bogkatalogprogrammer
	matrikelprogrammer

1.3 EDB-centerets virksomhed

Centeret opretholder et driftssystem, således at studerende og institutter kan afvikle batch-kørsler via selvbetjeningshulkortlæseren eller via on-line terminaler udlånt fra centeret.

Centeret er institutterne, administrationen og biblioteket behjælpelig med planlægning af dataanalyser og tilrettelægning af opgaver, som skal løses ved hjælp af EDB.

1.4 Undervisning

HA-undervisningen

Centerets medarbejdere arbejder med planer for omlægning af den tidligere batch-orienterede undervisning i programmering til en mere tidssvarende terminalorienteret undervisning.

Kurser

EDB-centeret afholder kurser efter behov for brugergrupper.

1.5 Igangværende arbejder

Subprogrambibliotek

EDB-centeret udvikler standardrutiner, som kan anvendes i brugernes FORTRAN-programmer. Programbiblioteket, HSP, indeholder ca. 200 programmer, som fortrinsvis er udviklet af Tage Henriksen.

EDB-centeret er endvidere institutterne behjælpelige med hjemskrivning og implementering af programpakker.

Systemudvikling

Driftssystemet tilpasses de skiftende behov og operativsystemet ændres således, at brugernes individuelle ønsker i videst muligt omfang tilgodeses. Ændringerne udføres af Gert Bechlund.

1.6 Anden virksomhed

I undervisningsåret 1978–79 har EDB-centeret udarbejdet tilbudsgrundlag og indhentet tilbud fra relevante leverandører. Leverandørernes hard- og software er blevet afprøvet, indtil man med rimelig sikkerhed kunne udpege leverandøren af Handelshøjskolens nye

EDB-anlæg. Datamaten blev installeret i foråret 1979, og centerets medarbejdere har implementeret nye systemer og konverteret de gamle systemer til det nye anlæg.

INFORMATIONSFORSKNINGSADFDELINGEN (IFA)

Medarbejdere: Lektor, lic. merc. Niels Bjørn-Andersen, forskningsstipendiat Hasse Clausen, lektor, lic. merc. John Kjær (orlov 1 år fra 1.8.79), sekretær Ulla Pyndt (Jørgensen), lektor, lic. techn. Leif Bloch Rasmussen og lektorvikar, lic. techn. Thomas Skousen (fra 1.8.79).

I perioden 1.9.78–31.1.79 var senior lecturer Ken Eason fra Department of Human Sciences v. Loughborough Technical University gæsteprofessor v. IFA.

Oprettelse og formål

IFA blev oprettet ved beslutning i Konsistorium d. 8. april 1976. Det er IFA's formål at fungere som tværfaglig projektgruppe, hvor medarbejdere udlånt fra Handelshøjskolens økonomiske institutter eller fondsansatte skal drive forskning og undervisning i problemstillinger vedrørende konstruktion og anvendelse af informationssystemer i organisationer (i vid betydning).

Undervisningsaktiviteter

Datamatik på HA-studiet: Undervisningen gennemføres med stor vægt på brugersiden af databehandlingen. Følgende hovedemner er blevet behandlet: datamatiske systembeskrivelsesteknikker, organisationsteori og datamatik, erhvervs- og samfundsbeskrivelse og datamatik, anvendelsesområder for datamater, konsekvenser af anvendelse af datamater samt konstruktion af (datamatiske) systemer. Parallelt med denne undervisning gennemfører Handelshøjskolens edb-center en programmeringsundervisning. Undervisningen har omfattet 16 hold med i alt ca. 325 studerende. Ved Handelshøjskolens afdeling i Sønderborg har ca. 25 studerende fulgt det samme undervisningsprogram.

Datamatik på cand. merc.-studiet: John Kjær er fagkoordinator for faggrupperne G3, grundlæggende databehandling, og G4, videregående databehandling og systemteori.

Datamatiklinien ved HD-studiet i organisation: I lighed med tidligere år (før afdelingens oprettelse) har afdelingens medarbejdere deltaget i udformning og afvikling af denne undervisning, der har omfattet 70 studerende.

Forskningsprojekter

Computer Information Systems and Management (CISM). (Niels Bjørn-Andersen og Poul H. Pedersen). I dette internationale projekt deltager forskningsgrupper fra England, Tyskland, USA og Østrig. Niels Bjørn-Andersen er international koordinator. Projektets formål er at undersøge empirisk, hvorledes avancerede ledelsesinformationssystemer påvirker ledelsesstrukturen og den enkelte leders rolle. Ændringer i arbejdsopgaver, i kommunikationsmønstre og i indflydelsesfordeling er blevet undersøgt. Den empiriske ind-

samling af data i en større produktionsvirksomhed inden for elektronikbranchen i Danmark fandt sted i foråret 1976. Der foreligger en række rapporter og artikler fra den danske del af undersøgelsen, mens der stadig foregår en koordinering og sammenskrivning af erfaringerne på international basis.

Endelig rapport forventes at foreligge i løbet af 1980.

EDP and the Middle Manager. (Niels Bjørn-Andersen og Poul H. Pedersen). Dette er en udløber af CISM-projektet. Her sammenlignes undersøgelsesresultaterne fra de deltagende lande. I alt vil der være tale om 8 særdeles intensive case studier, alle gennemført med samme spørgeskemaer og undersøgelsesmetodik i øvrigt. Den internationale rapport forventes at foreligge i løbet af 1980.

Demokratiske Arbejdsformer – Planlægning, Humanisme og Edb (DAPHNE). (Niels Bjørn-Andersen, Hasse Clausen, Leif Bloch Rasmussen). Formålet med dette projekt er i samarbejde med fagforeningerne og medarbejderne som interessegruppe at udvikle metoder til styrkelse af medlemmernes mulighed for at opnå medindflydelse og medbestemmelse på udviklingen af edb-systemer. Projektet er et aktions-orienteret forskningsprojekt og søges etableret i et samarbejde mellem afdelingens medarbejdere og FTF. Projektet er nystartet og forventes at resultere i

- fremskaffelse af viden, der anskuer problemstillingerne omkring edb-teknologiens betydning udfra et arbejdstagersynspunkt
- udvikling af nye arbejdsformer, metoder og teknikker i tilknytning til systemarbejdet
- bidrage til en forståelse af problemer i tilknytning til styring af en virksomhed/organisation
- udarbejdelse af håndbøger, artikler og kursusmateriale til formidling mellem FTFs medlemmer
- skabe handlinger i tilknytning til nogle konkrete edb-systemer såvel i den enkelte organisation som på samfundsniveau.

Projektet baserer sig på en aktiv medvirken af FTFs medlemmer, hvilket indebærer, at der skal etableres en række arbejdspladsgrupper i tilknytning til nogle konkrete edb-systemer og/eller problemstillinger.

CCI-78. Copenhagen Conference on Computer Impact

185 deltagere og 13 foredragsholdere (heraf 12 fra udlandet) gjorde i dagene 25.–27. oktober status over edb-systemers indflydelse på medarbejdere og virksomheder samt diskuterede mulige strategier for en humanisering af edb-teknologien. Copenhagen Conference on Computer Impact-78 var arrangeret af DIAG (sammenslutning af større edb-firmaer og edb-anvendere). IFA (Informations Forsknings Afdelingen ved Handelshøjskolen) var ansvarlig for det faglige program, idet Niels Bjørn-Andersen var formand for den internationalt sammensatte programkomité.

Brugeruddannelse

Hasse Clausen og Leif Bloch Rasmussen arbejder med udvikling af brugeruddannelser, hvis hovedformål er at sætte »brugere« af edb- og informationssystemer i stand til at øve medindflydelse og medbestemmelse på udviklingen af sådanne systemer i såvel private som offentlige institutioner.

I samarbejde med FTFs teknologiudvalg har IFA medvirket til på forsøgsbasis at udvikle uddannelsesmateriale for FTF efter ovenstående principper. Dette har foreløbig resulteret i et 1-dags orienteringsmodul omkring edb og systemarbejde i FTFs tillidsmandsuddannelse, samt et uge-kursus i systemarbejde for repræsentanter for organisationer tilknyttet FTF.

Kobling af ETB/EDB

Dette nye projekt indgår i et samarbejde med Den Norske Dataforenings udviklingsprogram. I projektet studeres specielt sammenhængen mellem tekstbehandling og virksomhedens edb-baserede informationssystem. John Kjær har sammen med cand. merc.-studerende Sven Augsburg, Finn Langballe og Vibeke Ledertoug deltaget i udviklingsseminar i Hamar, 6.–8. december 1978. Det danske bidrag til projektet bliver 3 afhandlinger om henholdsvis metoder til udvikling af ETB/EDB systemer, systemvurdering samt sociale konsekvenser af sådanne systemer.

Det elektroniske kontor (Thomas Skousen)

Mikroelektronikkens udvikling har store konsekvenser for samfund, arbejdsmiljø og job-situation. En vurdering af denne udvikling samt udvikling af værktøjer, der sætter de forskellige interessegrupper i stand til at deltage i styringen af udviklingen, er en væsentlig opgave for IFA's forskningsindsats.

Publikationer

Niels Bjørn-Andersen & Karen Malmvig: Edb-specialister som en professionel gruppe. NordDATA-78, p. 12–18 i Bind B.

Niels Bjørn-Andersen & Bo Hedberg: La Progettazione dei Sistemi Informativi in una prospettiva organizzativa. I Studi Organizzativi. Nr. 1–2 1978.

Niels Bjørn-Andersen & Finn Borum: Demokratisierung der Gestaltung von Informationssystemen, I H. R. Hansen, K. Schröder & H. J. Weihe (eds.): Mensch und Computer. Duisburg 1979.

Niels Bjørn-Andersen: Medbestemmelse på systemudvikling. København, februar 1979.

Niels Bjørn-Andersen: Edb-teknologiens påvirkning af akademikernes arbejdsmiljø. København, marts 1979.

Niels Bjørn-Andersen: Participation in Systems Design. Bonn, juni 1979.

Niels Bjørn-Andersen (ed.): The Human Side of Information Processing. North-Holland, primo 1980.

Niels Bjørn-Andersen & Leif Bloch Rasmussen: Det teknologiske imperativ, marts 1979. Oversat til The Technological Imperative, og udkommer i Reader fra Pergamon, primo 1980.

Niels Bjørn-Andersen, Claes Edlund og Knud Bent Hey: Några Synspunkter på samarbetet mellan fackliga organisationer och forskare. Malmö, august 1979.

Niels Bjørn-Andersen, Hasse Clausen, John Kjær og Leif Bloch Rasmussen: En forskningsinstitutions arbejde med metoder og teknikker i systemudviklingen. IFA – Informationsforskningsafdelingen ved Handelshøjskolen i København, NordDATA-79, Bergen.

Hasse Clausen: Concepts and Experience with Participative Design Approaches. I E. Grochla & N. Szyperski (eds.): Design and Implementation of Computer-Based Information Systems, 1979.

Hasse Clausen: Dataaftaler. DIF-data: Erfaringer med dataaftaler – og lignende regler for medarbejderindflydelse, nov. 1978.

Ken Eason: Man and the Microprocessor. Foredrag på IFA-Informationsdagen, nov. 1978.

Ken Eason: Computer Information Systems and Managerial Tasks, CCI-78, okt. 1978.

Tor Haug & John Kjær (eds.): Utformning av Terminaldialog. 2. udvidede udgave, Den Norske Dataforening, Oslo 1978, 79 s.

T. Næsborg, J. Kjær, C. Skovbro, H. Andersen: Edb-rapport. Danske Forsikringsfunktionærers Landsforening, 1978, 27 s.

John Kjær: Problemerne omkring terminalsystemer. Kursus nr. 1, Kontor- og Datakonference 27.–29. september 1978, Dansk Databehandlingsforening.

John Kjær: Terminal Dialogue and Systemeering. Paper presented at The Scandinavian Research Seminar on Systemeering, Turku, May 1979.

John Kjær: Civiløkonomuddannelserne i Danmark. Gengivet i samlet fremstilling: Økonomutbildning i Norden, Økonomen No. 7/79, pp. 29–34.

Birgitte Glob Hansen & Leif Bloch Rasmussen: Københavns Kommunes biblioteker og den elektroniske databehandling, Absalon, nov. 1978.

Leif Bloch Rasmussen: Aktionsforskning – hvad kan det være? Artikel præsenteret på NFK-79, Stockholm, august 1979.

Leif Bloch Rasmussen: Afmagtens krav. Civiløkonomen, februar 1979.

Kontaktgruppe

IFA søger at opretholde en nær kontakt med repræsentanter for erhvervslivet og andre forskningsinstitutioner. Derfor indbydes der til den årlige IFA-Informationsdag, hvor forsknings- og undervisningsprogrammer præsenteres og diskuteres. Desuden udgiver IFA

løbende en orientering om afdelingens aktiviteter gennem bladet IFA-Nyt, på dansk og engelsk. – IFA distribueres til medarbejdere ved Handelshøjskolen i København samt til IFAs »interessenter« i øvrigt med henblik på at styrke den tværfaglige og empiriske forandring af afdelingens forskningsaktiviteter.

Læsere, der er interesseret i et nærmere samarbejde – IFA-seminar, projekter m.v. – er velkommen til at kontakte os. Ligeledes kan notater m.v., der ikke er offentliggjort i bøger og tidsskrifter, som regel rekvireres ved henvendelse til sekretariatet.

HA-CENTER

Afdelingsleder: Cand. polit. Orla Brandt Jensen.

Lektorer: Cand. scient. soc. Heine Andersen, mag. scient. soc. Ib Andersen, cand. polit. Cai F. Christensen, lic. merc. Tage Skjøtt-Larsen.

Adjunkt: Cand. pæd. Aage Nedergaard.

Eksterne lektorer: Cand. scient. Mogens Esrom Larsen, cand. polyt. Oli B. G. Madsen.

Adm. medarbejdere: Michael Møller Nielsen HA.

Sekretærer: Dorte Klöcker-Larsen, Alice Christensen.

De faste lærere ved centret er midlertidigt udlånte fra Handelshøjskolens økonomiske institutter, mens de øvrige medarbejdere er direkte tilknyttet centret.

Centret er oprettet i foråret 1977 som en tværinstituttlig samarbejdsramme omkring ændringer af HA-studiet.

Centrets arbejde har været koncentreret omkring forberedelsen af et HA-studieforsøg. Dette arbejde har været forestået af et udvalg (»HA-udvalget«) nedsat af de kollegiale organer, og HA-Centrets funktion har været, efter fastlagte retningslinier, at udarbejde forslag og oplæg til diskussion og vedtagelse i udvalget og i de styrende organer.

I begyndelsen af 1979 fremlagde centret et detaljeret forslag til et HA-forsøg, som vandt tilslutning i højskolens styrende organer. Forslaget blev herefter sendt til godkendelse i Undervisningsministeriet med henblik på studiestart den 1. september 1979.

Forslaget omhandler et forsøgsstudium, som omfatter 90 studerende. Studiet bliver tværfagligt og problemorienteret, idet undervisningen tager udgangspunkt i de problemer, der gør sig gældende i erhvervslivet. Gennem arbejdet med problemerne indlæres de teorier og metoder, der er led i HA-uddannelsen. Det er hensigten med forsøget at drage erfaringer med denne studieform på en lang række faglige og pædagogiske områder.

Ved skrivelse af 22. juni 1979 meddelte Undervisningsministeriet, at studieforsøget ikke kan iværksættes pr. september 1979. Udsættelsen begrundedes med, at en reform af HA-uddannelsen må have et bredere sigte end uddannelsen i København, og at der bør skabes klarhed omkring behovet for og principperne i en sådan reform, før der kan tages stilling til højskolens forslag til et studieforsøg.

CENTER FOR TVÆRFAGLIGE STUDIER/INSTITUT FOR LEDELSESFORSKNING

Den heltidsansatte stab ved centret bestod i det forløbne år af: Professor Torben Ager-snap, lektor Heine Andersen, kandidatstipendiat Kirsten Bregm, sekretær Birte Christen-

sen, lektorvikar Peter Duus, sekretær Gurli Jakobsen, sekretær Winnie Kindler, sekretær Lili Wermus, adjunkt Aage Nedergaard, lektor Peter Neergaard, adjunktvikar Jens Erik Parsby, Niels Dabelstein og Jan Løvgren.

Oprettelsen af centre ved Handelshøjskolen i København er en organisatorisk nydannel-
se til løsning af nogle forsknings- og undervisningsopgaver, som styrelseslovens organisa-
tionsmodeller ikke kan klare.

Efter styrelsesloven består den øverste ledelse af højskolens afdelinger – Det erhvervs-
økonomiske og Det erhvervsproglige fakultet – af et tostrengt system med fakultetsråd
og fakultetsstudienævn som parallelle organer med hver sine opgaver. De to fakulteter
har et fællesudvalg: konsistorium til varetagelse af opgaver, der vedrører højskolen som
helhed. Højskolens rektor repræsenterer højskolen udadtil og har ansvaret for den dag-
lige ledelse.

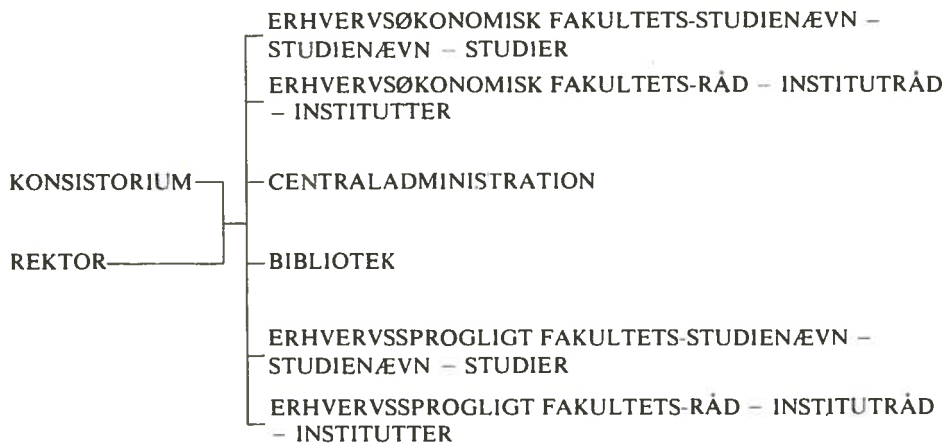
Under fakultetsråd og fakultetsstudienævn findes i styrelseslovmodellen i en matrix-
organisation institutter ledet af et institutråd, og studier ledet af studienævn. Hver lærer
og institutsekretær er knyttet til ét institut, men deres undervisning yder de ofte på flere
studier, hver styret af sit studienævn. Hvert studienævn på den erhvervsøkonomiske af-
deling har således repræsentation af studerende fra det enkelte studium og af lærere fra
flere fag. Studienævnene skulle derved kunne sikre tværinstitutlige aktiviteter på under-
visningsområdet. Men det har voldt problemer i praksis. Kapaciteten er begrænset, der
er ikke personaleressourcer til en større revision af studierne, og studienævnets autoritet
over for institutterne er så begrænset, at det ikke har kunnet pålægge lærere for flere fag
at samarbejde deres undervisning i ét fælles fag, f.eks.: Almen Økonomi.

Ved siden af undervisningsproblemerne har det vist sig, at institutterne hidtil stort set
ikke har evnet at tage problemer op, som kræver en tværfaglig og dermed tværinstitut-
lig forskningsindsats. Man har samlet sig om forskningsproblemer, som kan klares med
det enkelte fags teorier og metoder. Det er det letteste fagligt set, og for den unge forsker
giver det en mere sikker karrieremulighed. I forskningsmæssig henseende er der således
også behov for en organisatorisk nydannelse. I fakultetsrådene er der som i studienæv-
nene repræsenteret lærere for en flerhed af fag, samt ligeså mange fra studenter- og TAP-
gruppen. Man har der været opmærksom på behovet for en forskningsindsats på tværs
af fagene til belysning af aktuelle problemer i samfundet.

Man har derfor oprettet *centre* til varetagelse af de opgaver, der vanskeligt kan gen-
nemføres indenfor et instituts rammer. I princippet er der tale om en projekt-/eller ma-
trixorganisation.

Det karakteristiske ved disse organisationsformer er, at alle medarbejdere er tilknyttet
to krydsende enheder i organisationen. På den ene side en faggruppe, der ved HHK er
repræsenteret ved institutterne (og administrationen) og på den anden side en gruppe
med en bestemt arbejdsopgave. Fordelen ved denne opbygning skulle være, at man på
den ene side sikrer en god koordination af arbejdet omkring løsning af bestemte opgaver,
og på den anden side betyder tilknytningen til en faggruppe (et institut), at man hele ti-
den kan få sin faglige viden ajourført. Men det er en meget forenklet fremstilling, fordi
der fx er institutter, der indenfor sine rammer rummer flere fag (IOA), og dertil har man
ingen sikkerhed for, at der opnås en god koordinering af arbejdet, blot fordi man place-
rer folk i en fælles gruppe.

De forskellige institutter ved højskolen udlåner medarbejdere på hel- eller halvtid til

Figur 1: Handelshøjskolens opbygning efter Styrelseslovmodellen

INSTITUTTER	CENTRE/PROJEKTGRUPPER					STUDIENÆVN				
	CTS/ILF	IFA	EDB	HA	(HD)	HA	CM	HD/1	HD/2×5	LIC
Afsætningsøkonomi									●	●
Erhvervsret								●		
Erhvervsøkonomi			●					●		●
Europæisk Markedsret										
Finansiering									●	
Forsikring									●	
Nationaløkonomi	●			●				●		
Organisation og Arb.soc.	●	●		●			●		●	●
Regionaløkonomi (T.T.B.)										
Regnskabsvæsen	●								●	
Teoretisk Statistik								●		
Udenrigshandel				●						●

Figur 2: Den erhvervsøkonomiske afdelings institutter, centre og studier

centrene for en begrænset periode. Hvis institutterne ikke frivilligt vil udlåne folk til centrene, kan fakultetsrådet om nødvendigt pålægge dem at gøre det. Men det vil da i reglen være i forbindelse med tildeling af nye personaleressourcer til de pågældende institutter.

Det karakteristiske for projektorganisationen er, at man opløser grupperne, når opgaverne er løst, mens man i matrixorganisationen løbende opretholder et tilhørsforhold til såvel basisorganisationen (instituttet) som til arbejdsgruppen. På HHK har man indtil nu ikke nedlagt noget center, men på de fast opretholdte centre har man gennemført en udskiftning af personalet med to til tre års mellemrum.

I øvrigt er det karakteristisk for centrene på HHK, at der ikke foreligger en fast plan for deres arbejde og opbygning. Man har ladet tingene udvikle sig, og har nedsat udvalg til at følge arbejdet. Med centerkonstruktionen skulle man således have fået et nyt fleksibelt organ til varetagelse af tværinstitutive undervisnings- og forskningsaktiviteter. Centrene kan i princippet oprettes, udvides, indskrænkes og nedlægges efter behov. Personalets basistilknytning er til institutterne.

Der findes i dag flere centre ved Handelshøjskolen i København. Det ældste er CTS/ILF. Det blev oprettet i 1971 med det formål at gennemføre efteruddannelse for kandidater og at fremme en egentlig ledelsesforskning ved Handelshøjskolen. I 1975 blev det reorganiseret i forbindelse med stramningen af markedet for langvarig efteruddannelse og ønsket om at omlægge enkelte fag ved de erhvervsøkonomiske dagstudier.

For tiden har CTS/ILF følgende opgaver:

1. Støtte til og gennemførelse af tværfaglig forskning.
2. Undervisning i samfundsfagene: kulturhistorie og psykologi på HA-studiets 1. og 2. semester.
3. Undervisning i almen økonomi og videnskabsteori på cand. merc.-studiets første halvår.
4. Undervisning (seminarer) og administration i forbindelse med licentiatstudiet.
5. Efteruddannelse for samarbejdsudvalgets kursusgruppe af højskolens administrative personale.
6. Efteruddannelse for didaktikudvalget af den erhvervsøkonomiske afdelings lærere.
7. Efteruddannelse af kandidater for højskolen.

Der er for hvert undervisningsforløb nedsat kollegiale organer til at følge arbejdet. Disse er – refererende til forannævnte numre: 2. HA-studienævnet, 3. cand. merc.-studienævnet, 4. licentiatudvalget, 5. samarbejdsudvalget, 6. det erhvervsøkonomiske didaktikudvalg, 7. managementudvalget.

I 1976 oprettede fakultetsrådet et center, der fik betegnelsen: Informationsforskningsafdelingen, IFA (Center for Datamatik). Formålet med dette center var at fremme forskningen vedrørende databehandlingsteknikkens personalemæssige, organisatoriske og erhvervsøkonomiske problemer og at organisere undervisningen indenfor dette fagområde ved højskolen. Man kan sige, der var tale om et nyt område, som mange af de eksisterende institutter har en interesse i at se udviklet, og så ene man om en samlet indsats.

Endelig blev der i 1977 oprettet et HA-center med den opgave at gennemføre et kontrolleret forsøg med nye undervisningsformer for en lille del af de dagstuderende.

I sammenligning med opgavernes omfang har CTS/ILF været virkeligt underbemandet,

og det synes at være et af centrenes kroniske problemer. Institutternes repræsentanter i de kollegiale organer har her et perspektiv, der svarer til folketingsmedlemmernes. Man vil gerne være med til at vedtage gennemførelse af en fornyelse af højskolens undervisning og forskning m.v., men man er karrig med at bevilge ressourcer i form af AC og HK personale dertil. Det er lettere at få en begrænset assistance på deltid til gennemførelse af konkrete forsknings- eller undervisningsopgaver end at få heltidsansatte til at koordinere de manges deltidsindsats.

Vi planlægger derfor, at de centre, der har mere permanente opgaver skal have en lille fast kerne af ansatte på 3–4 AC og 2 HK. Dertil 2–4 midlertidigt ansatte, udlånte fra institutterne eller ansat som kandidatstipendiater. Og endelig undervisningsassistance på timebasis til de mange projektgrupper og kursusopgaver.

En ordning som den foreslåede vil have mange fordele og en del ulemper. Den lille kerne vil kunne sikre kontinuitet i arbejdet. Det er særlig vigtigt for undervisningen, hvor der gennemføres forsøg over en længere periode som fx i almen økonomi. Kontinuitet må dog ikke resultere i, at undervisningen stivner i en bestemt form, og det skulle den stadig tilgang af »udlånte« og midlertidigt ansatte medarbejdere kunne sikre.

Den lille kerne vil også kunne muliggøre, at der påbegyndes forskningsopgaver, som strækker sig over mere end en udlånsperiode.

En udlånsordning betyder for den yngre medarbejder, at han stadig vil have blikket vendt mod sit gamle institut, hvor den fremtidige karriere skal søges. Men opholdet ved et center med en bredere faglig rekrutteringsbaggrund vil kunne give den unge medarbejder de nye impulser, som han behøver for at gennemføre et nyskabende forskningsarbejde. Sådanne impulser kan han vanskeligere finde ved det institut, hvor han måske endog er uddannet. Men den faglige tradition han bringer med fra sin forudgående uddannelse kan være en inspiration for folk, der kommer med anden baggrund. For så vidt er udlånsordningen fagligt meget værdifuld. Problemet er blot, at det er vanskeligt at klare de løbende forpligtelser, hvis alle er nye og først skal til at sætte sig ind i opgaverne.

Et andet problem består i, at centrene ikke umiddelbart passer ind i styrelseslovens struktur. Centrenes leder udpeges af fakultetsrådet og det øvrige personale har følgelig ikke samme mulighed som institutpersonalet til at vælge en bestyrer (§ 37). Hvis lederen er indstillet på at gennemføre en kollektiv ledelse giver den nævnte formelle begrænsning ikke praktiske problemer. Men vi har overvejet, om man ved oprettelsen af centrene skulle pålægge lederne denne ledelsesform. Ligeledes har vi drøftet den mulighed, at man ved siden af den udpegede leder havde en valgt formand fra centerrådet, der i øvrigt i sin sammensætning og virkemåde svarer til et institutråd (§§ 32–36). For små centre vil det dog være en noget omstændelig organisationsform.

Disse problemer i forbindelse med beslutningsprocesserne ved et center har betydning i forhold til studienævnene. Den balance, der normalt er i samarbejdet mellem institutråd og studienævn, kan ved centrene let forskydes til styrkelse af studienævnens indflydelse, hvis forhandlingerne foregår mellem den enkelte centermedarbejder og studienævnet. Her vil et demokratisk fungerende centerråd bedre kunne sikre balancen.

I tilfælde af at et center gennem nogle år udelukkende skal beskæftige sig med fornyelse af undervisning på et bestemt niveau, kan der opstå problemer for centermedlemmernes faglige udvikling.

For det første kan en hovedopgave med undervisningsudvikling let komme til at dominere så meget, at det går ud over forskningsarbejdet. Det er derfor vigtigt, at fakultets-

rådet ved oprettelse af centre understreger medarbejdernes pligt til at overholde deres forskningsforpligtelse. Men dertil kan en koncentration om undervisningsopgaver på et bestemt fagligt niveau, fx HA eller HD let føre til, at den enkelte fastansatte lærer bliver fastlåst på dette niveau, hvor han i dag ellers underviser på flere niveauer og på flere studier. Det er vigtigt at fastholde den inspiration, som ligger i afvekslende undervisning.

Hvor et center søger gennemført en tværfaglig forskningsopgave, bliver det af stor betydning, hvordan institutternes udlån af medarbejdere foregår. Forskningsopgavens gennemførelse vil i almindelighed forudsætte, at den udlånte medarbejder er villig til at deltage i arbejdet på denne opgave. Opgavens formulering kan meddeles fra centret på forhånd, men man har ingen sikkerhed for, at den vil interessere medarbejderen fra det institut, der er villig til at låne ham ud. Det understreger også nødvendigheden af, at der til et center knyttes folk, hvor centret har en afgørende indflydelse på udvælgelsen. Som rekrutteringen foregår nu, vil centrene være henvist til at acceptere medarbejdernes frie valg af forskningsopgave (§ 13), og det tværfaglige kan kun sikres gennem en gensidig påvirkning under drøftelser af de enkeltes forskningsopgaver.

Rekrutteringsproblemer forekommer også for det teknisk-administrative personales vedkommende. Ved siden af en »kerne« på 2–3 sekretærer kunne det være værdifuldt at gennemføre den nødvendige udvidelse af staben ved udlån fra centraladministrationen eller institutterne. En sådan frivillig rotationsordning ville utvivlsomt kunne styrke integrationen og effektiviseringen af højskolens administration.

Virksomhed, teknik og samfund

Problemstillingen inden for dette område beskæftiger flere af CTS/ILF's medarbejdere. På forskningssiden har der især været arbejdet med problemerne omkring samspil mellem den tekniske udvikling og samfundsudviklingen, herunder en undersøgelse omkring byggeteknologiens udvikling i Danmark efter anden verdenskrig. På undervisningssiden har der været en afsmitning i forhold til Almen Økonomi.

Der er for SSF arrangeret et forskerseminar på Rungstedgaard omkring: Teknik og Samfund.

Et vigtigt led i udviklingen af området i fremtiden vil ud over udviklingen af de interne HHK-kontakter bestå i at styrke de allerede igangværende forbindelser til Danmarks tekniske Højskole. Denne kontakt vil ikke mindst kunne finde sted i forhold til det nyoprettede Institut for Samfundsfag på DtH, hvis leder er professor Verner Goldschmidt, der indtil 1.10.1977 var gæsteprofessor på CTS/ILF. Samarbejdet påtænkes at bestå i såvel et forskningsmæssigt som et undervisningsmæssigt samarbejde på mere avancerede områder. Fra 1.10.1978 er Jørgen Lindgaard Pedersen blevet ansat som lektor ved samme institut.

Miljø og ledelse på arbejdspladser i offentlige og private virksomheder

Dette emne er et typisk eksempel på et forskningsområde, der berører et større antal af de eksisterende fag ved læreanstalterne. De aktuelle problemer inden for dette område kan ikke tilfredsstillende belyses ved en »sammenlægning« af den viden, der kan hentes i de enkelte fagområder. Der er behov for en integreret forskningsindsats.

Ved CTS/ILF har Torben Agersnap været formand for forskningsrådenes fællesud-

valg vedrørende arbejdsmiljøproblemer. Han har i den forbindelse forestået udarbejdelsen af et betækningsudkast over en forskningspolitik for området. Desuden er han af SSF udpeget til medlem af arbejdsmiljørådets forskningsudvalg.

Økonomisk demokrati

Dette emne har i regeringens politik fået en høj prioritet, ligesom det har mange virksomheders og arbejdsmarkedsorganisationers interesse. Ved CTS/ILF har vi arbejdet på at etablere et forsknings samarbejde mellem flere institutter ved HHK om emnet. Desuden har vi søgt at skaffe midler til en forstærket forskningsindsats. Forskningsstipendiat Kirsten Bregm har gennemført forarbejdet til en publikation indenfor dette emneområde.

Licentiatstudiets udvikling

Siden reorganiseringen af CTS/ILF har vi gennemført nogle seminarer og varetaget en række studieadministrative opgaver for licentiatudvalget, der er nedsat af Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd. Udvalgets formand er Torben Agersnap, sekretær er Grethe Toft.

Seminarerne har Peter Neergaard taget sig af, de har haft en usædvanlig stor tilslutning.

Almen økonomi i god gænge

Faget Almen Økonomi, som blev omlagt samtidigt med centrets omorganisering er i det forløbne år gennemført efter den nye plan og med flere gode resultater.

Undervisningen varetages af staben ved CTS/ILF i samarbejde med et antal »proceskonsulenter« og »fagkonsulenter«, der stilles til rådighed af højskolens institutter eller søges ansat som undervisningsassistenter. Den samlede undervisningsbyrde omfatter introduktions- og støtteforelæsninger samt 20 timers proceskonsultation og 20 timers fagkonsultation pr. hold. Der er i alt ca. 30 hold, og hvert hold har ved semestrets begyndelse 6–8 medlemmer, dvs. antallet af undervisningstimer pr. studerende er 5. Det er ret nøje svarende til antallet af undervisningstimer pr. student på et hold i nationaløkonomi med 28 deltagere og 4 timer om ugen i to semestre! Der er stadig problemer med at vænne lærerkræfterne til den nye undervisningsform, hvor de fungerer som konsulenter for grupperne. Der er derfor gennemført et 3-dages intervalkursus for lærere, der skal fungere som proceskonsulenter i det kommende år.

Det er også vanskeligt at vænne de studerende til selvstændigt at gennemføre formuleringen af de problemer, de vil arbejde med i det halve år, der er afsat til faget.

Peter Duus og Jørgen Lindgaard Pedersen har haft den faglige ledelse af undervisningen, og Winnie Kindler har taget sig af administrationen.

Kulturhistorie/psykologi – et fag i vækst

Professor Hakon Stangerups død i forsommeren 1976 førte til, at HA-studienævnet besluttede sig for en omlægning af faget. Man ønskede en nærmere tilknytning til de samfundsfaglige områder, og man ønskede, at faget skulle præsentere de studerende for et alternativ til den løbende undervisning ved HA-studiet.

Undervisningen i dette fag søger at supplere det erhvervsøkonomiske perspektiv, som

de studerende får i andre fag, med socialpsykologisk og samfundsfaglig viden. Desuden søger man at øve de studerende i kritisk tænkning om virksomheder og samfundsforhold, bl. a. ved at orientere om fagenes metode og videnskabsteoretiske baggrund.

Desværre råder studienævnet dog ikke over økonomiske midler til, at vi kan gennemføre dette program på en helt forsvarlig måde. Der må stadig undervises på hold med over 500 (fem hundrede) deltagere.

Undervisningen er i år varetaget af Torben Agersnap, Heine Andersen og Aage Nedergaard. Studieadministrationen har Lili Wermus taget sig af, og Jens Erik Parsby og Jan Løvgren har rettet opgaverne.

I foråret har man gennemført et samarbejde med undervisningen i faget Erhverv og Samfund vedrørende øvelser i de to fag.

Efteruddannelse af højskolens personale

Efter at didaktikudvalgets medarbejdere er blevet udlånt til CTS/ILF, er udvalgets sekretariatsfunktion i det store hele overflyttet hertil. Man har tilrettelagt og gennemført almene pædagogiske og fagdidaktiske kurser, introduktionskurser og kurser i studieteknik. Der er desuden for samarbejdsudvalget gennemført kurser i debattekniik og samarbejdsforhold.

Aage Nedergaard har tilrettelagt kurserne, og Birte Christensen har taget sig af administrationen.

XII. Institutter og centre ved det erhvervsproglige fakultet

Sproginstitutternes sekretariat:

Hanne Feveile HD, Jette Grue, Kirsten Elsborg, Dorte Kierulff Lops, Vibeke Maaløe, Else-Marie Nørgaard, Elna Oberleitner, Ester Olsen, Lise Munk Pedersen, Benedicte Thune, Helle Tindbæk.

TVÆRSPROGLIGE AKTIVITETER

1. Sproginstitutterne har afholdt Forskningsseminar III den 28.–29. maj 1979 på kursus- ejendommen Rolighed ved Vedbæk

Der blev afgivet rapport fra fem forskningsgruppers arbejde i det forløbne år og to projekter blev beskrevet: Lena Flugers om tolkning og H.-P. Kromanns ordbogsprojekt. Søren Kaas Andersen talte om »Forholdet mellem undervisning, forskning og administration«, Vagn Sandberg om »Institutbestyrernes forhold til deres formelle ansvar for forskningen«, Jens Rasmussen om »En ramme for forskningen« og om »HHK's forhold til omverdenen set fra forskningsvinklen, herunder publikationsvirksomhed«, Gert Engel om »HHK's forskningsmæssige fremtid« samt Karen Stetting om »De enkelte forskningsmedarbejderes forskningsret/forskningspligt«.

2. Grammatikgruppen

Grammatikgruppen har fortsat arbejdet med substantivsyntagmer, bl. a. i forbindelse med seminarer afholdt af ekstern lektor i dansk, Henrik Galberg Jacobsen.

Herudover har enkelte medlemmer af gruppen fremlagt egne arbejdsresultater til diskussion.

3. Tekstlingvistikgruppen

Tekstlingvistikgruppen har fortsat arbejdet med analyse af juridiske tekster på de fire hovedsprog og har især behandlet pragmatiske, semantiske og syntaktiske træk ved domme. Medlemmer af gruppen deltog i AScLA-symposiet vedrørende »Kommunikativ kompetens och fackspråk« i Södertälje, 6.–8. oktober 1978 og bidrog med foredrag og indlæg.

4. Terminologiafdelingen

Bestyrelse: Gert Engel (formand), J. Qvistgaard (næstformand), Max Gorosch, Inge Gorm Hansen, Bente Kristensen (daglig leder).

TAP-repræsentant: Elna Oberleitner.

Valgt af De Studerendes Råd: Torben Jessen og Flemming Vogdrup.

Medarbejdere: Lene Andersen, Gunhild Dyrberg, Inge Gorm Hansen, Bente Kristensen, Bodil Nistrup Madsen, Heribert Picht, Pierre Pica, Karen Thryssøe.

a. Afholdte kurser

TERMINOLOGIKURSUS

Terminologiafdelingen har i forårssemestret 1979 afholdt et kursus i terminologi under valgfri fag for studerende på EA- og EK-trinet samt interesserede lærere. Kurset var i forhold til tidligere år udvidet og omfattede 7 dobbelttimer. Udover den teoretiske del var der også afsat timer til terminologiske miniprojekter.

Følgende medarbejdere deltog som arrangør og foredragsholdere: H. Picht, Bodil Nistrup Madsen, Lene Frandsen, Gunhild Dyrberg og Bente Kristensen.

b. Projekter

DANSK TERMBANK

Projektgruppe: Gert Engel, Lene Frandsen, Inge Gorm Hansen, Sonja Hvalkof, Bodil Nistrup Madsen, Jacques Qvistgaard.

Aktiviteter:

Efter at have afsluttet udviklingen af DANTERM-recorden er projektgruppen nu gået i gang med *systemudviklingen*. Som første led i denne er der udarbejdet et oplæg til systembeskrivelse, dvs. en *kravs-specifikation*, som indeholder vore ønsker m.h.t. søgeprocedurer og output-former.

Med henblik på realisering af de stillede krav er der afholdt en række *seminarer*, hvor man har drøftet forskellige løsningsmuligheder med edb-konsulenter og datalingvister.

TERMINOLOGISKE PROJEKTER

Projekter, som gennemføres i snæver kontakt med eksperter på de pågældende områder, opdelt efter de institutioner, som Terminologiafdelingen samarbejder med:

c. ISO-projekter i samarbejde med Dansk Standardiseringsråd (DS)

ISO-standard 1703 – Spændeværktøj til skruer og møtrikker

Terminologisk bearbejder: Bodil Nistrup Madsen.

Det udarbejdede forslag til dansk standard har været udsendt til offentlig kritik indtil 15.5.79. Indvendinger og ændringsforslag til de offentliggjorte danske ækvivalenter er blevet drøftet og behandlet af den terminologiske bearbejder samt den af DS udpegede ekspert på projektet. Den danske standard vil foruden referencenummer til ISO-standarden indeholde illustrationer og 99 termer på dansk, engelsk og fransk.

Supplement til ISO-standard 921 – Kerneenergi

Terminologisk bearbejder: Cand. scient. Carsten Engel.

Der er udarbejdet forslag til danske ækvivalenter til 300 supplerende termer på engelsk samt foretaget en oversættelse til dansk af de engelske definitioner. Bearbejderen har udfyldt DANTERM-records af såvel den engelske som den danske del af standarden (i alt ca. 850 termer) med tilføjelse af de danske definitioner, som dog ikke vil blive offentliggjort i standarden.

d. Nordiske Projekter

Arbejderbeskyttelsesterminologi

Projektleder: Gert Engel.

Terminologisk bearbejder: Birgit Lindow.

En dansk arbejdsgruppe udarbejder forslag til terminologi (termer + definitioner) på områderne »ergonomi« og »alment« som skal indgå i et systematisk glosar omfattende i alt 600 danske, svenske, norske og franske termer og dertil hørende definitioner. Der tilføjes engelske, franske og tyske ækvivalenter.

Efter at de enkelte arbejdsgrupper har udarbejdet forslag inden for de tildelte emneområder, udveksler grupperne materiale og foretager den fornødne komplettering. Projektet finansieres af Nordisk Ministerråd.

e. EF-projekter i samarbejde med EF-kommissionen – Terminologikontor i Luxembourg

Terminologisk materiale vedr. Ergonomi

Projektleder og terminologisk rådgiver: Bente Kristensen.

En dansk ekspertgruppe har forsynet et af EF-kommissionen udvalgt materiale indeholdende i alt 1000 engelske termer og dertil hørende definitioner med danske termer og danske definitioner. De danske definitioner vil efter alt at dømme danne grundlag for en revision af de engelske definitioner henholdsvis forklaringer. Materialet bearbejdes på de 6 officielle EF-sprog og vil indgå i Fællesskabernes terminologibank, Eurodicautom.

Terminologisk materiale vedrørende vanding og dræning

Projektleder: Gert Engel.

Terminologisk bearbejder: Sonja Hvalkof.

På basis af tilgængeligt dokumentationsmateriale og på grundlag af henholdsvis den engelske og den tyske definition har den danske bearbejder foreslået danske ækvivalenter til i alt ca. 7.155 termer udvalgt i »Multilingual Dictionary on Irrigation and Drainage«. Forslagene har været forelagt eksperter på området, og med eksperterne har bearbejderen drøftet problemer som termudvælgelse og termdannelse. Materialet vil foreligge på de 6 officielle EF-sprog og skal indgå i »Eurodicautom«.

Udarbejdelse af en klassifikation

Som led i projektet Dansk Termbank har Heribert Picht som dansk repræsentant og samtidig som repræsentant for den af Nordterm nedsatte arbejdsgruppe 2 vedr. kommunikation mellem Termbanker deltaget i et europæisk samarbejde omkring udarbejdelsen af en klassifikation.

f. Dokumentation

Ifølge aftale mellem Administrationsdepartementet og Terminologiafdelingen er det overdraget afdelingen at oprette og ajourføre en samling af oversatte love. Marie-Louise Møller Petersen har på grundlag af et eksisterende klassifikationssystem udarbejdet et registreringsskema til formålet. Samlingen omfatter p.t. ca. 50 oversatte love.

g. Samarbejde

Terminologiafdelingen har ved forskellige medarbejdere deltaget i nationalt og internationalt samarbejde.

1. Inge Gorm Hansen repræsenterede Danmark i ISO/TC 37 (principles and coordination). Danmark har før været O-medlem (observing) men er nu blevet P-medlem (participating) og medarbejder i WG I (principles of terminology), som p.t. reviderer de grundlæggende teoretiske terminologistandarder. Desuden deltager Danmark i WG 4's arbejde (Computational aids in terminology and lexicography).
2. Flere medarbejdere deltog i NORDTERM's arbejde i de 3 hidtil nedsatte arbejdsgrupper (terminologiuddannelse, kommunikation mellem termbanker, registrering og koordination af terminologiprojekter i Norden).
3. Der foregår et løbende samarbejde især på informationsområdet med Infoterm, Wien.
4. Terminologiaafdelingen er sekretariat og aktiv medarbejder i Terminologigruppen Danmark.

5. Fagsprogligt Center

Styringsgruppe: Max Gorosch (formand), Bengt Jürgensen, Meta Pedersen, Jacques Qvistgaard.

Medarbejdere: Jørgen Høedt, Robin Turner.

Fagsprogligt Centers indsats har i det forløbne år koncentreret sig om:

- tilrettelæggelse af »2nd European Symposium on LSP« (Language for Special Purposes), Bielefeld 1979,
- udsendelse af 4 numre af Unesco ALSSED LSP NEWSLETTER,
- udbygning af Unesco ALSSED LSP NETWORK til ca. 150 medlemmer, hvis aktiviteter behandles i den foreløbige udgave af publikationen »The World of LSP«,
- udarbejdelse af forskelligt artikelmateriale.

6. Det sproglige didaktikudvalg

Det sproglige didaktikudvalgs arbejde har koncentreret sig om tilrettelæggelse af forskellige kurser for højskolens lærere, bl. a. pædagogisk kursus for undervisningsassistenter.

7. CIUTI

Jens Rasmussen har deltaget i den årlige CIUTI-konference i Heidelberg, den 25.–26. maj 1979 som fakultetets repræsentant. Han har i 1978 fungeret som formand og i 1979 som næstformand for sammenslutningen.

8. ADLA

I forbindelse med sproginstitutionerne har Det danske Selskab for anvendt lingvistik (ADLA) holdt følgende møder:

- den 31. oktober 1978: Dr. Charles P. Bouton: L'émergence des concepts en neurologie
- den 2. maj 1979: Professor Georges Mounin: Linguistique et traduction.

9. SPRINT

Sproginstitutternes Tidsskrift

SPRINT er et tværinstitutligt skrift, som udkommer tre gange årligt. Redaktionen, der er sammensat af lærere, to fra hvert sproginstitut, en repræsentant fra terminologiafdelingen samt to TAP'er, ser det som sin opgave i lettilgængelig form at behandle nogle af de fremmedsproglige problemer, man som lærer eller studerende ved handelshøjskoler, handelshøjskoleafdelinger, handelsskoler og -gymnasier støder på.

For bladets lay-out har i beretningsperioden Inger Colding Jørgensen, Mette Amdi og Erik C. Møller været ansvarlige. Bladet er udkommet 3 gange i beretningsperioden og har vakt stor interesse inden for den tilsigtede læserkreds.

10. ARK

Sproginstitutternes Arbejdsrapporter er oprettet 1979 og af Forskningskollegiet tænkt som en ramme for foreløbige arbejdsresultater fra medarbejdere under det erhvervsproglige fakultet. Der optages artikler om fagligt og almindeligt sprog. De første to numre er under udgivelse:

1. H.-P. Kromann, Th. Riiber, P. Rosbach:
Betydningsbeskrivelse og ordbogstyper inden for tosprogsleksikografien med særligt henblik på en dansk-tysk ordbog.
2. Lene Frandsen:
Terminologi og leksikologi. Forskelle og ligheder.

A. INSTITUT FOR ENGELSK

Institutbestyrer: Lektor, translatør Vagn K. Sandberg.

Formand for institutrådet: Lektor, translatør Jørgen Alsø.

Professor: Bengt Jürgensen.

Lektorer: Cand. mag. Paul Bay; translatør Edna Seear Christensen; cand. ling. merc., translatør Helle Pals Frandsen; cand. ling. merc., translatør Inge Gorm Hansen; translatør H. Svane Knudsen; cand. mag. Børge Larsen; cand. mag. Inge Livbjerg; translatør Knud Løwert; cand. mag. Finn Messell; translatør Paul Monrad; cand. mag. Helge Schwarz; Norman B. Shine BA; fagleder, cand. mag. Sven Sorgenfrey; cand. mag. Tyge Stavnstrup; cand. mag. Karen Stetting.

Adjunkter: Cand. ling. merc., translatør Lena Flugler; cand. interpret., translatør Helen Fogh MA; cand. ling. merc. Karen Thrysøe.

Adjunktvikar: Cand. ling. merc. Rita Lenstrup.

Kandidatstipendiat: Cand. phil. Lise-Lotte Hjulmand.

Eksterne lektorer: Mag. art. Vera Böiken; fil. dr. Margaret Chesnutt BA; cand. mag. Jennifer Draskau BA; Marlene Ruth Hansen BA; cand. mag. Tove M. Lonning; Jean Lunds-kær-Nielsen BA; cand. mag. Viggo Hjørnager Pedersen; translatør Kjeld Præstegaard; translatør Christian Quist; cand. mag. Ole Strømgren; Linda Thøgersen BA; Robin Allan Turner MA; translatør Svend Vesterli.

Undervisningsassistenter: Mag. art. Tove Grubb Basballe; cand. interpret. Bodil Benson; cand. phil. Anne-Marie Bertelsen; translætør Anders A. Bock; lektor, cand. mag. Ole Bus; cand. mag. Randi Byrnæs; stud. ling. merc. Torben Møller Christensen; translætør Annette Clark-Christensen; stud. ling. merc. Lise Damsgaard; cand. mag. Kirsten de Hemmer Egeberg; translætør John Ellefsen; cand. interpret. Jytte Elmbo; cand. ling. merc. Lise Grønberg Eskesen; stud. ling. merc. Hanne Glasius; cand. phil. Birgit Hansen; stud. ling. merc. Karen Lundgaard Hansen; cand. mag. Lisbeth Heap; cand. phil. Jan Heine-mann; stud. ling. merc. Ole Helmersen; cand. phil. Marianne Holmen; cand. interpret. Ingrid McNair Hüffeldt; cand. interpret. Jørgen Høedt; cand. ling. merc. Lill Ingstav; cand. interpret. Vibeke Lykke Jensen; cand. mag. Jeanne Juul; cand. interpret. Bente Jæger; cand. interpret. Kirsten Kirkegaard; cand. phil. Susanne Leleur; cand. mag. Malene Lichtenberg; cand. phil. Vibeke Lundh; stud. ling. merc. Nina Lützen; cand. mag. Marianne Madelung; cand. phil. Anne Marie Madsen; stud. ling. merc. Charlotte Mandrup; cand. ling. merc. Jytte Irene Mansfeld; cand. mag. Helle Michelsen; cand. interpret. Marianne Nerving; cand. interpret. Anne-Birte Damgaard Nielsen; cand. phil. Niels Jørgen Nordbøge; cand. phil. Vivian Paludan; translætør Benny Pedersen; cand. phil. Bent Norup Pedersen; cand. ling. merc. Aase Peerless; cand. phil. Nina Benzon Petersen; cand. phil. Mogens Pind; cand. mag. Christian Planck; cand. phil. Lis Paaske; cand. mag. Lars Bo Rasmussen; cand. ling. merc. Ejvind Rosenberg; translætør Birte Schlamowitz; cand. ling. merc. Jytte Schou; cand. ling. merc. Iris Skram-Jensen; David Robert Stoner MA; cand. mag. Tove Marianne Stølen; cand. phil. Susanne Svejgaard; cand. ling. merc. An-nemette Lyng Svensson; cand. mag. Birgit Søndergaard; cand. phil. Hanne Margrethe Søndergaard; cand. mag. Jesper Thing-Simonsen; stud. ling. merc. Inge Lise Tinson; cand. mag. Lillian Werdelin; cand. interpret. Kirsten Vesterager; cand. ling. merc. Lis Witsø; cand. mag. Kurt Zimmermann; stud. ling. merc. Anne Zoëga; cand. interpret. Stefan Zytphen-Adeler; cand. phil. Peter Oluf Aarre.

I. Igangværende og afsluttede forskningsarbejder

Lena Flugger har udarbejdet en fagdidaktisk undersøgelse af fejlkilder og fejltyper i tolkning fra modersmål til det fremmede sprog (engelsk) og omvendt. Til SPRINT 2, 1979 har hun skrevet en artikel om samme emne og i samme nummer bidraget til oversættelse til engelsk af titler og eksamensbetegnelser ved HHK. Under udarbejdelse er en kortfattet redegørelse for den materialistiske sprogopfattelse til brug for forskningsgruppen om Oversættelse og Tolkning. Herudover planlægges fortsat fagdidaktisk arbejde inden for faget tolkning.

Lise-Lotte Hjulmand har i 1978/79 beskæftiget sig med tekstlingvistik, specielt med systemgrammatik, således som den er udformet af Halliday, samt Prager-skolens teorier. Hun har i den forbindelse udarbejdet første udkast til en redegørelse for Halliday's systemgrammatik. Til SPRINT 1, 1979 har hun skrevet en anmeldelse af Arne Juul og Knud Sørensens *Numerus i Moderne Engelsk*, samt til SPRINT 2, 1979 udarbejdet en artikel om subjektsprædikater og adverbialled; fungeret som formand for Grammatikgruppen; fortsat medvirket – i form af excerpering af nyt materiale, samt revidering af det oprindelige danske materiale – ved nyudgivelsen af Vinterberg og Bodelsens *Dansk-Engelsk*

Ordbog; foretaget en yderligere udvidelse og på enkelte punkter en revidering af et tidligere udarbejdet kompendium til grammatik-undervisningen på EK (2. udgave, februar 1979); medvirket ved udarbejdelsen af instituttets rapport til Planlægningsrådet for Forskning; repræsenteret instituttet i den tværinstitutive arbejdsgruppe, der udarbejdede Planen for Udbygning af Erhvervsproglig Forskning fra 1979 til 1982.

Inge Gorm Hansen har ved et nordisk kollokvium i Södertälje vedrørende fagsprog holdt foredrag over emnet »En pragmatisk analyse af lovttekster eksemplificeret ved den danske og den engelske ægteskabslov«, samt udarbejdet artikel over samme emne til AScLA-publikationen »Språket i Bruk«. Hun har endvidere udarbejdet en artikel til UNESCO ALSED LSP NEWSLETTER no. 2 »LSP aspects of teaching methods at university level«. Sammen med DANTERM projektgruppen har hun udarbejdet artikel til CEBAL 5: DANTERM – The Danish Terminological Data Bank. Hun har færdiggjort manuskript til en lærebog i engelsk juridisk sprog »Selected Texts on Commercial Law«, der forventes udgivet i januar 1980. Hun har endvidere deltaget i Tekstlingvistikgruppens arbejde og bidraget med flere indlæg, bl. a. en pragmatisk analyse af sproget i danske og engelske domme (se i øvrigt Tekstlingvistikgruppen). Hun arbejder fortsat på projektet Dansk Termbank (se herom under Terminologiafdelingen).

Bengt Jürgensen har i perioden været deltager i den tværproglige grammatikgruppe (se nedenfor). – Igangværende projekter: Undersøgelser over engelsk *of*-genitiv sammenlignet med *s*-genitiven. Inversion (= omvendt ordstilling); i undersøgelsen indgår ca. 500 engelske eksempler, set i kontekst (= sætningssammenhængen). Undersøgelser over adjektivets bøjning i komparativ og superlativ i dansk og engelsk, baseret på en række interviews med danske og engelske informanter (= forsøgspersoner); af hidtidige observationer synes det at fremgå, at den analytiske bøjning – især af 2-stavelser adjektiver – bliver mere og mere almindelig, hvorimod den syntetiske bøjning (tilføjelse af *-er* og *-est*) er i tilbagegang. Desuden om adjektiver: indsamlet materiale om engelske adjektiver brugt i neutrum og pluralis. Fonetik: har indsamlet materiale for at belyse intonationen i forskellige sociale lag og forskellige samtalsituationer. Dette er sket som fortsættelse af CEBAL-artiklen om intonationen i engelske TV-reklamer. Et bidrag til professor Schibbye festskriftet 1979 om »Danish Adjectives in the Comparative«.

Helge Schwarz har (a) fortsat arbejdet med *-ing* formens syntaks; (b) påbegyndt arbejdet med problemområdet tællelige/utællelige substantiver på moderne engelsk samt startet indsamling af eksemplermaterialet hertil.

Norman Shine har været fritaget for forskningspligt i perioden ifølge institutrådssanktion (men har igen forskningspligt – efter udskiftelsesordning – i perioden aug. 79–aug. 80). Har indsamlet materiale om det engelske parlamentsprog, skriftligt og mundtligt.

Karen Stetting har ved AScLA-konferencen i Södertälje 6.–8. oktober fremlagt et papir med titlen »The Relationship between General and Specialized Language Teaching«, som er publiceret i »Kommunikativ kompetens och fackspråk« udgivet af Moira Linnarud og Jan Svartvik, 1978. Hun har i forbindelse med sin deltagelse i højskolens grammatikgruppe fremlagt en redegørelse for forholdet mellem koordination, apposition og relativ

konstruktion som et led i gruppens behandling og substantivsyntagmet. Hun har fremlagt en model til oversættelseskritik i højskolens oversættelsesgruppe.

Karen Thrysøe har i det forløbne år afsluttet et projekt vedrørende »Phrasal Coordination in Legal English«. Hun har desuden deltaget i højskolens grammatikgruppe.

2. Faglig virksomhed i øvrigt

Lena Flugger har deltaget i arbejdet med tilrettelæggelsen og redaktionen af SPRINT. Sammen med kolleger fra andre institutter har hun tilrettelagt programmet for forskningsseminar III, samt ved denne lejlighed redegjort for sit tolkeprojekt. Herudover har hun med bidrag deltaget i forskningsgruppen »oversættelse og tolkning«, for hvilken hun fungerede som koordinator.

Inge Gorm Hansen har i samarbejde med Rochelle D. Gelman, LLB, Principal Lecturer ved the City of London Polytechnic, i dagene 19.–22. marts arrangeret et seminar for kandidatstuderende over engelske juridiske forhold.

I dagene 19.–26. november 1978 har hun som repræsentant for Dansk Standardiseringsråd og Terminologigruppen i Moskva deltaget i et møde arrangeret af den internationale standardiseringsorganisation ISO, Technical Committee 47 Working Group I »Principles of Terminology«. Fra den 2.–4. april 1979 har hun endvidere deltaget i en konference om termbanker arrangeret af Infoterm i Wien. Endelig har hun i maj 1979 deltaget i en af undervisningsministeriet afholdt konference »Humanioras rolle i samfundet« og holdt et indlæg om »Handelshøjskolens eksterne servicefunktioner«.

Lise-Lotte Hjulmand deltog i 5. Nordiske Lingvistikongres i Frostavallen i dagene 27.–29. april.

Bengt Jürgensen har fortsat virket som medlem af redaktionen af SPRINT. Har som dansk bestyrelsesmedlem i NAAS (Nordic Association for American Studies) arrangeret de danske deltageres rejse og tilstedeværelse i Helsinki-kongressen 14.–17. juni 1979. Har været medvirkende til, at to engelske gæsteforelæsere gav gæsteforelæsnings, forfatteren Margaret Drabble og professor Asa Briggs, bestyrelsesmedlem af Fagligt Center (UNESCO ALSSED LSP NETWORK). Har deltaget i lingvistikongresser i Helsinki, København (2) og Leeds.

Helge Schwarz har a) været medlem af bedømmelsesudvalg/Tietgen-prisopgave om »Passiv«, b) været formand for bedømmelsesudvalg/Tietgen-prisopgave om »Det funktionelle sætningsperspektiv«, været formand for bedømmelsesudvalg/lektorbedømmelse af adjunkt Lena Flugger.

Norman Shine har i perioden været »Honorary Adviser« i Danmark for »The British Universities Summer Schools«.

Karen Stetting har deltaget i bl.a. AScLA-konferencen, Nordisk Lingvistmøde og lingvistikredsen. Hun har været medlem af et bedømmelsesudvalg for en Tietgen-prisopgave.

Hun har været formand for udvalget for tilrettelæggelse af EA/ED-introkurset. Hun har sammen med et andet medlem af udvalget til omlægning af undervisningen i almen grammatik udarbejdet indstillingen til EG- og EA/ED-studienævnene. Hun har virket som censor ved universiteterne. Hun har publiceret sit indlæg ved højskolens Forskningsseminar III i omarbejdet udgave i højskolens avis, Kræmmerhuset 5/79, under titlen »Er forskning på de højere uddannelsesinstitutioner kun en produktion af varer?«. Hun har deltaget i udarbejdelsen af instituttets rapport til Planlægningsrådet for forskningen. Hun har bistået tre forskningsmedarbejdere med kommentering og diskussion af deres skriftlige arbejde.

B. INSTITUT FOR FRANSK

Institutbestyrer: Cand. mag. Anne Dueholm.

Professor: Dr. phil. Jens Rasmussen.

Adjunkter/lektorer med forskningspligt: Cand. ling. merc. Gunhild Dyrberg, cand. phil. Lita Lundquist ED, cand. phil. Hanne Martinet, cand. mag. Jacques Qvistgaard, cand. mag. Lillian Stage.

Adjunkter/lektorer uden forskningspligt: Cand. mag. Aase Baillais, cand. mag. Anne Dueholm, cand. ling. merc. Ellen Fehrn-Christensen, cand. art. Birgitte Friis, translator Hélène Holm, cand. jur. Niels Krogh-Hansen, translator Aase Lenstrup, cand. mag. Henrik Selsøe-Sørensen, cand. art. Dorte Westrup.

Kandidatstipendiat: Pierre Pica, diplômé d'études approfondies.

Eksterne lektorer (fransk): Marcel Hénaff, agrégé de philosophie; cand. ling. merc. Susanne Hertz, cand. jur. & docteur en droit Dorthe Laouedj Kryger, cand. phil. Ghani Merad-Boudia, cand. mag. Hanne Helveg Petersen, cand. polyt. Jean Pierre Zafiryadis.

Eksterne lektorer (italiensk): civilingeniør Leonardo de Chiffre, exam. art. Mirella Cristofoli, translator Johanne Mengel, cand. mag. Pina Zaccharin Lauritzen.

Undervisningsassistenter (fransk): Cand. phil. Else Marie Arevad, cand. phil. Anne Lis Bang-Pedersen, cand. ling. merc. Eva Bertram, cand. interpret. Hanne Blaaberg, cand. ling. merc. Hanne Maj Christensen, translator Merete Deletaille, Jean-Jacques Etienne, maîtrise ès lettres, cand. mag. Lisbet Gjerløv, cand. ling. merc. Eggert Hartvig-Hansen, cand. interpret. Helle Graun Herman, cand. phil. Pierre Hyllested, cand. mag. Kirsten Kielland-Brandt, cand. phil. Birgitte Krag, cand. ling. merc. Charlotte Langkilde, cand. phil. Irene Lindahl, cand. mag. Jørgen Erik Lomholt, cand. mag. Else Marker-Larsen, cand. mag. Barbara Melchior, cand. phil. Søren Michelsen, licenciée en droit Maryse Pierrel Mikkelsen, translator Inger Moe, licencié de philosophie Oliver Postel-Vinay, cand. mag. Anette Ragn Jensen, cand. mag. Jette Hassing Ronøe, cand. interpret. Inge Ryde, cand. interpret. Eva Bruun Veedfald, cand. merc. Gérard Vergnaud.

Undervisningsassistenter (italiensk): Zita Andersen EA, cand. phil. Lars Phil Jensen, cand. mag. Anna Maria Jensen, Merete Kock ED, cand. phil. Lise Velschow.

Undervisningsassistenter (russisk): Cand. mag. Britta Margit Bjørn, cand. mag. Per Carlsen, cand. phil. Birte Pass, dip. phil. Sonja Vesterholt.

1. Igangværende og afsluttede forskningsarbejder:

I den forløbne forskningsperiode har:

Gunhild Dyrberg påbegyndt udarbejdelsen af curriculum for undervisningen i merkantilt/økonomisk sprog på EK og arbejdet med fransk/dansk regnskabsterminologi. Hun har endvidere deltaget i instituttets neologiprojekt. I samarbejde med Grete Duvå, HHÅ, har hun skrevet en artikel til SPRINT 3/1978 om betalingsbalancen i Danmark og Frankrig. Endelig har hun medvirket ved tilrettelæggelsen og afholdelsen af et udvidet kursus i terminologi på HHK i foråret 1979.

Lita Lundquist har færdiggjort manuskriptet til »La cohérence textuelle: syntaxe sémantique, pragmatique«, der publiceres på Nyt Nordisk Forlag. Hun har publiceret en artikel i SPRINT nr. 1, 1979 om »Sproghandlinger, hvad er det?«. Hun har endvidere udarbejdet en tekstsamling til EA-undervisningen i tekstanalyse, en tekstsamling til EK-undervisningen i stilistik i samarbejde med Jens Rasmussen, og skrevet ca. 40 sider af en indføring i stilanalyse. Hun forsker fortsat inden for tekstlingvistik, pragmatik og semantik, nærmere betegnet sproghandlingsteorien og kasusgrammatikken til belysning af tekstkoherens og teksttyper.

Hanne Martinet har til nr. 11 af *Papers and Studies in Contrastive Linguistics*, Poznań, Polen, afleveret artiklen »A Functional and contrastive Analysis of Attributive Adjectives ending in *-ant* and in *-ende* in French and in Danish, respectively«. Artiklen »Une analyse contrastive fonctionnelle des adjectifs épithètes en *-ant* et en *-ende* en français et en danois contemporains« udkommer i et særnummer af *Studi Italiani di Linguistica Teorica e Applicata*, Bologna. I samarbejde med lektor Suzanne Hanon og diplômée ès lettres et exam. art. Christine Tybjerg, har hun udgivet bogen *Traductions*, Odense Universitets Forlag, 1978. I samarbejde med André Martinet og 6 andre franske lingvister har hun for CREDIF udgivet bogen *Grammaire fonctionnelle du français*, Didier/Hatier International. Til forlaget Belfond i Paris har hun oversat Suzanne Brøggers »Crème fraîche« til fransk. (udkommer dec. 1979). Hun arbejder fortsat på en dansk-fransk interjektionsordbog.

Pierre Pica har deltaget i arbejdet i grammatikgruppen og i terminologiafdelingens medarbejdermøder. Han har udarbejdet et kompendium og afholdt et kursus i leksikologi (2×4 timer) i december 1978. Han har skrevet en artikel »On a computer aided analysis of nonpronominal neuter verbs in French« til samlingen »Dictionnaires and their users«, januar 1979. »Nogle bemærkninger om de neutrale ikke-pronominale konstruktioner i dansk« er blevet publiceret i Arbejdsrapport no. 1, Institut for lingvistik, KU, februar 1979. »Quelques remarques à propos des phénomènes de coréférence dans le système des pronoms possessifs en français et en danois« er færdigt udarbejdet og ligeledes en større afhandling: »Le passif: Etude transformationnelle basée sur des faits issus du français et du danois et, dans une moindre mesure, de l'anglais«.

Jacques Qvistgaard har fortsat igangværende arbejder (herunder dansk-fransk ordbog, termbankprojekt, indsamling af terminologisk materiale). Han har endvidere påbegyndt en afprøvning af Luxembourgs termbank »Eurodicantom«, med henblik på at klarlægge dens praktiske anvendelighed ved oversættelse af den i udvalget franske og danske fagsproglige tekster forekommende terminologi. Han har endvidere deltaget i tværproglige grupper (oversættelse, fagsprog).

Jens Rasmussen har fortsat tekstlingvistiske undersøgelser vedrørende syntaksen i fagsprog og har deltaget i arbejdet i tværsproglige forskningsgrupper (oversættelse og tolkning; tekstlingvistik). Han har sammen med Hélène Holm forberedt en revideret udgave af »Fransk handelskorrespondance« og har i samarbejde med Karen Stetting foretaget en revision af »Almen grammatik« med henblik på nyudgivelse. Endvidere har han i instituttets arbejdsgruppe til udarbejdelse af en fransk EG-grammatik leveret manuskript til diverse kapitler.

Lilian Stage har fortsat igangværende studier med henblik på en kontrativ analyse af franske og danske modalverber. Hun har i samarbejde med Jens Rasmussen udarbejdet en fransk grammatik for det erhvervsproglige grundstudium samt udarbejdet en lærebog i samfundsforhold til brug for gymnasiet i samarbejde med Maire-Alice Séférian, Romansk Institut, KU. Til *Revue Romane* har hun skrevet en anmeldelse af Mats Forsgren: *La place de l'adjectif épithète en français contemporain. Etude quantitative et sémantique*, Upsala 1978.

2. Internationalt samarbejde og anden faglig virksomhed:

Lita Lundquist deltog i august 1978 i den 7. Nordiske Romanistkongres i Bergen, og i april 1979 i det femte Nordiske Lingvistmøde i Frostavallen, Sverige, hvor hun i sektionen Tekstlingvistik holdt et foredrag om »Fra tekstkoherens til teksttypologi«. Foredraget publiceres på engelsk i »Papers from the Fifth Scandinavian Conference of Linguistics«, Part 1. I april 1979 deltog hun i et seminar i Bergen om Brugsprosa med et indlæg om »Tekstlingvistik, tekstkoherens og tekstanalyse af brugsprosa«, der udkommer i et skrift fra Romansk Institut ved Bergen Universitet. Endelig deltog hun i juli 1979 i et kollokvium om »L'Ironie« ved Centre international de sémiotique et de linguistique, Urbino, Italien. Hun er desuden mødeleder i den tværfaglige forskningsgruppe ved HHK om Oversættelsesteori og tolkning, og i Pragmatikkredsen ved KU samt medlem af Lingvistkredsen ved KU.

Hanne Martinet har ved AILA's 5. internationale kongres i Montreal i dagene 21.–26. august 1978 holdt foredraget »Une analyse contrastive fonctionnelle des adjectifs épithètes en -ant et en -ende en français et en danois contemporains«. Ved samme kongres var hun sessionsrapportør for sektionen »Linguistique différentielle, »contrastive«. Hun har deltaget i »Internationales Kolloquium über Fragen der kontrastiven Lingvistik und Übersetzungswissenschaft« i Trier/Saarbrücken i dagene 25.–30. september 1978. Hun har deltaget i 9. datalingvistmøde i Roskilde, den 24. november 1978. Hun har ved 16. internationale konference om kontrativ lingvistik i Boszkowo, Polen, i dagene 14.–16. december, holdt foredraget »A Functional and Contrastive Analysis of Attributive Adjectives ending in -ant and in -ende in French and in Danish, respectively«. Hun har deltaget i et fremmedsprogsundervisnings ITV-symposium ved Institut for matematisk og anvendt lingvistik ved Københavns Universitet i dagene 8.–9. marts 1979. Hun har deltaget i 5th Scandinavian Conference of Linguistics i Frostavallen, i dagene 27.–29. april 1979. Hun har deltaget i 6e Colloque internationale de linguistique fonctionnelle i Rabat, i dagene 10.–15. juli 1979. Hun deltager i oversættelsesgruppen og i grammatikgruppen på HHK.

Pierre Pica har deltaget i 7. skandinaviske romanistkongres, 7.–11. august 1978 i Bergen, hvor han holdt foredrag om forskellen mellem homografi og polysemi. »Coling« 78, 14.–18. august 1978 i Bergen, han deltog i en rundbordskonference om terminologi. Seminar vedr. leksikografi, 15.–17. december 1978 i Exeter, England, hvor han holdt foredrag om homograferens typologi. Han deltog i et kollokvium vedrørende generativ grammatik, 18.–20. januar 1979 i Paris, i et kollokvium arrangeret af »G.L.O.W.« og et seminar ledet af Noam Chomsky, 20.–26. april 1979 i Pisa.

Jacques Qvistgaard har deltaget i følgende videnskabelige møder og kongresser: 5. internationale AILA-kongres i Montreal, 20.–26. august 1978, Colloque International sur l'Enseignement de la terminologie i Québec, 28.–30. august 1978, ASCLA-konferencen »Språket i Brug« i Södertälje, 6.–8. oktober 1978 og endelig Colloque International: Langues et Cooperation Européenne i Strasbourg, 17.–21. april 1979.

Jens Rasmussen har deltaget i et ASCLA symposium i Södertälje vedrørende »Kommunikativ kompetens och fackspråk«, 6.–8. oktober 1978 og har holdt et foredrag: »Nogle syntaktiske karakteristika for lovtekster«. Efter indbydelse fra Université de Paris III har han holdt følgende gæsteforelæsnings ved universitetets oversætter- og tolkeskole: »Stylistique et traduction«, 27. marts 1979 og »Typologie des faux-amis danois-français«, 30. marts 1979. På instituttets vegne har han forberedt et samarbejde med ordbogscentralen »Institut de la Langue Française«, Nancy, om indsamling af materiale vedrørende neologismer, fortrinsvis fagligt sprog. For statens humanistiske forskningsråd har han tilrettelagt en bibliografisk undersøgelse over behovsanalyser vedrørende fremmedsprog.

Jens Rasmussen har deltaget i kollokviet »Langues et coopération européenne«, Strasbourg, 17.–20. april 1979.

C. INSTITUT FOR SPANSK

Institutbestyrer: Lektor, translatør Niels Henning Pedersen HD.

Professor: Fil. dr. Max Gorosch.

Lektorer/adjunkter: Lektor, cand. mag. Søren Kaas Andersen, afdelingsleder, lektor, translatør Jørgen Jensen, adjunktvikar, translatør Kirsten Jessen, lektor, cand. ling. merc. Heribert Picht, lektor, translatør Ellen Sundbo, lektor, translatør Halvor Søeborg, adjunkt, translatør Erna Sølling.

Institutrådet består foruden af ovennævnte medlemmer endvidere af følgende:

Deltidsbeskæftigede lærere: Cand. ling. merc., translatør Louise Denver (fra 1.3.1979 kandidatstipendiat), cand. ling. merc., translatør Ulla Winding.

Valgt af De Studerendes Råd: Ellen-Marie Bentsen, Annemarie Løppenthin, Susanne Maimann, Kirsten Poulsen (suppleant).

TAP-repræsentanter: Lis Olsen, Elna Oberleitner, Vibeke Maaløe.

Endvidere er følgende knyttet til instituttet:

Eksterne lektorer: Dr. María Berta Pallares Garzón, translatør Vibeke Pentz-Møller, adjunkt, cand. phil. John Madsen, cand. ling. merc., translatør Ditte Obel Mikkelsen.

Kandidatstipendiat: Cand. ling. merc., translatør Louise Denver.

Undervisningsassistenter: Cand. ling. merc. Agnete Brink, Charles Céspedes, María Diaz-Varela, Cand. interpret. Hans Peter Elmøe, cand. phil. Inge Hammerich, María Fabricius Hansen, cand. mag. Iben Hasselbalch, cand. ling. merc. Anders Hermansen, cand. ling. merc., translator Doris Sørensen Hornemann, cand. mag. Vibeke Kamp Jørgensen, cand. mag. Elisebeth Laursen, cand. ling. merc. Pelle Løvgren, Rosa Maria Picht, cand. ling. merc., translator Lise Saxov, translator Kirsten Schelbeck, cand. ling. merc., translator Anette Villemoes, cand. mag. Helle Wegener, cand. ling. merc., translator Ulla Winding.

1. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

Max Gorosch

- har sammen med Dr. Rigoberto García, Dr. A. Izquierdo og Dr. C. Forresti udarbejdet en realiabog: »Elementos culturales e institucionales del continente latinoamericano«.

Søren Kaas Andersen

- har udgivet »Veinte Cuentos«, en samling af spanske og sydamerikanske noveller til brug for undervisningen på EG-studiet (Det Schønbergske forlag).
- har i samarbejde med H. Picht udarbejdet løsningsforslag til oversættelsesøvelser til ESO ES I og II.
- har i samarbejde med Lena Flugler og Hans Peter Jørgensen tilrettelagt forskningsseminar III på »Rolighed« 28. og 29.5.1979.
- har deltaget i arbejdsgrupperne tekstlingvistik samt oversættelse og tolkning.
- har redigeret og ydet bidrag til SPRINT.

Louise Denver

- har arbejdet på et grammatisk projekt, der giver en semantisk-syntaktisk beskrivelse af brugen af verbalinfinitivet »gerundio« på spansk. Begrundelsen for udarbejdelsen af projektet er den betydelige forskel, der eksisterer mellem den faktiske brug af »gerundio« og den brug, der anbefales af spanske grammatikere i almindelighed.
- har deltaget i den arbejdsgruppe, der er sammensat af lærere ved Institut for Spansk på alle tre studietrin med det formål at tilrettelægge et samlet undervisningsforløb i grammatik.

Niels Henning Pedersen

- har i samarbejde med H. Søeborg udarbejdet en ny lærebog i spansk handelskorrespondance.
- har endvidere i samarbejde med Søren Kaas Andersen og H. Søeborg tilrettelagt spanske, juridiske tekster med oversættelse til dansk til brug for undervisningen i stilistik og arbejdsgruppen for tekstlingvistik.

H. Picht

- har skrevet en artikel til CEBAL nr. 5: temanummer om terminologi, med titlen »Der Terminologieunterricht an der Handelshochschule in Kopenhagen«.
- har skrevet en artikel til festskrift for H. Spang-Hanssen med titel »Terminologiske specialeopgaver – arbejdsmetoder og modeller«.

- har skrevet et indlæg til COMTERM nr. 2 om Nordisk Terminologikursus 1978.
- har skrevet 2 indlæg til Infoterm Newsletter om:
  - a. Nordisk Terminologikursus 1978
  - b. NORDTERM.
- har udarbejdet 2 kompendier til brug ved realiaundervisning i spansk (EK) om Spanien og revideret 2 EA-kompendier i samme disciplin om henholdsvis Spanien og Sydamerika.
- har i samarbejde med S. Kaas Andersen udgivet løsningsforslag til oversættelsesøvelser til ESO ES (spansk begynder-system), Grafisk Forlag 1979.
- har været med til at udarbejde »Nyt fra Terminologiafdelingen« nr. 5 og en artikel om Terminologiafdelingen i »Kræmmerhuset«; deltager som terminologiafdelingens repræsentant i SPRINT-redaktionen.
- har ajourført bibliografien over terminologiske publikationer.
- har medvirket i tilrettelæggelse og gennemførelse af det udvidede terminologikursus 1979 (7 dobbelttimer) under valgfri fag.
- har holdt en gæsteforelæsning i forbindelse med et terminologiseminar ved Universitæt der Saarlandes, Saarbrücken.

H. Søbørg

- har med økonomisk støtte fra FUHU arbejdet på udgivelse af et katalog over faste præpositionsforbindelser i spansk.

2. Faglig virksomhed uden for højskolen

Max Gorosch

- har organiseret den fagsproglige del af ASCLA-symposiet Språket i Bruk, Södertälje, oktober 1978; ved samme symposium ledet et panel om fagsproglig undervisning på gymnasieniveau samt i symposiets publikation Språket i bruk, udgivet af Jan Svartvik og Moira Linnarud, publiceret en artikel om nævnte tema samt en udskrift af paneldebatten.
- har sammen med Jørgen Høedt og Robin Turner udgivet Unesco ALSSED LSP Newsletter No. 5–8.
- har udarbejdet programmet ved The Second European Symposium on LSP i Bielefeld september 1979.
- har forberedt studiegruppemøder over temaet Pragmatik og fagsprog med første møde i juni 1979.
- har efter indbydelse fra Institute for Information Science (KVAL) i Stockholm ledet et seminar vedr. Lingvistik og oversættelse og et andet vedr. Fagsproglig teori og praktik.

H. Picht

- har deltaget i en international arbejdsgruppe, der havde til opgave at udarbejde en terminologiklassifikation, der gør det muligt at udveksle terminologiske datamængder uden manuelle indgreb. Arbejdet er afsluttet og afprøvningsperioden skal begynde i efteråret 1979.
- har som Danmarks repræsentant i NORDTERM's AG 1 »terminologiundervisning

- og -uddannelse« deltaget i arbejdsgruppens planlægningsarbejde vedr. aktiviteter i 1980-81.
- har deltaget i NORDTERM 1979 i København og aflagt beretning om Nordisk Terminologikursus 1978.

D. INSTITUT FOR TYSK

Institutbestyrer: Lektor, cand. art. Hans Peter Jørgensen.

Professor: Mag. art. Hans-Peder Kromann.

Lektorer/adjunker (med forskningsforpligtelse): Lektor, cand. ling. merc. Inge Baaring, prorektor, lektor, cand. mag. Gert Engel, lektor, translatør, cand. jur. Ebbe Falck, adjunktvikar, cand. pæd. Grethe Hjorth, adjunkt, translatør Bente Kristensen, lektor, translatør Meta Pedersen.

Lektorer/adjunker (uden forskningsforpligtelse): Lektor, cand. mag. Frede Boje, lektor, cand. mag. Liselotte Brøndlund, lektor, translatør Pauli Gunderskov, lektor, cand. mag. Erling Bjørn Hansen, lektor, translatør Flemming Koue, adjunkt, translatør Theis Riiber, lektor, cand. mag. Poul Rosbach, lektor, translatør Walter Thornfield.

Kandidatstipendiat: Cand. ling. merc. Lene Frandsen.

Eksterne lektorer: Dr. phil. Klaus Bohnen, cand. mag. Mogens Dyhr, cand. interpret. Henrik Hopstock, cand. ling. merc. Bente Horneman, cand. mag. Lisbeth Falster Jakobsen, cand. mag. Bent Weidberg, lektor, cand. phil. Henrik Galberg Jacobsen (dansk).

Undervisningsassistenter: Cand. pæd. Ellen Gudmand-Høyer, translatør Aksel Hansen, stud. ling. merc. Doris Hansen, cand. mag. Gyde Hansen, cand. phil. Gitte Baunebjerg Hansen, cand. mag. Morten Gudmund Hansen, cand. mag. Steffen Leo Hansen, cand. mag. Margrethe Stig Hansen, translatør Jytte Haussmann, cand. mag. Merete Hellmers, cand. mag. Gudrun Schønsted Madsen, translatør Henriette D. Holm, cand. mag. Birgitta Gervig, cand. mag. Lise Neersø Jaspersen, cand. mag. Ole Jelby, cand. interpret. Birgit Lindow, cand. interpret. Mette Mortensen, cand. mag. Jørgen Mølgaard, cand. phil. Helge Nielsen, translatør Ulla I. Olsen, cand. ling. merc. Marie-Louise Møller Petersen, cand. interpret. Ann Selschau, translatør Waltraud Eva Thygesen, cand. ling. merc. Birthe Vesterli, stud. ling. merc. Flemming Vogdrup, Ingeborg Zint-Dyhr.

Institutrådet består foruden ovennævnte lektorer/adjunker og kandidatstipendiat af følgende:

Deltidsbeskæftigede lærere: Cand. phil. Gitte Baunebjerg Hansen, translatør Henriette D. Holm, cand. mag. Lise Neersø Jaspersen.

Valgt af De Studerendes Råd: Henriette Orholm, Bente Riis-Nielsen, Hannah Zacharias.

TAP-repræsentanter: Else Marie Nørgaard, Ester Olsen, Lise Munk Pedersen.

1. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder, pædagogisk udviklingsarbejde m.m.

Inge Baaring har som led i sin undersøgelse af de særlige problemer ved simultantolkning fra tysk til dansk, der hidrører fra den tyske ordstilling, analyseret et antal taler stillet til rådighed af Europaparlamentet samt den i et laboratorieforsøg udførte tolkning af disse taler. Arbejdet koncentrerer sig på indeværende tidspunkt om beskrivelse af de anvendte

strategier ved gengivelse af udskilte udvidede infinitiver og udvidede participialattributer samt om udvikling af yderligere strategier.

Ebbe Falck har afsluttet et kompendium med titlen »Nogle orienterende bemærkninger om tysk og dansk retsplejeorganisation m.v.«. For tiden arbejdes der med en omredigering og ajourføring af et tidligere (for flere år siden) fremstillet kompendium om civilprocessens parter, repræsentanter og stedfortrædere i tysk og dansk ret samt på et kompendium om tyske og danske retsregler vedrørende appel af trufne judicielle afgørelser.

Lene Frandsen har arbejdet på et dansk-tysk terminologisk inventar for et afgrænset område inden for ventilation og luftkonditionering. Til inventaret er knyttet metodiske overvejelser. Indsamlingsfasen og den terminologiske bearbejdning er fuldført. Sideløbende hermed har hun arbejdet med definitionsproblematik: definitionsobjekter, -metoder og -regler. Den erhvervede viden er anvendt ved udarbejdelse af definitioner i det terminologiske inventar. Overvejelser af teoretisk art samt erfaringer og eksempler fra praksis nedfældes for tiden.

Lene Frandsen har afsluttet følgende arbejder til publikation:

- »Eine terminologische Behandlung des thermostatischen Heizkörperventils – mit dem Hauptgewicht auf die Bestandteile des thermostatischen Heizkörperventils«, 33 s. (Artikel til CEBAL 5).
- »Terminologi og leksikologi. Forskelle og ligheder«, 25 s. (Arbejdsrapport til ARK 2).

Lene Frandsen er medarbejder i projektgruppen »Dansk termbank«, se under Terminologiafdelingen.

Grethe Hjorth har fortsat et igangværende arbejde med en kontrastiv analyse af tysk og dansk talesprog og afsluttet en afhandling herom i august 1979. Desuden har hun udarbejdet materialer til grammatikundervisningen på EG-studiet, bl. a. om »Passiv«, »Genitiv« og »Infinitiv«.

Bente Kristensen har haft orlov i efterårssemestret 1978 og stillingsreduktion til 4/7 i den resterende del af det forløbne studieår og har i august 1979 bestået juridisk kandidateksamen ved Københavns Universitet. Hun har fortsat sit arbejde som projektleder og terminologisk rådgiver for en ekstern ekspertgruppe, der udarbejder danske ækvivalenter samt danske definitioner til et EF-projekt vedr. ergonomi. Dette arbejde skal danne grundlag for en rapport om definitionsskrivning for forskellige målgrupper. Endvidere har hun fortsat sine undersøgelser vedrørende anvendelse af terminologilærens principper, herunder især læren om begrebssystemer, som et didaktisk middel i undervisningen i dansk og tysk juridisk sprog på HHK.

Bente Kristensen har fra 1.1.–31.8.79 været daglig leder af Terminologiafdelingen.

Hans-Peder Kromann har udgivet: Die syntaktischen, semantischen und pragmatischen Faktoren und Funktionen in der Wortstellung des einfachen Verbalsatzes im heutigen Deutsch. In: Sprache und Pragmatik. Lunder Symposium 1978. Lunder germanistische Forschungen 48 (1979), s. 304–16.

Andet afsluttet arbejde: Dansk-tysk verbalvalens i en »Hinübersetzungsgrammatik« for danskere. En skitse. Januar 1979, 37 s.

Fortsætter arbejdet med thema-rhema-begrebet og ordstilling.

Deltager i instituttets ordbogsarbejde (s.d.); i en tværinstitutionel arbejdsgruppe ved Københavns Universitet for »Kontrastiv dansk og tysk grammatik«; i den tværproglige grammatikgruppe under det erhvervsproglige fakultet (s.d.).

Lise Neersø Jaspersen har udarbejdet undervisningsmateriale om »Subjektiv og objektiv brug af modalverber«.

Meta Pedersen forlod instituttet med pension pr. 1. august 1979. I det forløbne undervisningsår har hun afsluttet sin forsøgsundervisning i merkantilt/økonomisk sprog efter det udarbejdede curriculum for det erhvervsproglige kandidatstudium.

I samarbejde med Birthe Vesterli har Meta Pedersen udgivet en samling erhvervsfaglige tekster, fortrinsvis for grundstudiet.

Theis Riiber har som led i en modifikation af sit curriculum for disciplinen teknisk tysk på EK-studiet udarbejdet og gennemført et præliminært undervisningsprogram inden for elektronikområdet med særligt henblik på diodens og transistorens virkemåde og funktion. Theis Riiber arbejder for tiden på en videreudvikling af programmet med sigte på optagelse af yderligere komponenter samt integration af disse i et radioteknisk program.

Birthe Vesterli har været medredaktør i: Faglige tekster til det erhvervsproglige grundstudium. Redigeret af Meta Pedersen og Birthe Vesterli. HHK 1979.

Flemming Vogdrup har til brug for undervisningen på HA redigeret følgende undervisningsmateriale: »HA-TYSK – tekstsamling«.

Ordbogsarbejdet:

H.-P. Kromann, Th. Riiber og P. Rosbach har bl. a. fortsat arbejdet med klassifikationen af fagordsområder, som skal indgå i en dansk-tysk ordbog. Et andet af årets emner har været ordbogstyper og betydningsbeskrivelse i tosprogs-ordbøger. Arbejdet hermed resulterede i et indlæg ved forskningsseminaret i maj 1979, som sidenhen er omarbejdet med henblik på offentliggørelse i ARK.

2. Internationalt samarbejde

Inge Baaring har deltaget i »Open House« ved Fachrichtung für angewandte Sprachwissenschaft der Universität des Saarlandes, januar 1979.

Flemming Koue har den 31.1.–1.2.1979 deltaget i »Open House« arrangement ved Fachrichtung 8.6. – Angewandte Sprachwissenschaft sowie Übersetzen und Dolmetschen ved universitetet i Saarbrücken med henblik på indsamling af oplysninger vedrørende opbygningen af de fagsproglige studier på translatørniveau. Der foreligger en rapport over informationsbesøget indeholdende dokumentationsmateriale samt en artikel i SPRINT, 1979, 2, 12–15.

Bente Kristensen. Indlæg på Nordterm-mødet i København 24.4.1979: »En orientering

om igangværende og planlagte projekter ved Handelshøjskolens Terminologiaafdeling«. Indvalgt i en nordisk arbejdsgruppe under Nordterm med henblik på planlægning og koordination af fælles nordiske terminologiprojekter.

Hans-Peder Kromann har i december 1978 besøgt Akademie der Wissenschaften, Sektion Sprachwissenschaft, Berlin, med henblik på at indsamle informationer om ordbogsarbejde.

Flemming Vogdrup har som stipendiat deltaget i Goethe-Instituts Fortbildungskurs für ausländische Deutschlehrer und Germanisten, Nürnberg: Mittendrin und am Rande, landeskundliche Information und Lehrmaterialproduktion, 23.7. – 10.8.1979.

Gæsteforelæsere ved institut for tysk:

Professor, dr. L. Hoffmann, Leipzig; dr. Helene Malige-Klappenbach, Akademie der Wissenschaften, Berlin; Studiendirektorin Gisela Adamowsky, Friedrich-List-Oberschule, Berlin; professor, dr. K. Reiss, Gernersheim; Alexander Vodopivec, leitender Redakteur im österreichischen Rundfunk.

3. Anden faglig virksomhed

Inge Baaring har for arbejdsgruppen vedr. oprettelse af en tolkeuddannelse ved Handelshøjskolen i København udarbejdet indstilling til ministeriet om den foreslåede post graduate tolkeuddannelse. Der vil i SPRINT nov. 1979 blive publiceret en artikel herom: Tolkeuddannelse? Ja, men hvornår?

Inge Baaring er medlem af arbejdsgruppen vedr. erhvervsprog under det faglige landsudvalg for de humanistiske uddannelser, samt af Handelshøjskolens tværspørglige arbejdsgruppe vedr. tolkning og oversættelse og vedr. tekstlingvistik.

Lene Frandsen har bidraget med en dobbelttime om termdannelse på Terminologiaafdelingens grundkursus for studenter og lærere.

Grethe Hjorth medvirkede i efterårssemesteret 1978 ved planlægning og gennemførelse af follow-up-dag på EG-studiet og skrev den afsluttende rapport om intro-kurset. Desuden blev arbejdet med en studie-reform på EG-studiet fortsat og intensiveret. Det mandede ud i et forslag til reform, som blev fremlagt ved en høring i marts 1979. Herefter blev arbejdsgruppen opløst og arbejdet stillet i bero.

Bente Kristensen har på Terminologiaafdelingens udvidede kursus i terminologi i forårssemesteret 1979 forelæst over emnet »Terminologispecialer«.

Hans-Peder Kromann har været formand for 2 bedømmelsesudvalg vedr. adj./lektorstillinger i tysk, medlem af 6 andre bedømmelsesudvalg vedr. stillinger, medlem af udvalg til bedømmelse af en prisopgave, medlem af udvalget vedr. udbygningsplan for den erhvervsproglige forskning ved HHK samt flere andre udvalg.

Medlem af redaktionen for SPRINT og udpeget som redaktør af ARK.

Foredrag om »Kilder og korpus i projektet Dansk-Tysk-Ordbog« ved 9. datalingvistmøde på RUC; om instituttets ordbogsarbejde ved det erhvervsproglige forskningsseminar (s.d.).

E. INSTITUT FOR ERHVERVSPRAKSIS

Institutbestyrer: Handelsfaglærer, cand. ling. merc., translatør Lise Saxov.

Handelsfaglærer Anne Harries EA, lektor Finn Hagen Jespersen HA, handelsfaglærer Erna Larsen, handelsfaglærer Jytte Halfdan Madsen ED, lektor Erik Otto HA, handelsfaglærer Inger Vikelsøe.

Institutrådet består endvidere af følgende:

Deltidsbeskæftigede lærere: Fuldmægtig, cand. polit. Kjeld K. Lykke, korrespondent Christa Susanne Madsen.

Valgt af De Studerendes Råd: Lis Fledelius, Lone Skøtt.

TAP-repræsentant: Benedicte Thune.

Instituttet er opdelt i 2 faggrupper:

1. Faggruppen for regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi.
Faggruppeleder: Erik Otto.
2. Faggruppen for maskinskrivning og stenografi.
Faggruppeleder: Lise Saxov.

1. Oprettelse

Institut for Erhvervspraksis blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker fagområderne erhvervslære (herunder regnskabslære) og samfundsøkonomi, maskinskrivning samt dansk, engelsk, fransk og tysk stenografi under sprogstudierne og regnskabslære under de økonomiske studier.

2. Afsluttede og igangværende arbejder

Samfundsøkonomi:

Med henblik på en revision af stofområdet i relation til den nuværende lærebog er Finn Hagen Jespersen i samarbejde med Kjeld K. Lykke gået i gang med udarbejdelse af en skitse til en ny lærebog.

Maskinskrivning og stenografi:

Faggruppen har foretaget en ajourføring af undervisningsmaterialet til maskinskrivning. De fastansatte lærere og et antal undervisningsassistenter har fulgt et kursus i tekstbehandling – samt udviklingen inden for området – med henblik på en inkorporering af etb i maskinskrivningsundervisningen. Endvidere er undervisningsmaterialet i engelsk stenografi blevet revideret.

XIII. Højskolens økonomi

I det følgende bringes højskolens regnskab for 1977/78 og 1978

1977/78 (1/4 1977–31/3 1978)

	Kr.
Lønninger	57.983.056,63
Censorhonorar, honorar til eksamenstilsyn	2.955.226,07
EDB-lønkørsel	95.741,39
Tjenesterejser	132.163,67
Uddannelse af personale (herunder tilskud til studierejser)	345.512,18
Kontorholdsudgifter	2.387.951,74
Trykning af publikationer	131.807,66
Transport af materiel	99.797,11
Lokaleudgifter	11.017.690,65
Rengøring	2.067.285,25
Anskaffelse af bøger til bibliotek, inventar m.m.	1.592.475,76
Undervisnings- og eksamensmateriel	792.104,34
Vedligeholdelse af inventar og undervisningsmateriel	573.042,93
Kandidatstipendier	2.698.807,58
Andre udgifter	144.868,29
	83.017.531,25
– Lejeindtægter	10.228,80
– Salg af undervisningsmaterialer	243.003,56
– Renteindtægt	138.813,13
– Dagpengefond	202.415,00
– Tilbageført depositum, Fabrikvej-bygningen	176.626,00
– Godtgørelse EFG-elev	1.563,66
	772.650,15
	82.244.881,10

1978 (1/4-31/12 1978)

Kr.

Lønninger		46.580.207,67	
Censorhonorar, honorar til eksamenstilsyn		2.857.598,32	
EDB-lønkørsel		78.391,64	
Tjenesterejser		108.233,57	
Uddannelse af personale (herunder tilskud til studierejser)		358.113,22	
Kontorholdsudgifter		2.279.039,94	
Trykning af publikationer		201.476,87	
Transport af materiel		25.753,14	
Lokaleudgifter		10.097.471,41	
Betaling regionale edb-centre		81.049,03	
Konsulenthonorar m.v.		62.481,57	
Rengøring		1.756.183,30	
Undervisnings- og eksamensmateriel		334.127,55	
Anskaffelser af bøger til bibliotek, inventar m.v.		2.587.563,34	
Vedligeholdelse af inventar og maskiner		458.465,40	
Kandidatstipendier		2.234.974,81	
Tilskud fra staten til de studerende		41.175,38	
Andre udgifter		77.105,85	
			70.219.412,01
– Lejeindtægter	4.409,10		
– Salg af undervisningsmaterialer	192.857,13		
– Renteindtægt	84.285,63		
– Dagpengefond	10.082,00		
– Arbejdsformidling m.v.	96.276,20	387.910,06	
			69.831.501,95

Højskolen har i finansåret 1978 modtaget følgende bevillinger:

	Kr.
<i>Løbende tilskud til undersøgelser m.v. igangsat tidligere finansår:</i>	
Unge arbejdsløse / Forskningsrådet	88.859,00
Konferencetolk / European Communities	20.550,00
Dansk Termibank / Forskningsrådet	92.920,00
Terminologi / Forskningsrådet	55.420,00
Terminologi / EF-kommissionen	23.650,00
Automationsprojektet / Forskningsrådet	103.800,00
Presseundersøgelsen / Forskningsrådet	5.000,00
Undervisning / EF-kommissionen	20.550,00
Industrielt køb / Industriel Reklame A/S	1.737,23
Reklamens samfundsmæssige betydning / Forskningsrådet	109.314,00
Fagsprogligt Center / Undervisningsministeriet	25.000,00

Tilskud til undersøgelser m.v. igangsat i finansår 1978:

Varekodning / Danmarks Erhvervsfond	50.000,00
Daphne-projektet / forskellige kilder	6.000,00
Samnordisk Byggeeksport / Nordisk Råd	15.674,00
Nordisk Terminologikursus / Nordiskt Kulturellt Samarbete	130.000,00
Import-Eksport / Forskningsrådet	119.951,00
Nordisk Ministerråds Undersøgelse	17.484,00
Arbejdsløshedsprojektet / Forskningsrådet	355.219,00

XIV. Højskolens lokaler

Højskolens virksomhed har i beretningsåret været gennemført i følgende lokaler:

Fabrikvej 7:

Centraladministrationen

Institut for engelsk

Institut for fransk

Institut for tysk

Institut for spansk

Institut for erhvervspraksis

Det erhvervsproglige fakultet

Filial for biblioteket

De Studerendes Råd

Sproginstitutternes sekretariat

Undervisning af og studiekontor for:

HA 1. år

cand. merc.

HD 1. del

HD 2. del

Sprogstudierne

Howitzvej 60:

Institut for afsætningsøkonomi

Institut for erhvervsret og revision

Institut for finansiering

Institut for organisation og arbejdssociologi

Institut for regnskabsvæsen

Reproduktionsafdelingen

Undervisning af cand. merc.

HA

Sprogstudierne

Julius Thomsens Plads 10:

EDB-centeret

Hovedbiblioteket

Institut for erhvervsøkonomi

De Studerendes Råd

Undervisning af

HA 2. og 3. år

cand. merc.

HD 1. del

HD 2. del

Studiekontor for HA 2. og 3. år samt

HD 2. del

Rosenørns Allé 9, stuen og 3. sal:

Institut for europæisk markedsret

Forsikringsinstitutet

Institut for teoretisk statistik

Institut for trafik-, turist- og beliggenhedsforskning

Informationsforskningsafdelingen

AISEC

Moderate Studenter

Nansensgade 19:

Center for tværfaglige studier

Institut for ledelsesforskning (CTS/ILF)

Institut for nationaløkonomi

Instituttet for udenrigshandel

HA-center

cand. merc.

HA

HD 2. del

Turesensgade 22

Institutafdeling for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse

Det erhvervsøkonomiske Fakultet

Arbejdsgruppen for anvendt Statistik

Det økonomiske Studiesekretariat

De Studerendes Råd

Moderate Studenter

XV. Stipendier og studielån

I 1978/79 er der til højskolens studerende uddelt stipendier, bevilget af følgende private legat- og fondsbestyrelser:

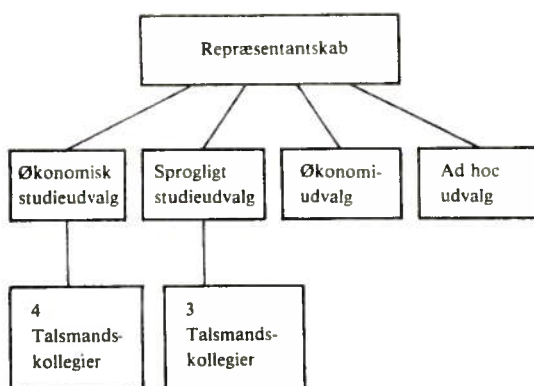
		Kr.
Vilhelm Christiansen's Legat	maj 1979	138.000
Jørgen Esmer's Mindelegat	marts 1979	21.500
William og Anna Evers Legat	maj 1979	6.000
Evers & Co's Studiefond	august 1979	14.500
Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse – studiehjælp	december 1979	31.000
Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse – uddannelse i udlandet	januar 1979	38.350
Garvemester C. W. Gerickes Legat	marts 1979	9.000
Købmand Svend Hansen's Fond	december 1979	30.000
Reinholdt W. Jorck og hustru's Fond	oktober 1979	80.000
Grosserer Holger Laage-Petersen og hustru's Fond	marts 1979	100.000
H. O. Lange's Fond	december 1979	150.000
Frederik Larsen's Fond	maj 1979	20.000
Otto Mønsted's Fond	marts 1979	52.000
Sekretær Verner Olsen's Mindelegat	april 1979	2.000
Egmont H. Petersen's Fond	marts 1979	20.000
Julius Skrike's Stiftelse	marts 1979	3.000
Studenternes Venner	februar 1979	6.000
Grosserer Laurits Svendsen's Legat	december 1979	12.000
Direktør Andreas Sørensen og hustru's Fond	marts 1979	20.000
Peter og Emma Thomsen's Legat	oktober 1979	16.000
Vikarkassen	januar 1979	7.500

Der er desuden ydet støtte til højskolens studerende fra Statens Uddannelsesstøtte efter de i lovgivningen om uddannelsesstøtte fastsatte regler.

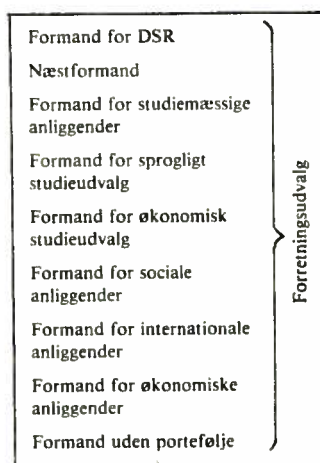
XVI. De Studerendes Råd

De Studerendes Råd er den officielle repræsentant for de ved højskolen indtegnede studerende. Dets opgaver er at varetage de studerendes interesser og at repræsentere disse såvel over for højskolen som udadtil. Talsmandskollegierne opstiller rådets kandidater til valg ved de kollegiale organer på Handelshøjskolen.

DSR's STRUKTUR

Repræsentantskabets konstitution

Repræsentantskabet konstituerede sig december 1978 med følgende sammensætning af forretningsudvalget:

Formand: Frank Ebsen

Næstformand: Rikke Nöhrind

Formand for studiemæssige anliggender: Inger Lassen

Formand for økonomiske anliggender: Kurt Lourcing

Formand for internationale anliggender: Kirsten Poulsen

Formand for sociale anliggender: Flemming Petersen

Formand uden portefølje: Michael Møller Nielsen

Formand for sprogligt studieudvalg: Tove Sørensen

Formand for økonomiske studieudvalg: Henrik Lüppert Jensen

Desuden valgtes som Formand for økonomiudvalget, Niels Arildsen

Nyvalg af formand sker pr. 1. marts, og i 1979 valgtes Inger Lassen.

UDDRAG AF PRINCIPPROGRAMMET FOR DE STUDERENDES RÅD

Som følge af uddannelsernes og tillige de færdiguddannedes funktioner må det være de studerendes opgave at søge at ændre uddannelserne og forskningen således, at det bringes til at varetage lønmodtagernes interesser.

Det er et mål for DSR at:

- der skabes et økonomisk grundlag for at studere, således at alle, uanset social baggrund sikres lige adgang og mulighed for at få den ønskede uddannelse. DSR vender sig mod ethvert indgreb, som modvirker dette.
- uddannelserne og forskningen ikke blot åbner mulighed for, men direkte indebærer, at de studerende tager samfundskritisk stilling og sættes i stand til kritisk at forholde sig til forskningens og uddannelsernes indhold og anvendelse i forskellige samfundsmæssige sammenhænge herunder også en kritik af de forskellige uddannelsers erhvervsformål.
- den enkelte sættes i stand til at overskue og være kritisk og derved øge mulighederne for at ændre sin kommende erhvervsfunktion.
- dette er medvirkende til, at de studerende tager aktivt del i det politiske, ideologiske, kulturelle og økonomiske liv i samfundet.

De Studerendes Råd's arbejde har i det forløbne år været præget af en stigende mødeaktivitet specielt i forskellige ad-hoc grupper, som har haft til opgave ud fra bestemte emner at analysere forskellige problemer bl. a. til brug for studentermedlemmerne i de kollegiale organer, men først og fremmest for at informere og aktivisere så mange studerende som muligt.

Gennemførelsen af adgangsbegrænsningen har sat sit præg på de studerende. Flere og flere har været nødt til at tage erhvervsarbejde ved siden af heltidsstudierne, hvis det har været muligt, eller tage orlov fra studierne for at klare dagen og vejen. De tendenser, der ligger i dette, nemlig de *meget* dårlige økonomiske støtteforhold for de studerende, er noget, som er blevet diskuteret kraftigt, og som fremover vil være et af hovedpunkterne i DSR's arbejde.

De forskellige forslag fra Undervisningsministeriet til stramninger overfor læreanstalterne har også været noget, som DSR har behandlet indholdet og konsekvenserne af. Det resulterede i, at man fra studentside vendte sig imod disse forslag, da det ville bevirke en yderst central styring af uddannelsessektoren.

Klubprojekt

Klubprojektet – eller blot Klubben – er ansvarlig for festerne og »Slyngelstuen«. Klubben tager sig af orkestervalg, plakater, udsmykning, etc.

»Slyngelstuen«, DSR's værtshus har åbent hver aften *mandag–torsdag fra kl. 19.00* til de sidste gæster er gået, *onsdag fra kl. 11.00* til ud på eftermiddagen.

Der er nu opstillet et billard, som i den tid det har eksisteret, har haft en utrolig søgning. Derudover har der været afholdt enkelte torsdagsarrangementer med diverse levende musik, og disse arrangementer vil fremover ligge fast hver tredje torsdag i måneden.

Klubben arbejder til stadighed med forbedring af »Slyngelstuen«, både hvad angår udsmykning og tekniske installationer.

Der har været holdt fest den første lørdag i hver måned (undtagen januar og i sommerperioden) med stor søgning og med kendte og gode musiknavne fra både ind- og udland (Gnags, Østjysk Musikforening, Rhodes Rockers, Sverige, Peter Thorup m.fl.). Der har ligeledes været discoteksmusik til festerne.

Kvindeprojektet

Fra 1977 til 1979 arbejdede kvinde-projektgruppen under DSR med skiftende aktivitetsniveauer. De forskellige emnegrupper havde svært ved at komme videre, fordi der ikke var økonomiske ressourcer til rådighed.

I foråret 1979 besluttede gruppens medlemmer at gøre en fornyet anstrengelse for at samle flere interesserede fra skolen.

For det første deltog en halv snes kvinder i demonstrationen på Kultorvet på den internationale kvindedag d. 8. marts.

For det andet blev der udarbejdet et forslag til et program for forskellige aktiviteter i 1979/80: kvindekabaret, åbent hus i Slyngelstuen, Trille, foredrag ved Bente Clod, Herdis Møllehave etc. Da gruppen samtidig fik bevilget penge fra DSR's repræsentantskab, var der mulighed for at realisere disse planer. Den første del af programmet er løbet af stabelen her i efteråret 1979 og har samlet et stigende antal interesserede.

Den 29. og 30. september 1979 blev der afholdt et kvindeseminar i Karrebæksminde. Her diskuterede deltagerne bl. a. kvindebevægelsens historie og kvindegruppens fremtidige arbejde. Der blev også lagt stor vægt på det sociale samvær for igennem bedre kendskab til hinanden og tryghed at skabe god grobund for de fremtidige aktiviteter.

Endvidere blev der indkøbt bøger, så der kunne oprettes et kvindebibliotek, der foreløbig optager én hylde på DSR's sekretariat. Biblioteket er tilgængeligt for alle interesserede. Kvindegruppen har ligeledes tegnet abonnement på tidsskriftet »Kvinder«, der også kan beses på sekretariatet. Endelig er der gjort mere ud af reklame for gruppen, plakater og løbesedler før hvert arrangement etc. Som et kuriosum kan nævnes, at der er blevet fremstillet klistermærker til kvindegruppen.

Vi vil i fremtiden forsøge at få dannet forskellige emnegrupper om f.eks. kvinder i erhvervslivet, kvinder i reklame, vold mod kvinder, kvinders juridiske retstilling etc., der evt. kunne munde ud i praktiske arrangementer på skolen.

Internationalt område

I 1979 har DSR meldt sig ud af NESU (Nordiske Økonomistuderendes Union), da der har været stor utilfredshed med dets faglige og politiske indhold.

DSR sendte i marts 11 studerende til Polen og modtog i oktober 12 studerende som led i vores udvekslingsaftale, der næste år vil køre på 5. år. Da aftalen kun gælder for 5 år, vil der næste år blive tale om fornyede forhandlinger. Endvidere skal der gøres status over denne aftale for at se, hvorvidt den skal køre videre på de samme præmisser.

DSR har i løbet af året fået kontakt med skoler i Jugoslavien og Frankrig samt arbejder fortsat med kontakten til Wiertschaftschochschule i Wien.

Økonomisk Studieudvalg

Udvalget er DSR's koordinerende organ på det uddannelsespolitiske område på økonomiafdelingen og arbejder som sådant sammen med formanden for Studiemæssige Anliggender. I udvalget diskuteres bl. a. det struktur- og faglige udviklingsarbejde, der foregår på økonomiafdelingen. Der lægges vægt på at formidle kontakt mellem studenterrepræsentanterne i de kollegiale organer på det økonomiske fakultet samt til den sproglige studenterrepræsentation. Desuden har udvalget den vigtige rolle at formidle kontakten mellem økonomiafdelingens fire talsmandskollegier.

Udvalget har i beretningsperioden været præget af, at arbejdet er foregået decentralt, idet der i talsmandskollegiets regi er behandlet en række sager af stor vigtighed for det enkelte studium. Det drejer sig på HA om reformforslaget, som var tænkt påbegyndt som forsøg for 90 studerende dette efterår, samt om en nyskabelse indenfor Introduktions-kursus, hvor støtte fra FUHU i år gjorde det muligt at afvikle en del af kurset som internat. Der er fra de nye studerendes side udtrykt stor tilfredshed med denne form.

I CM-talsmandskollegiet har der været en flittig mødeaktivitet gennem året, hvor der har været arbejdet med en kritik af studiet. Diskussionen har primært drejet sig om at definere, hvor studiet står, samt en afvejning af, hvor videnskabeligt orienteret studiet bør være. Ligeledes er de studerendes forudsætninger og betingelser før og under studiet blevet belyst. Arbejdet er kommet så langt, at nogle mulige ændringslinier er oprisdet.

På HD 1. del har man fortsat arbejdet med en revision af studiets struktur. I august barslede en arbejdsgruppe under 1. del SN med et »problemkatalog« over HD 1. del. Det har været meget diskuteret på 1. del, og er med et initiativ fra Fak. Råd og Studienævn mundet ud i nedsættelse af et HD 1. del udvalg, et HD- anordning udvalg og afholdelse af en intern konference. Arbejdet med anordningen vil senere på året blive fortsat med kontakten til Århus, OU og AUC. På HD 1. del er der i forlængelse af tidligere år afholdt introduktions-kursus for de nye studerende.

For alle ØK-studerende undtagen HD 2. del, er der fra efterårssemestrets start blevet oprettet studentervejleder stillinger. Deres funktion er at informere og hjælpe på de områder som den overbelastede administration ikke kan klare. De første par måneder har vist, at initiativet har været påkrævet, idet behovet for hjælp og vejledning, har været langt større end antaget.

I Økonomisk Studieudvalg er der udover en informationsudveksling de enkelte kollegiale organer imellem, blevet diskuteret en række emner. Heriblandt kan nævnes bevilningssituation, fakultetsstudienævnets sammensætning og Handelshøjskole-afdelingens status. Det har p.g.a., at arbejdet i de kollegiale organer er meget tidkrævende, været hæmmet en del af et ringe fremmøde både i organerne og i udvalget, og er på det sidste tendenseret i retning af Tema-møder.

Sprogligt Studieudvalg

Udvalget er DSR's koordinerende organ på det uddannelsespolitiske område på sprogafdelingen. Dets hovedopgave er at formidle arbejdet mellem de forskellige talsmandskollegier og kollegiale organer.

Foruden at lægge de generelle regler for DSR's uddannelsespolitik, fælles med Økonomisk Studieudvalg, skal studieudvalget udarbejde oplæg og indstillinger til DSR's re-

præsentskab, hvorved kontakten mellem talsmandskollegier, kollegiale organer og repræsentskabet udbygges.

Den største opgave, som studieudvalget i den forløbne periode udførte i tæt samarbejde med EG-talsmandskollegiet, var arbejdet omkring den strejke, som undervisningsassistenterne på EG foretog fra maj til september 1979. Arbejdet hermed manifesterede sig på 2 måder: for det første ved hyppig afholdelse af studentermøder og udsendelse af information til de EG-studerende, og for det andet ved gennem en koordinering at forsøge at få studentermødernes krav igennem ad kollegial vej, f.eks. rimelige eksamensforhold ved afholdelsen af erstatningseksaminerne (i september), og støtte til undervisningsassistenternes krav om flere forskningstilknyttede faste stillinger.

I nær sammenhæng med dette har debatten om besparelser stået. Det har med al ønskelig tydelighed vist sig, at staten ikke er villig til at betale, hvad det koster at beholde vore uddannelser på et nogenlunde rimeligt niveau. Fra studenter side har vi sagt nej til flere holdsammenlægninger, færre stile og dermed nej til en niveausækning. Vi har derimod sammen med andre kræfter på højskolen kæmpet for øgede bevillinger både her og nu og på længere sigt.

Ønsket om i det mindste at fastholde det nuværende niveau på sprogstudierne har vist sig i en aktiv studenterindsats, hvad struktur- og reformarbejde angår.

Fra et udvalg under EA/ED-studienævnet er der fremkommet forslag til, hvordan det nuværende valgfri fag, Almen Grammatik, kan integreres i både EG- og EA/ED-studierne.

Kærnegruppen under EG-studienævnet fremkom i foråret 1979 med et forslag til ændring af EG-studiet. Forslaget indebar en større integrering af de økonomiske hjælpefag, større mulighed for gruppe- og projektarbejde og alternative evalueringsformer. Arbejdet hermed måtte dog opgives, på grund af den meget kraftige modstand fra lærerside, der ved høringen om forslaget viste sig at være. Til trods for dette arbejdes der dog internt i DSR stadig videre med, hvordan det er muligt at føre vore nuværende uddannelser up-to-date.

Ud over disse udelukkende sproglige strukturudvalg er vi gået ind i arbejdet omkring udformningen af en integreret sprog- og økonomiuddannelse.

Studiebetingelserne for de nye sprogstuderende har af 2 grunde været usædvanlig dårlige: På grund af, at arbejdsnedlæggelsen blandt undervisningsassistenterne trak i langdrag, gik alle EG-årgange og 1. år EA/ED glip af 3 ugers undervisning i efterårssemesteret. Derudover blev der på EA/ED kun arrangeret et eftermiddagsintrokursus inden semesterstarten, medens det bl. a. på grund af problemer med lærernes arbejdsnormer var umuligt at holde et på EG overhovedet. DSR arrangerede som en nødløsning en EG-informationsdag for de nye EG-studerende, lørdagen før semesterstarten. Det er højst utilfredsstillende, at det endnu en gang har vist sig umuligt for lærerne at etablere nogen- somhelst samarbejdsvilje omkring dette vigtige projekt.

Arbejdet fremover i Sprogligt Studieudvalg vil koncentrere sig om en styrkelse af talsmandskollegierne, grundig revision af sprogstudiernes indhold og form og introkurser på alle niveauer.

XVII. Organisationer med tilknytning til højskolen

A. FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

Foreningens bestyrelse består af 15 medlemmer:

Forretningsudvalget:

Sparekassedirektør, cand. jur. Steen Madsen (formand); direktør John Langebæk (næstformand); bankdirektør, cand. polit. Hans Paaschburg.

Handelshøjskolens styrelsesråd:

Bankdirektør, cand. polit. H. Maegaard Nielsen HA (formand); direktør Johannes Andersen HA; kreditforeningsdirektør, cand. polit. Erik Haunstrup Clemmensen; direktør Knud Green-Andersen HA; grosserer Klavs Olsen; direktør Jørgen Søltøft HD.

Købmandsskolens styrelse:

Grosserer Thorvald Kortbæk (formand); manufakturhandler Axel Müller (næstformand); underdirektør Leif Kruse HD; direktør, cand. jur. Erik Langsted; direktør Aage Rask-Pedersen; sparekassedirektør, cand. jur. Finn á Rogvi.

Handelshøjskolens rektor og Købmandsskolens direktør deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret.

Foreningen har i beretningsåret ydet et tilskud til Handelshøjskolen på kr. 490.283,20.

B. AMANUENSISRÅDET VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Amanuensisrådet, som blev stiftet den 21. maj 1965, består af lektorer, adjunkter, afdelingsledere, assistenter og stipendiater, der er tilknyttet de økonomiske studier ved Handelshøjskolen i København.

Rådet har til formål at varetage medlemmernes økonomiske og arbejdsmæssige interesser, dels i relation til Danmarks Jurist- og Økonomforbund og dels på lokalt plan.

Rådets bestyrelse består efter generalforsamlingen den 4. maj 1977 af:

Lektor Ib Andersen; lektor Søren Heede (formand); lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen (suppleant); lektor Orla G. Petersen; lektor Elisabeth Thuesen.

Sekretariat: Assistent Birthe Jenkins.

C. FORENINGEN AF HONORARLØNNEDE TIMELÆRERE VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Foreningen har til formål at varetage medlemmernes fælles og individuelle interesser, herunder økonomiske og arbejdsmæssige, i ansættelsesforholdet over for Handelshøjskolen, herunder føre de fornødne forhandlinger med skolens ledelse på medlemmernes vegne, samt virke for, at de timelønnede lærere opnår rimelig repræsentation i forhold til deres antal i de af højskolens organer, der har eller måtte få forvaltningsområder, der berører medlemmernes forhold som honorarlønnede timelærere.

På en ekstraordinær generalforsamling den 20. november 1978 vedtoges nye vedtægter, ifølge hvilke foreningen blev opdelt i 2 sektioner, med én bestyrelse og formand for sprogafdelingen og én bestyrelse og formand for økonomiafdelingen, dog med fælles kasserer.

På et bestyrelsesmøde den 7. december 1978 konstituerede bestyrelserne sig som følger:
Sprogafdelingen: Lis Witsø (formand), Else Marie Arevad, Steffen Leo Hansen, Susanne Leleur, Marianne Madelung, Gitte Baunebjerg Hansen (suppleant).

Økonomiafdelingen: Mogens Philip (formand), Finn Knudsen (kasserer), Lise Bartholdy, Mogns Gruelund (suppleant), Mogens Nørager-Nielsen (suppleant).

D. FORENINGEN AF DANSKE CIVILØKONOMER (FDC)

Sammenslutning af dimittender med HD-, HA- eller cand. merc.-eksamen. Udgiver bl. a. *Civiløkonomen*, *Erhvervsøkonomisk Tidsskrift* og *Civiløkonomernes Lønstatistik*. Medlem af *Nordisk Civiløkonom Forbund*. Tilsluttede foreninger med egen bestyrelse: *Afsætningsøkonomisk Klub*, *Cand. Merc. Foreningen* og *Lic. Merc. Klubben*.

Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC) blev stiftet 24. maj 1954 og havde pr. 1.10.1979 8.200 medlemmer, heraf 2.400 studiemedlemmer.

Formål

foreningen har til formål at samle alle danske civiløkonomer til varetagelse af disses faglige, økonomiske og sociale interesser, at hævde den erhvervsøkonomiske uddannelses og forsknings betydning for samfundet, at virke for, at medlemmerne vedligeholder og udbygger deres faglige uddannelse samt at samarbejde med Organisationer og institutioner i spørgsmål, der har betydning for civiløkonomer.

Efteruddannelse

FDC's kursusvirksomhed omfattede i foreningsåret 1978/79 39 kursus med ca. 700 deltagere. Derudover har de fem regionale afdelinger og disses fagklubber haft en omfattende mødevirksomhed, koncentreret om de enkelte fagklubbers interesseområde, som f.eks. regnskab, organisation, eksport samt strategisk ledelse og planlægning. Gennem de studerendes egen »Stud. merc. fagklub« udgives bladet »stud. merc.«.

Uddannelsespolitik

FDC's uddannelsesudvalg har i årets løb udbygget kontakten med alle landets handelshøjskoler og -afdelinger for derigennem at holde sig løbende orienteret om studierne i

dag. Udvalgets første rapport: Civiløkonom-uddannelsen 1978/79 er blevet offentliggjort gennem Civiløkonomernes Forlag ApS. En ny kortfattet brochure om civiløkonom-uddannelserne er under udarbejdelse. FDC's »Skitse til modulopbygget civiløkonom-uddannelse« er blevet positivt modtaget i undervisningsministeriet.

Arbejdsmarkedet

Civiløkonomernes Arbejdsløshedskasse (CA), der er statsanerkendt, havde pr. 1.10.1979 ca. 2.500 medlemmer, hvoraf ca. 100 var ledige.

FDC's stillingsrådgivning varetages af CA med rådgivende civiløkonom Bent Poulsen som konsulent.

Gennem sit arbejdsmarkedsudvalg følger FDC fortsat udviklingen på arbejdsmarkedet for civiløkonomer og for andre uddannelsesretninger.

Overenskomstforhold

Gennem hele foreningsåret 1978/79 har FDC forhandlet med finansministeriet om en generel overenskomst for alle i staten med HA- og HD-eksamen.

FDC's formand: Marketingdirektør Vagn Mørup HD

FDC's direktør: Cand. merc. Børge Rasmussen

FDC's adresse: Børsen, indgang B, Slotsholmsgade, 1216 København K
Tlf. (01) 14 90 45.

E. AFSÆTNINGSØKONOMISK KLUB (HD-KLUBBEN)

Formandens beretning 1978/79

Klubåret er det første i FDC-regi. Det har som ventet lettet bestyrelsen administrativt.

Medlemstallet er nu 972 mod sidste år 1003. En nedgang på 41.

Årets første medlemsmøde hed fra starten: »POLITIKEN ud af busken«. Direktør Steffen Gulmann var vært ved et af de største tilløbsstykker i klubbens nyere tid. 100 medlemmer mødte op til en særdeles spændende gennemgang af Politiken i dag og en hyggelig snak over et par drinks.

Næste sammenkomst var JULESTUEN på Bregnerød Kro. Der er efterhånden tradition for, at dette arrangement trækker fulde huse. Det skete også i år. Finn Skovsgård ledede andespillet på fortræffelig vis og sørgede for, at praktisk talt alle gæster fik nogle af de dejlige præmier med hjem.

Forårets medlemsmøde var henlagt til NOVO, som ville fortælle om international markedsføring af specielt enzymer.

Bestyrelsens optimisme med hensyn til deltagertal fra de to foregående arrangementer, blev imidlertid gjort grundigt til skamme. Da tilmeldingsfristen udløb havde kun 17 medlemmer tegnet sig, og vi så os nødsaget til at aflyse med kort varsel af hensyn til det forholdsvis store arrangement NOVO havde lagt op til.

Og mens vi er ved det pinlige, så blev bestyrelsen også tvunget til at aflyse årsfesten.

Udover de nævnte tilbud har vore medlemmer gennem vort samarbejde med FDC fået

tilbudt alle FDC's aktiviteter. FDC's udbud er stort, men det er næppe relevant at omtale alt det her.

Klubben har udsendt en ny medlemsfortegnelse. Her der tale om en fornyelse af udformningen.

Fremstillingen af en medlemsfortegnelse er en omfattende og kostbar affære. Men resultatet er også afhængig af medlemmernes medvirken, således at personlige data er korrekte, og at man forsyner os med et portrætbillede. Gerne et der ligner.

Under halvdelen af klubbens medlemmer forstod, at vi faktisk skulle have et billede og tidssvarende oplysninger for at lave en nyttig medlemsfortegnelse.

Af andre publikationer, der er tilflydt vore medlemmer, skal nævnes: Afsætningsøkonomisk Klub Nyt, Nyt fra Institut for Afsætningsøkonomi, Civiløkonomen og Erhvervsøkonomisk Tidsskrift.

De af vore medlemmer, der har medvirket ved udarbejdelsen af lønstatistikken ved at indsende oplysninger om egen løn m.v., har fået tilsendt denne lønstatistik.

Klubbens stillingsformidling, som varetages af direktør, civiløkonom Bent Poulsen, fungerer nu sammen med FDC's.

Afsætningsøkonomisk Klub's pris på kr. 1.000 tilfaldt i år Flemming Eilstrup Jonassen for højeste eksamen.

Klubbens formand er endvidere blevet valgt ind i FDC's repræsentantskab, bl. a. med det formål at varetage klubbens interesser på det formelle plan.

Med hensyn til det kommende klubår, har den afgående bestyrelse arbejdet på et oplæg om klubbens fremtidige profil, aktivitetsområder og -niveau.

Oplægget er tænkt som input i et mini-seminar i november, hvor interesserede medlemmers aktive medvirken imødeses med stor forventning fra bestyrelsens side.

Jeg vil gerne sige tak til Institut for Afsætningsøkonomi og FDC for godt samarbejde.

Specielt til FDC's direktør Børge Rasmussen og hans sekretær Ellen Rühmann for prisværdig tålmodighed.

Også tak til mine kolleger i bestyrelsen, især til:

- Ove Juel Olsson, nuværende næstformand og tidligere formand, som føler, at han har taget sin tørn og godt vil vige pladsen for nye kræfter. Det var Ove, der førte flokken ind i FDC.
- Kirsten Nielsen, vores ihærdige kasserer, der om lidt afleverer det flotteste regnskab i klubbens historie og gerne vil gå over i historien som sådan.
- Mogens Wassmann, aktiv omkring klubbens fremtidige profil og praktisk medarrangør og vicevært ved årsfesten, som skiftede job i klubåret og derfor ikke har tid mere til at lægge de kræfter i klubarbejdet, han gerne ville.

Bestyrelsen for Afsætningsøkonomisk Klub:

Formand: Konsulent Claus Frausing HD, næstformand: Underdirektør Lindy Olsen HD, kasserer: Projektleder Jo Lyager HD, årgangsrepræsentant: Civiløkonom Chr. Andersen HD, direktionsssekretær Per Anders Fossum HD, lektor, cand. merc. Stig Ingebrigtsen, civiløkonom Gert Poder HD og reklamechef, cand. merc. Svend-Erik Saxov.

F. FORSIKRINGSKLUBBEN

(Forsikringsteoretisk studiekлуб)

blev stiftet 23. april 1926 af studerende ved Forsikringshøjskolen med det formål »at fremme interessen for teoretiske og praktiske forsikringssspørgsmål og at virke for god kollegial forståelse mellem medlemmerne«.

Formand: Ekspeditionssekretær Bjørn Skovbro, tlf. (01) 12 24 36.

Forsikringsklubben har ca. 1000 medlemmer, der i den forløbne periode har fået tilbudt en række møder af såvel forsikringsteknisk som af mere generel art, f.eks. »Risk management – i praksis«, »Offentlige og private pensioner«. »Personlig planlægning. Hvorfor, hvad, hvordan?« m.fl.

G. CAND. LING. MERC.-FORENINGEN

Foreningen er stiftet den 2. april 1977, og er en forening af dimittender fra handelshøjskolerne med enten erhvervsproglig kandidateksamen (cand. ling. merc.) eller erhvervsproglig oversætter- og tolkeeksamen (cand. interpret.).

Formål: fagligt og kammeratligt samvær, udveksling af erfaringer, opretholdelse og højnelse af det faglige niveau, udbredelse af kendskabet til uddannelsen, kontakt til handelshøjskolerne, samarbejde med andre, lignende foreninger.

Hidtidige aktiviteter: diskussionsmøder med hhv. politikere og fagforeningsfolk, stilningtagen til en reform af studiet, kursus og foredrag, PR.

Fremtidige aktiviteter: kurser, foredrag, orientering til kommende kandidater.

Mulighed for optagelse af juniormedlemmer.

Bestyrelse: Kjeld André Mortensen, Lis Witsø, Marie-Louise Møller Petersen, Bodil Nistrup, Anette Villemoes.

Formand: Kjeld André Mortensen, Strandvej 25, 5700 Svendborg. Tlf. (09) 21 85 76.

Kasserer: Marie-Louise Møller Petersen, Hyldebjerg 4, 4330 Hvalsø. Tlf. (03) 40 92 86. (indmeldelse).

H. LIC. MERC. KLUBBEN

blev stiftet 28. november 1952 med det formål at samle de handelsvidenskabelige licentiater til samvirke om fælles faglige interesser. Klubben er tilsluttet FDC.

Formand: Direktør, lic. merc. Torben Carlsson, Rothesgade 19, 2100 København Ø.

I. ERHVERVSSPROGLIGT FORBUND & ARBEJDSLØSHEDSKASSE

(statsanerkendt)

Erhvervsprogligt Forbund blev stiftet 1970 om »Handelshøjskolens Korrespondentsammenslutning« og pr. 1. januar 1976 omstruktureret til et fagforbund for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes erhvervsproglige studier.

Forbundets formål er på partipolitisk neutralt grundlag at varetage medlemmernes faglige, økonomiske, sociale og uddannelsesmæssige interesser.

Forbundets medlemstal var pr. 15. august 1979 2.907 medlemmer fordelt på 2.258 aktive, 131 passive og 518 studentermedlemmer.

Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse er siden 1. januar 1979 den af staten anerkendte arbejdsløshedskasse for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes erhvervsproglige studier.

Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse havde pr. 31. juli 1979 2.118 medlemmer fordelt på 1.834 heltidsforsikrede og 349 deltidforsikrede.

Pr. 1. august var der i Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse 361 arbejdsledige medlemmer svarende til 16,5% af kassens samlede medlemstal. I de første syv måneder af 1979 udbetalte Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse 6.786.517,00 kr. i dagpenge til sine ledige medlemmer.

Erhvervsprogligt Forbund udgiver medlemsbladet »Sprog & Erhverv«, som udkommer femten gange om året og dermed er det største erhvervsproglige fagblad. Bladet bringer faglige artikler og anmeldelser, meddelelser om møder og kurser, orientering om arbejdsretlige forhold, arbejdsløshedsforhold samt stillingsannoncer.

Forbundet gennemførte i beretningsperioden, som tidligere år, ajourføringskurser for medlemmer landet over inden for det erhvervsproglige grundstudiums fag. Handelshøjskolerne har velvilligt stillet lokaler til rådighed for disse ajourføringskurser, og undervisningen varetages af lærere ved handelshøjskolerne.

Desuden har forbundet som hidtil gennemført erhvervsorienterende møder for de erhvervsproglige studerende ved samtlige handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger med undtagelse af Handelshøjskolen i København.

Desuden gennemførte Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse i samarbejde med Civiløkonomernes Arbejdsløshedskasse på samtlige handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger orienteringsmøder om beskæftigelses- og arbejdsløshedsforsikringsforhold for dimittendårgangene 1979.

I 1979 har Erhvervsprogligt Forbund i samarbejde med Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse påbegyndt udsendelsen af et særligt studenterblad »Erhvervsprog«. »Erhvervsprog« udkommer mindst fire gange om året; det tilstilles samtlige studentermedlemmer af forbundet og distribueres derudover på samtlige handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger.

Ved en vedtægtsændring i foråret 1979 blev der skabt adgang for forbundets studentermedlemmer på de enkelte erhvervsproglige lærestalter til at oprette erhvervsproglige klubber til at repræsentere de erhvervsproglige studerendes særlige interesser over for såvel lærestalterne og disses lærerforsamlinger, organer for de studerende med videre, som over for Erhvervsprogligt Forbund.

Inden for hver af de to højskoleområder vil disse erhvervsproglige klubber udgøre erhvervsproglige fællesklubber ledet af lokalclubbernes formænd. Fællesklubbernes formænd vil deltage i hovedbestyrelsens møder som observatører.

J. DANMARKS JURIST- OG ØKONOMFORBUND (DJØF)

I Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF) optages enhver, som har bestået eksamen som cand. jur., cand. polit., cand. scient. pol., cand. oecon., cand. scient. oecon., cand. scient. adm., cand. techn. soc., cand. scient. soc., mag. soc., cand. rer. soc., techn. soc., cand. samf., cand. merc. og lic. merc samt enhver, der er tilmeldt et studium, der kan afsluttes med en af disse eksaminer.

Studentemedlemmerne af DJØF er organiseret i en selvstændig forbundsafdeling, Stud. Samf. Foreningen (SSF), der varetager de studerendes økonomiske, sociale og faglige interesser.

DJØF udsender til studentemedlemmerne *tidsskrifterne* »Juristen & Økonomen« og »Stud. Samf.«, der er skrevet specielt for studerende.

SSF administrerer for studentemedlemmerne en *praktikantordning* i sommerferien. Studerende har herved en mulighed for i studietiden at opnå beskæftigelse i ministerier, direktorater, dommer- og politikontorer, advokatkontorer samt i erhvervsvirksomheder og organisationer.

I forbindelse med kandidateksamen afholder DJØF *erhvervsvejledningsmøder*. Forbundet har udarbejdet en erhvervsvejledningspjece, som udleveres til studentemedlemmerne.

DJØF yder *tilskud* til studenterklubber m.v.

DJØF har oprettet en *arbejdsløshedskasse* med henblik på at afbøde de væsentligste økonomiske konsekvenser af arbejdsledighed. Kontingentet til kassen betales af forbundets kandidatmedlemmer.

DJØF forhandler *overenskomst om løn- og ansættelsesforhold* for forbundets kandidatmedlemmer. I tilknytning hertil administreres Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, der sikrer medlemmernes *pensionsforhold*. Pensionskassen har erhvervet en række *beboelsejendomme*, hvis lejligheder udlejes til medlemmerne efter anciennitet. En del af lejlighederne stilles dog til rådighed for studentemedlemmerne.

DJØF's efteruddannelse afholder en række kurser hvert semester for at sikre medlemmernes *efteruddannelse*.

Juristforbundets Forlag udgiver en overvejende del af de *juridiske lærebøger* samt en række håndbøger og Samfundsvidenskabeligt forlag udgiver økonomisk litteratur. Forlagets bøger sælges til medlemmerne til særlig *favørpris* ved bestilling eller køb direkte i Forlagets Boglader, Studiestræde 3, 1455 København K og Gothersgade 133, 1123 København K. Bogfortegnelse kan rekvireres.

Kontingentet for studenter er for tiden 170 kr. pr. år. Nye studenter, der indmelder sig i efteråret, er kontingentfrie indtil 1. januar 1980. Stud. merc.'er tilbydes medlemskab for halvdelen af det ordinære studenterkontingent.

DJØF ledes af et repræsentantskab og en hovedbestyrelse, hvori også *de studerende er repræsenteret*. Studenterne er endvidere repræsenteret i Overenskomstforeningen og bestyrelsen for Juristforbundets Forlag og Samfundsvidenskabeligt Forlag.

Indmeldelse i Danmarks Jurist- og Økonomforbund kan ske ved skriftlig henvendelse til Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Gothersgade 133, 1123 København K.

K. DM-SEKTION XXIII/HANDELHØJSKOLERNE

Sektionen varetager medlemmernes lokale interesser med hensyn til løn- og arbejdsforhold og arbejder på at styrke sammenholdet mellem enkelte medlemmer og grupper af medlemmer. Sektionen har til opgave at være bindeled mellem medlemmerne og DM.

Sektionsbestyrelsen udgøres for Københavns vedkommende af:

lektor Vagn K. Sandberg (formand for sektionen og medlem af DM's repræsentantskab)
lektor Karen Stetting (medlem af universitetslærerudvalget)

lektor H. P. Jørgensen (til 4.4.79) derefter adjunkt Karen Thrysoe
ekstern lektor Bente Horneman.

Handelshøjskolen i Århus vælger 2 medlemmer og Handelshøjskoleafdelingen i Odense
1 medlem til bestyrelsen.

L. UDENRIGSHANDELSKLUBBEN

Udenrigshandelsklubben (UHK) blev stiftet 16. september 1975 med det formål at fungere som et forum for erfaringsudveksling og faglige drøftelser for dimittender i udenrigshandel. Udenrigshandelsklubben har ca. 200 medlemmer og har i det forløbne beretningsår blandt andet gennemført virksomhedsbesøg hos DFDS, Atlas A/S, Bantex A/S, Højgaard & Schultz A/S, M. Krüger & Co. A/S og ISS Management A/S. Endvidere er der afholdt et »Internationalt lederuddannelsesseminar«, hvori blandt andre rektor, dr. merc. Frode Slipsager deltog med indlæg.

Formand for klubben er underdirektør Per Kold HD, Terndrupvej 12, 2610 Rødovre.
Telefon (02) 96 81 22 – (02) 91 81 69.

